

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Komutan Alatrıste'nin Maceraları

SAFLIĞIN ÇEKİCİLİĞİ ARTURO PÉREZ-REVERTE

ÇEVİREN: P. YAPRAK KÖROĞLU

Tarihi macera romanlarının usta kalemi Pérez-Reverte, on yedinci yüzyıl İspanya'sında geçen *Saflığın Çekiciliği*'nde okuru yine heyecan dolu bir maceraya sürüklüyor.

Flandr'daki birliğine dönmeye hazırlanan Komutan Alatraste kendini arkadaşı Don Francisco de Quevedo'yla birlikte tehlikeli bir maceranın içinde bulur. Bir kadın, San Gines Kilisesi'nin yanında, bir tahtirevan içinde boğulmuş olarak bulunur. Kucağında bir kese para ve bir not vardır. Kızı manastıra kapatılan umutsuz bir baba, kızını kurtarması için Komutan Alatraste'den yardım istediğinde tahtirevan muamması daha da karmaşık hale gelecektir. Komutan Alatraste dostlarının hayatının tehlikede olduğunu görecektir, bir yandan tekrar ortaya çıkan eski düşmanlarıyla başetmeye çalışırken bir yandan da bu iki muammanın ördüğü iktidar, inanç ve ölüm ağını keşfedecektir.

"Tarihi ve kurmaca kişilerin bir arada bulunduğu, zeki bir edebiyat oyunu" **The Times**

"Pérez-Reverte'nin tek solukta okuyacağınız son romanı"
Daily Express

ISBN 978-975-08-1752-6

11 TL

9

789750817526

SAFLIĞIN ÇEKİCİLİĞİ

Komutan Alatrıste'nin Maceraları

Arturo Pérez-Reverte 1951'de Cartagena'da doğdu. 18 yıl süreyle yazılı ve görsel basında muhabir olarak çalıştıktan sonra gazeteciliği bırakıp tümüyle edebiyata yöneldi. Önemli eserleri arasında *El Maestro de Esgrima* (1988; *Kılıç Üstadı*, Everest Yayınları, 2001), *La tabla de Flandes* (1990; *Flaman Tablosu*, İletişim Yayınları, 2003), *Territorio Comanche* (Ollero y Ramos, 1994), *La sombra del Aguila* (Alfaguara, 1994), *El Club Dumas* (1992; *Dumas Kulübü*, İletişim Yayınları, 1998) sayılabilir.

Yaprak Köroğlu 1 Ocak 1985'te İstanbul'da doğdu. 2004'te Ankara Üniversitesi İspanyol Dili ve Edebiyatı'nda lisans eğitimine başladı. 2007-08 eğitim öğretim yılının ilk dönemini Erasmus programıyla gittiği Zaragoza Üniversitesi'nde, İspanya'da bitirdi. Halen Ankara Üniversitesi'nde eğitime devam ediyor. Serbest tercüman olarak İspanyolca ve İngilizce çeviriler yaptı. Osho'nun *Zamanın Mekanın ve Arzunun Ötesinde* (Omega Yayınları, 2004) adlı kitabını İngilizceden çevirdi.

*Arturo Pérez-Reverte'nin
YKY'deki kitapları:*

Komutan Alatrıste (2008)
Güneyin Kraliçesi (2009)
Saflığın Çekiciliği (2010)

ARTURO PÉREZ-REVERTE

Saflığın Çekiciliği

Komutan Alatrıste'nin Maceraları

Çeviren:
Yaprak Köroğlu

Meridyen, bir YKY markasıdır.

**Yapı Kredi Yayınları - 3053
Meridyen - 13**

**Saflığın Çekiciliği - Komutan Alatrisme'nin Maceraları
Arturo Pérez-Reverte
Özgün adı: Limpieza De Sangre -
Las Aventuras Del Capitán Alatrisme
Çeviren: Yaprak Köroğlu**

**Kitap editörü: Esen Ezgi Taşcıoğlu
Düzeltili: Korkut Tankuter**

**Kapak tasarımı: Ayşe Karamustafa
Grafik uygulama: Süreyya Erdoğan**

**Baskı: Pasifik Ofset
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Haramidere - Avcılar / İstanbul**

**Çeviriye temel alınan baskı: Punto De Lectura, 2003
1. baskı: İstanbul, Mart 2010
ISBN 978-975-08-1752-6**

**© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2009
Sertifika No: 12334**

Copyright © 1997, Arturo Pérez-Reverte

Bu kitabın telif hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.

**Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.**

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Yapı Kredi Kültür Merkezi

İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul

Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23

<http://www.ykykultur.com.tr>

e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr

İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

İÇİNDEKİLER

Senyör Quevedo'nun Zor Anı • 9
Boyun ve Darağacı • 33
Madrid Çeliği • 53
Baskın • 79
Tanrı Adına • 96
San Ginés Geçidi • 118
Tek Kitaplık Adamlar • 138
Gece Ziyareti • 163
<i>Auto de Fe</i> • 185
Kapanmamış Hesap • 206
Sondeyiş • 227

Kalkanın dört bir yanı zafer ve onurla donatılmış,
Soylular, şairler, rahipler var
Efsanevi Amerika diyarı, nedimeler,

Sadakatsizleri hapseden kalyonlar,
Yollarda darağaçları, maceralar,
Her bir köşede parlayan kılıçlar var.

TOMAS BORRAS
Castilla

I. BÖLÜM

Senyör Quevedo'nun Zor Anı

O gün Plaza Mayor'da boğa güreşi vardı; ancak zaptiye teğmen Martín Saldaña'nın keyfi yerinde değildi. San Ginés Kilisesi'nin hemen önündeki bir tahtirevanın içinde, boğularak öldürülmüş bir kadın cesedi bulunmuştu. Parmaklarının arasında tuttuğu cüzdanda 50 *esküdo* ve üzerinde “Ruhuna adanacak ayinler için” yazan imzasız bir not vardı.

Cesedi, sabahın ilk ışıklarıyla birlikte kilisenin yolunu tutmuş olan dindar bir kadın bulmuştu. Kadın durumu kilise hademesine, hademe kilise papazına, kilise papazı da aceleye getirilmiş bir günah çıkarma ayini sonrası adli makamlara bildirmişti. Zaptiye teğmen Plaza San Ginés'teki olay yerine vardığında, komşular ve çevredeki meraklı halk çoktan tahtirevanın etrafına toplanmışlardı. Kısa bir süre sonra kalabalık öyle bir artmıştı ki, sulh hâkimi ve kâtip zabıt tutarlar ve Martín Saldaña cesedi merakla incelerken, halkı uzak tutabilmek için bir kordon oluşturmak zorunlu hale gelmişti.

Saldaña işini epey ağırdan alıyordu; harcayacak çok zamanı var gibiydi. Bu belki de “eski bir asker” olmasından kaynaklanıyordu –bugünkü eşi (en azından söylenene göre) ona bu işi ayarlamadan önce Saldaña Flandr'da askerlik yapıyordu. Her halükârda, zaptiye teğmen sorumluluklarını o kadar yavaş yerine getiriyordu ki, bilindik bir yergi şairi –yetenekli olduğu kadar zengin de olan Ruiz Villaseca– onu bir şiirinde “kağrı” olarak betimle-

mişti. Bu, onun işleri yürütürken kapıldığı uyuşukluğa yapılmış açık bir göndermeydi.

Öyle ya da böyle, Martín Saldaña bazı konularda gerçekten de fazlaca ağırkanlı olsa bile iş her biri bir nalbant dükkânından gelen sesler gibi çınlayan kılıcını, hançerini ya da kemerinde her daim ağzına kadar dolu duran tabancalarını kullanmaya geldiğinde değiştirdi. Yazdığı şiirin Madrid'in en ünlü dedikodu mekânı olan San Felipe'de toplanan işsiz güçsüzlerin diline düşmesinin üzerinden henüz üç gün geçmişken, Villaseca sırtına açılmış üç delikle evinin kapısının önünde yatıyordu. Eski yeteneğini kaybeden Villaseca artık Araf'tan, Cehennem'den ya da Şeytan'ın cirit attığı herhangi bir yerden şefin çevikliğine tanıklık edebilirdi.

Gelgelelim şefin kadının cesedini yavaş ve özenli bir şekilde incelemesi neredeyse hiçbir sonuç vermedi. Ölen kadın kırklı yaşlardan çok ellili yaşlarına yakın gibiydi ve üzerinde ona bir mürebbiye ya da bir hanımefendinin refakatçisi görünümünü veren siyah bir yün tunik ve keten bir atkı vardı. Cüzdanında bir tespih, bir anahtar ve Virgen de Atocha'nın buruşmuş bir resmi bulunuyordu. Boynunda ucunda Santa Agueda'nın madalyası olan altın bir kolye asılıydı. Yüz hatlarından, gençliğinde hiç de çirkin bir kız olmadığı anlaşılıyordu. Boğazını sıkmaya devam eden ipek bağcık ve yüzüne ölü ifadesi veren açık ağzı dışında, vücudunda şiddet gördüğüne dair herhangi bir belirti yoktu. Şef, renginden ve katılığından, onun bir önceki gece tahtırevanda boğularak kilisenin önüne taşındığına karar verdi.

Ruhuna adanacak ayinler için ayrılmış paraları taşıyan cüzdanı ya çarpık bir mizah anlayışını ya da tam tersine muazzam bir Hristiyan yardımseverliğini gösteriyordu. Ne de olsa haylaz, sefih ve kibirli

serserilerin kurşun ya da kılıç yarası aldıktan sonra feryat ederek günah çıkarmak istedikleri, Katolik kralımız Dördüncü Felipe'nin eseri olan bu karanlık, şiddet ve çelişkilerle dolu İspanya'da merhametli ve dindar bir katil görmek pek de şaşırtıcı değildi.

Martín Saldaña olayı o gün akşamüstü bize, daha doğrusu Komutan Alatríste'ye anlattı. Onunla, ceset üzerindeki incelemesi sona erdikten sonra kalabalık ile birlikte Plaza Mayor'dan dönerken Guadalajara kapısında karşılaştık. Olayın üzerinden kısaca geçti. Cinayetten çok, akşamüstü yarışan boğalarla ilgileniyor gibiydi. Zira o günlerde Madrid sokaklarında işlenen cinayet sayısı giderek artıyor, ancak güçlü boğalara ve boğa güreşlerine daha az rastlanıyordu.

Cañas, diğer bir deyişle aralarına arada sırada efendimiz kralın da bizzat katıldığı soylu beyefendilerden oluşan takımlar arasında gerçekleşen atlı turnuvalar, zamanla Tanrı'nın emrettiği gibi kafalarını çalıştırmaktan ziyade süslenme, flört ve hanımefendilerle ilgilenen aşırı bakımlı ve yakışıklı erkekler arasında gerçekleşen mücadelelere dönüşerek yapmacıklı bir hal almıştı. Ki bu erkeklerin ne Mağribiler ve Hristiyanlar arasında savaşlar yaşanan dönemlerdeki, ne de genç kralımızın büyükbabası İkinci Felipe'nin yaşadığı zamanlardaki erkeklerle uzaktan yakından bir alakaları vardı. Ancak boğalara gelince, yüzyılın bu ilk çeyreğinde, onlar İspanyol halkı için halen büyük bir tutkuydu. Madrid'in yetmiş bini aşkın nüfusunun üçte ikisi her boğa güreşinde Plaza Mayor'a akın edip dövüşçülerin cesaret ve yeteneklerine meydan okuyan boğaları izleyerek coşardı. Çünkü o günlerde asiller, İspanya'nın önde gelenleri ve kraliyet ailesinin bazı

mensupları dahi en iyi atlarına binerek bir Jarama boğasını iki kürek kemiği ortasından şişlemek üzere arenaya çıkmakta tereddüt etmezlerdi. Ya da yabancı papalık elçileri ve büyükelçiler gibi soylular tarafından yirmi beş ile elli *esküdo* arası bir bedel ödenerek kiralananmış balkonlardaki izleyicilerden tutun da arenanın kemerlerinin arkasına yerleşip müsabakayı izlemeye çalışan sıradan insanlara kadar geniş bir gruptan oluşan heyecanlı kalabalığın tezahüratları arasında aralarında biri atından iner ve boğayı kılıcıyla öldürürdü.

Güreş daha sonra –parlak, komik ya da grotesk– şarkılar ve şiirlerle kutlanırdı. Bu, Madrid’in önde gelenlerinin zekâlarını göstererek öne çıkmaları için kaçırılmaz bir fırsattı. Örneğin bir boğa, bir zaptiye çavuşunu kovalamaya başlasın, halk boğanın tarafını tutardı –bugünlerdeki gibi o günlerde de zaptiye çavuşlarının halkın sevgisini kazanmış olduğu pek söylenemezdi– ve:

*O gün boğa adamı kovalarken
Haksız da sayılmazdı pek,
Adamın dört boynuzundan
En az ikisi fazlaydı.*

Bir keresinde de Kastilya amirali atının üzerinde oldukça iri bir boğayla güreşmeye çalışırken kazara Cabra kontunu yaralamıştı. Bu olay, ertesi gün –Cabra kelimesinin bir diğer anlamının keçi olmasından yola çıkan– şu aşağıdaki ünlü dizelerin Madrid’in en alaycı kişilerinin diline düşmesine sebep olmuştu:

*Binlercesi güreşmiştir boğalarla,
Ancak yalnızca Amiral,
Bir abrakadabrayla
Dönüştürdü bir boğayı bir Cabra’ya.*

O halde, kadının öldürüldüğü pazar gününe dönerek olursak, Martín Saldaña'nın olayı kendisini boğa güreşine gitmekten alıkoyan sebep olarak eski dostu Diego Alatraste'ye anlatması anlaşılabilir bir durumdu. Komutansa karşılık olarak ona, saygıdeğer kralımız ve eşinin Casa de la Panaderia'nın balkonundan, Komutan'la birlikte benim de sıradan halkın arasında Pañeros kemerinin gölgesinde ayakta durur halde çam fıstığı ve acıbadem yerken izlediğimiz boğa güreşinin detaylarını aktarmıştı.

Dört boğa vardı ve her biri fazlasıyla kızgındı. Bu sırada hem Puñoenrostro kontu hem de Guadalmedina kontu büyük bir başarıyla boğalara şişlerini saplıyorlardı. Bir Jarama boğası Guadalmedina kontunun atını öldürmüştü. Kont da buna karşılık tam bir şövalye gibi atından inmiş, hayvanın tendonlarını kesmiş ve onu öldürmeden önce iki kılıç hamlesiyle iyice zayıflatmıştı. Karşılığında kadınların yelpaze çırpışlarını, kralın beğenisini ve kraliçeden bir gülümseme kazanmıştı. Ki sonradan söylediklerine göre, kraliçe gözlerini ondan uzun süre alamamıştı, çünkü Guadalmedina kontu cesur olduğu kadar çok da yakışıklı bir adamdı.

Güreşe damgasını vuran ise kraliyet korumasına saldıran son boğaydı. Çünkü sizlerin de bildiği gibi, korumalardan oluşan üç birim –İspanyollar, Almanlar ve arkebüzçüler– her zaman kraliyet ailesinin hemen altında, ellerinde tuttukları baltalı kargılarla omuz omuza vererek etten duvar örerlerdi. Boğanın biri kendilerine bir Türk gibi yaklaşırsa bile oluşturdukları bu safı bozmaları yasaktı. O akşamüstü, burnundan soluyan hayvan ellerindeki baltalı kargılara aldırış etmeksizin doğrudan korumalara yönelerek iri yarı sarışın bir Alman korumayı ölümcül boynuzlarından birine taktığı gibi arena

içerisinde tur attırmıştı. Sayısız “Aman Tanrım!” çığlığı arasında talihsiz korumanın bağırsakları dışarıya çıkmıştı. Dini tören hemen orada, arenada yapılmıştı.

“Onun da bağırsakları şu Oostende teğmeni gibi yerlerdeydi,” diye lafı bağladı Diego Alatrisme. “Hatırladın mı? Şu, Caballo palankasındaki beşinci taarruzda sancaktar olan adam... Adı da Ortiz ya da Ruiz gibi bir şeydi.”

Martín Saldaña başını sallayarak eski askerlere özgü o hafif kırılmış sakallarını sıvazladı. Bu sakalları bundan yirmi yıl kadar önce, herhalde yüzyılın üçüncü ya da dördüncü senesinde, aslında tam olarak Oostende surlarına yapılan o taarruz sırasında yüzüne aldığı yarayı kapatmak için bırakmıştı.

Saldaña, Diego Alatrisme ve aralarında babam Lope Balboa’yı da sayabileceğim beş yüz adam daha, gün ağardığında siperlerinden çıkmışlardı. Komutan Don Tomas de la Cuesta’nın liderliğinde siperlere doğru akın ederlerken, Ortiz ya da Ruiz ya da adı her ne haltsa o, elinde San Andrew haçını taşıyan bayrağı ile onları yakından takip ediyordu.

Yoğun düşman ateşi altında, ellerinde yalnızca piyade silahları olmasına rağmen barikatı aşmadan önce ilk olarak Hollanda siperlerini ele geçirdiler. Yaklaşık yarım saat boyunca tüfek mermileri yanlarından geçerken, karşı tarafla göğüs göğse çatışmaya devam ettiler. İşte Martín Saldaña’nın yüzünün yaralandığı yer orasıydı. Aynı yerde Diego Alatrisme de sol kaşının üzerine bir yara aldı. Sancaktar Ortiz ya da Ruiz ise bağırsaklarını dışarı fırlatan bir top mermisi tarafından vuruldu. Sancaktar, çatışma alanından bağırsaklarını ellerinde tutarak kaçmaya çalıştı, ancak başarıya ulaşamadı. Çünkü bu sefer

de tam başına isabet eden başka bir kurşunla olduğu yerde can vermişti.

En sonunda bir *Ecce Homo* kadar kanlar içerisinde olan Cuesta komutanı “Baylar, elimizden geleni yaptık, şimdi olabildiğince hızlı koşarak kaçın, hayatta olanlar canını kurtarsın!” dedi. Babam ve Aragon’lu ufak tefek ama çetin bir asker olan Sebastián Copons, Hollandalılar siperlerden ateş etmeye devam ederken Saldaña’ya ve Diego’ya İspanyol siperlerine geri dönmelerinde yardım etmişlerdi. Bir yandan kaçıyor, bir yandan Tanrı’ya ve Meryem’e lanetler yağıdırıyor ya da kendilerini onlara emanet ediyorlardı – ne de olsa bu gibi durumlarda hepsi birdi. Yine de aralarından birilerinin, zavallı Ortiz ya da Ruiz’in bayrağını ve cesedini bir daha ne Oostende’ye, ne siperlere ne de herhangi başka bir yere gidemeyecek olan o iki yüz kişinin cesetleriyle birlikte kâfirlerin siperlerinde bırakmaktansa alıp getirecek vakti ve hali vardı.

“Adı Ortiz’di sanırım,” diye bitirdi lafını Saldaña.

Yaklaşık bir yıl kadar sonra sancaktarın, ölen diğer iki yüz kişinin ve önceki çatışmalarda ter dökmüş diğer askerlerin intikamını Caballo palankasına yapılan saldırıda güzelce almışlardı. Sekizinci ya da dokuzuncu teşebbüslerinin sonunda Saldaña, Alatrisme, Copons, babam ve Viejo de Cartagena birliğinin diğer kıdemlileri siperlerden içeri girmeyi başaramışlardı. Bu sırada Hollandalılar “arkadaşım” ya da “yoldaşım” gibi bir manası olduğunu düşündüğüm “Srinden, Srinden” çığlıklarını atıyorlardı. Daha sonra “Veijzven ons over” dediler, yani “teslim oluyoruz”. Yabancı dillerle hiç ilgisi olmayan ama akıl almaz bir hafızası olan Cuesta komutanı, “Srinden’miş, veijiven’miş ya da ananı-

zın öğrettiği başka bir şeymiş anlamayız biz! Size merhamet göstermeyeceğiz, duydunuz mu? Tek bir kâfir canlı kalmayacak!” diye bağırdı. Diego Alatrisme ve diğerlerinin, zavallı Ortiz’in bağırsakları paramparça olmadan önce taşıdığı delik deşik olmuş Aziz Andrew haçını kale burçlarına dikmeyi başardıkları anlarda, Hollandalıların kanı kılıçlarının ve hançerlerinin ucundan damla damla akıyordu.

“Yine oralara döneceğini söylediler,” dedi Saldaña.

“Dönebilirim.”

Hâlâ boğaların etkisi altında olmama rağmen, gözlerim arenadan çıkıp Mayor Caddesi’nde yürüyen insanların ardından gitti. Hanımefendiler ve beyefendiler “Arabamı getir!” emirleri yağıyorlar ve at arabalarına biniyorlardı. Kavalyeler atlarına atlıyorlar, şık seçkinler San Felipe’ye ya da Saray’ın kaldırım taşlı yoluna doğru ilerliyorlardı. O sırada, dikkatimi zaptiye teğmeninin anlattıklarına verdim. Genç kralımız Felipe’nin ikinci saltanatını sürdüğü bin altı yüz yirmi üç yılında Flandr’da devam etmekte olan savaş daha çok insan gücü, daha çok asker ve daha çok para ihtiyacını ortaya çıkarıyordu. General Don Ambrosio Spínola tüm Avrupa’dan asker topluyor ve yüzlerce emekli muharip eski bayrakları altında savaşmak için askere yazılıyorlardı. Babamın öldürüldüğü dönemde Jülich siperinde bozguna uğratılan ve bir yıl sonra Fleurus’da tamamıyla yok edilen Cartagena Piyade Alayı yeniden kuruluyordu. Fleurus’da aldığı yaralar tamamen iyileşmiş olmamasına rağmen Diego Alatrisme’nin saflarına yeniden katılmak üzere eski silah arkadaşlarıyla iletişimde olduğundan haberdardım. Son yıllarda geçimini kiralık kabadayılık yaparak sağlıyordu ve buna rağmen –ya da belki de

tam olarak bunun yüzünden– saray erkânından birçok güçlü düşman edinmişti. Bir süreliğine onlarla arasına mesafe koymak hiç de fena olmazdı.

“Belki de böylesi daha iyi olur,” dedi Alatrisme’ye manalı bir şekilde bakan Saldaña. “Madrid iyice tehlikeli bir yer haline geldi. Çocuğu da götüreceksin?”

Kapalı gümüş dükkânlarının önünden geçerek halkın arasından Puerta del Sol’e doğru yürüyorduk. Komutan bana kısa bir bakış attı ve daha sonra anlamı belli belirsiz bir hareket yaptı.

“Bunun için yaşı biraz küçük olabilir,” dedi.

Zaptiye teğmeni bıyık altından zoraki bir şekilde gülümsedi. Ben kemerine yerleştirdiği parlak tabancalarının kabzaları ile işi gereği alabileceği muhtemel yaralardan korunmak amacıyla ceylan derisi paltosunun etrafına dizdiği geniş kanatlı kılıcına ve hançerine hayranlık içerisinde bakarken o, sert ve büyük ellerinden birini başıma koymuştu. Bu el, diye düşündüm, bir zamanlar benim babamın elini de sıkıyordu.

“Bazı şeyler için o kadar da küçük değil sanırım.” Saldaña’nın memnuniyet ile şeytanilik arasındaki gülümsemesi büyümüşü. İki İngiliz’in macerasından haberdardı. “Sonuçta sen asker olduğunda onun yaşındaydın.”

Bu doğrudu. Neredeyse bir çeyrek asır kadar önce, hiçbir itibarı olmayan bir ailenin en büyük ikinci çocuğu olan on üç yaşındaki Diego Alatrisme, henüz dört işlemi, okumayı yazmayı ve birazcık da Latinceyi öğrenebilmişken okuldan ve evden kaçmıştı. O umutsuz yokluk içinde Madrid’e gelmiş ve yaşı hakkında yalan söyleyerek Prens Alberto komutasında Flandr’a doğru yola çıkan tümenlerden birine er olarak katılmıştı.

“O zamanlar başkaydı,” diye çıkıştı Komutan.

Âşıklarıyla birlikte yanımızdan geçmekte olan pahalı fahişelere benzeyen iki genç kadına yol vermek üzere geri çekildi. Kadınları tanıyor gibi görünen Saldaña’nın alaycı tavrını gizlemeksizin şapkasını çıkarması üzerine, kadınların yanlarındaki züppelerden biri ona oldukça öfkeli bir bakış attı. Ancak zaptiye teğmeninin üzerinde taşıdığı silahları fark ettiğinde, bu öfkeli bakış mucizevi bir biçimde yok oluverdi.

“Bu konuda haklısın,” dedi Saldaña kışkırtıcı bir biçimde, “O zamanlar başkaydı ve tabii erkekler de.”

“Ve krallar da başkaydı.”

Bakışlarıyla kadınları takip eden zaptiye teğmeni, hafifçe Alatrisme’ye döndü ve daha sonra bana da yandan bir bakış fırlattı.

“Haydi, Diego, çocuğun önünde böyle konuşma!” Huzursuz bir halde, bir o yanına bir bu yanına baktı. “Ve Tanrı aşkına benden onay bekleme. Unutma, ben Kutsal Adalet’i temsil ediyorum.”

“Senden onay beklemiyorum. Üstelik hangisi olursa olsun, kralıma karşı bugüne kadar hiçbir hatam olmadı. Ancak üç farklı krala hizmet ettim ve diyorum ki; kral var, kral var.”

Saldaña sakalını sıvazladı. “Tanrı yardımcımız olsun.”

“Tanrı, ya da seni her kim memnun edecekse...”

Zaptiye teğmeni tekrar Alatrisme’ye dönmeden önce bana endişeli bir bakış daha attı. İçgüdüsel olarak bir elini kılıcın kabzasına dayadığını görüyordum.

“Bir ağız dalaşı aramıyorsun, değil mi Diego?”

Komutan yanıt vermedi. Şapkasının geniş siperliği altından görünen korkusuz gri-yeşil gözleri, ifa-

desizce Saldaña'nın gözlerine kilitlenmişti. İki adam birbirlerinin gözlerinin içine bakıyor ve eski askere özgü sert, derin kırışıklıklar ve yara izleriyle kaplı yüzleriyle birbirlerine çok yakın duruyorlardı. Yoldan gelip geçen bazı insanlar onlara merak içerisinde bakıyorlardı. Bu çalkantılı, karmakarışık, mahvolmuş ancak hâlâ gururlu İspanya'da –gerçekten de elimizde kalan tek şey gururdu– insanlar düşünmeden ettikleri lafları geri alamıyorlardı. Öyle ki, çok yakın arkadaşlar dahi tek bir kötü söz ya da bir inkâr yüzünden birbirlerini bıçaklayabilirlerdi.

*Konuştun, geçti, baktı,
Aceleyle, öylesine bir laf etti.
Bir kere ağızdan çıktı mı artık çok geçti,
Ve bir saniyede döndü,
Çayır çimen er meydanına.*

Daha üç gün önce, Marques de Novoa'nın arabacısı kendisine “köylü” diye hitap eden efendisini Prado Caddesi'nin orta yerinde altı kılıç darbesiyle öldürmüştü ve bir “hiç” yüzünden yaşanan böylesine sahneleri görmek bu dönemde işten bile değildi. Bu yüzden bir an için Saldaña'nın elini kılıcına atacağını ve iki adamın yolun ortasında birbirlerine girişeceklerini düşündüm. Ama öyle olmadı. Çünkü zaptiye teğmeni, bir arkadaşını hapse atabilecek, hatta görevi icabı kafasını uçurtturabilecek kapasitede biri olsa dahi –ki öyle olduğunu daha önce de kanıtlamıştı– elindeki yasal gücü kişisel meselelerine alet ederek Diego Alatraste'ye karşı asla kullanmayacağı da şüphe götürmez bir gerçektir. Bu türden bir ahlak, dönemin her an kavgaya hazır erkeklerinin bir niteliğiydi. Şahsen ben, gençliğinde ve geri kalan hayatı boyunca bu dünyada yaşamış biri olarak, en

aşağılık insanların, serserilerin, askerlerin ve kiralık kabadayılardan bazı kaideler ve yazılı olmayan kanunlara toplum tarafından açıkça saygıdeğer bir yere sahip birçok insandan çok daha fazla saygı gösterdiklerine şahitlik edebilirim. Martín Saldaña da böylesi bir insandı; sorunlarını çözmek ve hesabını görmek için kılıcını çeker, kralın otoritesinin ya da herhangi bir nüfuzun ardına saklanmadan işini erkek erkeğe hallederdi.

Tanrı'ya şükürler olsun ki tüm bu konuşmalar alçak sesle yapılmıştı. Tartışmalar halk arasında bir çalkantıya yol açmamış ve bu iki emekli asker arasındaki güçlü ve hır gür dolu eski dostluğa telafi edilemez bir ziyan verecek bir durum oluşmamıştı. Yine de Mayor Caddesi, tüm Madrid halkını sokaklara döken böylesine bir boğa gösterisine ev sahipliği yaptıktan sonra kırıcı sözler sarf etmenin yeri değildi. Bu yüzden Saldaña sonunda, boğuk bir iç çekmeyle göğsünde sıkışmış olan havayı dışarıya bıraktı. Birdenbire çok rahatlamış gibi görünüyordu. Komutan Alatraste'nin gözlerine kilitlenmiş halde olan karanlık bakışlarında bir an için hafif bir gülümseme gördüğümü düşündüm.

“Bir gün Diego, seni öldürecekler.”

“Olabilir. Bunu senden daha iyi yapacak biri de yoktur herhalde.”

Askerlere özgü bıyıklarının altından gülümseme sırası şimdi Alatraste'deydi. Saldaña'nın, kafasını tuhaf bir endişeyle salladığını gördüm.

“Konuyu değiştirsek iyi olacak,” dedi.

Hızlı, neredeyse hoyrat bir hareketle tek elini kaldırdı ve Komutan'ın sırtını sıvazladı. Bu hareket kaba olduğu kadar aynı zamanda dostçaydı.

“Hadi bana bir içki ısmarla.”

Ve işte her şey bundan ibaretti. Birkaç adım sonra, her zamanki gibi dalkavuklarla, soylularla, hamallarla ve dadı, analık ya da teyze olarak kiralanmayı bekleyen yaşlı kadınlarla dolu olan Heradores meyhanesinin önünde durduk. Yaptıkları sözlü atışma yüzünden iyice susayan Alatrisme ve zaptiye teğmeni, garson kızın şarap lekeleri ile dolu masanın üzerine koyduğu iki sürahi Valdemoro şarabının icabına anında baktılar. Henüz on dört yaşını bile bitirmemiş olan ben ise, küpteki sudan bir bardak içmekle yetinmek zorunda kalmıştım. Çünkü Komutan, sabah kahvaltısında ekmeğimizi batırdığımız –çikolata alacak parayı her zaman bulamıyorduk– ya da hasta olduğum zamanlarda rengimi yerine getirsin diye içtiklerim dışında şaraptan tatmama izin vermiyordu. Gerçi şeker alabilmek için beş kuruşumun olmadığı çocukluk zamanlarımda Lebrijanalı Caridad'ın bana arada sırada gizlice verdiği şaraba batırılmış ve şekerle kaplanmış ekmek dilimlerine bayılırdım.

Şarap konusunda Komutan, eğer istersem ileride çatlayana kadar içecek zamanımın olacağını, bugüne kadar Bacchus'un üzümlerinin kokusunda kendini kaybeden birçok değerli insan tanıdığını ve bir adam için bu işi yapmanın asla geç olmayacağını söylerdi.

Tüm bunları bana azar azar anlatırdı, çünkü daha önce de belirttiğim gibi Alatrisme'nin kelimelerin adamı olduğu pek söylenemezdi. Sessizliği, çoğu zaman yüksek sesle söylediği şeylerden daha fazlasını anlatırdı. Doğruyu söylemek gerekirse daha sonra, askerlik yaptığım ya da diğer işlerle uğraştığım zamanlarda benim de içkiyi fazla kaçırdığım günler oldu. Ancak içerken her zaman sivil olmaya özen gösterdim ve içki konusunda her zaman ölçülü ol-

dum. Daha beter başka alışkanlıklarım olsa da içki içmeyi asla bir alışkanlık haline getirmedim. İçki, ara sıra başvurduğum bir uyarıcı ve oyalanma oldu benim için. Böylesine ölçülü olabilmemi Komutan Alatrisme'ye borçlu olduğumu düşünüyorum, her ne kadar verdiği öğütlerle sergilediği davranışlar birbirine uymasa da ve onun uzun ve suskun sarhoşluk zamanlarını çok iyi hatırlasam da... Komutan, diğer adamlardan farklı olarak kendisine eşlik eden birileri varken çok fazla içmezdi ya da mutlu olmak onu içmeye iten bir sebep değildi. Bir içme adabı vardı; sessiz, ihtiyatlı ve melankolik biçimde içerdi ve şarap etkisini göstermeye başladığı zaman içine kapanarak arkadaşlarından uzaklaşırdı.

Aslına bakarsanız sarhoş olduğu zamanları düşündüğümde, onu Arcabuz Sokağı'ndaki Türk'ün meyhanesinin arka cephesine bakan avludaki küçük evimizde, adeta yalnızca kendisinin ve inatçı sessizliğinin hatırına getirebileceği sahneleri düşünürmüşçesine gözlerini kılıcının, *Viskayalı* kamasının ve şapkasının asılı olduğu duvara dikmiş bir halde, bardağının, sürahisinin ya da şişesinin önünde hareketsizce otururken hatırlıyorum. Ve sonrasında, o bıyığının altındaki ağzının aldığı şekilden anladığım kadarıyla yemin edebilirim ki, bu hatıralar insanın kendi rızasıyla hatırına getirdiği, zihninde yeniden canlandığı hatıralardan değildi. Eğer her insan hayallerini kendisiyle birlikte sürüklüyorsa, Diego Alatrisme y Tenorio'nun hayalleri ne hakir, ne dost canlısı ne de iyi birer arkadaştı. Alatrisme bir keresinde, omuzlarını kendine özgü tarzıyla silke- rek –yarı tevekkül yarı kayıtsızlık içinde– “onurlu adamlar nerede ve nasıl öleceklerini kendileri seçebilirler ancak hiç kimse ne hatırlayacağını seçemez” demişti.

San Felipe'deki hareketlilik doruk noktasına ulaşmıştı. Mayor Caddesi'ne bakan kilisenin balkonu ve merdivenleri mahşer meydanı gibiydi. Her yer gruplar halinde sohbet eden, tanıdıklara selam vererek geçip giden arabalara ve sokakta gezinen insanlara bakmak için meşhur basamakların tırabzanlarına yaslanmış insanlarla dolup taşıyordu. Martín Saldaña bize orada veda etti. Ancak yalnız kalamadık, çünkü kısa bir süre sonra büyük bir coşkuyla boğaları izlemeye gelmiş olan Puerta Cerrada'nın eczacısı Tekgöz Fadrique ve Eğitimci Pérez ile karşılaştık. Aslına bakarsanız, Jarama boğasının dünyevi işlerden azat ettiği Alman muhafızı kutsamak için arenaya çıkan kişi Dónine'ydi. Cizvit, olayın detaylarını anlatıyordu. Genç Fransız kraliçe benzi atmış, bayılmak üzere bir haldeyken, saygıdeğer kralımız onu rahatlatmak için elini nazikçe tutmuştu. Ancak kraliçe birçok kişinin beklediğinin aksine köşesine çekilmek yerine Casa de la Panaderia'da kalmıştı. Yaptığı hareket halk tarafından o kadar takdir edilmişti ki, kral ve kraliçe gösterinin bitiminde ayağa kalktıklarında genç ve nazik bir adam olan Dördüncü Felipe'nin şapkasını çıkararak karşılık verdiği sevgi dolu bir alkış kopmuştu.

Sizlere daha önce de söylediğim gibi, yüzyılın bu ilk üçte birlik döneminde Madrid halkı, tabiatlarında var olan haydutluğa ve fesatlığa rağmen iş kraliyet ailesinden birinin yaptığı hareketlere geldiğinde, hâlâ belirli bir saflık taşımaya devam ediyordu. Bu, zaman ve yaşanan felaketlerin etkisiyle yerini hayal kırıklığına, kine ve utanca bırakacak olan bir saflıktı. Ancak bu hikâyenin geçtiği yıllarda kralımız henüz genç bir adamdı ve İspanya çoktan yozlaşmış ve kalbinde ölümlerin yarasını taşıyan bir ülke olsa da çehresini, ışıltısını ve nezaketini hâlâ muhafaza

ediyordu. Hâlâ önemli bir güçtük ve tek bir askeri-miz ve tek bir kuruluşumuz kalmayana dek bir süre daha öyle olmaya devam edecektik. Hollanda biz-den nefret ediyordu, İngiltere korkuyordu, Türkler etrafımızda dolaşıp duruyordu, Richelieu Fransası bize dış gıcırdatıyordu. Kutsal Papa siyahlar içinde-ki ciddi görünümlü sefirlerimizi büyük bir özenle ağırliyordu ve tüm Avrupa dünyanın en iyi piyade birliği olan Tercios karşısında korkudan titriyordu – sanki davullarının sesleri Şeytan'ın tokmakların-dan geliyordu. O ve ardından gelen yıllarda yaşamış bir insan olarak ben, sizlere yemin ederim ki, biz hiç kimsenin hiçbir zaman olmayı başaramadığı bir ülkeydik o zamanlar.

Ve sonunda Tenochtitlán, Pavía, San Quintín, Lepanto ve Breda'yı aydınlatan güneş battığında, günbatımı bizim kanımızla kırmızıya boyandı ama yalnızca bizim değil, aynı zamanda düşman-larımızın da kanıyla. Aynen Rocroi'de, Komutan Alatriste'nin bana verdiği hançeri bir Fransız'ın vücudunda bıraktığım gün olduğu gibi. Sizler de takdir edersiniz ki, biz İspanyollar tüm bu çabayı ve cesareti saçma sapan savaşlarla, yozlaşmalarla, namussuzluklarla, kuruntularla ve kutsal su uğru-na boşa harcamak yerine saygın bir ulus inşa etmek için harcamalıydık. Orası kesin. Ama ben gerçekte olanı anlatıyorum. Üstelik tüm halklar kendi çı-karlarını ya da kaderlerini belirlemek konusunda aynı derecede akli başında ya da daha sonrasında Tarih'e ya da kendilerine hesap vermek konusun-da aynı derecede utanmaz degillerdir. Bize gelince, biz yaşadığımız yüzyılın insanlarıydık: Genellikle içler acısı bir halde olan, ara sıra da parıldayan bu İspanya'da doğmayı ve yaşamayı bizler seçmedik; bu bizim kaderimizdi. Ancak bu İspanya bizimdi.

Ve bu kederli vatanı –ya da bugün ne diyorlarsa adına– derimin altında, yorgun gözlerimde ve hafızamda taşıyorum.

Dün gibi hatırladığım bu hatıradan, San Felipe'nin merdivenlerinin başladığı yerde duran Don Francisco de Quevedo'yu görüyorum. Taktığı beyaz kaşkolü ve göğsünün sol tarafında ceketinin üzerinde taşıdığı kırmızı Santiago haçı dışında her zamanki gibi koyu siyahlar içindeydi. Güneşli bir akşamüstü olmasına rağmen, omuzlarında topallığını örtbas etmek için kullandığı uzun bir pelerin vardı; kuyruğu, elini kabzasına rasgele dayamış olduğu kılıcının kılıfının üzerinden düşmekte olan koyu renk bir pelerin... Elinde şapkası, birkaç tanıdıkla konuşuyordu. O sırada bir hanımefendinin av köpeği, neredeyse eldivenli sağ eline sürünecek kadar yakınından geçti. Arabasının basamağında durarak bir grup binici ile konuşan hanımefendi oldukça güzeldi. Don Francisco, av köpeği önünden gelip geçerken hayvanın başını okşadı ve aynı anda sahibine de seri ve nazik bir bakış attı. Av köpeği, bu okşamanın elçisiymişçesine sahibine koştu ve hanımefendi de bu harekete, Don Francisco'nun hafifçe başını eğip başparmağı ve işaret parmağıyla gür bıyıklarını burarak kabul ettiği bir gülümsemeyle yelpazesini sallayarak karşılık verdi.

İyi bir şair, iyi bir kılıç ustası ve meclisin takdir edilen yeteneklerinden biri olan Don Francisco, onu Komutan Alatrisme'nin arkadaşı olarak tanıdığım gençlik yıllarında kadınlar arasındaki şöhretinin keyfini süren çapkın bir adamdı. Acılara dayanıklı, net, haşin, cesur, sakatlığıyla bile zarif, huysuzluğuna rağmen iyi niyetli, dostlarına karşı cömert ve düşmanlarına karşı amansızdı. Düşma-

nını Vega bayırında bir düelloda alt edebildiği gibi iki dörtlüğüyle de dağıtabilen bu adam, inceliğiyle ve şiirleriyle kadınları kendine âşık edebiliyor, aynı zamanda eğlenceli fikirlerini duymak isteyen ya da arkadaşlığından hoşlanan bilginleri, hekimleri ve filozofları çevresinde nasıl toplayacağını da iyi biliyordu. Yedi yıl önce ayağını üzengi kayışına koyup ruhunu aldığı kişiye teslim ettiğinde, Tanrı'nın sağ eline oturttuğu muteber Miguel de Cervantes bile, –ki her ne kadar kâfir İngilizler Shakespeareleriyle övünüp dursalar da gelmiş geçmiş en büyük dâhidir– aşağıdaki dizeleriyle Don Francisco'nun ne denli mükemmel bir şair ve ne denli nazik bir beyefendi olduğundan bahsetmişti:

*Ahmak şairlerin felaketidir o,
Ve tekmeyi basacaktır,
Kovacaktır Parnasus'tan
Beklediğimiz ve korktuğumuz tüm şerleri*

O akşamüstü Senyör Quevedo –belli ki şairin pek de hoşuna gitmeyen– boğa güreşleri bittikten sonra Madrid halkı sokaklarda gezinirken her zaman yaptığı gibi San Felipe basamaklarında duruyordu. Komutan Alatrisme'yi Tekgöz Fadrique, Eğitimci Pérez ve benimle oradan geçerken gördüğünde beraberindekilerle uygun bir üslupla ve kibarca vedalaştı. O an, bu karşılaşmanın herkesin hayatını –en çok da benim hayatımı– tehlikeye sokarak yaşamlarımızı ne derece etkileyeceğinin ve kaderin insanların bahtlarıyla yapabileceklerinin farkında değildim. Don Francisco o akşam her zamanki içten tavrıyla bize yaklaşırken, birisi bize sabah ölü bulunan kadının esrarına bizim de ortak olacağımızı söyleseydi, Komutan Alatrisme'nin şairi selamlarken

yüzünde beliren gülümseme dudaklarında donup kalırdı. Ancak zarların nasıl düşeceğini hiçbir zaman bilemeyiz ve onlar her zaman biz daha farkına varmadan dönmeye başlarlar.

“Sizden bir iyilik yapmanızı isteyeceğim,” dedi Don Francisco.

Senyör Quevedo ve Komutan Alatrisme arasında böyle laflar yalnızca formalite icabıydı ve bu, Komutan Alatrisme’nin bu sözleri duyduğunda Quevedo’ya cevaben yönelttiği bakışlarındaki neredeyse azarlama ifadesinde açıkça görünüyordu. Cizvit ve eczacıya veda etmiştik ve şimdi, Puerta del Sol’daki Buen Suceso Kilisesi’nin çeşmesinin etrafında bulunan büfelerin tentelerinin yanından geçiyorduk. Aylaklar suyun sesini dinlemek ve kilisenin ön cephesine ya da kraliyet hastanesine bakmak için nehrin kenarına oturmayı severdi. Komutan ve arkadaşı yan yana benim önümden yürüyorlardı. Alacakaranlıkta kalabalık içerisinde bir görünüp bir kaybolan koyu giysileriyle ve koluna doladığı paltosuyla şairi ve kahverengiye çalan sade cepkeni, alçakgönüllü kuşağı, üzerine tam oturan pantolonu ve kaması ve kılıcını taşıyan kemeriyle Komutan’ı anımsadım.

“Ziyadesiyle müteşekkirim Don Francisco, bu işi allayıp pulladığınız için,” dedi Alatrisme. “Ancak lütfen doğrudan ikinci perdeye geçin.”

İkinci perde atfına, şairin sessizce güldüğünü duydum. İki İngiliz’in macerası döneminde, buradan birkaç adım ötede neler olduğunu hepimiz hatırlıyorduk. Çeliğin şimşekler gibi ışıldadığı çirkin bir kavga sırasında, Don Francisco Komutan’ın yardımına koşmuştu.

“Birkaç arkadaşım var,” dedi Don Francisco. “Değer verdiğim insanlar. Ve sizinle konuşmak istiyorlar.”

Benim konuşmayı dinleyip dinlemediğimi kontrol etmek için arkasına baktı ve benim bakışlarımın avare bir şekilde meydana dalıp gittiğini gördüğünde sakinleşti. Ancak ben onun söylediklerine kulak kesilmiş, onu dinliyordum. O günlerin Madrid’inde ve İspanya’ında uyanık bir genç çok çabuk olgunlaşırdı ve genç yaşına kulaklarımı açık tutmanın bir zararı olmayacağını, bilakis yararı olacağını kavramıştım. Tam tersi. Hayatta tehlikeli olan şey bilmek değil, bildiğini göstermektir: Dans başlamadan önce müziğe ısınmak her zaman için iyidir.

“Bunda bir iş kokusu alıyorum,” dedi Komutan.

Bu bir örtmeceydi elbette. Diego Alatrisme’nin dağarcığında “iş” kılıç yaralarına olduğu kadar karanlık çıkmaz sokaklara da gönderme yapan bir kelimeydi. Yüz yaralamak, bir alacaklının ya da mirasyedi bir çapkının kulaklarını kesmek, kısa mesafeden silahla vurmak ya da gırtlığı çelikten bir yumrukla sıkmak– hepsi derecelendirilmişti ve ücrete tabiydi. İşte bu meydanda, herhangi bir anda, bu tarz işlere girişilebilecek en azından bir düzine profesyonel bulmak mümkündü.

Bir yandan gözlüklerini düzelten şair “Evet,” dedi. “Ve kazancı oldukça iyi bir iş tabii ki.”

Diego Alatrisme konuştuğu adama uzun uzun baktı. Komutan’ın, üzerindeki tek renkli şey bir tüy olan şapkasının geniş siperleri altındaki kartalları andıran görüntüsünü inceledim.

Sonunda “Görülüyor ki bugün benim canımı sıkmak hoşunuza gidiyor Don Francisco” dedi. “Size verilecek bir hizmet karşılığında para mı alacağımı söylüyorsunuz?”

“Burada konu ben değilim. Bir baba ve iki delikanlı oğlu için. Bir sorunları var ve benim tavsiyemi istediler.”

Halkın Mariblanca olarak andığı bir Diana heykeli su mermeri çeşmenin tepesinden bize bakıyordu. Günün son ışıkları da artık canlılığını yitirmeye başlamıştı. Gür bıyıkları ve devasa kılıçlarıyla duruşları adeta “tehlikeliyimdir” diyen korkunç görünümlü askerler ve elleri kanlı yiğitler, ipek dükkânları, yün dükkânları ve kitap dükkânlarının kapalı kapıları önünde gruplar halinde sohbet ediyorlar ya da pazar alanındaki yıkık dökük meyhanelerin önlerinde bir şeyler içiyorlardı. Meydan körlerle, dilencilerle ve kendilerini uzun paltolar giyen hanımefendilerden ayıran kısa mantolarını giymiş fahişelerle doluydu. Alatrisme askerlerden bazılarını tanıyordu. Komutan’a uzaktan selam verdiler ve o da dalgın bir tavırla şapkasının kenarına hafifçe dokunarak onlara karşılık verdi.

“Siz de işin içinde misiniz?” diye sordu Alatrisme.

Don Francisco belli belirsiz bir hareket yaptı. “Sadece kısmen. Ancak yakın zamanda öğreneceğiniz bazı sebeplerden dolayı, bu işin sonuna kadar gitmeliyim.”

Buen Suceso Kilisesi’nin avlusunun önünde başıboş şekilde dolanan hain bakışlı ve kalın bıyıklı, eli kana bulanmış birçok adamın daha önünden geçip gittik. Bu avluda ve Montera Caddesi’nin civarında silahlı ve cesaretleri ile övünen adamlara sık sık rastlanırdı. Sık sık ağız dalaşları yaşanırdı ve kilisenin demir parmaklıkları, münakaşadan sonra firar etmeye çalışanların kiliseye sığınmasını engellemek amacıyla kapatılmıştı.

“Tehlikeli mi?”

“Hem de çok.”

“Sanırım kılıç kullanmak gerekecek.”

“Umarım gerekmez. Ancak yaralanmaktan daha büyük riskleri olduğu kesin.”

Komutan, San Jerónimo yolunun tepesinde bulunan dar evlerin ardından uzanan Victoria Manastırı’na sessiz bir şekilde bakarak birkaç adım attı. Bu şehirde bir kiliseye rasgelmeden yürümek imkânsız görünüyordu.

“Peki, neden ben?” diye sordu en sonunda.

Don Francisco daha önce de yaptığı gibi yeniden sessizce güldü.

“Tanrı aşkına!” dedi, “çünkü siz benim dostumsunuz. Ayrıca cellatlık, hatiplik ve kâtiplikte ne kadar iyi olsanız da, iş şarkı söylemeye gelince, tökezleyenlerdensiniz.”

Komutan düşünceli bir şekilde parmaklarını yakaşının üstünde dolaştırdı.

“Kazançlı bir iş demiştiniz değil mi?”

“Kesinlikle.”

“Karşılığını sizden mi alacağım?”

“Siz ne şekilde olsun isterdiniz? Ateşin yanmasını istiyorsam onu körüklemeliyim.”

Alatriste’nin hâlâ boğazındaydı. “Ne zaman bana kazançlı bir iş teklif etseniz, başımı idam tahatasına sokmam gerekiyor.”

“Evet, söylediğiniz bu durum için de geçerli,” diye bir itirafta bulundu şair.

“Tanrı aşkına, teklifiniz ne kadar da cesaret verici!”

“Size yalan söylemek hainlik olurdu.”

Komutan, Quevedo’ya oldukça alaycı bir tavırla baktı.

“Nasıl oluyor da her zaman böyle bir belaya bulaşmayı başarabiliyorsunuz, Don Francisco? Oo-

sunu düküyle yaşadığınız o uzun süreli tatsızlıktan sonra, kralın desteğini ancak yeni kazanmıştınız.”

“İşin püf noktası tam da burada zaten dostum,” diye hayıflandı şair. “Lanet olsun ki hayat beni hep böylesine zor durumlara sürüklüyor. Ancak bazı yükümlülüklerim var... Ve onurum tehlikede.”

“Ve kelleniz de elbette.”

Alaycı bir tavırla bakma sırası şimdi Don Francisco'daydı.

“Eğer bu işte benimle birlikte olmaya karar vererseniz, sizin kelleniz de tehlikede olacaktır.”

Kullanılan “karar verirsiniz” ifadesi gereksizdi ve her ikisi de bunun farkındaydı. Buna rağmen Komutan yüzündeki o düşünceli gülümsemeyi bir süre daha muhafaza etti. Etrafına bakındı, yerde leş gibi kokularıyla duran yemek atıklarını bir kenara itti, bir meyhaneden ona göz kırpan derin dekolteli bir kadına dalgın bir tavırla selam verdi ve en sonunda omuzlarını silkerek konuşmaya başladı.

“Peki, bu işi neden yapmak zorundayım? Eski bölüğüm çok kısa süre içerisinde Flandr'a doğru yola çıkıyor ve ben de onlarla birlikte bir hava değişimine gitmeyi düşünüyorum.”

“Neden bu işi sizin yapmanız gerekiyor öyle mi?” dedi Don Francisco. Bir yandan düşünceli bir şekilde bıyığını ve keçi sakalını sıvazlıyordu. “Doğruyu söylemek gerekirse, ben de bilmiyorum. Belki de bir arkadaşımız zor bir duruma düştüğünde, savaşmaktan başka çaremiz kalmadığı içindir.”

“Savaşmak mı? Daha bir dakika önce herhangi bir kavga dövüş olmayacağına emindiniz.”

Komutan, Quevedo'yu dikkatlice süzdü. Karanlık gökyüzü Madrid'in üzerine çöküyordu ve ilk gölgeler şehir meydanına giden bakımsız dar sokaklardan bizim bulunduğumuz yere doğru iler-

liyordu. Nesnelerin ve gelip geçen insanların hatları bulanıklaşmaya başlamıştı. Pazar tezgâhlarından birinde bir lamba yandı. Işık, Don Francisco'nun şapkasının altından gözlüklerine yansdı.

“Orası kesin,” dedi şair. “Ancak olur da bir şeyler ters giderse, işte o zaman kılıç kullanmak gerekebilir.”

Her zamanki neşesiz ve sakın ses tonuyla güldü. Ve sonunda aynı gülüşü Komutan Alatrisme'den de duydum. Ondan sonra ikisi de tek bir kelime daha etmedi. Ben ise duyduklarım karşısında hayran kalmış vaziyette, yeni tehlikelere ve maceralara açılacak olmanın verdiği heyecanla onların karanlık ve sessiz silüetlerinin peşinden yoluma devam ettim. Don Francisco bizlere veda ettikten sonra Komutan Alatrisme yarı karanlık içinde bir süre daha hareketsiz ve suskun bir halde durdu. Yaklaşıp tek bir kelime dahi etmeye cesaret edemedim. O da benim varlığımı unutmuşçasına, Victoria Kilisesi'nin dokuz çanı çalmaya başlayıncaya dek olduğu yerde öylece durdu.

II. BÖLÜM

Boyun ve Darağacı

Ertesi gün sabah geldiler. Gıcırdayan merdivenlerden yukarı doğru çıkarlarken ayak seslerini duydum ve kapıyı açmaya gittiğimde Komutan Alatriste çoktan sırtına gömleğini geçirmiş ve kapıya çıkmıştı. Oldukça ciddi görünüyordu. Gece boyunca tabancalarını temizlemiş olduğunu fark ettim. Hatta bir tane si doldurulmuş, hazır ve nazır bir şekilde kamasını ve kılıcını taşıyan kemerinin asılı durduğu kirişin yakınındaki bir masanın üzerinde duruyordu.

“Sen biraz dolaş da gel bakalım Íñigo.”

Sözünü dinledim. Ancak tam holden çıkarken evin son basamaklarını çıkmakta olan Don Francisco de Quevedo’yla karşılaştım. Quevedo tanıımıyormuş gibi görünse de, yanında üç beyefendi daha vardı. İçeriye girmek için Arcabuz Sokağı kapısını değil de, avlumuzu Lebrijanalı Caridad’ın meyhanesine bağlayan ve Toledo Sokağı’na açılan, daha seyrek kullandığımız, dolayısıyla bulunması daha zor olan kapıyı kullanmış olduklarını fark ettim. Don Francisco eve girmeden önce yanağıma sevgi dolu bir öpücük kondurdu ve ben koridordan yürümeye devam ettim. Bu sırada yanındaki adamlara da şöyle bir bakmayı ihmal etmemiştim. Bir tane si saçlarına kırlar düşmüş, yaşını başını almış bir adamdı. Diğer ikisi ise iyi görünümlü, kardeş ya da akrabalarmışçasına birbirine benzeyen iki genç delikanlıydı. Biri on sekiz yaşında, öteki ise yirmili yaşlarında görünüyordu. Kıyafetlerinden bir yolculuktan geldikleri anlaşıyordu. Görüntülerinden Madridli olmadıkları anlaşıyordu.

Sizlere yemin ederim ki, her zaman iyi huylu ve akıllı uslu bir insan oldum. İşgüzar biri değilim, hiçbir zaman da olmadım. Ancak dünya, on üç yaşındaki bir çocuk için en ufak bir ayrıntısının bile kaçırılmak istenmediği büyüleyici bir gösteri gibidir. Buna bir de geçen akşam Komutan Alariste ve Senyör Quevedo arasında geçen, benim de kulak misafiri olduğum sözleri eklemeliyiz. Dürüst olmam gerekirse, koridordan geçtikten sonra gençliğimin verdiği çeviklikle çatıya çıktığımı ve pencere saçaklarından ilerleyerek tekrar eve girdiğimi de itiraf etmeliyim. Odamda duran bir dolabın arkasına geçtim ve duvardaki çatlaktan içeride olup biten her şeyi gördüm, dinledim. Bir yandan gürültü yapmamaya gayret gösterirken, diğer yandan Don Francisco'nun söylediğine göre her ikisinin kellesini de tehlikeye sokan bu işle ilgili en ufak bir ayrıntıyı bile kaçırmamaya çalışıyordum. Ancak o an için bilmediğim bir şey vardı: Benim de kellemi kaybetmememe kıl payı kalacaktı.

“Manastıra baskın yapmanın cezasının,” diye lafı toparladı Komutan, “ıdam olduğunu biliyordun, öyle değil mi?”

Don Francisco de Quevedo kafasını sallayarak sessizce onayladı ve bir şey demedi. Herkesi birbirine takdim ettikten sonra kenara çekilmiş, sözü misafirlere bırakmıştı. Üç misafirden, yaşça büyük olan konuşmaktaydı. Üzerinde şapkasının, kimsenin elini sürmediği bir şarap sürahisinin ve Komutan'ın tabancasının bulunduğu bir masanın önünde oturuyordu.

“Tehlikeli olduğu kesin,” dedi yaşlı adam. “Ama kızımı kurtarmanın başka yolu yok.”

Adamın adının Don Vicente de la Cruz olduğunu sonradan öğrenmişti. Valencialı köklü bir aileden

geliyordu ve Madrid'e kısa bir süreliğine gelmişti. Beyaz saçlı sakallı, sıska, altmışlı yaşlarını geçmiş olmasına rağmen hâlâ oldukça dinç ve dik duruyordu. Büyüğü en fazla yirmi beş yaşında olan iki oğlu da ona çok benziyordu. İsimleri Don Jerónimo ve Don Luis'ti. Küçük kardeş Don Luis'ün yüzünde, henüz on sekiz yaşına gelmemiş olmasına rağmen olgun bir ifade vardı. Yola ya da ava çıkılırken giyecek tarzda basit kıyafetler giymişlerdi: Babanın üzerinde rahibelerin giydikleri türden yünlü siyah bir gömlek, çocukların üzerinde ise mavi ve yeşil kumaştan cepkenler vardı. Her biri kemerinde kılıç ve hançer taşıyordu. Saçları çok kısaydı ve hepsinin aynı aileden olduklarını vurgulayan içten bakışları vardı.

“Rahipler kim?” diye sordu Alatrisme.

Başparmaklarını kemerine sıkıştırmış ve duvardaki kirişlerden birine dayanmış bir halde ayakta duruyordu. Bu adamı dinlediği için başına neler gelebileceğini düşünüyordu. Aslında onu bu işlere buluşturmayı ne zaman bırakacağını sorarcasına, misafirlerden daha çok Senyör Quevedo'ya bakıyordu. Quevedo'ya gelince, Quevedo pencereye yaslanmış, sanki bu işler onu hiç ilgilendirmiyormuşçasına komşu evlerin çatılarına bakıyordu. Arada sırada sanki yalnızca bir seyirciymiş gibi Alatrisme'ye dönüp boş bir bakış atıyor ya da garip bir dikkatle tırnaklarını inceliyordu.

“Juan Coroado ve Julián Garzo,” diye yanıtladı Don Vicente. “Bu adamlar aynı zamanda manastırın sahipleri. Bir de manastır baş rahibesi hemşire Josefa var. O da rahiplerin ağzından çıkan sözden başkasını bilmez, söylemez. Rahibelerin geri kalan kısmı da ya onlardan yana ya da korku içinde yaşamlarını sürdürüyorlar.”

Komutan Alatrisme yeniden Don Francisco de Quevedo'ya baktı ve bu kez onun bakışlarını yakalayabildi. Şairin sessizliği adeta “üzgünüm” diyor-du, “bana yalnızca siz yardım edebilirsiniz.”

“Papaz Juan,” diyerek devam etti lafa Don Vicente, “Olivares kontunun yordakçısıdır. Babası Amancio Coroado, Adoratrices Benitas Manastırı'nı masraflarını kendi cebinden ödeyerek kurdu ve kendisi ayrıca kralın gözdesinin güvendiği tek Portekizli bankerdir. Şimdilerde Olivares Cenovalılarla yaptığı anlaşmaya son vermek istediğinden, Coroado, Flandr savaşlarını finanse etmek için gerekli parayı Portekiz'den çıkarabilmesine yardımcı olacak en iyi koz. Bu yüzden de oğlu Juan, gerek manastırda gerek manastır dışında cezadan tamamıyla muaf olmanın keyfini sürüyor.”

“Suçlamalarınız son derece ciddi.”

“Ancak iddia ettiğim şeyler birçok kez kanıtlandı. Bu Juan Coroado dediğimiz adam diğer rahipler gibi saf ve cahil bir adam değil. Sıradan bir aydın, arzuhalci ya da fanatik bir din adamı değil. Otuz yaşında, para pul sahibi, sarayda iyi bir pozisyona ve kayda değer bir duruşa sahip... Ancak manastırı kendi özel haremine çevirmiş ahlaksızın biri.”

“Söylenecek daha uygun bir laf var baba,” diyerek lafa karıştı en küçük oğlan. Neredeyse mırıltı halinde çıkan sesi öfkeden adeta titriyordu ve babasına olan saygısından ötürü kendini frenlediği açıkça görülüyordu.

Don Vicente sert bir şekilde oğlanın ağzının payını verdi.

“Belki de. Ama kız kardeşin orada olduğu için, sen o lafı etmeye kalkışmayacaksın bile.”

Genç çocuğun rengi soldu ve utançla başını eğdi. Bu sırada kendine hâkim olmakta daha başarılı olan sessiz ağabeyi bir elini onun koluna koydu.

“Ya diğer rahip?” diye sordu Alatrisme.

Don Francisco’nun yaslandığı pencereden içeri giren ışık, Komutan’ın yüzünün bir yarısını aydınlatıyor, diğer yarısını gölgede bırakıyordu. Yara izlerini iyiden iyiye ortaya çıkarıyordu: sol kaşının üzerindeki ve El Principe tiyatrosunun avlusundaki çarpışmadan hatıra kalan, alnın tam ortasında saçlarının başladığı yerde duran daha yeni bir yara izini. Üçüncü iz, sol elinin üstünü boydan boya kaplayan, Ruhlar Kapısı’ndaki pusudan yadigâr bir hançer yarasından kalmaydı. Kıyafetinin altında kalan görünmeyen yerlerinde de dört yara izi daha vardı. Bu dört izden sonuncusu, Fleurus savaşından onu terhis ettiren ve hâlâ bazı geceler onu uykusundan eden izdi.

“Günah çıkartan Julián Garzo,” diye yanıtladı Don Vicente de la Cruz, “o da nüfuzlu bir adam. Castilla Konseyi’nde bir dayısı var. Ve bu da onu, diğer meslektaşları gibi dokunulmaz yapıyor.”

“Yani dikkat etmemiz gereken iki adam var.”

Kılıcının kabzasının üzerindeki kumaşla oynayan Don Luis, kendine zar zor hâkim oluyordu.

“İki zavallı ve iki domuz deseniz daha doğru olur.”

İçinde tuttuğu öfke, sesinin boğuk çıkmasına neden oluyordu ve üst dudağının üzerini zar zor gölgeleyen, henüz hiç tıraş edilmemiş sarı sarı ince tüyleri olan bu genci daha da genç gösteriyordu. Babası lafına devam etmeden önce genci sessiz durması için uyarıcı bir bakış daha attı.

“Durum şu ki,” diye sözlerine devam etti, “La Adoracion Manastırı’nın duvarları, olan biten her şeyin içeride kalmasını sağlayacak kadar kalın: ah-laksızlığını ikiyüzlü bir mistisizm altında örtbas etmeye çalışan bir papaz, aptal ve saf bir başrahibe ve

kutsal bir sezgileri olduğuna ya da ruhlarının Şeytan tarafından ele geçirildiğine inandırılmış talihsiz bir grup kadın.” İhtiyar adam konuşurken bir yandan da sakalını sıvazlıyordu. Bu ağırbaşlı ve edepli tavrının ona saygınlık kazandırdığı açıktı. “Hatta onlara, papaza gösterecekleri sevgi ve itaatle Tanrı’ya ulaşabilecekleri ve ruhani lider tarafından talep edilen yakınlaşmaların ve bazı iffetsiz hareketlerin kemale ermek için gerekli olduğunu söylüyorlar.”

Diego Alatrisme hiç de şaşırılmış görünmüyordu. Koyu Katolik kralımız Dördüncü Felipe’nin döneminde İspanya’da inançlar genellikle samimiydi, ancak dışavurumları sıklıkla mevki sahibi insanlarda iki yüzlülük, halk arasında da batıl inançlar olarak kendini gösterirdi. Ülkenin şu hali içerisinde zaten ruhban sınıfının büyük bir kısmı bağınaz ve cahil, işten ya da askerlikten kaçmak için bu işe girmiş bayağı insanlardı. Ne oldum delisi, hırslı ve ahlaksız bu adamlar kendilerini, Tanrı’dan ziyade şahsi iktidarlarının büyümesine adanmışlardı. Fakirler, zenginlerin ve dindarların muaf tutulduğu vergileri öderlerken, hukukçular dini dokunulmazlığın kutsal bir hak olup olmadığını tartışıyorlardı. Üstelik kendi aşağılık çıkarlarını ve zevklerini tatmin etmek için bu tıraş edilmiş başlarından yararlananların sayısı da azımsanamayacak kadar çoktu. Sonuç olarak saygıdeğer ve aziz gibi insanların yanında hilekârlığa, aç gözlülüğe ve suç işlemeye yatkın din adamları bulunabilirdi: gayri meşru çocukları ve kapatmaları olan rahipler, günah çıkarmaya gelen kadınları tavlama çalısan papazlar, din adamlarının metresi olan rahibeler, içinde çeşit çeşit aşk ilişkisi yaşanan manastırlar... Bu tarz skandallar elbette ki kutsal olmamakla birlikte, her gün çıkan taze ekmek gibiydi.

“İçeride yaşananları kimse şikâyet etmedi mi?”

Don Vicente de la Cruz umutsuz bir şekilde başını salladı.

“Ben ettim şahsen. Hatta Olivares kontuna detaylı bir ihbar dahi yolladım ama yanıt gelmedi.”

“Ya enkizisyon?”

“Haberleri var. Hatta Yüksek Konsey üyelerinden biriyle konuştum. Bu konuyla ilgileneceğine söz verdi ve manastıra iki müfettiş gönderdiğini biliyorum. Ancak gönderilen müfettişler, rahibelerden de destek alan rahip Coroado ve Garzo tarafından her şeyin yolunda olduğuna dair ikna edilmişler ve oradan güzel sözlerle ayrılmışlar.”

“Gerçekten çok ilginç,” diyerek lafa müdahale etti Don Francisco de Quevedo. “Enkizisyonun gözü uzun zamandır Olivares kontunun üzerinde. Bu, kralın gözdesini köşeye sıkıştırmak için hiç de kötü bir bahane olmazdı.”

Valencialı centilmen omuzlarını silkti. “Bu bizim düşüncemiz. Ancak şüphesiz ki onlar bunun sıradan bir papaz adayını korumak uğruna fazlaca bir uğraş olacağını düşünüyorlar. Üstelik başrahibe Josefa, sarayda dini bütün bir kadın olarak büyük saygı görüyor. Her gün bir ayin düzenliyor ve Olivares’e ve kral ve kraliçeye erkek çocukları olsun diye özel dualar okuyor. Tabii bu da onun saygınlığını garanti altına alıyor. Oysa aslına bakacak olursanız üç beş işe yaramaz bilgi sahibi olması dışında papazın tavırları ve etkileyiciliğiyle beynini emdiği zavallı bir kadın sadece. Durumunda garipsenecek bir şey yok, çünkü şimdilerde onun gibi beş para etmez başrahibelerin kutsallık kokusu yaymaya ihtiyacı var.”

İhtiyar adam acıyla ve küçümsemeyeyle gülümse-di. “Mistik eğilimleri, önderlik arzusu, görkemli-

lik hayalleri ve kurduğu ilişkiler, kendini yeni bir Santa Teresa zannetmesine neden oldu. Üstelik rahip Coroado'nun avuçlarına yağan paralar La Adoracion'u Madrid'in en zengin manastırı yaptı. Birçok aile kızını oraya yerleştirmek istiyor.”

Konuşulanları bulduğum yerden genç yaşma rağmen çok fazla dehşete kapılmadan dinliyordum. Sizlere daha önce de söylediğim gibi bu dönemde, dolandırıcılık ve tehlikelerle dolu, çalkantılı ve büyüleyici Madrid'de bir genç çok çabuk olgunlaşıyordu. Dinin ve ahlaksızlığın el ele yürüdüğü bir toplumda, günah çıkartıcıların ruhları ya da bazen utanılacak sonuçlarına rağmen kadınların bedenlerini gaddarca ele geçirdiklerine dair kötü bir ünleri vardı.

Dini yaşam sürenlerin etkisine gelince, o da oldukça büyüktü. Farklı tarikatlar birbirleriyle cepheleşiyor ya da güçlerini birleştiriyordu. Rahipler inananlara diğer cemaatlerle uzlaşmayı yasaklıyordu. Canları istediğinde aile bağlarını koparmaları, hatta otoriteye karşı gelmeleri konusunda dahi diretiyorlardı. Söz konusu olan kadınlara askıntılık yapan din adamları olduğunda, kutsal olana aşkla bağlıymışçasına attıkları mistik tondaki nutuklara ya da ruhani bahanelerin altına gizlemeye çalıştıkları şehvetli tutkulara, zevklere, hırslara ve ihtiraslara rastlamak şaşırtıcı değildi. Bu yüzyılda yağmacı papaz figürü ünlüydü ve *La Cueva de Meliso*'nun dizelerinde olduğu gibi, bu figür fazlaca yerilirdi:

*İçten içe duyacaksınız
Tanrı'nın güzel kölelerinin itiraflarını,
Onlara eşiniz gibi davranacaksınız.
Onurlu yaşamlar sürdüklerine inanacaklar,
Ve sizin ruhlarınızı Şeytan'dan arındırdığınızı.*

Batıl inançlarla ve sahte dindarlıklarla dolu bir dönemde, İspanyollar olarak huzur içinde yaşayamadığımız, kendimizi kötü hissettiğimiz ve sürüklediğimiz toplu karamsarlığın ve hayal kırıklığının ortasında berbat bir şekilde yönetilmiş olduğumuz da düşünüldüğünde, bunca ahlaksızlığın sürmüş olması şaşırtıcı değildi. Kimimiz kendini uçurumun kenarında hissederek teselliği dinde aradı, kimimiz daha basit bir yolu seçip dünyevi kazançlarda.

Durum bu işe gönlü olmayan bir sürü rahip ve rahibenin varlığı yüzünden daha da kötüleşmişti. Benim gençlik yıllarımda dokuz binden fazla manastır vardı ve kızlarını geleneklere uygun bir şekilde evlendiremeyen yoksul ama soylu aileler çocuklarını dini yaşama yönlendiriyorlar ya da kızları yoldan saptıktan sonra zorla manastırlara kapatıyorlardı. Böylece yer gök gönülsüz bir şekilde inzivaya çekilmek zorunda kalmış kadınlarla doldu. *İngiltere'nin Palmerin*'inin yazarı – daha doğrusu çevirmeni – Don Luis Hurtado de Toledo, aşağıdaki meşhur dizelerinde açıkça bu kadınlardan bahsetmişti:

*Babalarımız tüm mallarını mülklerini
Oğullarına vermek için
Bizi mahrum etmek istedi.
Bir de üstelik kapatmak istediler bizi,
Tanrı'nın gücendirildiği bu yere.*

Don Francisco de Quevedo konuşmadan uzaklaşmış, nöbet tutan aylak askerler gibi çatıda dolaşıp duran kedilere dalmış vaziyette, hemen cam kenarındaki yerinde durmaya devam ediyordu. Komutan Alatrisme Don Vicente de la Cruz'a dönmeden önce Quevedo'ya uzunca baktı.

“Ancak anlayamıyorum,” dedi, “kızınız nasıl oldu da bu işe karıştı?”

İhtiyar adam uzun süre yanıt veremedi. Komutan'ın yara izlerinin üzerine düşen ışık, ihtiyar adamın kederini dışa vuran alnını derin bir dikey çizgiyle kesiyordu.

“Elvira bundan yaklaşık bir yıl önce, La Adoracion kurulduğunda, yanında iki rahibe adayıyla Madrid'e geldi. Daha önceden bize tavsiye edilmiş ve onlara ant içene dek eşlik etmesi gereken mürebbiye bir kadınla birlikteydiler.”

“Mürebbiye ne diyor peki?”

Ortamı öylesine derin bir sessizlik kapladı ki, bu sessizlik ancak kocaman bir kılıçla bölünebilirdi. Don Vicente de la Cruz masaya yaslamış olduğu sıksa, boğumlu ve pürüzlü ancak hâlâ güçlü olan sağ eline düşünceli düşünceli baktı. Çocuklar kaşları çatık vaziyette, sanki ayakkabılarının önündeki bir şeyi inceliyorlarmışçasına yere doğru bakıyorlardı. Kardeşine göre daha kaba saba ve sessiz bir tip olan büyük abi Don Jerónimo'nun, daha önce birtakım başka adamlarda da gördüğüm donuk ve sabit bir bakışı olduğunu fark ettim. Bu bakışın bir uyarı anlamına geldiğini öğreniyordum: Millet böbürlenerek kılıçlarını mobilyalar üzerinde çınlatıp yüksek sesle konuşurken, batakhanenin köşesinde sessiz sakın durarak, gözünü dahi kırpmadan tek bir ayrıntıyı kaçırmayan, sonra birdenbire ayağa fırlayıp yüz ifadesini bile değiştirmeden yanına kadar gelip seni kılıcıyla şişleyen adamların bakışlarındandı bu bakış. Komutan Alatrisme de böyle bir adamdı ve ben de sık sık onların arasında olmaya mecbur kalan biri olarak bu türden adamları tanımaya başlamıştım.

“Mürebbiyenin nerede olduğunu bilmiyoruz,” dedi sonunda ihtiyar adam. “Ortadan kaybolalı birkaç gün oluyor.”

Sessizlik geri döndü ve bu kez Don Francisco de Quevedo gözlerini çatılardan ve kedilerden aldı. Hüzünlü bakışları Diego Alatrisme’nin bakışları ile buluştu.

“Kayıp,” diye tekrarladı Komutan düşünceli bir biçimde.

Don Vicente de la Cruz’un oğulları ağızlarını açmadan yere bakmaya devam ediyorlardı. Sonunda babaları hızlı bir hareketle başını salladı. Şapkanın, şarap sürahisinin ve Komutan’ın tabancasının yanında duran hareketsiz elinden gözlerini alamıyor gibiydi.

“Evet,” dedi, “bulunamıyor.”

Don Francisco de Quevedo pencere kenarından ayrıldı ve odada birkaç adım attıktan sonra Alatrisme’nin yanında durdu.

“Diyorlar ki,” diye mırıldandı, “kadın, rahip Juan Coroado için çöpçatanlık yapıyormuş.”

“Ve ortadan kayboldu.”

Komutan ve Don Francisco, birkaç saniyeliğine yüz yüze geldiler.

“Evet, öyle diyorlar,” diye onayladı şair sonunda.

“Anlıyorum.”

Her ne kadar Don Francisco’nun böylesine çetrefilli bir işle nasıl bir alakası olabileceğini çözememiş de olsam, ben dahi saklandığım yerden duyduklarım ile durumu anlamıştım. Tahtirevanda boğularak öldürülmüş halde bulunan kadının üstünden çıkan çanta, ruhunun özgür kalması için düzenlenecek ayinlere yeterli gelmeyebilirdi.

Gözlerim şaşkınlıktan fal taşı gibi açılmış vaziyette, Don Vicente de la Cruz’a ve oğullarına daha

büyük bir saygı duymaya başladım. Artık gözüme ne Don Vicente o kadar ihtiyar, ne de oğulları o kadar genç görünüyordu. Söz konusu kişinin sonuç olarak kızları ve kız kardeşleri olduğunu tüylerim ürpererek düşündüm. Benim de orada, Oñati'de kız kardeşlerim vardı ve aynı şey benim başıma gelse, onlar için ne kadar ileri giderdim, emin olamadım.

“Şimdi de,” diyerek sözlerine devam etti baba, “başrahibe, Elvira'nın dünyevi hayattan elini ayı-ğını çektiğini söylüyor. Sekiz aydır onu ziyaret ede-miyoruz.”

“Neden kaçmamış peki?”

İhtiyar adam çaresizliğini belirten bir hareket yaptı:

“Kendi kararlarını kendi veremiyor, onların etkisi altında. Ayrıca rahibeler ve çömezler sürekli birbirlerini ispiyonluyorlar. Gözünüzün önüne şöyle bir sahne getirin: tasavvurlar ve içlerinden Şeytan'ı, kıskançlıkları ve kötülükleri çıkarma bahanesiyle kapalı kapılar ardında dine aykırı olarak yapılan şeytan çıkarma ayinleri...” Valencialı'nın yüzünde-ki dirayetli ifadenin yerini acı dolu bir bakış aldı. “Hemen hemen tüm hemşireler Elvira gibi çok gençler. Ruhunun Şeytan tarafından ele geçirildiği-ne ya da ilahi görülerinin olduğuna inanmayan bir kız dahi, dikkat çekmek için bir şeyler uyduruyor. Zaten kendi iradesi olmayan aptal başrahibe de bir aziz olduğuna inandığı papazın ellerinde. Ve Juan ile yardımcısı da hücreden hücreye dolaşarak avun-tu dağıtıyor.”

“Siz papazla konuştunuz mu peki?”

“Evet, yalnızca bir kez. Ve kralımızın üzerine yemin ederim ki, eğer manastırın içinde olmasay-dık onu oracıkta öldürürdüm,” dedi Don Vicente de la Cruz. Masaya yaslanmış olduğu elini öfkeli bir

biçimde kaldırdı ve kana bulanmamış olmasından dolayı pişmanlık duymışçasına eline baktı. “Ak saçlarıma aldırmaksızın büyük bir küstahlıkla yüzüme baka baka benimle alay etti. Çünkü bizim ailemiz...”

Lafını birdenbire yarıda kesti ve oğullarına baktı. En küçük oğlunun rengi solmuştu, yüzüne bir damla kan dahi gitmiyor gibiydi. Ağabeyi ise endişeli bakışlarını kaçırmaya çalışıyordu.

“Aslına bakacak olursanız,” diyerek lafına devam etti ihtiyar adam, “bizim kanımızın saf olduğu da kesin değil. Benim büyük dedem zamanında din değiştirmiş ve dedem de enkizisyon tarafından rahat bırakılmamış, başının eti yenmiş. Ancak her şey para karşılığında çözümlenmiş. Bu şerefsiz rahip Coroado bunu kullanmayı çok iyi bildi. Kızımı Yahudi kökenli olduğunu açıklamakla tehdit ediyor... Ve tabii bizi de.”

“Tabii bu büyük bir yalan,” diyerek lafa müdahale etti küçük oğlan. “Eskiden Hıristiyan olmamamız büyük bir talihsizlik olsa da, ailemiz lekesiz bir ailedir. Bunun en iyi örneği, babamın Sicilya’da hizmet ettiği Oosuna dükü Don Pedro Téllez tarafından onurlandırmış olmasıdır.”

Aniden sustu. Solgun yüzü nar kırmızısına dönmüştü. Komutan Alatrisme’nin Don Francisco’ya baktığını gördüm: Aralarındaki bağlantı şimdi açığa kavuşmuştu. Oosuna dükü, önce Sicilya valisi, daha sonra da Napoli valisi olarak görevde olduğu zamanlarda Quevedo’nun arkadaşıydı. Hatta düşüşü, Quevedo’ya da zarar vermişti. Şairi Don Vicente de la Cruz’a bağlayan zorunluluğun o ilişkiyle bir alakası olduğu, Don Vicente de la Cruz’un sarayda yaşadığı talihsizlik ve çaresizliğin de bu tozlardan sıçrayan bir çamur olduğu malumdur. Ayrıca Don

Francisco, zamanında gelip birtakım iyilikler ve forsunu kullanmasını isteyen insanlar tarafından terk edilmiş olmanın ne demek olduğunu da çok iyi biliyordu.

“Plan nedir?” diye sordu Komutan.

Sesinde çok iyi tanıdığım bir tını fark ettim: teslimiyet, kazanmak ya da kaybetmekle ilgili yanılsamaların yokluğu, bitkin ve suskun, teknik detaylar haricinde her şeye kayıtsız ve mesleğinin bir parçası olan tatsız durumlara göğüs germeye hazırlanan emekli bir askere özgü bir kararlılık. Daha sonrasında da birçok kez, birlikte giriştiğimiz maceralar sırasında ya da kralımızın adına verdiğimiz mücadeleler boyunca, onda bu ses tonunu duydum. Harekât zamanlarında, uzun ve hareket-siz bir bekleyişten sonra birlikler bizi zafere ya da felakete taşıyacak yıpranmış bayrakların altından, o hayranlık uyandırıcı, yavaş ve haşmetli adımlarıyla yürüyerek düşman askerine karşı saldırıya geçtiğinde, Komutan'ın berrak gözlerini donduran, katılaştıran bu boş, ifadesiz ve eşsiz bakışı gördüm. Sonsuz bir yorgunlukla dolu o bakış ve ses tonu, yıllar sonra bana da geçti: dişlerimde hançerim, bir elimde tabancam, diğer elimde de kılıfından çıkardığım kılıcımla bir İspanyol filosundan arta kalanların arasında durduğum o gün. O gün, orada, Fransız süvarileri son hücumlarına hazırlanırken, iki asır boyunca tüm dünyada korku salmış ve saygı uyandırmış bir güneşin kan kırmızısına boyandığını gördüm.

Ancak '23 yılındaki o Madrid sabahında, Rocroi kaderin karanlık sayfalarından başka bir yerde mevcut değildi ve bu uğursuz karşılaşmaya kadar yirmi yıl daha geçecekti. Kralımız genç ve cesurdu, Madrid iki dünyanın başkentiydi ve ben he-

nüz sakalı çıkmamış, sabırsız bir delikanlıydım. Odamdaki yerimden olup biteni dikkatlice gözlüyor, Komutan'ın yönelttiği soruya verilecek cevabı sabırsızlıkla bekliyordum: Don Vicente de la Cruz ve oğullarının, Don Francisco de Quevedo'nun da yardımıyla hayata geçirmeyi düşündükleri plan neydi? İhtiyar adam soruyu yanıtlamaya çalışırken, camdan içeri bir kedi atladı ve bacaklarımın arasında dolaşmaya başladı. Kediye sessizce uzaklaştırmaya çalıştım ama o gitmemekte direndi. Sonra ben oldukça ani bir hareket yaptım ve yakınlarda duran bir süpürgeyle, tenekeden bir faraş patırtılı bir şekilde yere düştü. Korkuyla gözlerimi kaldırdığımda, kapının sonuna kadar açılmış olduğunu ve Don Vicente de la Cruz'un büyük oğlunun elinde bir hançerle önümde durduğunu gördüm.

* * *

“Safkanlık konusunda oldukça katı olduğunuzu sanıyordum Don Francisco,” dedi Komutan Alatrışte. “Din değiştirmiş bir aile için kendinizi tehlikeye atacağınızı düşünmezdim.”

Bıyık altından belli belirsiz ama sevecen bir gülüş vardı yüzünde. Suratına çok az arkadaşı olan biri ifadesi takınan Senyör Quevedo masada oturuyor, o ana kadar hiç kimsenin dokunmamış olduğu şarap sürahisini boşaltmakla uğraşıyordu. Don Vicente de la Cruz ve oğulları Komutan'la anlaşmaya vardıktan sonra gitmişlerdi. Odada yalnızca üçümüz kalmıştık.

“Her şeyin kendine has bir güzelliği var,” diye mırıldandı şair.

“Ona bir şüphem yok ama sevgili Luis de Góngora'nız bu durumu öğrenirse siz de nasibinizi alabilirsiniz. Dörtlükleri çok ağır olabilir.”

“Ne hali varsa görsün.”

Ancak söylediği doğrudu. Yahudilere ve kâfirlere karşı duyulan nefretin imanlı olmanın kesinlikle vazgeçilemez bir parçası olduğunun düşünüldüğü bir dönemde – bundan yalnızca birkaç yıl önce, daha önce de bahsi geçen Lope başta olmak üzere, saygıdeğer Don Miguel de Cervantes dahi Mağribilerin ülkeden atılmasına çok sevinmişlerdi – Santanderli kadim Hristiyan kökeniyle oldukça övünen Don Francisco de Quevedo’nun, kanlarının saf olduğu şüpheli olan insanlara gösterdiği hoşgörüyü tanıdığı söylenemezdi. Aksine, bu konuyu muhaliflerine karşı kullanırdı – özellikle de Yahudi kanı taşıdığını söylediği Don Luis de Góngora’ya karşı:

*Neden Yunancanın şerefini lekellersin de,
İbranicenin değil? Sen ki bir Yahudi parçasısın,
Ne olduğun gün gibi ortada.*

Büyük hicivci, şu meşhur şiirinde yaptığı gibi, Góngora’nın oğlancılığına dokundurma yapan bazı hoşluklar serpiştirmeyi de severdi:

*Daha aşağılıktır senin başın benim ayaklarımdan
Ben iki ayağımla topalladığımı inkâr etmiyorum
Sen domuz, üçüncü bacağının seni nerelere götürdü-
ğünü inkâr etme.*

Ve işte, Santiago alışkanlıklarının adamı, ailesinin saflığı kanıtlanmış bir insan, La Torre de Juan Abad’nın efendisi, Yahudi kökenlilerin, kâfirlerin ve oğlancılardan başının belası olan Don Francisco Gómez de Quevedo y Villegas, Valencialı din değiştirmiş bir aileye yardım etmek üzere bir manastırın kutsallığına saldırı planları yapıyordu. Ben dahi,

genç yaşına rağmen, atıldığı korkunç tehlikeyi kavrayabiliyordum.

“Ne hali varsa görsün.” diye tekrarladı şair.

Onun yerinde hangi akli başında adam olursa olsun lanet okurdu. Ve Quevedo’nun yerinde olmasa da kendi deneyimlerinde yeterince fazla yıkımla yüzleşmiş olan Komutan Alatriste bunun gayet farkındaydı.

Komutan konuklarımızla yapılan görüşme boyunca durduğu yerden kıpırdamamıştı ve baş parmakları hâlâ kemerinin içindeydi. Jerónimo de la Cruz, elinde hançeriyle beni kulağımdan tutup odaya getirdiğinde dahi duruşunu değiştirmede. Çocuğun beni bırakmasını emretmekle yetindi. Bunu öylesine bir ses tonuyla söylemişti ki, Jerónimo kısa bir an tereddüt ettikten sonra bu emre hemen itaat etti. Bana gelince, yaşadığım o zor anlardan sonra bir köşeye sinmiş, utançtan kıpkırmızı bir halde araya kaynamaya çalışıyordum. Yabancı misafirlerimizi, itaatsizlik etmiş olsam da güvenilebilir ve uyanık bir delikanlı olduğuma ikna etmek için oldukça büyük bir çaba sarf etmeleri gerekti. Don Francisco benim adıma konuşmak mecburiyetinde kaldı. Sonuçta konuşulan her şeyi duymuştum, Don Vicente de la Cruz ve oğulları bana güvenmek zorundaydılar. Zaten Komutan soğuk ve tehlikeli gözlerle bakarak bunun fikirlerini belirtebilecekleri ya da başka bir seçenekleri olan bir sorun olmadığını söyledikten sonra konu kapandı. Bu açıklamayı uzun ve anlamlı bir sessizlik takip etti ve bir daha hiç kimse benim konuyla olan ilgimi sorgulamaya kalkmadı.

“Eninde sonunda,” dedi Quevedo, “bunlar iyi insanlar. “Üstelik kanlarında olsun ya da olmasın, kimse onları iyi Katolikler olmamakla suçlayamaz.” Başka gerekçeler bulmak istercesine bir an duraksa-

dı. “Üstelik biz İtalya’dayken Don Vicente’nin bana birçok hizmeti oldu. Bu durumda ona bir el uzatmak aşağılık bir hareket olur.”

Komutan, anladığını gösteren bir hareket yaptı. Ancak bıyığının altından hâlâ gülümsüyor gibiydi.

“İyi söylüyorsunuz güzel söylüyorsunuz da,” dedi, “ben hâlâ Góngora meselesinde ısrar ediyorum. Ne de olsa Sami burnunu ve domuz etinden tiksinişini ona hatırlatıp duran kişi sizsiniz. Şu dörtlüğünüzde olduğu gibi,

*Tek bir ak düşmemiş saçlarına,
Demek ki köklü bir Hıristiyan değilsin.
Bilmenikimin oğlusun, orası şüphesiz,
Ama babanın kanının saf olduğu palavradan başka
bir şey değil.*

Don Francisco sakalına ve bıyığına bir çeki düzen verdi. Komutan dizelerini hatırladığı için memnun olsa da, okurken takındığı alaycı ses tonu onu rahatsız etmişti.

“Tanrı aşkına, Alatrıste! Ne kadar iyi ama ne kadar gereksiz zamanlarda işleyen bir hafızan var!”

Alatrıste kendini daha fazla tutamadı ve gülmeğe başladı. Bu, şairin moralini düzeltmeye yetmedi.

“Düşmanınızın yazacağı dizeleri de tahmin edebiliyorum,” diyerek son noktayı koydu Komutan. Parmaklarıyla havaya bir şeyler yazıyormuş gibi yaparken, doğaçlama bir şiir söyledi:

Yahudi bir domuz olduğumu söylüyorsun Don Francisco,

O zaman sen de Musevi işlerine burnunu sokma

“Nasıl buldunuz?”

Don Francisco'nun suratı daha da asılmıştı. Konuşan Diego Alatrisme olmasaydı, şu ana kadar çoktan kılıcının tadına bakmıştı.

“Tatsız ve pek komik de değil,” diye somurtarak yanıt vermekle yetindi. “Aslına bakacak olursanız bu dizeler Kurtubalı o oğlancıya ait olabilirdi ya da nasıl bir beyefendi olduğu konusunu hiç tartışmayacağım ancak bir şair olarak Pasnassus’un yüz karası olduğunu söyleyebileceğim Guadalmedina kontu olan şu diğer arkadaşınıza da ait olabilirdi... Góngora’ya gelince, o aşağılık herif, o süslü şair, o girdapların, yemek masalarının şarlatanı, güneşin üzerindeki gölge, rüzgârdaki püskürme, şu an beni huzursuz edecek en son şey... Ben sizi zor bir duruma sokmuş olmaktan korkuyorum.” Sürahiden bir bardak şarap daha aldı ve bana da bir bakış atarak kafasına dikti. “Ve tabii delikanlıyı da...”

Delikanlı –yani ben– hâlâ köşesinde duruyordu. Kedi üç defa önümden geçti ve tüm çabalarım rağmen ona tekme atmakta pek de başarılı olamadım. Alatrisme’nin de bana baktığını ve artık gülümsemediğini gördüm. Sonunda omuzlarını silkti.

“Delikanlı da bu işe kendisi karıştı,” dedi sakince. “Bana gelince, benim için endişelenmeyin.” Masanın ortasında duran altın *escudo*’larla dolu çantayı gösterdi. “Ödemeyi yaptılar ve para her türlü acıyı hafifletir.”

“Belki de.”

Şair ikna olmuş gözükmüyordu ve Alatrisme’nin dudakları bir kere daha alayla titredi.

“Lanet olsun Don Francisco! Beni gırtlığıma kadar bu işe soktuktan sonra pişman olmak için biraz geç değil mi?”

Keyfi kaçan şair içkisinden bir yudum daha aldı ve sonra bir yudum daha. Gözleri dolmaya başlıyordu.

“Ancak bir manastırı alt üst etmek de pek kolay bir iş değil.”

“Tanrı aşkına, La Goleta’yı almak da değil!” dedi Komutan. Bu sırada masaya gitmiş ve tabancasını eline almıştı. Şarjörünü çıkarıyordu. “İmparator Carlos döneminde meşhur bir adam olan annemin büyük amcasının Sevilla’da bir manastırı bastığını anlatırlar.”

Duyduğu şey Don Francisco’nun ilgisini çekti. Başını kaldırdı.

“Tirso komedyasına esin kaynağı olan adam mı?”

“Öyle diyorlar.”

“Bir akrabalığınız olduğunu bilmiyordum.”

“Artık biliyorsun. Dünya küçük, İspanya daha da küçük. Burada herkes birbirini tanır, her yol keşir birbiriyle.”

Quevedo’nun gözlüğü boynundan sarkan ipte asılı duruyordu. Düşünceli bir halde gözlüğünü tuttu ancak gözüne takmadı. Bir süre sonra gözlük, göğsünün üzerinde bulunan işli haçın üzerine doğru geri düştü ve Quevedo Komutan’a hüzünlü bir bakış atarak son ve uzun bir yudum içmek üzere elini şaraba uzattı.

“O halde, izin verirsiniz, entrikacı bir Don Juan olan dayınızın kötü bir üçüncü perde yaşadığını söylemek zorundayım.”

III. BÖLÜM

Madrid Çeliği

Ertesi gün kendimi Senyör Quevedo ve Diego Alatrisme ile birlikte ayinde buldum. Bu önemli bir olaydı. Don Francisco her ne kadar hem Santiago geleneklerinin getirdiği zorunluluktan hem de Santanderli kanından dolayı kilisenin kurallarını uygulamayı bir şeref meselesi olarak görüyorduysa da, “Tanrı sizinle olsun” duaları Komutan’ın kılını kıpırdatmayı başaramamıştı. Fakat şunu da belirtmeliyim ki, eski mesleğinin gereği olarak görebileceğimiz onca küfre, bela okumaya ve lanetli yeminlerine rağmen Alatrisme’yle geçirdiğim onca yıl boyunca ağzından din aleyhinde tek bir kelime çıktığını duymadım. Hatta arkadaşlarının Türk’ün meyhanesinde yaptıkları tartışmalı yorumlarla Dómine Pérez’i ortada bıraktıklarında dahi böyle bir şeye kalkışmadı. Alatrisme kilisedeki ayinlere katılmazdı, ancak otoriteye ve kralımıza gösterdiği saygı gibi, papazların tıraş edilme biçimleri, giyilen cüppelere ve rahibelerin atkılarına saygı duyardı. Bunun nedeni askerliğin getirdiği disiplin olabileceği gibi, belki de ruh haline ve karakterine egemen olmuş gibi görünen şu metanetli aldırılmazlığından kaynaklanıyordu. Detay vermem gerekirse, Alatrisme ayinlere pek sık gitmese de, ben genç bir delikanlıyken beni pazar ya da bayram günlerinde Tanrı’ya karşı görevlerimi yerine getirmem için zorlardı. Bu sırada da bana ya Lebrijanalı Caridad –eskiden fahişelik yapmış tüm kadınlar gibi Lebrijanalı da iyi bir dindardı– ya da Dómine Pérez eşlik ederdi. Ayrıca iyi rahip,

Alatriste'nin ısrarları üzerine haftanın iki günü bana dil bilgisi, biraz Latince ve Alatriste'nin dediğine göre kimsenin beni bir Türk ya da lanet bir kâfir sanmaması için yeterli olacak kadar ilmi hal ve Kutsal Tarih dersi verirdi.

O, birçok çelişkinin adamıydı. Kısa bir süre sonra birliklerimiz Flandr'da çarpışmaya hazırlanırken ve rahipler herkesi kutsamak için oradan oraya koşuştururken, onu başını eğmiş, toprakta dizlerinin üzerine çökmüş vaziyette gördüm. Bunu kesinlikle saygınlık uyandırmak için yapmıyordu. Az sonra, yaptıklarının faydası olduğuna inanarak ölecek olan yoldaşlarına bir tür saygı gösteriyordu. Alatriste'nin inandığı Tanrı, kaval çalmakla sakinleşecek ya da yeminler yüzünden gücenecek bir varlık değildi. Sahneleri dünya olan kuklaları oynatmayan, yalnızca izlemekle yetinen, kudretli ve arzularından arınmıştı. O aynı zamanda, insanlık komedyasında –şuna maskaralık desek daha doğru olur ya!– rol alan aktörlerin anlayamayacakları nedenlerle sahne düzenini kuran, bazen ölümcül kapaklar açan ya da döner kapıları aniden durduran, seni bazen prangalara mahkûm eden bazen de en karmaşık durumlardan çekip çıkarandı. Ezeli ve ebedi, yerlerin, göklerin ve denizlerin, Âdem'in ve Havva'nın yaratıcısı olan bu varlık, tatlı şarabı biraz fazla kaçırdığı bir akşamda Santo Thomas'ın beş kanıtını dostlarına anlatan Dómine Pérez'in bahsettiği varlık olabilirdi. Ancak Komutan'a gelince, onun bu konu hakkındaki yorumu –eğer aynı Dómine'den öğrendiğim Latince beni yanıltmıyorsa– muhtemelen Romalıların *fatum* olarak adlandırdıkları şeye daha yakındı.

Düşman topçular saflarımızda ciddi açıklar yaratırken ve silah arkadaşları kendilerini İsa'ya ve azizler azizi Meryem'e emanet ederek istavroz

çıkartırken, Alatrisme'nin yüzündeki korkusuz ve sakin ifadeyi hatırlıyorum. Sonra birdenbire genç askerlerin çocukken öğrendikleri duaları okumaya başladıklarını ve Alatrisme'nin de bu gençler yerlere düşüp ölürken kendilerini yalnız hissetmesinler diye “âmin” diye mırıldandığını duyardınız. Ancak soğuk ve berrak gözleri düşman süvarilerinin dalgalı taburlarının, tüfek atışlarının ve Şeytan'ı memnun eden devasa ışıklar saçarak patlamadan hemen önce yerlerde zikzak çizen dumanlı bombaların üzerinde olurdu. Tercio birliğinin merkezinden gelen, İspanyol piyadelerinin sakin adımları ve kalbinin telaşsız atışı kadar yumuşak ve telaşsız olan davul seslerine nasıl dikkat kesildiğine bakılırsa, bu “âmin”in onu herhangi bir şeye bağlamadığı açıktı. Çünkü Komutan Alatrisme, Tanrı'ya kralına hizmet ettiği gibi hizmet ediyordu. Tanrı'yı sevmesi ya da ona hayranlık duyması için hiçbir neden yoktu, ancak konumundan dolayı ona saygı gösteriyor ve itaat ediyordu.

Breda yakınlarındaki Merck nehrinin yakınlığında fazlasıyla kılıç darbesi ve şarapnel parçası yediğimiz bir gün, Komutan Alatrisme'yi bir bayrak ve mareşalimiz Don Pedro de la Daga'nın cesedi uğruna savaşıırken gördüm. Ancak kurşunlarla delik deşik olmuş bu cansız beden uğruna neredeyse kendi postunu –ve dolayısıyla benimkini de– deldirmek üzere olmasına rağmen, aslında ne bayrak için ne de Don Pedro de la Daga için kılını bile kıpırdatmayacağını biliyordum. Bu, Komutan'ın anlaşılamaz bir yönüydü: onun için önemsiz olan bir Tanrı'ya saygı gösterebilir, inanmadığı bir dava uğruna savaşa girebilir, düşmanıyla içki masasına oturabilir ya da değer vermediği bir çavuş ya da kral uğruna ölebilirdi.

Dediğim gibi sebebi her ne kadar dindarlıktan uzak olsa da ayine gitmiştik. Kilise, şüphesiz ki sizlerin de tahmin edebileceği gibi, La Adoratrices Manastırı'na bağlı kiliselerden biriydi. Las Benitas Manastırı Plaza La Encarnación'da bulunan aynı isimli manastırın neredeyse tam karşısında, Saray'ın hemen yanındaydı. Manastırda saat sekizde düzenlenen ayinine gitmek çok modaydı, çünkü Olivares kontunun eşi Bayan Teresa de Guzmán da ibadete katılıyordu. Üstelik papaz Don Juan Coroado kilise mihrabının önündeki çekici duruşuyla ve vaiz kürsüsündeki başarılı vaazlarıyla nam salmış bir adamdı. Bu yüzden kilisenin kapısı yalnızca dindar kadınlar tarafından değil, Teresa de Guzmán ya da papaz Coroado için gelen görgülü ya da görgülü olmasalar da öylelermiş gibi davranan hanımefendiler tarafından da aşındırılıyordu. Fahişeler ve frapan giyimli aktrisler dahi –ahlaki kurallar konusunda sanki en dindar olanları onlarmışçasına–, Lorrain ve Provanz'dan gelme şallarının –çünkü Flandr'da satılanlar daha saygın kadınlar için saklanırdı– ya da koyu renk mantolarının ve ağır makyajlarının ardına saklanarak manastırı ziyaret ediyorlardı. Soylu olsunlar ya da olmasınlar, bu kadar çok kadının bir arada bit sürüsü gibi erkek akıyor ve böylelikle sekiz ayini küçük kiliseyi tıka basa dolduruyordu. Bazı kadınlar yalnızca ibadetlerini yerine getiriyor, bazıları ise yelpazelerinin ardından çevredeki erkeklere Eros okları atıyorlardı. Kimi gösteriş düşkünü erkekler kadınlara kutsal su ikram etmek için sütunların arkasında ya da kurnanın yanında pusu kurarlardı. Dilenciler en iyi yeri kapmak için birbirleriyle ağız dalaşlarına girişirler, Flandr'dan hatta Inebahtı'dan kalma yara izlerini, çıbanlarını ve sözüm ona sakatlıklarını sergilemek ve hava atmaya bilen ama iş

para vermeye gelince cebinde akrep varmış gibi davranan beyefendileri paylamak üzere kapının hemen dışındaki merdivenlere oturdurlardı.

Biz üçümüz kapının yakınında, kilisenin tıkış tıkış insanla dolu olan nefini –öylesine bir kalabalık vardı ki, eğer bir ya da iki kişi daha olsaydı, büyük mihraptaki İsa heykelini çarmıha gerilmiş halde değil de ipe asılmış şekilde koymaları gerekecekti–, kilise korosunu ve mekânı manastıra bağlayan parmaklıkları gören bir yerde durduk. Komutan elinde şapkası, kolunda paltosuyla mekânı dikkatlice inceliyordu. Dikkatli gözleri, kiliseye geldiğimiz andan itibaren manastırın ön cephesinin ve bahçe duvarlarının her ayrıntısını beynine kaydetmeye başlamıştı. Ayin, İsa’nın hayatının ve mucizelerinin anlatıldığı bölümle devam ediyordu. Vaazını oldukça güzel cümleler eşliğinde, zarafet ve kendine güven içerisinde veren rahip Coroado cemaate döndüğünde yüzünü görme fırsatı buldum. Yakışıklı bir adam benziyordu ve giydiği kaftanın altında çok şık görünüyordu. Tıraşlanmış kafasındaki saçlar siyah ve gürdü. Gözleri karanlık ve deliciydi. Özellikle de karşı cinsle ilişkisini kesme zorunluluğu olan rahibeler söz konusu olduğunda, Coroado’nun Havva’nın kızları üzerindeki etkisini hayal edebilmek pek de zor bir iş değildi.

Ona kişiliği ve papaz olarak görev yaptığı manastır hakkında bildiklerimi göz ardı ederek bakmadığımdan, İsa’nın kurban edilmesini anlatırken takındığı aşağılık bir yağcılıkla bezeli tavırlarını izlerken hissettiğim mide bulantısından ve öfkeden özür dileyerek bahsetmeliyim. Kalabalık içerisinden bir kişinin dahi kutsal şeylere yaptığı saygısızlıktan dolayı ona kızdığını ya da çıkıp “ikiyüzlü!” diye haykırdığını görmemek bir yana dursun, çevremde-

ki herkesin gözlerinden okunabilen derin bağlılık ve birçok kadında uyandırdığı hayranlık beni hayretler içerisinde bırakmıştı. Ancak hayat işte böyledir ve bu olay ileride şahit olacağım benzer olaylardan biriydi. Görünüşün gerçeklerin önüne geçtiğini ve zalimlerin kötülüklerinin onur, iffet ve dindarlık maskeleri altında nasıl da saklanabildiğini bana öğretmişti. Ayrıca kötü insanları kanıt olmadan suçlamanın, onlara silahsız saldırmanın ve mantığa ve adalete körü körüne güvenmenin, nüfuzlarını ve paralarını kalkan olarak kullanan aşağılık heriflere bir şey olmazken kendi mahvına yol açmak için genelde en iyi yol olduğunu da gördüm. Erken yaşlarda aldığım bir diğer ders ise, kaybetmemiz kazanmamıza göre daha muhtemel olduğundan, gücümüzü kudretli kimselerin gücüyle eşit sanmanın ne kadar büyük bir yanlış olacağıydı. Zaman ve kader bir hançer yarasıyla bizi alt edene dek acele etmeden telaşsızca beklemek daha iyi: İspanya'daki durum –burada hepimiz er ya da geç aynı basamakları çıkıp iniyoruz– gayet sıradan hatta kaçınılmaz ve beklenen bir şey. Gerisi sabır; ne de olsa son söz Tanrı'nın, çünkü kâğıtlarımızı O karıyor.

“Soldan ikinci şapel,” diye fısıldadı Don Francisco. “Parmaklıkların arkasında.”

Gözleri kilise mihrabına dikili olan Komutan Alatrisme bir süre öylece durdu ve sonra şairin dediği yöne doğru bakmak üzere döndü. Manastırı kiliseye bağlayan şapele doğru bakışını ben de takip ettim. Kilisenin katı kurallarının emrettiği gibi dışarıdan hiçbir erkeğin manastıra uygun görülenden daha fazla yaklaşamaması için dikenli tellerle örülü demir parmaklığın ardından rahibelerin ve rahibe adaylarının siyah ve beyaz başlıkları görülebiliyordu. İşte bizim İspanyamız buydu: aşırı katılık ve çok

sayıda ayin, dikenli teller, parmaklıklar ve yüksek duvarlar. Avrupa'da yaşanmakta olan felaketlerin ortasında Kastilya'da Lekesiz Doğum dogması tartışılırken yağmacı din adamları, inançsız rahibeler, zaptiyeler, hâkimler ve soylular ceplerini dolduruyorlardı. Gerçekten de, iki dünyanın efendisi bu millet, artık siyasal ve toplumsal bozulmaların beşiği haline gelmiş ve pezevenklerin ve riyakârların cennetine dönüşmüştü. Para vicdanları satın alabiliyor, öte yandan açlık ve kötülük kol geziyordu.

“Ne düşünüyorsun Komutan?”

Şair, kilise cemaatinin dua okumaya başlamasından faydalanarak oldukça alçak bir sesle, neredeyse fısıldayarak konuştu. Bir elinde şapkasını tutarken diğer elini kılıcının başına koymuştu. Yalnızca ayinle ilgileniyormuşçasına dalgın bir havayla önüne bakıyordu.

“Zor,” diye yanıtladı Alatrisme.

Şairin derin iç çekişi, cemaat üyelerinin hep bir ağızdan söyledikleri “*Deum de deo, lumen de lumíne, Deum verum de Deo vero*” sözlerine karıştı. Hemen az ötede, Don Vicente de La Cruz'un ben gizli gizli onları dinlerken beni yakalayan büyük oğlunun bir hırsız gibi sessizce bir sütunun arkasından geçmeye çalıştığını gördüm. Yüzünün yarısını örtmüştü ve rahibelerin parmaklıklarına doğru bakıyordu. Elvira de la Cruz'un orada olup olmadığını ve ağabeyini görüp görmediğini merak ettim. Genç yaşımın verdiği romantiklik, tanımadığım ama işkence edilmiş ve özgür kalacağı anı bekleyen esir düşmüş güzel bir kadın olarak hayal ettiğim bu genç kızın durumunu gözümün önüne getirdi. Hücresinde bir işaret, bir mesaj, kaçmak için hazır olması gerektiğini bildiren bir not beklemekle geçirdiği saatler, ona bitmek tükenmek bilmez gibi

geliyor olmalıydı. Her saniye daha fazla dışına taşan ve kendimi bir şövalye romanının kahramanı gibi hissetmeme neden olan hayal gücüm peşimi bırakmıyordu – ki kader eninde sonunda beni bu işin bir parçasına dönüştürecekti. Elvira’yı dünyadan ayıran o demir parmaklıklar arkasından ayırt edebilmek için görüşümü zorluyordum ve kısa bir süre sonra, bir anlığına kalın demir çubuklara yaslanmış birkaç parmak ucu gördüm. Orada uzun bir süre mest olmuş ve ağzı açık bir halde kaldım. Boynumda hissettiğim beklenmedik bir şamar beni kendime getirene kadar, o eli yeniden görebilme umunduydım. Ardından istemeden de olsa döndüm ve büyük bir ihtiyatla önüme baktım. Vaiz “*Dominus Vobiscum*” demek için bize döndüğünde, gözümü kırpmadan onun o riyakâr yüzüne bakarak öylesi bir dindarlık ve bağlılıkla “*Et cum spiritu tuo*” dedim ki, zavallı annem beni görse, ettiğim lafı duysa, bayram ederdi.

Sıra *Ite missa est*’e geldiğinde çıktık. Dışarıda, sardunyaların ve La Encarnación Manastırı rahibelerinin karşı pencerelere dizdikleri çemen otlarını ve sardunyaları olduklarından daha renkli gösteren şahane bir güneş vardı. Don Francisco arkamızda kalmıştı, çünkü neredeyse Madrid’in tümünü tanıyordu – birçok dostu olduğu gibi çok sayıda düşmanı da vardı. Birkaç hanımefendiyle flört etti ve onlara eşlik eden beylerle konuştu. Bir yandan da Las Benitas’ın bahçesinin çitleri boyunca ilerlemekte olan bize bakışlar atıyordu. Komutan’ın yerden yirmi karış kadar yükseklikte olan içeriden kilitli ufak bir kapıya özel bir dikkatle baktığını fark ettim. Kvarda duran bordür taşının yeterli çevikliğe sahip herhangi bir insanın tepeye ulaşmasını sağlayabile-

cek yükseklikte olması da dikkatinden kaçmamıştı. Tilki gibi bakan gözleri, düşman siperlerinde bir gedik aradığı zamanlardaki gibi bu küçük kapıyı inceliyordu. İlgisini çektiğini biliyordum; zira benzer durumlarda yaptığı gibi, sabrının taşıp elinin kılıcına gideceğini gösteren o tipik hareketini yapıyor, iki parmağını bıyıklarının üzerinde gezdiriyordu. Tam o anda Don Vicente de la Cruz'un büyük oğluyla karşılaştık. Fötr şapkasını olabildiğince aşağıya indirmişti ve selam vermeden ya da bizi tanıdığına dair en ufak bir işaret yapmadan yanımızdan geçti gitti. Ancak yürüyüşünden ve çevresine ihtiyatla bakmasından, onun da Las Benitas Manastırı'nın duvarlarını incelediğini anladım.

Tam o anda küçük bir olay meydana geldi. Bu olaydan bahsedeceğim, çünkü Diego Alatrisme'nin mizacını anlamanızda yardımcı olacağını sanıyorum. Kapının sürgüsünü daha yakından görebilmek için Komutan kemerindeki bir şeyleri düzeltiyormuş gibi yapıyordu. O sırada ayinden çıkan dört kişi bize yetişti. Sıradan ama hoş iki hanıma eşlik eden iki züppeydi gelenler. Gümüş işlemeli bir şapka takmış ve üzerinde yırtık kadife bir ceket olan bir tanesi bana çarptı ve "küçük serseri" diyerek sert bir şekilde kenara itti. Henüz çok genç olduğumdan üzerimde hançer taşı mıyordum, ancak bu olay birkaç yıl sonra başıma gelmiş olsaydı, bu kabalığı eden kişi ne kadar iyi giyimli biri olursa olsun kasığına hançeri yerd benden. Çok kısa süre sonra, Flandr'da, sanki hançerle doğmuşum gibi yanımda sürekli bir hançer olacaktı.

O zamanlar bana edilen hakaretleri Komutan Alatrisme beni savunmadığı sürece çaresizce yutmak zorunda kalıyordum. Alatrisme bu kez işe el atmıştı. Bu olayın, Komutan'ın aksi ve sessiz tavırlarına rağ-

men beni gerçekten adam yerine koyduğunu bana hissettirdiğini söylemek zorundayım. Ayrıca beni maruz görebilirseniz şunu da söyleyeceğim ki, kısa bir süre önce Kayıp Ruhlar kapısında onun uğruna attığım kurşunlardan sonra bunun için geçerli bir sebebi de vardı.

Komutan bu hanım evladının bana böylesine yanlış bir tavırla hakaret ettiğini duyduğunda, yavaşça ve çok sakin bir biçimde geriye döndü. Onu iyi tanıyan insanlar, bu buz gibi dinginlik karşısında yapılacak en iyi şeyin üç adım geriye çekilerek kılıcının gazabından kurtulmaya çalışmak olduğunu çok iyi bilirlerdi.

“Tanrı şahidim olsun ki Íñigo,” –Komutan güya benimle konuşuyordu ama gözlerini delikanlıya dikmişti– “bu centilmenin seni, tanıdığı bir edepsizle karıştırdığına eminim.”

Ben tek bir kelime dahi etmedim, çünkü ne olacağı açıkça belliydi. Karşı tarafa gelince, kendisine laf söylendiğini fark eden züppe bir an duraksadı. Kendi gölgesini ayna olarak kullanan tiplerden biriydi. Komutan’ın “Tanrı şahidim olsun ki” demesiyle birlikte elmaslarla kaplı bir altın yüzük taşıyan beyaz elini kılıcının topuzuna dayadı ve “centilmen” sözündeki açık alay, parmaklarıyla kılıcının başındaki topuza vurarak hafif bir ritim tutmasına sebep oldu. Küstah bakışı, Diego Alatriste’nin üzerinde bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. Ancak incelemesini bitirip de Komutan’ın kılıcını ve darbelerle çizilmiş siperini, yüzündeki yara izlerini ve şapkasının geniş kanadının altından görünen soğuk gözlerini gördüğünde, bakışlarındaki o ilk anlık sertlikten pek bir eser kalmadığını söylemeliyim.

Buna rağmen dönüp Komutan’a yanıt verdi.

“Ya hiç kimseyle karıştırmıyorsam ve söylediğim şeyde ısrar ediyorsam?”

Lafı ettikten sonra arkadaşına ve yanındaki iki kadına bakışındaki tereddüt her ne kadar gözüm-den kaçmadıysa da, cevabı verirkenki kendinden emin görünüşü onun lehineydi. O günlerde bir adam itibarı uğruna öldürülmeyi kesinlikle göze alabilirdi; çünkü her şey affedilebilirdi ama korkaklık ve onursuzluk asla. Ne de olsa, bir soyluya babasından kalan yegâne miras onurdu ve soylular, vergilerini ödeyip tüm yükü sırtlayan halk tabakasından farklı olarak ne çalışıyorlardı ne de kraliyet hazinesine vergi ödüyorlardı. Lope, Tirso ve Calderón’un komedyaları sık sık önceki yüzyılların şövalyelik geleneğine gönderme yapıyordu, ancak bugünün toplumunu oluşturanlar her cinsten dalavereciler ve dolandırıcıları. Sonuçta bu abartılı onur ve onursuzluk meseleleri ardında örtbas edilen şey çalışmadan ve vergi ödemedен sürdürülen bir yaşamdı; tabii bu da pek önemsiz sayılmazdı.

Komutan, oldukça yavaş bir biçimde, hiç acele etmeden iki parmağını bıyığının üzerinde gezdirdi. Sonra yine aynı eliyle, gösterişsiz ve abartısız bir hareketle paltosunu çıkarıp kenara koydu ve kılıcının yanında arka sol tarafında taşıdığı kamasını eline aldı.

“Ne mi olur?” dedi Komutan gayet ölçülü bir sesle. “Madem karıştırmadığınızı söylüyorsunuz, o halde benimle La Vega kapısına kadar bir yürüyüşe çıkmayı kabul ederseniz, bizim delikanlıyla karıştırdığınıza emin olduğum şu genci bulabilirsiniz.”

Bulduğumuz yere oldukça yakın olan La Vega kapısı, kavgaların kılıçlarla çözümlendiği, şehir surlarının dışındaki yerlerden biriydi. Üstelik Komutan silahlarını sessizce ortaya çıkarmış olsa da Toledo

ve Biscay kimsenin dikkatinden kaçmamıştı, aynı şekilde Komutan'ın çoğul konuşarak işe züppenin arkadaşını da dahil etmiş olması.

Kadınlar, meraklı bir halde kaşlarını kaldırdılar. Ne de olsa kadın olmaları onları koruyor, ayrıcalıklı seyircilere dönüştürüyordu. Ucundan dantelleri sarıkan bir şal takmış, kehribar eldivenli, konuşmaya yalnızca aldatıcı bir gülümsemeyle katılan keçi sakallı diğer züppe ise birdenbire gülümsemeyi kesti. Arkadaşıyla bir olup boş tehditler savurarak birkaç kadına hava atmak başka şey, formaliteleri geçerek işi hemen ve şiddet kullanarak halletmeyi öneren asker görünümlü bir adamla karşı karşıya kalmak bambaşka bir şeydi. Sessizce bir adım geri giderken, yüzündeki ifade adeta “Bu iş Montera Caddesi'nde caka satmaya benzemez” diyordu. Asıl züppeye gelince, yüzündeki aşırı solgun ifadeden onun da aynı şeyi düşündüğü anlaşılıyordu, ancak onun durumu daha hassastı. Biraz fazla konuşmuştu ve kelimelerin şöyle bir kötülüğü vardır ki bir kere ağızdan çıktılar mı sahiplerine yalnız başlarına geri dönme-yi beceremezler. Bazen bir kılıcın ucundan dönmek zorunda kaldıkları gibi...

“Çocuğun suçu değildi,” dedi arkadaşı.

Bir soylu gibi kendinden emin ve ağırbaşlı bir ses tonuyla konuşmuştu, ancak ses tonundan uzlaşmaya çalıştığı çok belliydi. Bir taraftan kendisini bu işten sıyrıp kenara çekilmek istiyor, diğer taraftan arkadaşının hesabı kapatmasına zemin hazırlayacak bir çıkış yolu bulmaya çalışıyordu.

Züppenin sağ elinin parmaklarını açıp sonra yeniden geri kapattığını gördüm. Tereddüt ediyordu. Her şey daha da sarpa sarabilirdi. Sonra basit bir hesap yaptı. İki kişiye karşısında tek kişi vardı. Diego Alatraste'de en ufak bir huzursuzluk ya da

hırs işareti görse, hemen oracıkta ya da Vega yokuşunda daha da ileri gidebilirdi. Ancak Komutan'ın soğukluğunda tuhaf bir şeyler vardı, hareketsizliğinin ve sessizliğinin dahi ötesine geçen mutlak kayıtsızlığı, ona karşı çok dikkatli olmak gerektiği konusunda insanı uyarıyordu. Züppenin kafasından neler geçtiğini biliyordum: iyi kılıçlarla kuşanmış iki yabancı gence meydan okuyan bir adam, ya kendine ve kılıcına çok güvenmeliydi ya da deli olmalıydı. Ve her iki ihtimal de hafife alınacak gibi değildi. Bununla birlikte bu beyefendi pek de yüreksiz birine benzemiyordu. Savaşmamayı tercih ediyordu ama öte yandan itibarını kaybetmek istemiyordu. Bir süreliğine gözlerini Komutan'a kilitledi ve ardından hana, beni ilk defa görüyormuşçasına baktı.

“Sanırım çocuğun bir suçu yok,” dedi sonunda.

Kadınlar gülümsediler. Gerçi eğlenceden mahrum kaldıkları için hayal kırıklığına uğramamış değillerdi. Züppenin arkadaşı derin bir iç çekti. Ancak züppenin affedilmiş olması ya da olmaması benim için fark etmiyordu. Ben yalnızca büyülenmiş bir şekilde Komutan Alatraste'nin şapkasının altından görünen yüzüne bakıyordum. Kalın bıyıklarına, yara izlerine, o sabah kötü tıraş edilmiş çenesine, boşluğa yönelmiş ifadesiz ve berrak gözlerine bakıyordum. Ardından yırtık pırtık yamalı önlüğüne, eski püskü paltosuna, Lebrijanalı Caridad tarafından defalarca kez yıkanmış şalına, kılıcının güneş yüzünden solmuş kabzasına ve kemerinin ardından görünen kamasının ucuna baktım. Artık bir ayrıcalığım olduğunun bilincindeydim: Vaktinde babamın dostu olan bu adam artık benim de dostumdu ve tek bir kelime yüzünden benim uğruma kavgaya girmeye hazırды.

Ya da belki, bunu kendisi için yapıyordu. Kralın adına yaptığı savaşlar, kılıcını kiralayanlar, onu güç işlere sokan arkadaşları, dilleri uzun züppeler, hat-ta ben bile onun için kavgaya girmek için yalnızca birer bahane olmaktan başka bir şey değildik. Her ne kadar biraz geç kalmış olsa da kavganın kokusunu alarak bize katılabilmek için koşuşturan Don Francisco de Quevedo'nun da dediği gibi, Tanrı'ya rağmen ve her şeye karşı savaş savaş savaş...

Ağzından çıkacak tek bir laf, tek bir işaret, tek bir gülümsemeyle, cehennemin kapısına kadar Komutan Alatrisme'nin peşinden giderdim. O günlerde, beni götürdüğü yerin tam da orası olduğunu tahmin etmekten çok uzaktım.

Sizlere daha önce Angélica de Alquézar'dan bahsetmiş olduğumu sanıyorum. Yıllar sonra, ben de Diego Alatrisme gibi asker olduğumda –ve yeri geldiğinde bahsedeceğim birtakım görevler üstlendiğim zamanlar– hayat karşıma kadınları çıkarmaya başladı. Ben meyhanelerde yapılan kaba saba güç gösterilerinin, konuşmaların ya da lirik nostaljilerin pek taraftarı değilimdir. Ancak gerektiği kadarından bahsedip konuyu şunu da belirterek kapatmak istiyorum: Birçok kadın sevdim ve aralarından bazılarını sevecenlik ya da kayıtsızlıkla hatırlarken, bazıları aklıma geldiğinde –çoğunlukla– yüzümde keyifli ve biraz suç ortaklığıyla karışık bir gülümseme belirir. Bu, böylesine tatlı kucaklamalar arasından cebini çok yakmadan ve saygınlığını yitirmeden sağ salım çıkabilen bir adamın kazanabileceği en büyük zaferdi.

Bunu da söyledikten sonra, yolu benimle kesişmiş onlarca kadın arasından en güzel, en akıllı, en baştan çıkarıcı ve en tehlikelisinin kraliyet kâtibi

Luis de Alquézar'ın yeğeni olduğunu bilmelisiniz. Belki de bu fikrime itiraz edecek ve genç yaşımın beni kolay etkilenebilir kıldığını düşüneceksiniz –hatırlarsanız bu hikâyenin geçtiği zamanlarda ben daha on dört yaşını bile doldurmamış, Madrid'e bir yıl önce gelmiş Basklı, gencecik bir delikanlıydım– fakat durum bundan ibaret değildi. Daha sonraları da, ben kendi ayakları üzerinde durabilen bir adam olduğumda ve Angélica da karakter sahibi, herkes tarafından arzulanan çekici bir kadın haline geldiğinde dahi bu hislerim değişmedi. Bu kim olduğunu bile bile, Şeytan'a âşık olmak gibi bir şeydi.

O zamanlar bu genç kıza ölesiye âşık olduğumdan sizlere daha önce bahsettiğimi sanıyorum. Benimki, etin ve kanın hayallerle karıştığı, her şeyin daha korkunç ve tehlikeli bir hal aldığı ve yıllarla birlikte gelen tutkulardan biri değildi henüz. Bu dönemde hissettiğim benzeri görülmemiş, hipnotize eden bir çekimdi: İnsanı bir yandan etkileyen diğer yandan dehşet veren bir uçurum gibiydi. Ancak çok sonraları –ölü bulunan kadın ve manastır macerası birlikte olduğumuz o işkence dolu dönemin bir istasyonuydu sadece– kendimi birçok kez hayatımı ve onurumu yitirme noktasında bulmama sebep olan mavi gözlerine ve sarı buklelerine beni hapseden melek görünümlü bu kızın ne denli aldatıcı olabileceğini anladım. Buna rağmen onu sonuna kadar sevmeye devam ettim. Şimdi dahi, Angélica de Alquézar'ın ve zihnimde artık yalnızca tanıdık hayaletler gibi dolaşan diğerlerinin bu dünyadan göçmelerinin üzerinden çok uzun süre geçmiş olmasına rağmen, Tanrı'nın ve cehennemdeki –eminim Angélica şu an orada parlak bir ateş– tüm şeytanların önünde yemin ederim ki, hâlâ onu sevmeye devam ediyorum. Eski düşmanlarımı bile özlediğim o tatlı zamanlar

aklıma geldiğinde, Diego Velázquez'in resmettiği portresine doğru yol alırım ve onu hiçbir zaman tamamiyla tanıyamamış olduğumun bilincinde, saatler boyunca sessizce ona bakarım. Ancak bende açtığı yara izleriyle dolu yaşlı kalbim, bu hayatta bana yapabileceği en büyük kötülükleri yapan bu kızın, bu kadının, öldüğü güne kadar kendince beni sevdiğini de bilir.

Ancak tüm bunları yaşayacağım günler daha gelmemişti. At arabasını Manzanares ve Segovia köprülerinin öte tarafına düşen Acero çeşmesine kadar takip ettiğim sabah, Angélica de Alquézar benim için büyüleyici bir gizem olmaya devam ediyordu. Bildiğiniz gibi Angélica, kraliçeye ve prenseslere nedime olarak hizmet ettiği saray ve kendi evi arasında bulunan Toledo Sokağı'ndan sık sık geçerci. La Encomienda ile Los Embajadores caddelerinin köşesinde bulunan eski bir konakta yaşıyordu. Amcası Luis de Alquézar'a ait bu konağın eski sahibi Marqués de Ortigolas'tı, ancak Ortigolas'ın hayatı kendisine bir celladın kurbanına çektirdiklerinden çok daha fazlasını çektiren tanınmış bir aktris yüzünden alt üst oldu ve adam alacaklılarına olan borcunu ödeyebilmek için konağını satmak zorunda kaldı. Luis de Alquézar hiç evlenmemişti ve bilinen tek zayıflığı, ona Saray'daki konumunu kazandıran açgözlü iktidar hırsı dışında, Hindistan alayının bozguna uğratıldığı '21 yılındaki hücum sırasında kocasıyla birlikte hayata veda eden kız kardeşinden ona yadigâr kalan öksüz yeğeniydi.

Türk'ün meyhanesinin kapısının arkasında durduğum yerden, Angélica de Alquézar'ın geçişini izlerdim. İki katırın çektiği arabasını bazen Plaza Mayor'da, bazen de Saray'ın yassı kaldırım taşlarına kadar takip eder, daha sonra da arkamı döner

eve giderdim ve tüm bunları rahatsız edici kısacık mavi bakışlarından biriyle ödüllendirilebilmek için yapardım. Arada sırada, etraftaki bir ayrıntıya takılmadan ya da ona eşlik eden mürebbiyeye dönmeden önce bana bir saniyeliğine bakardı. Yandaki mürebbiye ise asık suratlı, bir talebe çantası kadar pasaklı ve sıska bir kadındı. Bu kadın, hakkında haklı olarak şunların söylenebileceği yaratıklardandı:

*Şehrin en hareketli eczanesinin
Raflarında dizili olan tüm kocakarı ilaçlarından
Daha çok bitkisi, merhemi ve palavrası vardır,
Kemiksiz bu kadının.*

Belki hatırlayabileceğiniz gibi, şu iki İngiliz'in macerası sırasında Angélica'yla bir şeyler konuşmuştuk ve ben her zaman, Komutan Alatriste'nin neredeyse postu deldirecek olduğu o El Príncipe tiyatrosu baskınında, bilerek ya da bilemeyerek, Angélica'nın da katkısı olduğundan şüphe duydum. Ancak bir insan kimden nefret edip kime âşık olacağını kontrol edemez ve bu yüzden hissettiğim şüpheye rağmen bu sarışın kız beni büyülemeye devam etti. Tüm bunların şeytani derecede tehlikeli bir oyun olduğuna dair içgüdülerim de hayal gücümü kışkırtmaktan başka hiçbir işe yaramadı.

O sabah Angélica'yı Guadalajara kapısına ve Plaza Villa'ya kadar takip ettim. Güneşli bir gündü, ancak araba Saray'a doğru devam etmek yerine Vega bayırı yönünde ilerleyerek Segovia köprüsüne girdi ve nehri geçti. Söz konusu nehir düşük su seviyesi nedeniyle şehrin şairlerin dalga konusuydu. Hatta görgülü ve zarif şair Don Luis de Góngora dahi –Senyör de Quevedo'dan özür dileyerek bu dizeleri sizlere aktarıyorum– şöyle demişti:

*Dün pisliğin biri seni içti,
Bugün de işedi.*

Daha sonraları öğrendim ki, Angélica o aralar biraz halsizmiş ve doktoru ona El Duque bahçesinin ve Casa de Campo'nun yanındaki ağaçlıklarda yürüyüş yapmasını tavsiye etmiş. Ayrıca El Acero çeşmesinin meşhur suyundan içmesini de salık vermiş. Birçok derde deva olan bu suyun, bağırsak sorunlarına ve kadın hastalıklarına da çok iyi geldiğine inanılırdı. Lope'nin oyunlarından birinde, çeşme betimlenir:

*Yarın bir yürüyüşe çık!
İç tasından,
Yüzleri güldüren ve dertlere deva olan
O kuvvet dolu suyu*

Angélica bu tip sağlık sorunları için henüz küçük bir kız sayılırdı, ancak oradaki serin gölgeliğin, güneş ve şifalı havanın ona iyi geleceği de kesindi. O yüzden arabası, arabacısı ve mürebbiyesiyle birlikte yürüyüşe çıkıyordu ve ben de uzaktan onları izliyordum. Köprünün ve nehrin diğer yakasında, hanımefendiler ve beyefendiler kavaklıkların altında dolaşıyorlardı. O günlerin Madrid'inde, birçok hanımefendinin ziyaret ettiği Las Benitas Kilisesi'nden bahsederken söylediğim gibi, hanımefendilerin geldiği her yer –El Acero çeşmesi de mürebbiyeleri olsun ya da olmasın birçok hanımefendinin yürüyüşe çıktığı bir yerdi– yakışıklı erkeklere, muhabbet tellallarına, randevulara ve gönül maceralarına mekân oluyordu. Kıskançlık yüzünden çıkan ağız dalaşlarının yaşandığı ve silahların çekildiği bile oluyor, bu gezintiler bazen kılıç yaralarıyla bitebi-

liyordu. Çünkü her zaman şekilciliğin ve “millet ne der”in kölesi olmuş bu ikiyüzlü İspanya’da, onurları kadınlarının iffetiyle ölçülen babalar ve kocalar işi kızlarına ya da karılarına sokağa çıkmayı yasaklamaya kadar götürürlerken masum niyetlerle çıkılan gezintiler ya da gidilen ayinler yasak aşklara, gönül maceralarına ve entrikalara yol açabiliyordu.

*Hastaymışım gibi, solgunmuşum gibi davranıyorum,
Sevgili kocam benim.
Kıskanç bir babayı,
Kötü niyetli bir teyzeyi kandırmak için.*

Kemerimde rakiplerimi parçalarına ayıracak bir kılıç taşıyabilecek yaşta olmadığım bu dönemlerde, beni âşık olduğum kızın arabasının ardından hayalperest bir halde koşturan heyecanım ve delikanlı ruhum yüzünden sizlerden af diliyorum. O zamanlar arzularımın yerine geleceğini hayal etmekten bile çok uzaktım. Fakat Angélica de Alquézar uğruna cinayet işleme zamanı geldiğinde –bunu onun için yaptım– artık ikimiz de çocuk değildik ve hayat bir oyun olmaktan çıkmıştı.

Hay Allah! Oradan oraya atlayarak hikâyemin asıl örgüsünden beni uzaklaştıran olaylarla uğraştım durdum. O yüzden şimdi önemli bir şeyi belirterek konuyu toparlamak istiyorum: Sevdığimi görmenin verdiği heyecanla, ileride büyük pişmanlık duymama neden olacak olan bir dikkatsizlik işlemiştim.

Don Vicente de la Cruz’un ziyaretinden sonra, evimizin çevresinde birtakım şüpheli insanların dolaştığını fark etmiştim. Çok rahatsız edici bir şey değildi, ancak Arcabuz Sokağı’nda ya da Türk’ün meyhanesinde görmeye pek alışık olmadığımız bir-

kaç adam ortalıkta sık sık görünür olmuştu. Bunda da garipsenecek bir şey yoktu, çünkü yakınlardaki Cava Baja'da ve diğer mahallelerde yabancıların konakladığı misafirhaneler bulunuyordu. Ancak o sabah Angélica'nın gelişini beklemiyor olsaydım daha çok önemseyeceğim bir şey dikkatimi çekti. Ancak çok sonraları, kendimi bulduğum ya da daha doğrusu mecbur bırakıldığım bu lanet yere beni sürükleyen olaylar üzerine düşünecek yeterli zamanı bulduğumda, bu olaya gereken önemi vermediğimin farkına varabildim.

Las Benitas Manastırı'ndaki ayinden döndükten sonraydı. Ben meyhanenin kapısında kalmıştım ve Diego Alatraste Correos Caddesi'ndeki postaneye doğru gidiyordu. O sırada, komutan Toledo Sokağı'ndan yukarı çıkarken, meyve tezgâhlarının arasında dolaşan iki yabancı aralarında kısık sesle konuştular ve aralarından biri Alatraste'yi takip etmeye başladı. Ben olanları uzaktan izliyor ve kendi kendime bunun sıradan bir olay mı olduğunu yoksa bu ikisinin bir hırsızlık mı planladıklarını soruyordum. Ta ki Angélica'nın arabası her şeyi silip atarak önümden geçene kadar... Daha sonraları çok acı bir pişmanlık duyma fırsatı yakalayabildiğimden sizlere şunu söyleyebilirim: Geniş siperlikli şapkaları, kılıçları, hançerleri ve kibirli yürüyüşleri olan bu genç adamları takip etmeliydim. Ancak Tanrı, Şeytan ya da hayatın kötü şakalarını bize her kim yapıyorsa, onur, ilgisizlik ya da kayıtsızlık yüzünden kılıcın ucunda dolaşan bizleri her zaman büyük bir zevkle izliyor.

Angélica, şeytan Lucifer cehennemden kovulmadan önce nasıl güzelse, öyle güzeldi. Arabası yolun kenarlarındaki kavakların altında durdu ve

Angélica da çeşmenin etrafında dolaşmak üzere arabadan indi. Sarı saçları lüle lüleydi ve kumaşı gözleri kadar mavi olan elbisesi, köprünün ve nehrin öte yanındaki Madrid çatılarını, kuleleri, eski surları ve Saray'ı çerçeveleyen o berrak gökyüzünden koparılmış bir parça gibiydi. Arabacı katırları bağladıktan sonra diğer arabacıların toplanıp sohbet ettikleri yere gitti. Mürebbiye de yanında getirdiği bir kabı çeşmenin meşhur suyuyla dolduruyordu. Angélica yalnızdı. Ağaçların altına doğru yaklaşırken kalbim kuvvetle çarpıyordu. Ta o mesafeden uzakta duran mürebbiyesine çaktırmadan baktıktan sonra birkaç genç kadına nazik ve tatlı bir şekilde selam verdiğini ve onların selamlarını aldığını gördüm.

O an henüz bıyıkları terlememiş bir genç olmak yerine hanımefendilerin önünden bıyıklarını burarak, birkaç güzel laf ederek ve bir ellerinde şapkalarını tutup diğer ellerini kılıç kabzalarına ya da kalçalarına koyarak mekândan geçen cesur asilzadelerden biri olmak için tüm gençliğimi ve tüm hayallerimi verirdim. Mekânda elbette ki sıradan insanlar da vardı ve sayıları da pek az sayılmazdı. O günlerde –bu günlerde de olduğu gibi– parlayan her şeyin soyluluk belirtisi olmadığını zaman içinde öğrendim, çünkü aralarında kibirlilikle ya da yükselme hayaliyle hava atan birçok fahişe ve serseri de vardı. Kökeni ne olursa olsun, hatta Mağribi ya da Yahudi olsa bile çirkin bir el yazısına sahip olmak, yavaş ve ciddi konuşmak, borçlu olmak ve ata binip kılıç kuşanmak herhangi birinin kendini bir asilzade olarak göstermesi için yeterliydi. Ancak genç yaşımla dolayısıyla pelerin giyip kılıç taşıyan herkesin soylu bir insan olduğunu düşünüyordum. O zamanlar, hayatı pek de tanıımıyordum.

Bir grup züppe atlarını içinde kadınların ya da fahişelerin bulunduğu bir arabaya doğru sürdüler ve etraflarında dönerek kadınlara kur yaptılar. O an tüm kalbimle bu adamlardan biri olmak ve güzel sözlerle Angélica'ya yaklaşabilmek istedim. Eteklerini toplayarak ağaçlıkların arasına girip nehrin etrafını kaplayan eğretili otlarının üzerinde yürüyen Angélica gözlerini toprağa dikmişti. Biraz daha yaklaştığımda, Alman askerlerine benzer bir disiplinle gidip gelen, çalışkan bir karınca sürüsünü izlediğini gördüm. Kendimi her zamankinden daha fazla riske atarak ona doğru birkaç adım daha attım ve yerdeki dallar hışırdadı. Angélica gözlerini kaldırdı ve bana baktı. Gökyüzü, elbisesi ve bakışları sıcak bir bulut gibi etrafımı sardı desem belki de daha doğru olur... Başımın, Türk'ün meyhanesinde masaya saçılan şarabın duygularımı bulanıklaştırdığı anlardaki gibi döndüğünü hissettim. Olan biten çok uzakta ve ağır çekimde gerçekleşiyormuş gibiydi.

“Seni tanıyorum,” dedi.

Gülümsemiyordu, ancak varlığımdan rahatsız olmuş ya da şaşırmış gibi de değildi. Annelerin ya da ablaların “boyun uzamış” ya da “ses tonun değişmiş” demeden hemen önce baktıkları gibi merakla bana bakıyordu. O gün şans eseri, eski ama yamasız ve temiz bir ceket giymiştim ve Komutan'ın söylediklerine uyarak yüzümü ve kulaklarımı da yıkamıştım. Beni incelemesine kayıtsız kalmaya çalıştım ve utangaçlığıma karşı verdiğim kısa bir mücadeleden sonra ona serinkanlı bir biçimde karşılık vermeyi başardım.

“Adım Íñigo Balboa.”

“Biliyorum. Komutan Triste ya da Batistre, işte onun arkadaşısın.”

Senli benli konuşuyordu. Bu bir samimiyet ifadesi olabileceği kadar aşağılama anlamına da gelebilirdi. Ama Komutan'ın arkadaşı demişti, komisi ya da hizmetçisi değil. Dahası kim olduğumu hatırlamıştı. Sadece bu bile –her ne kadar başka şartlar altında Luis de Alquézar'ın yeğeninin ağzından benim ya da Alatrisme'nin adını duymak memnuniyet sebebi olmaktan ziyade bir tehlikenin varlığına işaret etse de– o kadar hoşuma gitmişti ki, bana bir Kastilya üniforması verseler bu kadar sevinmezdim. Angélica ismimi hatırlıyordu ve bu yüzden hayatımın bir bölümünü gözümü bile kırpmadan ayaklarının altına serebilirdim. Şeytani hançeriyle gezen bir adam gibiydim: Hançeri olduğunda yaşayabilen ama kınından çıktığında ölen bir adam gibi.

“Şifalı sudan almak için mi geldiniz?” diye sordum sessizliği bozmak için. Bakışlarındaki sertlik artık dayanılmaz bir hal almıştı.

Yüzünü ekşitti ve “Çok fazla tatlı yiyorum,” dedi.

Ardından çocuksu bir tavırla omuzlarını silkti ve dostlarıyla sohbete dalmış mürebbiyeye doğru baktı.

“Bu çok saçma,” diye ekledi alaycı bir tavırla.

Anladığım kadarıyla Angélica de Alquézar gözetiminden sorumlu bu kadına pek bir değer vermiyordu. Üstelik tedavi yöntemleriyle Sevilla celladından daha fazla Hristiyanı öteki tarafa yollamış olan doktorların talimatlarına da kulak asmıyor gibiydi.

“Bence de öyle,” dedim kibarca. “Herkes tatlının sağlığa yararlı bir şey olduğunu bilir.” Meyhanede otururken eczacı Fadrique'ten öğrendiğim kulaktan dolma bilgileri hatırlamıştım. “Tatlı kan yapar. Bir parça ballı çöreğin, bir dilim meyveli böreğin ve

muhallebinin melankolik bir ruh haline bu çeşmenin suyundan çok daha iyi geleceğine eminim.”

Sustum, daha ileri gidip gitmemek konusunda emin değildim, çünkü tıbbi bilgilerimi tüketmiştim.

“Komik bir aksanınız var,” dedi kız.

“Bask aksanı,” dedim. “Oñati’de doğdum.”

“Siz Basklıların kelimeleri yutarak konuştuğunuzu zannediyordum,” dedi ve kelimeleri yuta yuta bir Bask atasözü söyledi: “Eğer mızrağını bırakıp kılıcını çıkarırsan, bu konuyu ne kadar da çabuk halledebileceğini göreceksin.”

Güldü. Sesinde bir yapmacıklık sezmeseydim, gülüşünün gümüşten olduğunu söylerdim. Gülüşü, Guadalajara kapısındaki zanaatkârların ölümler gününde dükkânlarının kapılarına astıkları cilalı gümüşler gibi çınlıyordu.

Farkın ne olduğunu tam olarak bilmesem de, “Bu Vizcaina’lıların konuşma şekli,” diyerek itiraz ettim. “Oñati, Guipúzcoa’dadır.”

Nasıl yapacağıma dair en ufak bir fikrim olmasına rağmen o an acilen onu etkilemem gerektiğimi hissettim. Konuşmamızı yeniden tatlıların yararlarına getirmeye çalıştım. Sesimi daha erkeksi çıkması için alçalttım.

“Melankolik ruh hallerine gelince...”

Lafım etrafta dolaşan koyu kahverengi büyük bir çoban köpeğinin yanımıza gelmesiyle yarıda kesildi. İçgüdüsel olarak, kendimi köpeklerle Angélica’nın arasına atıverdim. Köpek, Don Kişot’ta aslanın yaptığı gibi, kavgaya bulaşmadan çekti gitti ve Angélica’ya dönüp baktığımda, konuşmamızın başında olduğu gibi yine merakla incelemeye başlamıştı beni.

“Benim ruh halim hakkında ne biliyorsun ki?”

Sesinde bir meydan okuma vardı. Okyanuslar kadar mavi olan gözleri ciddileşmişti ve yüzünde çocukluktan eser kalmamıştı. Ya o dudaklar! Soruyu sorduktan sonra açık kalmışlardı. Gözlerim, yuvarlak ve yumuşak hatlı omuzlarına dökülen sarı lülelerine gidiyordu. Halimi belli etmemeye çalışarak ağızımdaki tükürüğü yutmaya çalıştım.

“Henüz hiçbir şey bilmiyorum,” diye yanıtladım elimden geldiğince doğal davranarak. “Ancak şunu biliyorum ki, gerektiği takdirde sizin için ölmeye hazırım.”

Bu sözleri söylerken yüzüm kızarmış olabilir. Ancak bazı şeyler vardır ki, insan zamanı geldiğinde söylemeli ya da tüm hayatı boyunca pişman olma riskini göze almalıdır. Gerçi bazı şeylerin tam da söylenmiş olmasının pişmanlık yaratabileceği de akılda tutulmalıdır.

“Ölmeye hazırım,” diye tekrarladım.

Uzun ve heyecan verici bir sessizlik oldu. Beyaz şapkasının altından uğursuz bir saksagan gibi görünen mürebbiye elinde yarım litreye yakın şifalı suyla geri dönüyordu. Kadın benim küçük hanımımı yeniden ele geçirmek üzereydi, o yüzden ben de aramıza mesafe koymak için uzaklaşmaya başladım. Ancak Angélica kafamdan geçenleri okuyabiliyormuşçasına beni incelemeye devam ediyordu. Ellerini boynuna koydu ve ucunda küçük bir muska asılı olan altından zincirini çıkardı. Zinciri açtı ve avucumun içine bıraktı.

“Belki bir gün ölürsün,” diye mırıldandı.

Bunu söylerken gizemli gözleri gözlerimi bırakmıyordu. Yüzünde küçük kız çocuklarına özgü bir gülümseme vardı. O kadar güzel, o kadar kusursuz bir gülümsemeydi ki bu, İspanyol semalarının ışık-

ları gözlerinin uçurumunu doldurmuştu sanki. Babamın Flandr'da kralının, vatanının ve bayrağının ismini haykırarak öldüğü gibi, o an oracıkta elimde tuttuğum kılıcımla, onun ismini haykırarak ölmek istedim. Ve her şey olup bittikten sonra, bunların farklı şeyler olmadığını düşünecektim.

IV. BÖLÜM

Baskın

Uzaklardan gelen köpek havlamasından sonra sessizlik çöktü. Kemer, tabancası, kılıcı ve *Viskayalı* kamasıyla güzelce kuşanmış olan Komutan Alatrışte, Benitas Manastırı'nın tepesinden görünen aya ve Plaza La Encarnación'un gölgede kalmış köşelerine baktı. Kıyıda kimse görünmüyordu.

Deri yeleşini düzeltti ve omuzlarında taşıdığı pelerinin eteklerini geriye doğru attı. Bir işaret verircesine karanlıkta beliren üç silüet, manastırın duvarlarına doğru yaklaşıyordu. Manastırın penceresinden sızan ışık söndürüldü ve birkaç saniye sonra tekrar yandı.

"Bu o," diye mırıldandı Don Francisco de Quevedo.

Şapkasından montuna kadar bütünüyle siyahlar içinde, duvara yaslanmış bir halde duruyordu. Dondurucu soğuğa rağmen, elleri titremesin diye –öyle diyordu– bütün gece boyunca bir yudum içki içmemişti. Göremesem de, rahat çıkıp çıkmadığını kontrol etmek amacıyla kılıcının yarısını yavaşça kılıfına sokup çıkardığını duydum. Bir yandan da yazdığı bir şiiri mırıldanıyordu:

*Geceler ne acılarımı yenebildi,
Ne de öfkemi dindirebildiler.*

Don Francisco'nun bu dizeleri gerginliğini azaltmak ve soğuğu unutmak için mi söylediğini, yoksa önünde bulunduğumuz cehennemin kapısında dahi şiir

yazabilecek kadar kabiliyetli ve dayanıklı bir adam olup olmadığını merak ediyordum. Ne olursa olsun, hicivci dehasını takdir etmek için doğru zaman değildi. Dikkatimi, şapkasının geniş siperlikleri altında bir anıt gibi duran Komutan'ın gölgeyle kaplanmış karanlık yüzüne verdim. Az evvel meydandan geçen o üç karanlık suret de görülmeme gayretiyle meydanın öte tarafında hareketsiz duruyorlardı. Köpek yeniden havladı ve ardından los Caños del Peral bayırında bağlı bir arabaya ait katırlar boğuk bir kişneme sesiyle ona yanıt verdi. Bu sesle birlikte Diego Alatrisme bana döndü. Meydana düşen ay ışığı gözlerini aydınlatıyordu.

“Çok dikkatli olmalısın,” dedi.

Ardından bir elini omzuma koydu. Derin bir nefes alarak karşıya geçtim. Kafamı bir kurdun ağzına sokmuş gibi hissediyordum kendimi ve Komutan'ın bakışları üzerimdeydi. Don Francisco'nun ben uzaklaşırken okuduğu doğaçlama dizeleri duyuyordum.

*Ne kadar kolay tırmanıyor yüksek surlara,
Gençliğinin kuvvetine güvenen delikanlı.*

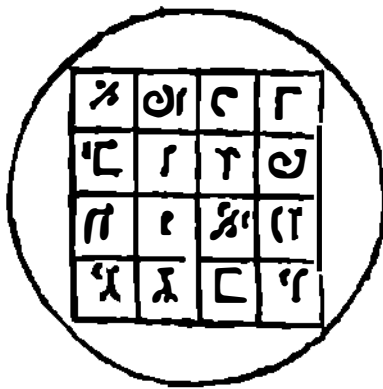
Kalbim sabah Angélica de Alquézar yanımdayken attığı gibi, belki de daha hızlı atıyordu. Midemde ve boğazımda dayanılmaz bir gerginlik hissediyordum. Bir köşeye gizlenmiş Don Vicente de la Cruz ve oğullarının suretlerinin önünden geçerken, kulaklarımda trampet sesleri çınılıyordu. Baba ve oğulları duvara yapışmış bir halde duruyorlardı ve paltolarının altında parlayan silahlarını görebiliyordum.

“Acele et delikanlı,” diye fısıldadı sabırsız baba.

Konuşmadım, yalnızca kafamı sallayıp onayladım ve surları takip ederek köşedeki taş kadar

yürüdüm. Kendimi, ulvi mekânlarından birini biraz sonra ellerimle mahvedeceğim Tanrı'ya emanet ederek gizlice istavroz çıkardım. Daha sonra hiç zorlanmadan taşın üzerine çıktım –o zamanlar bir maymun kadar çeviktim– ve dar ucunda zar zor dengede durarak surun en yüksek noktasına ulaşım kendimi yukarı çekebildim. Ayın parlak ışığının altında fazla dikkat çekmemeye çalışarak bir süre orada durdum. Aşağıya bakıp bir tarafta duran cadde, meydan ve meydanda duvara yaslanmış duran dostlarımin sessiz siluetlerini ve diğer tarafta kalan Las Benitas Manastırı'nın cırcır böceklerinin sesleriyle bozulan sessiz ve gölgeli bahçesini izledim. Yeniden harekete geçmeden önce kulaklarımda çınlayan davul seslerinin azalmasını bekledim. Kalbimin ritmi tam düzene girmişti ki, Angélica de Alquézar'ın El Acero çeşmesinde bana armağan ettiği zincirin ucundaki muskanın kıyafetimden dışarı çıkarak surlara çarpıp çingirdediğini hissettim.

Saatlerimi bu muskayı inceleyerek geçirmiştim. Eski bir parçaya benziyordu ve iç tarafında ilginç ve büyüleyici birtakım oyma semboller vardı.

Kolye ucunu, bana o an ihtiyaç duyduğum şansı getirmesini dileyerek göğsüme bastırdım ve yenden gömleğimin içine soktum. Surların içine doğru eğildiğimde bir elma ağacının dalları yüzümü okşadı. Birkaç saniye boyunca kollarımla duvara asılı durduktan sonra, kendimi yere bıraktım. Yere düştüğümde yuvarlansam da fazla bir zarar görmeden ayağa kalkmayı başardım ve Yüce Meryem'den etrafta başıboş bir köpek olmamasını dileyerek üzerimdeki toprağı silkeledim. Ardından duvarı takip ederek küçük kapıya kadar ilerledim ve büyük bir dikkatle kapının sürgüsünü açtım. Kapı açılır açılmaz, pelerinlerine sarınarak kılıçlarını çekmiş olan Don Vicente de la Cruz ve oğulları sessizce içeri süzöldüler ve yumuşak toprakta kaybolan adımlarıyla bahçeyi hızlı hızlı geçtiler. Bana gelince, ben kendi payıma düşen görevi tamamlamıştım.

Görevimi yürekli bir delikanlı gibi yerine getirmiştim. Zaten bunun gibi maceralar olmasa, kahramanlarımızı tanıyamazdık. Caddeye çıktım ve halimden son derece hoşnut bir halde, fazla oyalanmadan meydandan karşıya geçtim. Komutan'dan aldığım talimatlar kesindi: "En kestirme yoldan eve git!" Las Benitas ve La Encarnación'u arkamda bırakarak büyük bir huzur ve gururla yoluma devam ettim, çünkü her şey istediğimden bile daha iyi gitmişti. Sonra, babası ve kardeşleri onu kaçırdıklarında ay ışığının altında ancak zar zor ve bir saniyeliğine görebilecek olsam da, kurtarılmış kızcağızı görebilmek için onları bekleyen arabanın etrafında bir süre daha kalma fikri beni baştan çıkardı.

İtaat duygum ve arzum arasında karar vermeye çabalarken, kararsızlığımın ortasında ilk silah sesini duydum.

Diego Alatrisme'nin kılıcını ve hançerini çıkarırken yaptığı hesaba göre en azından on kişiydiler. Manastırın avlusunda da birkaç kişi daha vardı. Kenarlardan köşelerden, koridorlardan, her taraftan çıkıyorlardı. “Enkizisyon adına yakalayın!” ve “Kralımız için!” çığlıkları gecenin içinde bir fırtına gibi eserken caddede ve meydanda kınlarından kurtulmuş kılıçlar parıldıyordu. Las Benitas'ın duvarlarının içinden silah sesleri duyuluyordu ve küçük kapıdan sallanan kılıçların ve insanların birbirine girdiği büyük bir karmaşa görülüyordu. Alatrisme bir anlığına beyaz rahibe başlıkları gördüğünü düşündü, ancak bu görüntü yeni silah atışlarının parlak ışıkları arasında silindi gitti.

Dahası, şu an kendi canını kurtarma zamanıydı. “Enkizisyon adına yakalayın!” çığlığı, herhangi bir insanın tüylerini diken diken etmeye yetecek kadar korkutucuydu zaten. Ancak Komutan şu an kendi paçasını kurtarmak için mücadele ediyordu ve böyle kritik anlarda Enkizisyon'a ya da kralımızın adamlarına karşı savaşıyor olması bir şey değiştirmezdi: sonuç aynı olduktan sonra, dünyevi bir hançerle boğazının kesilmesinin ya da kutsal suyla yıkanmasının bir önemi yoktu. Arkasında birdenbire beliren bir gölgeden gelen bir darbeye hançeriyle engel oldu. İki kılıç hamlesi ve bir küfürle gölgeyi geri püskürttü ve gözünün ucuyla, Don Francisco de Quevedo'nun da iki kişiyle mücadele ettiğini gördü. “Pusuya düşürüldük” ya da benzeri başka bir şey söylemeleri gereksiz olacaktı—ayrıca başka işler için gerekli olacak nefeslerini boşa tüketmelerine sebep olacaktı—, bu nedenle Don Francisco da komutan da çenelerini kapalı tutarak işlerine bakıyorlardı. Sorumlunun kim olduğunu bilmeseler de pusuya düşürüldükleri kesindi

ve karşılarındaki adamların bağırsaklarını çıkarmaktan başka çareleri kalmamıştı.

Alatriste'nin püskürttüğü adamlardan biri toparlanıp tekrar ona doğru davrandı. Düşmanın kılıcının pırıltısını hisseden Alatriste ayaklarını sıkıca yere bastı ve tam o anda kendisine doğru gelen bir darbeyi bertaraf etmeyi başardı. Bir adım, bir adım daha attı ve düşmanın kılıcını etkisiz hale getirip dirseği ve kaburgaları arasına sıkıştırırken kendi kılıcını öne çıkardı. Kılıcı düşmanın suratına inerken, duymak istediği acı çılgınlığını sonunda duyabilmişti. Bu Enkizasyon görevlileri neyse ki Amadis de Gaula kadar yetenekli değillerdi ve bu, işleri yoluna sokuyordu.

Alatriste karanlık içerisinde sırtını bir duvara yaslayıncaya kadar geri geriye yürüdü ve bu sırada Don Francisco'ya bakabilecek kadar bir mola alma fırsatı buldu. Bir yandan topallayıp diğer yandan etrafa küfürler saçarak ispatlanmış yeteneğine sadık kalan şair, üzerine gelen adamları püskürtmeye çalışıyordu. Ancak her an yeni takviye güçler olay yerine varıyordu ve dostların bu kadar çok domuzun kanını akıtmaya yetecek sayıda eli yoktu. Neyse ki, saldırganların çoğu bağırsak çağrışın giderek arttığı surların yanında toplanmışlardı. Don Vicente de la Cruz ve oğullarının mezarlarının kazılmak üzere olduğu açıktı. Komutan dahi yanmış arkebüz kollarını alıyordu.

Kılıç sesleri arasından kendi sesini duyurmaya çalışarak, "Kaçmaktan başka çaremiz yok," diye bağırdı Don Francisco'ya.

"Ben de onun için uğraşıyorum," diye yanıtladı şair kılıç darbelerinin arasından, "hem de uzun bir süredir!"

Düşmanlarından birini öldürmüş, kılıcının ucuna taktığı bir diğerini sur boyunca sürüklüyor-

du. O sırada Alatrisme'nin önünde ansızın yeni bir gölge belirdi. Bu aslında belki de yeni biri değildi, Komutan'ın biraz önce geri püskürttüğü adam kendini toparlamış, yüzündeki kesiğin intikamını almak üzere Muhammed'in ordularıyla geri dönüyordu. Kılıçlar çarpışırken ve taşlara çarparken kıvılcımlar çıkıyordu. Komutan yüzünü korumak için sol kolunu kaldırdı ve adama saldırarak suratına sersemletecek bir tekme geçirebilmek için boş anını kolladı. Daha sonra kılıcını, sonra kamasını ve sonra bir daha kılıcını sapladı. Karşısındaki adam doğrulmaya çalıştığında, adamın sırtından Komutan'ın kılıcının en azından yarısı görülebiliyordu.

Alatrisme kılıcını sapladığı göğüsten çıkarırken adamın “Yüce Meryem!” diye mırıldandığını duydu. Ardından adam Tanrı'ya küfürler etti, sonra yeniden Meryem'in adını andı ve duvarın hemen yanında dizlerinin üzerine düştü. Kılıcının kalçalarının arasından yere düşerken çıkardığı ses duyuluyordu.

Manastırın önünde toplanmış insan güruhundan koşarak uzaklaşan birini gördüm. Ardından arkebüz atışları başladı. Cadde ve meydan bir havai fişek gösterisine ev sahipliği yapıyor gibiydi. Komutan ve Don Francisco yanlarından geçen mermilerin seslerini duyuyor olmalılardı. Aralarından geçen bir tanesi, duvara saplandı.

“Kahretsin,” dedi Quevedo.

Güzel şiirler yazmak için doğru bir zaman değildi. Ve daha fazla insan gelmeye devam ediyordu. O gece onu en az üç korkunç yaradan korumuş olan sığır derisi önlüğünün altında terden sırılsıklam olmuş Alatrisme, etrafına bakınarak oradan sıvışıp kaçabilmek için bir yol aradı. Saldırganlardan birinden kaçan Don Francisco ister istemez Komutan'a yakınlaştı. Şairin düşüncesi de aynı gibiydi.

“Bırakalım da,” dedi boğuk bir sesle, “köpekler kendi başlarını yesinler.”

İkinci düşmanı ayağından yaralanmış ve yerde sürünüyordu şimdi. Ancak tam o an bir üçüncü daha geldi ve Don Francisco artık zor dayanıyordu. O sırada daha az meşgul olan Komutan kamasını dişlerinin arasına koydu, sol eliyle kemerinden tabancasını çıkardı ve şairi köşeye sıkıştıran adama birkaç adım daha yaklaştı. Suratından vurduğu adamın çenesinin yarısını parçaladı. Tabancanın patlaması kısa süreliğine de olsa onlara yaklaşmakta olanları durdurdu ve bir anlık boşluktan faydalanan Don Francisco, topallamasına rağmen süratle koşarak kaçmaya başladı.

Takip edilmelerini engellemek için bir süre daha bekleyen Alatriste, daha önceden gözüne kestirdiği bir caddeye yöneldi. Bu yaptığı emektar askere özgü bir alışkanlıktı. Bir çatışmaya girmeden önce kaçış yolları seçilirdi, çünkü sonrasında olur da şansına kötü bir kâğıt gelirse, bu önemli seçimi yapmak için yeteri kadar hal ve zaman kalmayabilirdi. Komutan'ın seçtiği dar cadde bir kemerin altından ilerleyip bir duvarla sona eriyordu. Komutan her ne kadar gürültülü bir şekilde bir tavuk kümesinin üzerine düştüyse de, duvarı kolaylıkla aştı. Bir pencerede bir ışık yandı ve birisi bağırdı, ancak Komutan karanlığın içinde tökezleyerek de olsa yara almadan avlunun diğer tarafına geçmeyi başardı. Önüne çıkan bir çiti geçtikten sonra artık özgürdü. Birkaç çizik ve Nieuport'un kum tepelikleri kadar kuru ağzı dışında sağlığı yerindeydi. Don Francisco de Quevedo'nun güvende olup olmadığını merak ederken soluklanabilmek için kendine karanlık bir köşe arıyordu. Kendi soluması dışında bir ses duyabilecek duruma geldiğinde kulak kesildi ve Las

Benitas Manastırı'ndan silah ya da çığlık sesi gelmediğine emin oldu.

Ne yazık ki, Don Vicente de la Cruz ve oğullarının postu için hiç kimse bir kuruş bile vermezdi.

Birileri koşuyordu, duyduğu ayak sesleri silahlı adamlara ait gibiydi ve köşeden fener ışıkları görünüyordu. Daha sonra yeniden sessizlik çöktü. Komutan, dinlenmiş ve kendine gelmiş bir halde karanlığın içerisinde uzun bir süre daha sakin sakin durdu. Önlüğünün altında soğuyan teri onu titretmeye başlamıştı ama Komutan buna fazla takılmadı. Bu pusuyu onlara kimin kurmuş olabileceğini düşünüp duruyordu.

Ateşler ve kılıç sesleri bir yandan ayaklarımı geri gerigötürse de diğer yandan Plaza La Encarnación'da neler olduğunu merak etmeme neden oluyordu. Manastıra doğru koşmaya başladım, ancak kısa bir süre sonra mantığım o anki heyecanımın önüne geçti. "Aklını kaybeden kişi" –bu, Komutan'dan öğrendiğim en önemli asker sözlerinden biriydi– "kellesini de kaybeder" sözünü hatırladım ve kendimi durdurdum. Yapılacak en doğru hareketin ne olduğunu düşünürken, kalbim göğsümden çıkacak gibi atıyordu. Yanlarında gitmekle dostlarıma destek mi olacaktım, yoksa köstek mi?

Tam bunları düşünürken, koşan ayak seslerini ve "Enkizisyon adına!" bağırışlarını duydum. Daha önceden de dediğim gibi bu sözler en cesur delikanlının bile tüylerini diken diken etmeye yeterdi. Hemen kendimi toparladım, aslında büyük bir dikkatle caddenin kenarında korkuluk görevi gören kısa duvarın arkasına sığındım. Duvarı ancak aşmıştım ki yakından gelen ayak ve silah sesleri duydum. Ayrıca kılıç ve silah sesleri de geliyordu. Kısa duvarın

üzerinden yanıma doğru bir gövde düştüğünde, artık Komutan ve Don Francisco hakkındaki endişelerimi bir yana bıraktım ve kendi başıma gelecekler konusunda endişelenmeye başladım.

Bir tavşan gibi zıplayarak oradan kaçmaya hazırlandım, ancak az önce yanıma düşen adam acı acı inleyince kendimi ona bakmaktan alamadım. Ay ışığı, Don Vicente de la Cruz'un küçük oğlu Don Luis de la Cruz'u tanımama fırsat verecek kadar parlaktı. Ağır yaralı bir halde manastırdan kaçmaya çalışıyordu. Yanına gittim. Don Luis korkulu ama loş ışık altında hararetle parlayan gözlerle bana bakıyordu. Körlerin insanları tanıyabilmek için yaptığı gibi bir elimi yüzüne koydum ve o anda Don Luis öne doğru düştü. İlk anda bir baygınlık geçirdiğini zannettim, ancak ona yaslamış olduğum ellerimi geri çektiğimde ellerimin kanla sıırılsıklam olduğunu gördüm ve düşüş sebebinin kan kaybı olduğu anladım. Don Luis boydan boya yaralar ve kesiklerle doluydu ve kollarıma düştüğünde, taze ter kokusuyla karışmış bayıltıcı tatlı kanının kokusunu aldım.

“Bana yardım et delikanlı,” diye mırıldandı.

Bunu o kadar alçak ve güçsüz bir sesle söylemişti ki, ne söylediğini zar zor anlayabildim. Konuşması ona bir nefese mal olmuş ve onu daha da güçsüzleştirmiş gibiydi. Onu kollarından çekerek doğrultmak istedim ama hem çok ağırdı hem de yaraları ona engel oluyordu. Acı acı inledi. Kılıcını kaybetmişti ve elindeki tek silah onu doğrultmaya çalışırken yanlışlıkla ucuna dokunduğum, kemerindeki hançeriydi.

“Bana yardım et,” diye tekrarladı.

Bu can çekişen haliyle olduğundan çok daha genç, neredeyse yaşıtlım gibi görünüyordu. Daha

önce beni oldukça etkilemiş olan görüntüsünden ve cesurluğundan eser kalmamıştı. Benden büyük, cesur ve yakışıklı bir delikanlıydı ancak şu anda vücudu bir kalbur gibi delik deşikti. Bense sapasağlamdım ve onun tek kurtuluş ümidiydim. Bu yüzden o an doğal olarak içimden gelen onu orada bırakıp gitme ve kendi paçamı kurtarmak için acilen bir sığınak arama isteğimi bastırarak yanında kaldım.

Kollarını omuzlarıma doladım ve onu sırtlamak istedim ama vücudu çok hantaldı ve kan içerisinde yüzüyordu. Çaresiz bir şekilde elimle yüzümü sıvazladım ve yüzüm üzerime damlayan kanla boyandı. Don Luis tekrar taştan duvara yaslanmıştı ve artık canı daha az yanıyor gibiydi. Cebimden çıkarttığım bir mendille kapatmak için, içinden ruhunun çıkıp gitmek üzere olduğu büyük yara deliklerinden birini aradım. Ancak yara deliklerinden bir tanesini bulup da –Aziz Thomas gibi– parmaklarımı içine soktuğumda anladım ki, ne yaparsam yapayım bir şey fark etmeyecek ve bu genç, şafağın söktüğünü göremeyecekti.

Kendimi şaşırtıcı derecede sağduyulu hissettim. Kendi kendime “Gitme zamanı geldi İñigo,” dedim. Meydandaki bağırış çağırış durmuş, ateşler kesilmişti ve bu sessizlik daha da tehlikeliydi. Komutanı ve Don Francisco’yu düşündüm. O an esir alınmış, kaçıyor ya da ölmüş olabilirlerdi ve bu üç ihtimalden hiçbirisi iç açıcı değildi. Ancak şairin kılıcına ve efendimin soğukkanlılığına olan büyük güvenim bir şekilde kaçabildiklerine ya da sabahın bu saatinde açık olanların sayısı az da olsa çevredeki kiliselerden birine sığınabildiklerine inanmama sebep oluyordu.

Yavaşça doğruldum. Yerde kıvrılmış vaziyette yatan Luis de la Cruz artık pek sızlanmıyordu. Ses-

sizce ölüyordu ve duyduğum tek ses her saniye daha da güçsüzleşen, düzensizleşen ve arada sırada lanet bir gurultuyla kesilen nefesiydi. Artık ne yardım isteyecek, ne de bana “çocuk” diye seslenecek mecali kalmıştı. Don Luis, ay ışığının altında parlayan büyük ve karanlık bir lekeye dönüşen kanı içerisinde boğuluyordu.

O sırada uzaklardan bir yerden, bana kaçmakta olan birine ateş ediliyormuş gibi hissettiren bir silah sesi duydum. Bu ateşin beceriksiz biri tarafından Alatraste'nin kaçan gölgesine doğru açıldığını ve Komutan'ın karanlığın içinde kaybolup giderek kendine güvenli bir yer bulmayı başarabilmiş olduğunu umdum. Kendi genç bedenime gelince, onun için de bir an önce bir sığınak bulma zamanı gelmişti. O yüzden bir kere daha ölmek üzere olan gence doğru eğildim ve gideceği yerde hiçbir işine yaramayacak olan hançerini kemerinden çıkarıp aldım. Elimde hançerle o mutsuz yerden bir an önce uzaklaşmaya kararlı bir şekilde ayağa kalktım.

Ancak o da neydi? Bir melodi duyuyordum. Hemen arkamdan biri fiyuv fiyuv, fi uvv fi uvv diye ıslık çalıyordu. O an kanım dondu ve Luis de la Cruz'un kanı yüzünden yapış yapış olan parmaklarım hançerin kabzasına gitti. Hançeri kaldırarak yavaşça arkama döndüm. Ay ışığı hançerden yansıyor. Taştan duvarın tepesinde tanıdık bir gölge vardı: kafasında geniş siperlikli siyah bir şapka olan ve paltosuna sarmalanmış karanlık bir silüet. Kim olduğunu anladığımda, bu pusunun ölümcül bir kapan olduğunu anladım. Ve maalesef bu kapan benim de üzerime kapanmıştı.

“Yeniden karşılaşacağız delikanlı,” dedi gölge.

Gualterio Malatesta'nın çatlak sesi, gecenin sessizliğinde idam hükmü gibi yankılandı. Şimdi sizler Şeytan'ın ellerindeki ya da Şeytan'dan kaçmaya çalışan bir ruh gibi oradan uzaklaşmak yerine neden dikilip kaldığımı sorabilirsiniz. Bunun iki tane sebebi vardı. İlk olarak İtalyan'ın bu şekilde aniden ortaya çıkması beni şaşkınlıktan yere çivileyerek hareketsiz bırakmıştı. İkinci neden ise zavallı Luis de la Cruz'un yanından geçen kaçış yolunun tam ortasında düşmanımın durmasıydı. Ancak nedeni ne olursa olsun, Malatesta cehennemin kapısında durur gibi hiç acele etmeden ve sükûnet içerisinde beni incelerken, ben elimdeki hançerle öylece kalamıştım.

“Yeniden karşılaşacağız,” dedi yeniden.

Ardından hareket etmeye üşeniyormuş gibi duvardan uzaklaştı ve bana doğru bir adım attı. Yalnızca bir adım. Kılıcının halen kınında olduğunu gördüm. Hançerimi hafifçe oynattım ve hançer aramızda tatlı tatlı parıldadı.

“Şunu bana ver,” dedi.

Dişlerimi sıktım ve ona yanıt vermedim. Ne kadar çok korktuğumu öğrenmesini istemiyordum. Yerde ölmekte olan adamdan son bir inleme yükseldi ve ardından kulak tırmalayıcı soluması kesildi. Malatesta, elimde duran hançere aldırmaksızın bana doğru iki adım daha attı ve ilgiyle bana doğru eğildi.

“Cellat için daha az iş.”

Konuşurken bir ayağıyla Don Luis'i itti ve ardından tekrar bana döndü. Ben hâlâ elimdeki hançerle onu tehdit ediyordum. Hançeri hâlâ elimde tutuyor olmam yüzünden suratında oluşan şaşkın ifadeyi o karanlığa rağmen görebiliyordum.

Ben orada değilmişim gibi “Bırak onu elinden,” diye mırıldandı.

Artık etrafımızda başka gölgelerin de dolaştığını fark ediyordum. Bir sürü silahlı adam bize doğru yaklaşıyordu ve evet, bu adamların kınlarından çıkarılmamış kılıçları, hançerleri ve tabancaları vardı. Bir fenerin ışığı köşeyi dönüyor, başımızın üzerinden geçiyor ve aşağı doğru devam ediyordu. İtalyan'ın siyah gölgesinin Luis de la Cruz'un üzerinden kayıp gittiğini gördüm. Genç çocuk yerde kıvrılmış halde hareketsiz yatıyordu. Eğer gözleri açık olmasaydı, derin ve kırmızı bir bataklıkta uyu-yakaldığı söylenebilirdi.

Fener bize doğru yaklaşıyordu ve Malatesta'nın gölgesini artık benim üzerime düşürüyordu. Arkasından, yaklaşan adamlardan gelen parıldamaları gördüm. Hançeri hâlâ indirmemiştim. Fener yanımızda durduğunda, Malatesta'nın ayın meşum yüzüne benzeyen o çiçek bozuğu ve yara izleriyle dolu sıska yüzünün bir yanını aydınlattı. İncecik tıraş edilmiş bıyıklarının üzerindeki, giydiği kıyafetler kadar siyah olan gözleriyle beni meraklı bir dikkatle inceliyordu.

“Kutsal Enkizisyon'un bir tutuklususun delikanlı,” dedi ve ağzından çıkan bu korkunç sözler o tehditkâr gülüşüyle birleştğinde benimle dalga geçtiğini düşündüm.

Yanıt veremeyecek ya da hareket edemeyecek kadar çok korkmuştum. Olduğum yerde, elimdeki hançerle kalakaldım. Bu hareketim, dışarıdan azimli bir duruş olarak yorumlanmış olabilir. Belki de bu yüzden düşmanımın kara bakışlarında şaşkınlık ya da merak uyandırmıştım. Kısa bir süre sonra etrafımızı saran adamlarından birkaçı beni yakalamaya davrandılar, ancak Malatesta tek bir işaretle onları durdurdu. Ardından düşünmeme fırsat tanımaya çalışıyormuş gibi kılıcını kınından yavaşça çıkardı. Bu, çok büyük ve bitmez tükenmez

gibi görünen bir ucu olan geniş kanatlı bir kılıçtı. Bir süre kılıcın ucunu seyrettikten sonra önümde parıldayana kadar kılıcı yavaşça kaldırdı. Benim zavallı hançerim bu canavarın yanında oldukça komik görünüyordu.

Ama yine de o benim hançerimdi. Bu yüzden kolum artık bana kurşunla yüklüymüşçesine ağır gelmesine rağmen hançerimi havada tutmaya devam ettim. Sakin durmaya çalışıyor ve bir yılanın gözleriyle büyülenmiş gibi Malatesta'nın gözlerinin içine bakıyordum.

“Delikanlı yürekli bir gençmiş,” dedi Malatesta.

Fenerin ardından bize yaklaşan gölgelerin arasından kahkahalar geldi. Malatesta kılıcını hançerimin ucuna değdirdi. Madenlerin birbirlerine dokunuşu, ensemdeki tüyleri diken diken etmişti.

“Bırak artık şunu,” dedi.

Yeniden bir kahkaha duyuldu ve işte bu kahkaha beni alevlendirdi. Malatesta'nın kılıcını düşürmek için sert bir hamle yaptım ve kılıç meydan okurcasına çınladı. Nasıl olduğunu anlayamadan, Malatesta'nın kılıcının ucunu suratımın iki santim ötesinde gördüm. Malatesta kılıcını saplayıp saplamamakta kararsız kalmış gibi öylece tutuyordu. Hançerimle bir hamle daha yaptım, ancak Malatesta'nın kılıcı ortadan kaybolmuştu ve bu nedenle hamlem boşlukta kayboldu gitti.

Yeniden yükselen kahkahalarla birlikte derin bir acı ve büyük bir ümitsizlik yaşadım. Bu sonsuz üzüntü yüzünden ağlıyordum ancak gözlerimle değil... Çünkü gururum, gözlerimden yaş gelmesine engel oluyordu ama kalbimden ve gırtlığımdan yaşlar boşalıyordu. Hayatına mal olacak olsa bile, bu hayatta bir erkeğin kaldıramayacağı bazı şeyler

olduğunu öğrendim o an. Boyun eğdiren bir hayat yaşanmaya değmezdi.

Bu kederin ortasında, çocukluğumun yeşil kırlarını ve dağlarını, çiftlik evimizden çıkarak gündüzün nemli havasına karışan dumanı, babamın kaba ellerini ve ben daha küçücük bir çocukken kaderini yaşamak üzere Jülich siperine gitmeden önce beni son defa kucakladığında o askerlere özgü bıyığının yüzüme sürtünüşünü hatırladım. Şöminemizin sıcaklığını hissettim. Annenim ateşe doğru eğilmiş dikiş dikerkenki ya da yemek pişirirkenki hali gözümün önüne geldi ve yakınımızda oyun oynayan küçük kız kardeşlerimin gülüşmelerini duyar gibi oldum. Yatağımın soğuk kış günlerindeki ılıkliğini özledim umutsuzca. Ve son olarak da böylesine kasvetli ve acı bir şekilde, bir fencer ışığıyla zar zor aydınlanan bir karanlığın içinde ölmek yerine Angélica'nın gözleri kadar mavi ve berrak olan bir gökyüzünün altında ölmek istedim. Ancak hiç kimse kaderin önüne geçip yaşayacaklarını seçemiyordu ve bu da benim payıma düşendi.

Kendi kendime "Ölme zamanı geldi" dedim. On üç yaşımın vermiş olduğu tüm kuvvetle ve yaşayabileceğim onca güzel şeyin benim için artık imkânsız olmasının getirdiği ümitsizlikle, düşmanımın kılıcının parlayan ucuna gözlerimi diktim ve daha ilk kelimelerimi öğrendiğim zamanlarda annemin öğrettiği Baskça bir duayı hızlıca okuyarak ruhumu acemice Tanrı'ya emanet ettim. Artık babamın kucağını sonuna kadar açmış bir halde ve yüzünde gurur dolu büyük bir gülümsemeyle beni beklediğinden emindim ve hançerimi çektim. Gözlerimi kapatıp kendimi Gualterio Malatesta'nın üzerine attım.

Hayatta kaldım. Daha sonraları ne zaman o anı hatırlamaya çalışsam, sahneyi ancak ardı sıra akıp giden duyularımı anımsayarak yeniden yaratabildim: önümdeki kılıcın son ışıldaması, sağa sola hançer sallamaktan yorulan kolumdaki bitkinlik, herhangi bir şeyle, bir kılıçla, bir acıyla ya da bir direnişle karşılaşmadan kendimi öne doğru atmam. Ardından dokunduğum katı ve sert bir vücutla birtakım kumaşlar... Beni tutan, daha doğrusu beni incitmekten korkarmışçasına vücuduma sarılan kuvvetli bir el... Hançeri saplayabilmek için kurtarmaya çalıştığım kolum ve ben hiç ses çıkarmadan mücadeleme devam ederken kendi hançerimle kendimi yaralamamam için belli belirsiz bir İtalyan aksanıyla fısıldayarak “Sakin ol evlat, sakın ol” diyen bir ses... Sonra, ben kafamı biraz deri, biraz demir, biraz da ter kokan koyu renk kumaşlara gömmüş savaşmaya devam ederken beni kucaklıyor, koruyor gibi görünen el hançeri elimden bırakmam için yavaşça kolumu çevirdi. Ardından ağlamak üzere olan ve bunu yapabilmeyi çok isteyen ben, olduğu yerde öldürülmeye hazır bir av köpeği gibi öfkeyle ve kuvvetlice o kolu kaptım. Aynı el bir fiskede kapanıp kulağımın arkasına gecemi bin parçaya bölerek beni ani ve şiddetli bir uykuya daldıran bir yumruk inene kadar bırakmadım. En ufak bir ses çıkarmadan, karanlık bir boşlukta buldum kendimi. İyi bir asker olarak Tanrı’nın yanına gitmeye hazırdım.

Daha sonra ölmemiş olduğumu hayal ettim. Ve yeniden uyanacak olduğumu bilmek, beni korkutmaya yetti.

V. BÖLÜM

Tanrı Adına

Perdeleri kapalı, hareket halindeki bir arabanın karanlığı içerisinde canım acıyarak ve sıçrayarak uyandım. Bileklerimde tuhaf bir ağırlık hissediyordum ve hareket etmeye çalıştığımda içimi korkuyla ve endişeyle dolduran madeni bir ses duydum: bileklerimde demirden kelepçeler vardı ve kelepçeler bir zincir aracılığıyla arabanın tabanına bağlıydı. Perdedeki boşluklardan sızan ışıktan gündüz olduğu anlaşılıyordu. Saatin kaç olduğunu geçin, ne zamandır burada olduğumu bile kestiremiyordum. Araba normal bir süratle ilerliyordu ve bazen, bayır çıktığımız zamanlarda kırbaçların şaklamasını ve katırları kırbaçlayan arabacının bağırıışlarını duyuyordum. Ayrıca yanıımızdan gelip geçen atların sesi duyuluyordu. Anlaşılan beni zincirlere bağlamışlar ve başıma bir nöbetçi dikerek şehrin dışına bir yere götürüyorlardı. Esir düştüğümde duyduğuma göre, Enkizisyona götürölüyordum. Aleni olanı anlamak için pek kafa patlatmak gerekmiyordu: önünde talihsiz bir gelecek uzanan biri varsa, o da bendim.

Ağladım. Kimsenin beni göremediği karanlık bir arabanın sallantıları eşliğinde çaresizce ağlamaya başladım. Gözlerimden akacak yaş kalmayana dek ağladım ve sonra burnumu çekip bir köşeye büzüşerek korkudan ölmüş vaziyette beklemeye başladım. Ben de dönemin tüm İspanyolları gibi, Enkizisyonun uygulamalarını sonumun ne olacağını tahmin edebilecek kadar biliyordum –uzun yıllar boyunca hayatlarımızın bir parçasını oluşturan o uğursuz

gölgeyi tanıyordum— ve Enkizisyon Mahkemesi'nin Toledo'daki korkunç ve gizli zindanlarından haberdardım.

Sizlere daha önce de Enkizisyon'dan bahsetmiştim. Doğal düşmanlarımız olan Hollandalılar, İngilizler, Fransızlar ve Lüteriyanların, İspanyol imparatorluğunun çöküşü sırasında yaptıkları yağmalamaları haklı çıkarmak için Enkizisyon'u şu korkunç “Le-yenda Negra”nın bir parçası olarak ilan etmelerine karşın, Enkizisyon'un burada diğer Avrupa ülkelerinde olduğundan daha kötü olmadığını biliyordum. İşin aslı şu ki, imanın geleneksel ilkelere uygunluğuna mukayyet olma amacıyla kurulan Enkizisyon Mahkemesi İspanya'da, örneğin İtalya'da ve Portekiz'de olduğundan çok daha katıydı ve hatta Antiler adalarında durum daha da kötüydü. Ancak diğer yerlerde de Enkizisyon vardı. Üstelik Almanlar, Fransızlar ve İngilizler İspanya'da öldürülenlerden çok daha fazla sayıda kâfiri, cadıyı ve talihsiz zavallıyı şu ya da bu nedenle ateşe vermişti.

İspanya'da kızarmış domuz rostosuna çevrilen istisnasız her insan —sayıları fazlaydı ama çok da fazla değil— Avusturya monarşisinin titiz bürokrasisi sayesinde kurallara uygun bir şekilde isimleri ve soy isimleriyle birlikte mahkeme kayıtlarına girerdi. Ancak Fransa'nın Hristiyan kralının Fransızcıkları, kuzey ülkelerinin kâfirleri ya da yasadışı işlere bulaşmış ikiyüzlü ve zavallı İngilizler konusunda aynı şeyi söylemek mümkün değildi. Onlar ateşlerini yaktı mı, bu işi büyük zevkle ve gönülden yaparlardı ve bu riyakârlar sürüsü hiçbir nizam ya da ahenge bakmadan canlarının istediği zaman ve işlerine geldiği gibi insanları ölüme mahkûm ederlerdi. Üstelik o dönemde laik adalet

en az dini adalet kadar acımasızdı. Halk da, cahillik yüzünden ve sürü psikolojisiyle, komşularının parçalara bölündüğünü görmekten keyif alacak kadar acımasızlaşabiliyordu.

Enkizisyon'un, kimi dönemlerde hükümetin bir kolu olarak işlediği de bir gerçektir. Bu durum özellikle Yahudi kökenli yeni Hristiyanların kontrol edilmesini, büyücülere, oğlancılara ve çokeşlilere verilecek cezaların belirlenmesini, hatta krallığın bazı mali işlerini, birtakım kitapları yasaklama yetkisini, binek hayvan ve silah kaçakçılığı yapanlarla ve kalpazanlıkla mücadele etme görevlerini dahi Enkizisyon'a devreden Dördüncü Felipe gibi kralların yönetimi için geçerliydi. Kaçakçıların ve kalpazanların krallığın çıkarlarını ciddi biçimde tehdit ettiği düşüncesinden yola çıkılarak dinin ve imanın koruyucusu krallığın düşmanı olan kişinin Tanrı'nın da düşmanı olduğu kabul edilirdi.

Yine de, yabancıların attıkları iftiralara ve bu iftiraların yanında tüm davaların ölümle bitmeyip birçok acıma ve adalet örneği de görülebilmesine rağmen, uygulaması insan eline bırakılmış diğer ölçüsüz güçler gibi Enkizisyon da uğursuz bir kurumdu. Biz İspanyolların dünya çapında yaşadığı bu çöküş dönemi öncelikle özgürlüğün kısıtlanması, kültürel tecrit, güven eksikliği ve Enkizisyon Mahkemesi'nin yol açtığı dini gericilikle açıklanabilirdi. Enkizisyon'un yaydığı dehşet ve korku öylesine büyüktü ki, Enkizisyonla işbirliğine giren kişiler dahi –ki bunlar Enkizisyon'un “ailesi” olarak anılır– tam dokunulmazlıktan yararlanıyorlardı. Birine Enkizisyon Mahkemesi'nin bir “yakını” demek casus ya da ihbarcı demekle aynı şeydi ve Katolik Felipe'nin İspanyasında bu kişilerin sayısı 20.000'e yakındı.

Hal bu iken İspanya gibi bir ülkede Enkizisyon'un ne anlama geldiğinin farkında olmalısınız. Bir ülke düşünün ki bu ülkede kutsal şeyler dahi alınıp satılabilsin ve bir öküzün yerinden oynatamadığı adaleti bir İspanyol altınının sekizde biri harekete geçirmeye muktedir olsun. Kahvaltı çikolatalarını aynı şekilde yiyen iki İspanyol'un bile bir arada bulunamadığı –durumun bugün de değişmediğinden eminim–, birinin sütlü çikolata yerken diğerrinin acı çikolata yediğı, biri çikolatasını süte banarken diğerrinin kızarmış ekmekle ve bir diğerrinin de kâsedden Fransız ekmekleri ile birlikte yediğı bir İspanya düşünün. Mesele artık iyi bir Katolik olmak ya da köklü bir Hıristiyan olmak değil, yalnızca öyleymiş gibi görünmektir. Ve hiçbir şey, eskiden kalma garrezler, kıskançlıklar ve kavgalar yüzünden dindar olmayanları ya da öyle olmadıkları iddia edilenleri ihbar etmek kadar dindar gösteremezdi insanı. Kim bilebilirdi? İnanır görünenlerin bir kısmı kâfir olabiliirdi.

Beklendiğı üzere, ihbarlar yağmur gibi yağıyordu ve “sağlam bir kaynaktan öğrendiğime göre” ve “diyorlar ki” sözleri havalarda uçuşuyordu. O yüzden Enkizisyon Mahkemesi'nin acımasız parmağı herhangi bir zavallıya dokunduğı zaman, bu insan kendini birdenbire akrabaları, arkadaşları ve koruyucuları tarafından terk edilmiş bir halde buluyordu. Çocuk babasını, kadın kocasını suçluyor ve suçlanan kişi de işkenceden ya da ölümden kurtulabilmek için suç ortaklarını ihbar etmek ya da kendine suç ortakları uydurmak zorunda kalıyordu.

İşte on üç yaşındaki zavallı ben de bu meşum ağın içine hapsolmuştum. Beni bekleyeni biliyor, ancak mümkün olduğunca düşünmemeye çalışıyordum. Götürülmekte olduğum zindanların korkunç-

luğundan kurtulmak için kendi canına kıyan insanların hikâyelerini dinlemiştim ve arabanın karanlığı içinde o insanları çok daha iyi anladığımı itiraf etmeliyim. Kendimi Gualterio Malatesta'nın kılıcının üzerine atıp bu işi süratli ve temiz bir şekilde bitirseydim, çok daha kolay ve onurlu biçimde öleceğimi düşünüyordum. Ancak şüphesiz ki Takdiri İlâhi beni bu sınavdan geçirmek istemişti. Derin bir nefes aldım ve köşeme çekilerek başıma gelecekleri göğüslemek üzere çaresizce beklemeye başladım.

Beni yaralamayacak olsa da, beni kurtarma görevinin ilâhi ya da değil, başka biri için ayrıldığına inanıyordum.

Yolculuğun geri kalanı boyunca durmadan Komutan Alatrisme'yi düşündüm. Tüm kalbimle iyi ve güvende olmasını diliyor, her an çıkıp gelerek beni kurtarabileceği yakın bir yerde olabileceğinin hayalini kuruyordum. Ancak bu ümidim pek uzun sürmedi. Komutan düşmanlarının ustaca düzenlediği bu pusudan kaçmayı başarabilmiş olsa bile, kahramanlıklarla dolu bir şövalye romanında yaşamıyordum. Arabanın hareketiyle birlikte çınlayıp duran kelepçelerim de, hissettiğim korku, yalnızlık ve belirsiz kaderim de gerçektir. İlerleyen zamanlarda yaşam –geçen yıllar, maceralar, aşklar ve kralımız adına yaptığım savaşlar– birçok şeye olan inancı mı kaybetmeme neden oldu. Ama daha o zamanlar bile, henüz on üç yaşındayken, mucizelere inanmayı çoktan bırakmıştım.

Araba durdu ve arabacının katırları değiştirme sesini duydum. Bu demek oluyordu ki süvarilerin görev ve hayvan değişimi yaptıkları bir yerde duruyorduk. Arabanın kapısı açıldığında nerede olduğumuzu kestirmeye çalışıyordum. Aniden içeri giren par-

lak ışık gözlerimi kamaştırdı –ertesi günün öğleden sonrası olmuştu– ve birkaç saniye boyunca hiçbir şey göremedim. Gözlerimi ovalayıp sonunda görebilmeye başladığımda, Gualterio Malatesta karşımda durmuş beni izliyordu. Her zamanki gibi baştan aşağıya siyah elbiseler içindeydi. Eldivenleri, botları, şapkasından çıkan tüy ve bir savaş alanını andıran yara izleriyle dolu yüzü ile ilk bakışta insanın gözüne çarpan zarafeti arasındaki zıtlığı belirginleştiren ince bıyığı bile siyahtı. Malatesta’nın ardından, yaklaşık bir kilometre kadar ötede, batmakta olan güneşin kızıla boyadığı arazinin üzerine kurulu Toledo şehrini ve imparator Beşinci Charles’ın sarayıyla taçlandırılmış antik surlarını gördüm.

“Yolumuz burada ayrılıyor delikanlı,” dedi Malatesta.

Sersemlemiş bir şekilde Malatesta’ya baktım. Ne dediğini algılayamamıştım. Korkunç görünüyor olmalıydım. Yüzüm ve elbiselerim Luis de la Cruz’un kurumuş kanıyla kaplıydı, üzerimde sıradan bir kıyafet vardı. Bir an için İtalyan’ın, halimden –ya da görünüşümden– hoşnut değilmiş gibi kaşlarını çattığını gördüm. Aklım karışmış, ona bakmaya devam ediyordum.

“Senin sorumluluğunu burada başkalarına devrediyorum,” diye ekledi.

Yüzünde o kendine özgü ağır, zalim ve tehlikeli gülümsemesi oluştu. Dudaklarının arasından görünen bembeyaz dişleri bir kurdun köpek dişlerine benziyordu. Ancak bu gülümseme aniden kesildi, Malatesta fikrini değiştirmiş gibiydi. Belki de küçümsenmek için fazla perişan bir halde olduğumu düşündü. Aslında hiç rahat görünmüyordu. Beni bir süre daha inceledi ve ardından yine ne yapmaya çalıştığı anlaşılmaz bir biçimde elini kapıya dayadı.

“Beni nereye götürüyorlar?” diye sordum.

Sesim öylesine güçsüz ve alışılmadık bir tonda çıkmıştı ki, başka birine ait gibiydi. İtalyan sessiz kaldı. Ölüm kadar kara gözlerini bir an bile kırpmadan bana bakıyordu. Zaten Gualterio Malatesta ne zaman gözlerini dikip sana baksa, göz kapağı olup olmadığını merak ederdin.

“Oraya,” dedi.

Çenesiyle yaptığı bir hareketle ardında kalan şehri işaret etti. Kapıya yasladığı eline baktım. Bu el bana celladımın eli gibi, kapı da mezar taşım gibi görünmüştü o an. İçgüdüsel olarak en azından bir süreliğine göremeyeceğimi düşündüğüm güneş ışığına biraz daha bakabilmek için konuşmayı uzun tutmak istedim.

“Neden? Ne yaptım ki?”

Yine yanıt vermedi. Yalnızca bir süre daha beni incelemeye devam etti. Katırların getirildiğini duyuyordum. Dinlenmiş atlar bağlanırken araba sarılıyordu. İtalyan’ın arkasından, gırtlaklarına kadar silah kuşanmış birtakım adamların ve siyahlı beyazlı kıyafetleriyle birkaç Dominiken rahibin geçtiğini gördüm. Aralarından bir tanesi geçerken bana öylesine kayıtsız bir bakış attı ki, sanki bir insana değil de bir bez parçasına bakıyordu. Hayatımda hiçbir şeyden bu bakıştan korktuğum kadar korkmamıştım.

“Üzgünüm genç,” dedi Malatesta.

Düşüncelerimdeki korkuyu okumuş gibiydi. O an onun gerçekten nazik bir adam olduğunu düşündüm. Ancak sadece bir anlığına –o iki kelimesi ve bakışının karanlığındaki o parlama sırasında... Gördüğümü sandığım merhamet izinin derinini görmek istediğimde, kiralık katilin o ruhsuz yüzü-

le yeniden karşı karşıya geldim. Arabanın kapısını kapatmaya başladı.

“Komutan’dan bir haber var mı?” diye sordum ıstırap içerisinde. Birileri beni tutup götürmeden, belki de sonsuza kadar hapsetmeden önce güneşi bir süre daha görebilmek için uğraşıyordum.

Malatesta yine bir yanıt vermedi. Güneş Malatesta’nın karanlık yüzünü aydınlatıyordu. Yüzünden öfke ve kin okunuyordu, ancak yalnızca bir saniye sonra İtalyan’ın zalim yüz ifadesi ve solgun ve soğuk dudaklarını büken o tehlikeli ve canî gülüşünün ardında saklı kaldı. Ancak benim kalbim sevinçten pır pır etmeye başlamıştı, çünkü o an Diego Alatrıste’nin pusudan paçasını kurtarmayı başardığını anlamıştım.

Malatesta kapıyı aniden kapattı ve ben yine karanlıkta kaldım. Verilen talimatları, dörtmala uzaklaşan bir atın gürültüsünü ve arabacının kırbaç sesini duydum. Katırlar yürümeye başladı ve araba beni Tanrı’nın bile benim tarafımda olmayacağı o yere götürmek üzere hareket etti.

Arabadan alacakaranlığın daha da kasvetli yaptığı bir avluya indirilirken, duygulardan olduğu kadar dindarlıktan da yoksun ama her şeye kadir bir mekanizmanın ellerinde olmanın verdiği çaresizliği hissettim. Ellerimdeki kelepçeler çıkarıldıktan sonra Enkizisyon Mahkemesi’nin görevlendirdiği dört adam ve katırların değişimi sırasında gördüğüm iki Dominiken eşliğinde bir zindana götürüldüm.

Burada olanlarla ilgili fazla bir detaya girmeyeceğim. Soyulup iyice arandıktan sonra bir kâtip ön sorgumu yaptı. Adımı, soyadımı, yaşıma, annemin ve babamın, anneannemin, babaannemin ve dedelerimin adını, onların anne ve babalarının adını,

ikametgâh adresimi ve aslen nereli olduğumu sordu. Ardından bana el Padrenuestro ve el Avemaria dualarını okutarak iyi bir Hıristiyan olup olmadığını denedi. Son olarak, durumumla ilişkisi olabilecek kişilerin isimlerini istedi.

Ona durumumun ne olduğunu sordum ama bana yanıt vermedi. Neden orada olduğumu sorduğumda da sessiz kaldı. Bildiklerimi anlatmam konusunda tekrar ısrar etmeye başladığında, kafam karışık-mış ve korkuyormuşum gibi yaptım –dürüst olmam gerekirse “muş” gibi yapmama gerek bile yoktu aslında. Kâtibin ısrarı karşısında çaresizce ağlamaya başladım ve bu o an için işe yaramış görünüyordu. Kalemini mürekkebin içine koydu, sayfanın üzerine pudra serpti ve kâğıtlarını topladı. Böylelikle köşeye sıkıştığım da gözyaşlarına başvurmam gerektiğini öğrenmiş oldum ama bir yandan da ağlamak için çaba sarf etmeme gerek kalmayacak günlerin geleceğinden de korkuyordum. Ne de olsa, içeride kaldığım süre boyunca eksikliğini çekmeyeceğim tek şey –acı içinde başka seçeneğim olmadığına kanaat getirmiştim– ağlamak için sebep aramak olacaktı.

Görüşmenin bittiğini düşünüyordum ki tüm bunların yalnızca bir giriş, bir önsöz olduğunun ve henüz ilk sahnenin bile başlamamış olduğunun farkına vardım. Bunu, mazgalı ya da penceresi olmayan ve büyük bir şamdanla aydınlatılan kare bir odaya götürüldüğümde anladım. Odadaki eşyalar büyük bir masa, üzerinde yazı yazma takımı olan küçük bir diğer masa ve birkaç banktan ibaretti. Masada, katır değişimi yapılan yerde gördüğüm iki rahip ve boynunda altından bir haç taşıyan üçüncü bir kişi oturuyordu. Koyu renk sakalı ve siyah giysisi ona bir hatip ya da hâkim görüntüsü veriyordu. Küçük masada ise ön sorguyu yapan kâtipten ol-

dukça farklı bir kâtip oturuyordu. Bu, söyleyeceğim –ve korkarım ki söylemeyeceğim– her şeyi titizlikle, en ince ayrıntısına kadar not edecek olan karga kılkı bir adamdı. Biri uzun boylu ve kuvvetli, diğeri kızıl saçlı ve sıska olan iki görevli beni gözetliyordu. Duvarda, zilyedi büyük ihtimalle bir zamanlar bu mahkemenin ellerinden geçmiş olan devasa bir çarım asılıydı.

O an, Enkizisyon'un gizli zindanlarında mahkûm olmanın en kötü yanının hiç kimsenin sana suçunun ne olduğunu, senin aleyhine hangi deliller ya da şahitlerin olduğunu, hiçbir ama hiçbir şeyi söylememesi olduğunu öğrendim. Söyleyeceklerinin aleyhine mi yoksa lehine mi olacağını anlamak için zihnini zorlarken, enkizisyoncular sana birbiri ardına sorular soruyor, kâtip de konuşulan her şeyi not ediyordu. Seni hapsetme sebeplerini öğrenmeden orada haftalar, aylar hatta yıllar geçirmen mümkündü ve daha da kötüsü, verdiğin yanıtlar onları tatmin etmediği takdirde, gereken kanıtları toplayabilmek ve itirafını kolaylaştırmak için sana yapmadıkları işkence kalmazdı. İşkence gördüğünde ise ne söylemen gerektiğinden habersiz bir halde saçma sapan yanıtlar verirdin. Her şey seni umutsuzluğa sürüklerdi. Bilinçli ya da bilinçsiz olarak arkadaşlarına ya da kendine ettiğin ihanetler, seni bazen aklını kaybetmeye ya da hatta ölüme sürüklerdi. Darağacına götürülmek üzere gömleğin giydirilmiş, ip boynuna geçirilmiş, ayaklarının altına çıralar döşenmiş değilse ve komşuların ve eski tanıdıkların meydanda toplanıp izleyecekleri gösteriden hoşnut biçimde alkışlayarak infazını desteklemiyorlarsa bile, bu da bir ölüm çeşidiydi.

Pek bir teselli vermese de, en azından neden orada olduğumu biliyordum. Bu yüzden başlangıçta

sorulan sorulardan sonra kendimi kısa bir süre içerisinde çok daha zor soruların karşısında buldum. Bana kayıtsızlıkla bakmış olan o genç rahibin suç ortaklarımın isimlerini sorduğu an, en zor anlarımdan biriydi.

“Neyin suç ortakları Ekselansları? Hangi suçun?”

“Ben Ekselansları değilim.” diye yanıtladı. Şamdanın ışığı tıraşlı kafasını parlatıyordu. “Kutsal olana tecavüz suçundaki ortaklarını soruyorum.”

Bir tiyatro oyunu oynuyormuşuz gibi rollerimiz dağıtılmıştı. Siyah giysili ve sakallı adam, dinleyip iyice bir düşündükten sonra hükmünü veren bir hâkim gibi sessizce oturuyordu. Diğer iki rahip rollerini büyük bir başarıyla oynuyorlardı. Enkizisyon mahkemesinin acımasız üyesi rolünü genç rahip, hoşgörölü sırdaş rolünü ise hantal ve sakin bir görünüşe sahip olan diğer rahip üstleniyordu. Ancak ben bu türden pusuların kokusunu alacak kadar uzun süredir Madrid'deydim ve bu yüzden herhangi birine güvenmek niyetinde değildim. Siyah giysili adamı görmemezlikten gelmeye karar vermiştim.

Üstelik onların işin ne kadarından haberdar olduklarını da bilmiyordum. Ve –onların tanımlamasıyla– kutsal olana tecavüz suçumun, onların bahsettiği şeyle tam olarak aynı şey olup olmadığı hakkında en ufak bir fikrim bile yoktu. Çünkü seni pişman edebilme gücüne sahip biriyle konuşurken az sayıda kâğıt istemek de en azından fazla sayıda kâğıt istemek kadar tehlikeli olabilirdi. “Başka kâğıt istemiyorum” demek bile adamı perişan edebilirdi.

“Benim herhangi bir suç ortağım yok muhterem peder,” dedim şişmanca olana dönerek. Çok ufak bir ümidim vardı yalnızca. “Zaten bahsettiğiniz gibi bir suç da işlemedim.”

“İnkâr mı ediyorsun?” diye sordu en genç olanı. “Las Adoratrices Benitas Manastırı’na diğerleriyle birlikte tecavüz ettiğini inkâr mı ediyorsun?”

Her ne kadar sonuçlarını düşündüğümde tüylerim diken diken olsa da, bu da bir şeydi. Somut bir suçlamaydı. Elbette ki inkâr ettim. Hatta hemen arkasından, evime giderken los Caños del Peral bayırında tesadüfen önüme çıkan ağır yaralı adamı –simaen de olsa– tanıdığımı da, Enkizisyon Mahkemesi görevlileri beni tutuklamaya kalktığında direndiğimi de inkâr ettim. Her şeyi de sonuna kadar edebildiğim kadar inkâr ettim. İnkâr edemediğim iki gerçek, beni yakaladıklarında elimde tuttuğum hançer ve üzerimde kurumuş duran başka bir adama ait kan lekeleri oldu. Bunları inkâr etmek imkânsız olduğundan, konuyla alakası olmayan bir sürü dolambaçlı laf edip açıklamalar yaptım ve sonunda yeni sorulardan kurtulabilmek için son çare olarak ağlamaya başladım.

Ancak bu mahkeme gözyaşı dökenleri çok görmüştü. Rahipler, siyahlı adam ve kâtip, feryatlarımla bitmesini beklemekle yetindiler. Kaybedecek çok boş vakitleri var gibiydi. Kayıtsızlıkları –zalimlikleri ya da beni ayıplayan tavırları değil– ve ısrarla aynı soruları sorup durmaları işin en sinir bozucu taraflarıydı. Her ne kadar masum birinin en önemli niteliklerinden olan telaşsız ve kendine güvenir havamı muhafaza etmeye çalışsam da, karşımdaki adamlardan korkmama sebep soğuklukları ve sabırlarıydı. Çünkü düzinelerce “hayır” ve “bilmiyorum” cevabımdan sonra, şişmanca olan rahip bile maskesini indirmişti ve en yakın merhametin en az birkaç kilometre uzakta olduğu açıkça görülüyordu.

Yirmi dört saatten fazladır ağızma bir lokma yiyecek koymamıştım ve tahtadan da olsa bir san-

dalyede oturuyor olmama rağmen çok yorulmuş, bitkin düşmeye başlamıştım. Gözyaşı dökerek yaptığım duygu sömürüsü etkisini kaybettiğinden, bir bayılma numarası yapsam işe yarar mı acaba diye düşünüyordum artık. Gerçi halime bakacak olursak, bayılmam tamamıyla numaradan da olmayacaktı ve o sırada rahibin sorusunu duyduğumda bayılmama ramak kalmıştı.

“Komutan Alatrisme takma adıyla bilinen Diego Alatrisme y Tenorio hakkında ne biliyorsun?”

“Buraya kadarmış Íñigo,” diye düşündüm kendi kendime. “Her şey bitti. Tüm inkârlar, boş laflar, palavralar, hepsi bitti. Aldığın nefesi bile en ince ayrıntısına kadar not eden bu kâtibin önünde inkâr da etsen, kabul de etsen, şu saniyeden itibaren söyleyeceğin herhangi bir şey Komutan Alatrisme’nin aleyhine kullanılabilir. O yüzden hiç konuşma. Bu iş seni nereye sürüklerse sürüklesin.” Böylece içinde bulunduğum duruma, başımın deli gibi dönüyor olmasına ve tüm vücudumu saran sınırsız paniğe rağmen, son kuvvetimi toplayarak kararımı verdim: Ne bu rahipler, ne gizli zindanlar, ne Yüksek Konsey ne de Roma’nın Papası, ağzımdan Komutan Alatrisme’yi tehlikeye atacak tek bir laf bile alamayacaklardı.

“Soruya yanıt ver,” diye emretti en genç olanı.

Yanıt vermedim. Yere bakıyordum. Yerde gözümün çarpan çatlağın benim berbat talihim gibi sert köşeleri vardı. Arkamda duran mahkeme görevlilerinden biri, rahibin tek bir kaş işaretiyle verdiği emre istinaden enseme bir silah gibi patlayan ağır bir yumruk indirene kadar bu çatlağa bakmaya devam ettim. Duyduğum acıdan anladığım kadarıyla, bana vuran uzun boylu ve kuvvetli olan adamdı.

“Soruya yanıt ver,” diye tekrarladı rahip.

Tek bir kelime dahi etmeden yerdeki çatlağa bakmaya devam ettim ve bu kez, bir öncekinden daha da sert bir yumruk yedim. Yediği yumruklardan yıpranmış ensemin acısı kadar gerçek olan göz yaşlarımı tüm çabalarımın rağmen durduramadım. Elimin tersiyle yaşlarımı sildim. Ağlamak istediğim bir zaman değildi.

“Soruya yanıt ver!”

Ağzımı azıcık bile açmamak için dudaklarımı ısırdım ve birdenbire yerdeki çatlağın yanında buldum kendim. Kulak zarlarım korkunç derecede çınlıyordu. Bu son yediğim yumruk, yüzüstü yere düşmeme neden olmuştu. Zeminin taşı duyduğum ses kadar soğuktu.

“Soruya yanıt ver!”

Rahibin kelimeleri soğuk terler döktüren bir kâbus görüyormuşum gibi kulaklarımda yankılanıyordu. Sırtımda bir el vardı. Üzerime eğilmiş olan kızıl saçlı görevlinin yüzünü ve az ötede de beni sorgulayan rahibin yüzünü gördüm. Umutsuzluk ve çaresizlikten kaynaklanan inlememi daha fazla içimde tutamadım, çünkü biliyordum ki hiç kimse beni buradan çıkarmayacaktı ve dahası bu adamların sınırsız zamanı vardı. Cehenneme kadar uzayan yol henüz yeni başlamıştı ve bu yolculuğu aceleye getirmek gibi bir niyetim yoktu. Bu yüzden kızıl saçlı görevli ceketimden tutmuş beni doğrultmaya çalışırken bayıldım. Duvardan bana bakmakta olan İsa şahidim olsun ki, bu kez numara yapmak zorunda kalmamıştım.

Tek arkadaşımın karanlık bir borudan bana bakıp duran devasa bir sıçan olduğu o nemli hücrede ne kadar zaman geçirdiğimi bilmiyorum. Uyudum, kâbuslar gördüm, vakit öldürmek için elbiselerimin

üzerinde dolaşan böcekleri avladım. Dilsiz bir gardiyanın kilitleri ve anahtarı olabildiğince şangırdatarak hücrenin eşiğine koyduğu insanın midesini bulandıran bir tabak çorbayı ve bir parça taşlaşmış ekmeği aç kurtlar gibi yedim.

Sıçanı öldürebilmenin bir yolunu bulmaya çalışıyordum, çünkü ne zaman uykuya dalacak olsam ya da o kızıl saçlı adam ve hayvani irilikteki diğer görevli –Tanrı ona da bana davrandığı kadar cömert davranmış olacak– beni kontrol etmeye geldiğinde, bu sıçan içimi korkuyla dolduruyordu.

Bu hücreden daha da berbat koridorlardan geçtikten sonra, bu kez kendimi bir öncekine benzeyen ama içindeki eşyalar ve arkadaşlar açısından daha korkutucu olan yeni bir hücrede buldum. Masanın ardında, sakallı ve siyah giysili adam, karga suratlı kâtip ve iki Dominikenin yanı sıra, her birinin büyük bir saygı gösterdiği yeni bir rahip oturuyordu. Sadece onu görmek bile beni çok korkutmuştu. Şakaklarının çevresini saran kısa ve kır saçları vardı. Çökük yanakları vardı ve kıyafetinin kollarından çıkan bir deri bir kemik elleri yengeç kıskaçlarına benziyordu. Hele o alev alev parlayan gözlerindeki korkunç pırıltı, insana onunla asla düşman olunmaması gerektiğini düşündürüyordu. Diğer rahipler, onun yanında fakirlerin küçük rahibeleri gibi kalıyordu. Odanın başka bir yanında, birilerini sallandırmak için hazır bekleyen ipleriyle büyük bir işkence aleti durduğunu da söylemem gerekiyor. Bu kez oturabileceğim bir sandalye yoktu. Zaten güçlkle üzerinde durduğum bacaklarım, titremeye başladı. Odadaki bu kadar kediye ancak büyük bir balık yeterli olabilirdi.

Sizlere şimdi yeniden, daha önceden de tanışmış olduğum o iki Dominiken tarafından tabi tutuldu-

ğum bitmek tükenmek bilmez sorgumun ayrıntılarını anlatacağım. Dominikenler sorgumu yürütürken siyah giysili adam ve yeni gelen rahip susup dinlemekle yetiniyor, görevliler sakın sakın arkamda duruyor ve kâtip, söylediğim ve söylemediğim her şeyi en ince ayrıntısına kadar not etmek üzere kalemini sürekli mürekkebe batırıyordu. Aralarına yeni katılan rahibin sayesinde –kâğıtları sorguculara veriyor, sorgucular da yeni sorular sormadan önce bu kâğıtları dikkatlice okuyorlardı– ne gibi bir işin içine düştüğüm konusunda bir fikir edinebildim. “Yahudi kökenliler” lafı en az beş kez geçmişti ve her telaffuz edilişinde tüylerimi diken diken ediyordu. Bu on altı harf, birçok insanı darağacına götürmüştü.

“La Cruz ailesinin safkan olmadığını biliyor muydun?”

Bu kelimeler bir tokat gibi yüzüme çarpmıştı, çünkü korkunç imalarının farkında değildim. Yahudilerin Katolik krallar Kral Ferdinand ve Kraliçe Isabel tarafından azledilmelerinden bu yana, Enkizasyon Musevi inancından arta kalanları, özellikle de Hristiyanlığı kabul ettiklerini söyleseler de gizlice atalarının dinine inanmaya devam eden kişileri büyük bir titizlikle takip ediyordu. En aşağı tabakadakilerin bile soylu ve köklü Hristiyan olmakla böbürlendikleri ikiyüzlü İspanya’da, Yahudilere karşı büyük nefret duyuluyordu ve önemli bir göreve gelmek isteyen kişinin, orijinal ya da para karşılığı düzenlenmiş de olsa, safkan olduğunu kanıtlayan bir belgeye sahip olması gerekiyordu. İktidar sahibi kişiler, ayinlerin ve verdikleri sadakaların arkasına saklanıp rezil işler çevirerek zenginleşiyor, intikam hırsıyla yanıp tutuşan saldırgan halk da açlıklarını ve sıkıntılarını kutsal emanetleri öperek ya da Yahudi kökenlileri, kâfirleri ve cadıları mahkûm

ederek bastırmaya çalışıyordu. Daha önce de Senyör de Quevedo'dan ve diğerlerinden bahsederken söylediğim gibi, İspanya'nın en kültürlü kişileri dahi bu nefret atmosferine ve farklı inanışları reddetmeye uzak değillerdi. Saygıdeğer Lope de Vega'nın şu dizelerinde yazmış olduğu gibi:

*Hadrian'ın sürgüne gönderdiği zalim millet,
Sırf İspanya'ya geleceğim diye
Baskı uyguladı ve zarar verdi
Hristiyan imparatorluğumuza.
Ve ısrarlı barbarlığıyla,
İspanyol Krallığının adını kötüledi.*

Ya da tiyatronun diğer bir önemli ismi olan Don Pedro Calderón de la Barca'nın en önemli karakterlerinden birine söyletecek olduğu şu sözlerdeki gibi:

*Ah ne lanet bir domuz!
Pek çokları yanarak öldüler.
Ne kadar da büyük bir zevk,
Onları alevler içinde görmek.
Diyordum ki ateşi körüklerken,
"Ey pislik kâfirler,
Kutsal Enkizisyonun vekili geliyor."*

Bir gecenin karanlığında Yahudi kanı taşıyan bir arkadaşının şerefini kurtarmak ve ona yardım etmek üzere firari durumuna düşmüş olan Don Francisco de Quevedo'nun da Yahudileri kötüleyen dizelerini ve satırlarını da unutmamak gerek. Din karşıtlarının ve Mağribilerin yakıldıkları ya da sürgüne gönderildikleri o günlerde, Portekiz Krallığıyla işbirliğine giren iyi ve yüce kralımız İkinci Felipe döneminde toplum olarak dışlarımızı geçirebileceği-

miz açık ya da gizli Yahudilerin sayısında büyük bir artış olmuştu. Enkizisyon da Yahudilerin etrafını, leşini kapmak için pusuya yatan bir çakal gibi sarmıştı. Yahudiler elbette ki kralın gözdesi olan Olivares kontunu Yüce Konsey'le karşı karşıya getiren sebeplerden bir diğerydi. Fakirlerin delik ceplerini ve soyluların bencilliklerini sömürerek ve Flandr'da savaşıp Aragon ve Katalanya'nın imtiyazlarını kaldırmaya çalışarak Avusturya'dan kalmaengin hazineyi muhafaza etmeye çabalayan Olivares kontu, krallığın Cenovalı bankerlerin ellerinde olmasından usanmıştı ve onları Portekizli bankerlerle iktame etmek istiyordu. Safkan olup olmadıkları kesin olmasa da paraları köklü Hristiyanların temiz ve nakit parasıydı ve İspanya'nın boş hazinesini doldurabilirdi. Bu plan, kralın en sevdiği adamını devletin konseyleriyle, Enkizisyonla ve hatta papalık elçisiyle karşı karşıya bırakmıştı. Diğer birçok konuda olduğu gibi inanç mevzu bahis olduğunda da zayıf kalan merhametli, iyi niyetli ve saf kralımız ise kararsız kalmıştı. En sonunda, imanımızı kirletmelerindense son kuruşumuza kadar almalarını yeğledi.

Kısaca belirtmek gerekirse, tüm bu olanlar kilisede kutsanan birkaç parça hamurdan kendimize ekmek yapmak gibi bir şeydi ya da tam tersi. Ancak nasıl bakmayı seçerseniz seçin, bir felaket olduğu kesindi. İlerleyen zamanlarda, yüzyılın ortalarına gelindiğinde, kontun kralın gözünden düşmesiyle birlikte Enkizisyon Mahkemesi İspanya'nın en acımasız Yahudi zulmünü gerçekleştirerek intikamını aldı. Bu, Olivares'in planlarını alt üst etti; çünkü birçok önemli Portekizli banker ve üretici zenginlikleri ve ticaretlerini de yanlarına alarak Hollanda gibi başka ülkelere gitmeyi seçti. Bu da elbette ki

krallığımızın düşmanı olanların işine yaradı. Diğer bir deyişle bu olay bizi soylu bir biçimde mahvedip bitirdi. “Bitirdi” diyorum, çünkü buradaki soyluların ve rahiplerin, oradaki kâfirlerin ve tüm bunları doğuran fahişenin arasında, kanımızın son damlasına kadar tükendik. Sıska köpeğe pireler düşer ve biz İspanyolların mahvı için hiç kimseye ihtiyacımız yoktur. Kendi kendimizi mahvetmeyi her zaman başarabildik.

Sözün kısası, daha bıyıkları terlememiş bir delikanlı olan ben tüm bu entrikaların tam ortasındaydım ve görünüşe göre hesabımı genç kelleme ödemek üzereydim. Çaresizlik içinde iç çektim. Dominiken sorgucuma baktım. Kâtip kalemini kâğıdın üzerinde tutmuş bekliyor, bir yandan da bir avuç küle dönüşmek için gerekli her türlü özelliği taşıyan biriymişim gibi bana bakıyordu.

“La Cruz ailesini bilmiyorum, kimseyi tanımıyorum,” diye yanıt verdim elimden geldiğince ikna edici olmaya çalışarak. “Dolayısıyla safkan olup olmadıkları hakkında da bir fikrim yok.”

Kâtip zaten bu cevabı bekliyormuş gibi kafasını eğdi ve kalemini tıngırdatarak lanet olası işini yaptı. Yaşlı ve sıska rahip bir an için bile olsa gözlerini benden ayırmıyordu.

“Elvira de la Cruz’un”, diye söze başladı sorgucum, “rahibeleri ve rahibe adaylarını Yahudi inancının birtakım gerekliliklerini yerine getirmeye teşvik etmekle suçlandığını biliyor musun?”

Yutkundum, daha doğrusu yutkunmaya çalıştım. Çünkü ağzımın içi çakıl taşlarıyla dolu gibi kupkuruydu. Bu şeytanca tuzak yavaş yavaş üzerime kapanıyordu. Bir kez daha inkâr ettim. Sonumu tahmin etmeye çalışmak giderek daha korkunç bir hale geliyordu benim için.

“Elvira’nın papaz ve başrahibe tarafından keşfedilip manastıra kapatılmasından sonra kendisi gibi Yahudi kökenli olan babasının, kardeşlerinin ve diğer suç ortaklarının onu manastırdan kaçırma girişiminde bulunduklarını biliyor musun?”

Havada bir ateş kokusu vardı ve ben de bu ateşte pişecek olan ettim. Bir kez daha inkâr etmek istedim; ancak bu kez sesim adeta boğazımdan çıkmak istememişti ve kafamı sallamakla yetindim. Ancak benim yargıcım –ya da görevi her ne ise– acımasız tavrını değiştirmede.

“Ve suç ortaklarıyla birlikte ve bu Yahudi entrikasının bir parçası olduğunu da inkâr ediyorsun. Öyle mi?”

O an hissettiğim korkuya rağmen –azımsanacak bir korku değildi– söyledikleri beni huzursuz etti.

“Ben Basklıyım ve köklü bir Hıristiyanım,” diye itiraz ettim. “Kralımız adına yapılan savaşlardan birinde ölen asker babam gibi ben de iyi bir Hıristiyanım.”

Sanki bu savaşlarda tüm Hıristiyan âlemi ölmüş ve söylediğim şey pek de önemli değilmiş gibi Enkizisyoncu eliyle aşağılayıcı bir hareket yaptı. Ardından sessiz ve sıska Enkizisyoncu genç olana doğru eğildi ve kulağına bir şeyler fısıldadı. Genç olan hürmetle başını sallayarak onayladı. Ardından diğeri bana dönerek benimle konuştu. Ses tonu öylesine tehditkâr ve sertti ki, genç rahip bana o an dünyanın en anlayışlı ve sevimli insanı gibi göründü.

“Adını tekrarla!” diye emretti yaşlı ve sıska adam.

“Íñigo.”

Dominikenin sert bakışları ve ateşli gözleri ismi söylerken kekelememe sebep oldu. Tavrını sürdürerek sorularına devam etti.

“İñigo ne?”

“İñigo Balboa.”

“Annenin soyadı ne?”

“Amaya Aguirre, muhterem peder.”

Bunları daha önce söylemiştim ve kâğıtlarda da yazılıydı zaten. Bu beni daha da çok gerdi. Rahip bana öfkeli ama tatmin olmuş gibi tuhaf bir bakış attı.

“Balboa,” dedi “Portekizli soyadıdır.”

Yer ayaklarımın altından kayıyor gibiydi, çünkü bu zehirli atışın yapılabilme ihtimali hiç aklıma gelmemişti. Bu soyadın, büyükbabamın kralın bayrağı altında savaşmak için terk ettiği Portekiz sınırındaki bir bölgede çok yaygın olduğu su götürmez bir gerçektir. Aniden –sizlere daha önce de söylediğim gibi yeterince zeki bir delikanlıyım– içinde olduğum durumun tüm yönleri zihnimde büyük bir beraklıkla aydınlandı ve o an yakınlarımda bir yerde açık bir kapı olsaydı, tüm gücümle bir yıldırım gibi oradan kaçırdım.

Gözümün ucuyla odanın bir köşesinde duran işkence aletine baktım. Enkizisyon bu aleti ceza vermek için değil de yalnızca gerçekleri öğrenmek için kullanıyordu ama bu da beni sakinleştirmeye yetmiyordu. Tek ümidim, Enkizisyon Mahkemesi’nin kurallarına göre halk arasında iyi nam salmış insanların, kraliyet müsteşarlarının, hamile kadınların, hizmetçilerin –efendilerinin aleyhine ifade vermeleri için–, beslemelerin ve on dört yaşından küçük olanların –yani benim gibilerin– işkenceye maruz bırakılamamalarıydı. Ancak ne yazık ki o uğursuz on dört yaşımı doldurmak üzereydim ve eğer bu adamlar bana Yahudi kökenler bulmayı başarırlarsa, beni ipe götürmek için gerekli ayları da keyiflerine göre ekleyebilirlerdi. İnfaz için boyna

geçirilen tel her ne kadar insana şarkılar söyletse de, bir gitar teli olmadığı kesindi.

“Babam Portekizli değildi,” diye itiraz ettim. “Bir sefer sonrası Oñati’de kalarak orada evlenen büyük babam gibi Leonluydu. Bir asker ve köklü bir Hıristiyandı.”

“Herkes öyle diyor.”

Ardından bir çığlık duydum. Bu korkunç çığlık çaresiz bir kadından geliyordu. Kadın çok uzakta olmalıydı, çünkü ses oldukça boğuk geliyordu ama öylesine şiddetliydi ki kapalı kapıları aşarak koridorlar boyunca ilerleyebilmişti. Enkizisyoncularım bu sesi hiç duymamışlar gibi soğukkanlı suratlarıyla bana bakmaya devam ediyorlardı. Sıska rahip, ateş gibi yanan gözlerini önce işkence aletine sonra da bana çevirip dik dik baktığında, korkudan titredim.

“Kaç yaşındasın?” diye sordu.

Kadının korkunç bir kamçı yemişçesine çıkan çığlığı yeniden duyuldu. Ancak bu sesi bir tek ben duymuşum gibi, hiç kimse tepki vermedi. Dominikenin kötü niyetli göz oyuklarındaki tutucu gözleri, insanı darağacına götüren bir çift idam hükmü gibiydi. Sıtmaya tutulmuş gibi titriyordum.

“On üç,” dedim kekeleyerek.

Acı dolu bir sessizlik oldu. Sessizliği, yalnızca kâtibin kâğıt üzerine sürdüğü dolma kalem bozuyordu. Umarım yaşımı doğru not etmiştir diye düşündüm kendi kendime.

O an rahip bir kez daha dönüp bana baktı. Bakışları bu sefer daha da parlıyordu. Aşağılayıcı ve nefret dolu, yeni ve beklenmedik bir parlaklıktı bu.

“Şimdi,” dedi, “biraz da Komutan Alatrıste’den bahsedeceğiz.”

VI. BÖLÜM

San Ginés Geçidi

Kumarhane, donlarını ve hatta ruhlarını ortaya koyarak kumar oynayan insanlarla doluydu. Nieuport'ta sakatlanan eski çavuş Juan Vicuña, elindeki maşrapada taşıdığı Toro şarabını dökmemeye büyük özen göstererek konuşmaların uğultuları arasından salonu boydan boya turlarken hoşnut bir ifadeyle etrafına baktı. Yarım düzine kadar masa vardı ve iskambil kâğıtları, zarlar ve paralar masalar arasında elden ele gidip geliyor; havada iç çekişler, pişmanlık dolu sözler ve Tanrı ve peygamberlere küfürler uçuşuyor; çevrede açgözlü bakışlar dolanıyordu. İspanyol altınları ve gümüşleri, kubbe şeklindeki tuğla tavandan sarkan gaz lambalarının ışığında pırıl pırıl parlıyorlardı. Kısacası, bir kumarhanede işler daha iyi gidemezdi.

Vicuña'nın mekânı Cava de San Miguel'deki bir mahzende Plaza Mayor'a oldukça yakın bir yerdeydi. Bu mekânda kralın buyruklarıyla müsaade edilen her türlü oyun kadar yasak oyunlar da gizli olarak oynatılıyordu. Oyunların çeşitliliği, oyuncuların hayal güçleriyle doğru orantılıydı ve hayal güçleri de pek sınırlı sayılmazdı. Pişti, *polla* ve yüznumara gibi insanın kanını yavaşça akıtan oyunlar kadar pis yedili, *reparalo* gibi ve adamı parasız, dilsiz ve nefessiz bırakmaktaki hızları yüzünden "bir darbede" olarak adlandırılan farklı oyunlar da oynanıyordu. Bu oyunlar hakkında, muhteşem Lope şu dizeleri yazmıştı:

*Fırsatını bulan adamın
Kılıcını çektiği gibi,
Para peşinde olan kişi için,
Kumar bir yoldur.*

Aslında bundan daha birkaç ay önce kraliyet kumarhaneleri yasaklayan resmi bir bildiri yayınlamıştı. Kralımız Dördüncü Felipe genç ve iyi niyetli bir adamdı ve –papazın nasihatleri doğrultusunda– Kutsal Meryem dogması, Avrupa’daki Katolik davası ve halkının yeni ve eski dünyada ahlaki olarak düzeleceği gibi şeylere inanıyordu. Ancak bu girişimi de, kerhaneleri kapatmaya çalıştığında olduğu gibi –Avrupa’daki Katolik davasından hiç bahsetmiyorum bile– boşa kürek çekmekten başka bir şey değildi. Çünkü tiyatro, boğa güreşi ve ileride bahsini edeceğim başka bir şeyin daha yanı sıra Avusturya hükümdarlığının nüfuzu altında yaşayan İspanyolların tutkuyla bağlı olduğu tek şey kumar oynamaktı.

Nüfusu üç bini bulan kasabalar her yıl on sekiz bin kutu iskambil kâğıdı eskitiyordu. Oyunlar –birtakım düzenbazların saf insanları yolmak için kumar partileri düzenledikleri– sokaklarda olduğu kadar yasal kumarhanelerde, yasadışı mekânlarda, hapishanelerde, kerhanelerde, meyhanelerde ve karakollarda da oynanıyordu. Madrid ve Sevilla gibi önemli şehirler, işsiz güçsüz serserilerin ve ceplerinde birkaç kuruşla gelerek yollarını bulmaya çalışan heriflerin *desencuadernada*, yani “ciltsiz defter” oyununu ya da zarla oynanan oyunlara verilen isimle Juan Tarafe oynamak için oluşturulmuş çemberlerin etrafına toplandıkları karınca yuvaları gibiydi. Sıradan insandan soylusuna, efendisinden kuluna, herkes kumar oynuyordu. Hatta Juan

Vicuña'nın mekânı gibi kumarhanelerde kabul edilmiyor olsalar da çeşitli kumarhanelerin müdavimi olan kadınlar bile kozlar ve küçük hileler konusunda herkes kadar becerikliydi. Bizler gibi şiddet dolu, mağrur ve elini hemen kılıcına atan adamlar söz konusu olduğunda tahmin edilebileceği üzere, çoğu oyun Tanrı'ya edilen küfürler ve kılıç yaralarıyla sona eriyordu.

Vicuña sonunda mekânı boydan boya geçti. Bir yandan da "işin ehli" dediği adamlara göz ucuyla bakmayı da ihmal etmedi. Vicuña bu "işin ehli" olan adamlara kâğıtları karma ve işaretlemenin şarlatan uzmanları derdi. Vicuña geçerken Don Raúl de la Poza'ya oldukça nazik bir selam vermek üzere durdu. Vicuña'nın en iyi müşterilerinden biri olan Poza, Cuencalı çok varlıklı bir ailenin oğlu ve zevk düşkününü bir adamdı. Değişmeyen alışkanlıklara sahip bir adam olan Don Raúl, her zaman olduğu gibi, müdavimi olduğu Francos Caddesi'ndeki kereden çıkıp kumarhaneye gelmişti ve burayı gün ağarana dek, yani San Ginés Kilisesi'ndeki sabah ayinini dinlemek üzere çıkması gerekene dek terk etmeyecekti. Paralar denizin üzerindeki köpükler gibi masalardan akıp gidiyordu ve Don Raúl'un etrafında bir grup kumarbaz ve hilekâr dolanıp duruyordu. Bu adamlar onun için mumları söndürüyor, ona sürahilerle şarap servisi yapıyor ve hatta oyuna çok dalmış olduğu ve iyi bir eli boşa harcamak istemediği zamanlarda onun için lazımlık bile getiriyorlardı. Her şey bahşiş içindi, her bir iyi servisin ardından iyi bahşiş gelirdi.

O gece Don Raúl'a Marqués de Abades ile birkaç arkadaşı eşlik ediyordu. Bu Vicuña'yı çok rahatlatmıştı, çünkü Pozo'nun kazancına göz diken üç dört

belalının kumarhane çıkışında beklemediği gün pek az olurdu.

Diego Alatrisme Toro şarabı için ev sahiplerine teşekkür ederek tek dikişte şarabı midesine indirdi. Üzerinde sadece gömleği vardı ve tıraş olmamıştı. Vicuña'nın onun için ayırdığı, istediği zaman salonu görebildiği ama dışarıdan görülmeden dinlenebildiği bir odadaki ot şiltede oturuyordu. Çizmeleri ayağındaydı ve kılıcı iskemlenin, ağzına kadar dolu olan tabancası battaniyenin, kaması da yastığının üzerinde duruyordu. Arada sırada parmaklıklar arasından attığı ihtiyatlı bakışları, Diego Alatrisme'nin tetikte olduğunu gösteriyordu. Odada, neredeyse gizli diyebileceğimiz, bir koridor aracılığıyla Plaza Mayor'un kemerlerinden birine açılan bir arka kapı vardı. Vicuña, Alatrisme'nin eşyalarını gerektiğinde hızlı bir şekilde toparlanarak kapıya doğru yönelebilecek şekilde düzenlemiş olduğunu fark etti. Diego Alatrisme, birkaç kısa şekerleme dışında son kırk sekiz saattir doğru düzgün uyumamıştı. Buna rağmen, Vicuña öğleden sonra arkadaşının bir şeye ihtiyacı olup olmadığına bakmak için sessizce odaya girdiğinde, Alatrisme namlusunu Vicuña'nın iki kaşının ortasına dayadı.

Alatrisme sorular sorarak sabırsızlığını belli etmedi. Boş sürahiyi Vicuña'ya geri verdi ve masadaki gaz lambasının loş ışığında koskocaman olmuş hareketsiz ve berrak gözleriyle ona bakarak bekledi.

“Seni yarım saat içinde bekliyor olacak,” dedi eski çavuş, “San Ginés geçidinde...”

“O nasıl?”

“İyi. Dün ve bugün Duque de Medinaceli dükü olan arkadaşının evinde kaldı ve kimse tarafından rahatsız edilmedi. Adı ifşa olmamış, Enkizisyon ya

da herhangi biri de peşinde değil. Olay da, her neyse, halka ifşa edilmemiş.”

Komutan düşünceli bir biçimde, yavaşça kafasını sallayarak onayladı. Bu sessizlik tuhaf değildi, aksine mantıklıydı. Enkizisyon en son düğüme dek parçaları iyice birleştirmeden paçaları sıvamazdı ve işlerin henüz yalnızca yarısı bitmişti. Ayrıca hiçbir haber çıkmamış olması da bu pusunun bir parçasını oluşturuyor olabilirdi.

“San Felipe’de neler konuşuluyor?”

“Dedikodular,” diyerek omuzları silkti Vicuña, “Encarnación Manastırı’nın kapısında kılıçların konuşup konuşmadığı, ölü olup olmadığı gibi şeyler... İş, herhangi bir şeyden önce rahibelerin âşıklarına yüklüyorlar.”

“Benim evime gittiler mi?”

“Hayır. Fakat Martín Saldaña bir şeylerin kokusunu alıyor. O da meyhanedeydi. La Lebrijana’nın anlattığına göre açıkça bir şey demese de bayağı bir şey ima etmiş. Zaptiyeler bu işin peşinde değillermiş ama etrafta izleyen insanlar varmış. Kim olduklarını söylemedi, yalnızca Enkizisyon Mahkemesi’nin yakınları olarak bahsetti bu insanlardan. Mesaj gayet basit: O, bu dansa yer almıyor ve sen kendi paçanı kurtarmaya bakmalısın. Görünüşe göre iş oldukça hassas ve bu işi kimseye bilgi vermeden büyük bir şevkle yürütüyorlar.”

“Íñigo hakkında neler duydun?” Alatraste ruhsuz ve ifadesiz bir şekilde Vicuña’ya bakıyordu. Nieuport’un emektar askeri duraksadı, huzursuz olmuş gibiydi. Tek elini sürahinin ağzında dolaştırıyordu.

“Hiçbir şey,” dedi en sonunda alçak bir sesle. “Sanki dünya onu yutmuş da kaybolmuş gibi...”

Alatriste bir süre tek bir kelime dahi etmeden durdu. Daha sonra çizmelerinin arasından yerdeki tahta döşemeye baktı ve ayağa kalktı.

“Dómine Pérez ile konuştun mu?”

“Elinden geleni yapıyor ama zor gibi.” Komutan sığır derisi önlüğünü üzerine geçirmeye çalışırken onu izliyordu. “Biliyorsun ki Cizvitler ve Enkizisyon Mahkemesi sırlarını kolay kolay paylaşmazlar ve delikanlı onlardaysa, bunu öğrenmemiz biraz zaman alabilir. Dómine bir şey öğrenir öğrenmez seni de haberdar edecek. Ayrıca eğer kutsal bir yere sığınmak istiyorsan, sana Compañía Kilisesi’ni öneriyor. Papayı öldürmüş olduğunu iddia etseler bile, Dominikenlerin seni oradan çıkaramayacaklarını söylüyor.” Izgaraların arasından oyun oynanan salona doğru baktı ve ardından bakışlarını yeniden Komutan’a çevirdi. “Ve tabii ki Diego, yaptığın şey her ne ise, umarım gerçekten de papayı öldürmemişsindir.”

Alatriste kılıcını istedi ve kınına sokup üzerine taktı. Ardından tabancasının yeterince yağlı olup olmadığını kontrol edip onu da kemerine yerleştirdi.

“Bunu sana başka bir zaman anlatırım,” dedi

Hiçbir açıklama yapmadan ya da teşekkür etmeden, geldiği gibi gitmeye hazırlanıyordu. Alatriste ve emektar çavuşun paylaştığı dünyada, bu tip şeyler detaydan sayılıyordu.

Vicuña askerlere özgü kaba bir kahkaha attı. “Yemin ederim ki Diego, ben senin arkadaşınım ama neler olup bittiğini merak etmiyorum. Üstelik darağacında ölmek fikrinden nefret ederim. Yani senin anlayacağın, bana bir şey anlatmasan iyi olur!”

Alatriste sırtında paltosu, kafasında şapkasıyla Mayor’un karanlık kemerlerinin altından geçerek

Nueva Caddesi'ne doğru yürümek üzere yola çıktığında, gece şehrin üzerine çoktan çökmüştü. Yoldan geçip giden karanlık silüetler arasından, iki kemerin arasında Alatrisme'yle karşılaştığında on iki çeyreklik karşılığında onu rahatlatmayı teklif eden bir fahişenin dışında hiç kimse onu fark etmedi. Birkaç bekçinin dükkânların kapalı kepenkleri önünde uyukladıkları Guadalajara kapısından geçti ve genellikle bu civarlarda pusuya yatan zaptiyeleri atlatabilmek için El Arenal'e kadar Las Hileras Caddesi'nden aşağıya doğru yürüdü. Daha sonra, o saatlerde kaçakların temiz hava almak için toplandıkları San Ginés geçidine kadar yokuş yukarı çıkmak zorunda kaldı.

Sizlerin de bildiğiniz gibi dönemin kiliseleri, dünyevi yasaların ulaşamadığı sığınma yerleriydi. O yüzden çalan çırpan, adam yaralayan ya da öldüren insanlar –bunu “iş halletmek” diye adlandırıyorlardı– üstün ayrıcalıklara sahip rahiplerin onları kraliyetin yetkilerine karşı dişleri ve tırnaklarıyla savundukları bir kiliseye ya da manastıra sığınabilirlerdi. Kiliselere sığınmak veya kapanmak öylesine yaygındı ki, bazı meşhur kiliseler sığındıkları yerin bu kadar dokunulmaz olmasının keyfini süren insanlarla dolup taşıyordu. Böylesine kalabalık bir nüfus, toplumun kaymağını yemenin yolunu arayanlarla doluydu ve bu insanların zarif boyunlarını onurlandırmak için yeteri kadar ip yoktu. Mesleği gereği Diego Alatrisme de birkaç kez kiliseye sığınmak zorunda kalmıştı. Don Francisco de Quevedo'nun bile, Venedik'te Osuna düküyle birlikte gerçekleştirdikleri darbeden dilenci kılığına girerek kaçtığı günlerde değilse, gençlik yıllarında başından böyle şeyler geçtiği söyleniyor.

Sevilla katedralinin Los Naranjos avlusu ya da aralarında San Ginés Kilisesi'nin de bulunduğu

Madrid'deki bir düzine başka yer daha, iti kopuğu, hırsız uğursuzu ve fahişeleri himaye altına alma imtiyazı kazanmışlardı. Sonuçta bir şekilde yemek, içmek, ihtiyaçlarını gidermek ve birtakım davalarını çözmek durumunda olan bu ünlü camia dolaşmaya çıkmak, yeni suçlar işlemek, hesaplarını kapatmak ya da ellerine her ne geçiyorsa değerlendirmek için gecelerden yararlanıyorlardı. Dolaşmaya çıktıklarında arkadaşlarını, suç ortaklarını ya da metreslerini dahi görüyorlardı ve bahsedilen kiliselerin çevresi, hatta kiliselerin içleri dahi, bu insanlar yüzünden geceleri meyhaneye hatta kerhaneye dönüşüyordu. Orada gerçek ya da uydurma kahramanlıklar anlatılıyor, ölüm cezaları kılıç yarası başına para alınarak veriliyordu. Özetle, bu tehlikeli ve arsız İspanya'nın kalbi, renkli ve heyecanlı bir şekilde burada da atıyordu: Tabloları asla saray duvarlarına asılmayan ama yaşadıkları tarihin ölümsüz sayfalarına kaydedilen alçakların, yankesicilerin ve aşağı tabakadan gelen diğer efsanevi şövalyelerin hikâyeleri burada yaşıyordu. Bu hikâyelerden bazılarını –tabii ki en kötü olanlarını değil– Don Francisco de Quevedo kaleme almıştı:

*Grullo'ya acımasızca işkence ettiler
Ve ipi boynuna geçirdiklerinde,
"Ben değildim" dedi binlerce kez
İdam sehpasının ve düğünlerin,
Vazgeçilmez savunmasını tekrar ederek*

Şu meşhur dörtlüğü de bu konu hakkındaydı:

*Düzenbazın evinde,
Darağacının dibinde,
Hançerimi kullandığımdan
Beni gölgelere boğdular.*

San Ginés geçidi, kaçakların en gözde mekânlarından biriydi. Hava almak için geceleri oraya çıkıyorlar ve mekân, kaçakların yiyip içmesi için kurulmuş seyyar büfeler ve gidip gelenlerle dolu bir podyuma dönüyordu. Bu onurlu kalabalık, zaptiye çavuşları görünür görünmez adeta ısınlanarak ortadan kayboluveriyordu.

Diego Alatraste geçide vardığında, dar sokakta otuz kadar ruh dolanıyordu: Belalılar, aşağılık hırsızlar, satıcılarıyla hesaplarını gören bazı fahişeler, köşede gruplar halinde sohbet edip ucuz şarap içen sersesiler... Sokakta çok az ışık vardı –geçidin köşesinde, hemen kemerin altında asılı duran küçük bir fener vardı yalnızca. Sokak neredeyse tamamen gölgelerin hâkimiyetindeydi ve insanların yarısından fazlası paltolarına sarınmış vaziyetteydi. O yüzden ortam, her ne kadar sohbetler sayesinde bir miktar canlansa da, kasvetli havasından kurtulamıyordu ki bu özelliğiyle Komutan'ın randevusu için çok uygundu. Meraklı biri, örneğin bir bekçi ya da bir zaptiye çavuşu öylesine bir bakmak için –yalnız başına ve silahsız– buraya gelse, bir fiskede yerle bir edilip canına okunabilirdi.

Komutan, paltosunun yakalarını kaldırarak yüzünü yarısına kadar kapatmış olmasına rağmen sokak lambasının yanında duran Don Francisco de Quevedo'yu hemen tanıdı. Fazla dikkat çekmeden yanına gitti ve iki adam hemen bir köşeye çekildiler. Geçitte bulunan diğer insanların çoğunun yapmış olduğu gibi, paltolarını çenelerine kadar çekmiş ve fötr şapkalarını kaşlarına kadar indirmişlerdi.

“Dostlarım birtakım araştırmalar yaptı,” diyerek söze başladı şair. “Görünüşe bakılırsa, Enkizisyon Don Vicente de La Cruz'u ve oğullarını zaten izliyormuş. Ve bana kalırsa birileri bir taşla birkaç

kuş vurmak için bu fırsattan yararlandı. Ve bu kuşlara siz de dahilsiniz komutan.”

Bir gözü gelip gidenlerde olan Don Francisco alçak bir sesle öğrenebildiği her şeyi Alatrisme’ye anlattı. Oldukça kurnaz ve sabırlı olan Enkizisyon Mahkemesi, yaptığı araştırmalar ve gözetlemeler sayesinde La Cruz ailesinin niyetinden haberdardı, ancak onları suçüstü yakalayabilmek adına yaptıklarına bir süre göz yummuşlardı. Ancak amaçları rahip Coroado’yu korumak değil, bilakis tam tersiydi. Rahip Coroado, Enkizisyonla arası kötü olan Olivares kontunun himayesi altındaydı ve Enkizisyon da skandalın patlak vererek hem manastırın hem de himayecisinin gözden düşmesini bekliyordu. Bu arada bir de Yahudi kökenli olmakla suçlayabilecekleri din değiştirmiş bir aileye el atmış olacaktı. Ne de olsa bir darağacı gösterisi, Yüce kurulun prestiji açısından hiç de fena olmazdı. Ancak hiç kimseyi canlı bir şekilde ele geçirememiş olmaları sorun oluşturunuyordu. Don Vicente de La Cruz ve küçük oğlu, büyük bir bedel ödeyerek hayatlarını kaybetmişlerdi. Bu arada büyük oğul Don Jerónimo da ağır yaralanmış olmasına rağmen kaçmayı başarmıştı ve şu an bir yerlerde saklanıyordu.

“Ya biz?” diye sordu Alatrisme. Şair, “sorun yok” der gibi kafasını iki yana sallarken ışık gözlüklerinin camından yansıyor. “Hiçbir isim açıklanmadı. O kadar karanlıktı ki, hiç kimse bizi tanımadı. Yakınımızda bulunan insanlar ise konuşabilecek bir durumda değiller.”

“Ama yine de bizim de bu işin içinde olduğumuzu biliyorlar.”

“Olabilir,” dedi Don Francisco anlaşılabilir bir hareket yaparak. “Ancak ellerinde hiç bir yasal kanıt yok. Bana gelince, ben şimdi kralın ve kralın

en sevdiği adamı olan Olivares'in imtiyazlarından yararlanmaya başlıyorum ve ellerimi iş üzerinde yakalamadıkları sürece, beni herhangi bir şeyle suçlamaları zor" dedi ve endişeli bir şekilde duraksadı. "Size gelince komutan, ne diyeceğimi bilemiyorum. Sizi suçlayabilmek için bir şeyler bulabilmeyi umuyor ya da belki de gizli gizli sizi arıyor olabilirler."

O sırada yanlarından iki pezevenkle bir fahişe geçti. Oldukça sert bir şekilde tartışıyorlardı. Don Francisco ve Komutan, duvara yaklaşarak onlara yol verdiler.

"Peki Elvira de la Cruz'la ilgili bir haber var mı? Ona ne olmuş?"

Şair ümitsiz bir ifadeyle derin bir iç çekti.

"Yakalanmış. Zavallı genç kız bu işten en kötü şekilde nasibini alacak. Şu an Toledo'nun gizli zindanlarında ve korkarım ki yakında yakılacak."

"Ya Íñigo?"

Sessizlik bu sefer uzun sürmüştü. Alatrisme'nin sesi buz gibi çıkmıştı. Beni en sona bırakmıştı. Don Francisco etrafında sohbet eden ve geçitteki gölgelerin arasında oradan oraya yürüyen insanlara baktı. Ardından yeniden arkadaşına döndü.

"O da Toledo'da," diyerek yeniden sustu ve başıyla çaresizliğini ifade eden bir hareket yaparak "Íñigo'yu manastırın yakınlarında bir yerde yakalamışlar" diye ekledi.

Alatrisme gelip geçen insanlara bakarak sessizliğini uzun bir süre korudu. O sırada köşeden bir yerden bir gitar tıngırtısı duyuldu.

"O daha küçücük bir çocuk," dedi sonunda. "Onu oradan çıkarmamız gerek."

"Bu imkânsız. Şu an onu düşüneceğimize, onun yanına gitmemeye çalışmalıyız. Sanıyorum ki sizi suçlayabilmek için Íñigo'nun ifadesine güveniyorlar."

“Ona kötü muamele etmeye cesaret edemezler.”

Paltosunun yakasının ardında gizlenmiş olan Don Francisco’dan, bıçak gibi keskin bir gülüş duyuldu.

“Enkizisyon bu komutan... O her şeye cesaret eder.”

“Öyleyse bir şeyler yapmamız lazım.”

Bu lafı ederken oldukça soğuk ve inatçı bir ses tonuyla konuşmuştu. Gözleri geçidin diğer köşesinde, gitar seslerinin geldiği yerdeydi. Don Francisco da aynı yöne bakıyordu.

“Elbette,” diye onayladı şair. “Ancak ne yapmak lazım bilmiyorum.”

“Sizin Saray’da arkadaşlarınız var.”

“Hepsini devreye soktum. Sizi bu işin içine sokan kişinin ben olduğumu unuttuğumu sanmayın.”

Komutan elini hafifçe havaya kaldırarak Don Francisco’nun bir suçu olmadığını ifade eden yarım yamalak bir hareket yaptı. Bir arkadaşı olarak imkânı olan bir konuda ondan yardım istemek başka şey, onu suçlamak başka şeydi. Alatrisme yaptığı işin karşılığını almıştı ve ben, sonuç olarak, onun sorunuydum. Tüm bu konuşulardan sonra Komutan uzunca bir süre sessiz kalınca, şair ona hursuzlukla baktı.

“Sakın teslim olmak gibi bir fikir gelmesin aklınıza,” diye mırıldandı. “Bu ne sizin ne de bir başkasının işine yarar.”

Alatrisme yine sessiz kaldı. Adaletten kaçan insanlardan üç dört tanesi yakınlarında bir yerde durarak sohbet etmeye başlamışlardı. Aralarında konuştukları şeylerden, eski okul arkadaşları ya da ne bileyim pek önemli birileri oldukları düşünülebilirdi. Birbirlerine hitap ettikleri isimler de geri kalmıyordu: Espantadiablos, Maniferro gibi roman

kahramanı isimleri... Bir süre sonra Komutan yeniden konuşmaya başladı.

“Az önce,” dedi alçak sesle, “Enkizisyon’un bir taşla birden fazla kuş vurmak istediğini söylemişsiniz. Bu konu hakkında başka neler biliyorsunuz?”

Don Francisco aynı ses tonuyla yanıt verdi:

“Siz. Siz dördüncü kuştunuz, ancak bu işte yalnızca kısmen başarılı oldular. Tüm plan mahvedildi ve görünüşe göre sizin iki ahbabınız tarafından: Luis de Alquézar ve Peder Emilio Bocanegra.”

“Lanet olsun!”

Şair bir süre duraksadı. Komutan’ın sözlerine devam edeceğini düşünmüştü ama Alatrisme’nin söyleyeceği başka bir şey yoktu. Paltosunun yakaları ve yüzünü gölgede bırakan şapkasının kanadının arkasına gizlenmiş bir halde, geçide doğru dönmüş durmaya devam ediyordu.

“Görünüşe göre,” diyerek lafına devam etti Don Francisco, “şu Galler ve Buckingham prensinin meselesiyle ilgili olarak sizi bağışlamıyorlar. Ve şimdi ellerine hayatta bir defa geçecek bir fırsat geçti: Rahip Coroado, gözdenin manastırı, din değiştirmiş bir aile ve siz, bir ‘auto de fe’ töreni için harika bir paketsiniz.”

Şarap tulumundan içki içmek için geriye doğru eğilirken çarpıştığı bir serseri yüzünden Don Francisco’nun lafı yarıda kesildi. Hırsız, kemerindeki yüksek sesli demir çınlamasıyla ve çirkin bir tavırla Don Francisco’ya doğru dönerek;

“Şerefim üstüne yemin ederim ki, sen yoluma çıktın, ahbap!” dedi.

Şair adama alaycı bir şekilde bakarak iki üç adım geriye gitti ve birkaç dize kinayeli laf etti:

*Siz ki Fransızların Bernard'ı
Ve İspanyolların Roldán'ı'sınız.
Kılıcınız Galeno gibi ölümcül,
Ve yüzünüz bir eczacıya benziyor.*

Dizeler kana susamış adamı sinirlendirmeye yetmiş-
ti. Adam büyük bir küstahlıkla meydan okudu.

“Yüce İsa üstüne yemin ederim ki, adım ne Ga-
leno, ne Roldán, ne de Bernardo. Çok güzel bir is-
mim var: Antón Novillo de la Gamella. Ve bana laf
sokmaya çalışacak insanın kulaklarını kesmeyi kal-
dırabilecek de bir midem.”

Tüm bunları o kadar abartılı bir şekilde söy-
lemişti ki, kiminle karşı karşıya olduğunu bilme-
den kılıcını çekmeyeceğine karar vermiş olmasına
rağmen, eli gayri ihtiyari bir şekilde kılıcına gitti
ve kılıcını kınından çıkardı. O sırada canları kav-
ga gürültü isteyen arkadaşları da yanına geldi ve
bacakları açık vaziyette bıyıklarını burarak dikil-
diler. Kendilerini pek sert erkekler sandıkların-
dan, yapmadıkları şeyleri bile yapmış gibi anla-
tan adamlardandı hepsi. Tek kollu bir adamı bir
nefeste düşünmeden harcayabilirlerdi ama Don
Francisco böyle bir adam değildi. Alatrisme şairin,
arkasında duran hançerini ve kılıcını çıkarmaya
hazırlandığını ve paltosunu tamamen çıkarmadan,
yukarı doğru toplayarak karın bölgesini korumaya
çalıştığını gördü. Kendisi de aynı şeyi yapmaya ha-
zırlanıyordu, çünkü karşılarındaki adamlar onları
resmen dansa davet ediyorlardı. O sırada kabada-
yının arkadaşlarından bir tanesi –kafasına güreşçi
şapkası giymiş bu iri yarı adamın göğsünün üzerin-
den geçen bir karış genişliğinde bir omuz kayışı ve
kayışın ucunda da inanılmaz büyüklükte bir kılıcı
vardı– dedi ki:

“Bu beylere iki yüz delik açacağız dostlarım. Buranın üzümleri olgunlaşmadan toplanır.”

Yüzünde bir nota kitabında olduğundan çok daha fazla nokta ve iz vardı. Üstelik Kurtuba'nın Potro meydanlarında dolaşan serserilerine özgü bir görüntüye –Kurtuba serserisi ve Valencia fahişesi diye bir deyim vardır– ve aksana sahipti. Kınını hafifletecek bir hareket yapmaya kalkışsa da işini tamamlamadan bıraktı. Gelen arkadaşlarına ek olarak bir kişinin daha aralarına katılmasını bekliyordu, çünkü ikiye dört olmalarına rağmen hâlâ eşit değillermiş gibi geliyordu ona.

O sırada herkesi şaşırtacak bir şey oldu ve Diego Alatrisme gülmeye başladı.

“Hadi bakalım ateşsiçan,” dedi neşeli bir alayla, “bu beyefendiyi ve beni ateşe verin, ancak bizi birdenbire değil, eski günlerin hatırına yavaş yavaş, acı çektire çektire öldürün!”

Serserilik yapmak için yaşı fazlaca büyük olan adam, Komutan'a bakakaldı. Gururu incinmiş gibiydi. Karanlığa rağmen karşısındaki koyu renk paltolu adamı tanımaya çalışıyordu. Kalınlığı nedeniyle tek bir çizgiymiş gibi görünen kaşlarının üzerine indirdiği şapkasının altından kafasını kaşıdı.

“Kutsal Meryem aşkına,” diye mırıldandı sonunda, “fakat bu Komutan Alatrisme!”

“Aynen öyle,” diye onayladı komutan. “Seninle en son görüştüğümüzde yine gölgelerin altındaydık.”

Komutan'ın “en son” demekteki kastı gayet açıktı. Komutan birtakım borçları yüzünden sarayın zindanlarından birine düşmüştü ve orada, tutukluların en kabadayı ve yiğidi olarak tanınan Bartolo isimli bu “ateşsiçan”ın gırtlığına satır dayayarak ilişkilerindeki ilk adımı atmıştı. Bu davranışın Komutan

Alatriste'ye Kurtubalının ve diğer tutukluların saygısını kazandırdığı kadar Komutan'ın "sapına kadar erkek" olduğu da bir kere daha onaylanmıştı. Alatriste, Lebrijanalı Caridad'ın ve arkadaşlarının tutukluluğu süresince sıkıntı çekmemesi için ona yolladıkları şişe şişe şarabı ve yahniyi diğerleri arasında paylaştırdığında, ona duyulan saygı yerini sadakate bırakıyordu. Komutan zindandan çıktıktan sonra bile, arada sırada bu insanlara yardım etmeye devam etmişti.

"Siz bir aralar sardalye dövüyordunuz değil mi? Yanlış hatırlamıyorsam, o işin başında siz vardınız."

Kabadayının arkadaşları tavır değiştirmişlerdi –Antón Novillo de la Gamella da dahil olmak üzere– ve konuya artık profesyonel bir merak ve ilgiyle yaklaşıyorlardı. Arkadaşlarının bu paltolu adama gösterdiği hürmete, papanın vereceği bir vaazdan daha mühim bir öğütmüş gibi dikkat kesilmişlerdi. Bartolo ise Komutan'ın yaptığı işlerden haberdar olmasından memnun olmuş gibi görünüyordu.

"Evet efendim, öyle" dedi ve ses tonu, biraz önce iki yüz delik açmaktan bahsederkenki tonundan çok farklıydı. "Eğer bir kâtiple ilişki içine girerek hâkimi yumuşatmayı başarabilen kurtarıcım Blasa Pizorra olmasaydı ben hala, prangalarımın müzik çalarak ve küreklerle avuçlarımı patlatarak kralın hamlacısı olarak çalışıyor olacaktım."

"Peki şimdi neden buradasın? Ya da yalnızca geçerken uğradın mı?"

"Kaçağım, lanet olsun ki bir kaçağım!" diye hayıflandı bir teslimiyet ifadesi eşliğinde. "Ben ve buradaki arkadaşlarım yaklaşık üç gün önce bir zaptiye çavuşunu Katalanlara yakışır bir biçimde öldürdük ve ortalık durulana kadar kiliseye sığındık. Ya

da rüşvet vermek için birkaç kuruşumuz birikene kadar... Çünkü siz de takdir edersiniz ki, tek adalet satın alınan adalettir.”

“Sizi gördüğüme sevindim.”

Karanlıkta, Bartolo’nun dudaklarının büyük ve dostça bir gülümsemeyle aralandığı görülüyordu.

“Ben de sizi böyle iyi gördüğüme çok memnun oldum. Ne zaman istersiniz, tüm yüreğim ve silahımla,” hançerine çarparak oldukça büyük bir gürültü çıkaran kılıcını gösterdi, “sabahın bu erken saatlerinde birinde delik açılması gerektiğinde Tanrı’ya ve dostlarıma hizmet etmek için her zaman burada, San Ginés’te emrinize amadeyim.”

Gönül alıcı bir tavırla Quevedo’ya baktı ve ardından yeniden Komutan’a dönüp iki parmağıyla şapkasına dokunarak “Hatamız olduysa affedin” dedi.

İki fahişe rüzgârdan uçuşmaması için tuttukları etekleriyle koşarak önlerinden geçti. Köşeden gelen gitar sesi sustu ve bir huzursuzluk, bir telaş havası, geçitte duran kalabalığı hareketlendirdi. Hepsi dönüp onlara baktı.

“Yasa geliyor! Yasa!” diye haykırdı birisi.

Köşeden zaptiye çavuşlarının sesleri geliyordu. “Tanrı adına teslim olun!” ve ardından da alışılmış “Kral adına durun!” bağırışları duyuluyordu. İnsanlar ışık hızıyla kiliselere kaçışırken birdenbire sokak lambası söndü. Kaçaklar kiliseye girdiler ve geri kalanlar da geçidi ve meydanı boşaltıp kaçtılar. İnsanın ruhunu teslim etmesi için gerekli süreden daha kısa bir süre içerisinde, geçitte tek bir gölge bile kalmamıştı.

Diego Alatraste, La Cava de San Miguel yolundan inerek Plaza Mayor’un etrafında geniş bir tur attı

ve Türk'ün meyhanesinin önünde durdu. Caddenin diğer tarafında hareketsiz bir biçimde durup karanlıkta gizlenerek bir süre kapalı kepenklere ve Lebrijanalı Caridad'ın evinin aydınlık penceresine baktı. La Lebrijana uyanıktı ya da Komutan'a bir işaret olsun diye ışığı açık bırakmıştı. "buradayım ve seni bekliyorum" der gibiydi.

Ancak Komutan caddeden karşıya geçmedi. Paltosuna sarındı, şapkasını iyice indirdi ve kemerlerin gölgesinde saklanmaya çalışarak olabildiğince hareketsiz kalmayı tercih etti. Toledo ve Arcabuz sokaklarının köşesi oldukça ıssız görünüyordu ama yine de bir kenarda saklanarak gözcülük yapan birilerinin olup olmadığını tahmin etmek imkânsızdı. Görülebilen tek şey, boş cadde ve Komutan'ın bir gölge gördüğünü sandığı aydınlık pencereydi. La Lebrijana belki de uyanıktı ve onu bekliyordu. La Lebrijana'yı bol geceliğinin askıları esmer ve çıplak omuzlarından düşmüş bir halde odanın içinde dolaşırken hayal etti. Diğer gecelerde yaşadığı savaşlara, üzerinde dolaşan yabancı ellere ve öpücüklerle rağmen hâlâ güzel, ateşli ve uyku kadar rahat olan vücudunun o sıcak kokusunu özledi.

Caddenin karşısına geçip davetkâr olduğu asla inkâr edilemeyecek o vücuda sığınma isteğiyle mücadele etti ve sonunda kendini koruma içgüdüğü ağır bastı. Paltosunda taşıdığı tabancasının ağırlığını dengeleyebilmek için sol tarafında duran kılıcının hemen yanına yerleştirdiği kamasına dokundu ve bir düşman gölgesi görebilme ihtimaline karşı etrafını inceledi. Uzun bir süre boyunca bir gölge görebilmeyi umdu. Benim Enkizisyon'un ellerinde olduğumu ve bize pusu kuran insanların kimliklerini öğrendiğinden beri içinde, belki de umutsuzluğundan kaynaklanan büyük ve soğuk bir öfke

vardı ve bu öfkeyi bir şekilde dışarı atması lazımdı. Don Vicente de la Cruz ve oğullarının, hatta hapsedilmiş olan rahibe adayının kaderi dahi onu pek ilgilendirmiyordu. Postunu sık sık ortaya koyması gerektiği bu tehlikeli oyunun kurallarına göre bu da anlaşmanın bir parçasını oluşturuyordu. Aynen her savaşta kazanmak da kaybetmek de olduğu gibi, hayatta da iniş çıkışlarla karşılaşılabilirdi. Alatrıste bu durumu en başından beri her zamanki vurdumduymazlığıyla karşılıyordu. Ancak kayıtsızlık gibi görünen bu ruh hali, eski askerin metanetli teslimiyetinden başka bir şey değildi.

Ancak söz konusu olan ben olduğumda işler değişiyordu. Ben –eğer müsaade ederseniz, bunu bir şekilde ifade etmek istiyorum– Flandr’ın ve bu tehlike dolu İspanya’nın birliklerinin emektar askeri Diego Alatrıste için “pişmanlık” kelimesini temsil ediyordum. Beni sonu kötü biten bir macerada ya da baskında “hayatını kaybedenler” listesine yazmak Alatrıste için o kadar kolay değildi. İstese de istemese de, ben onun sorumluluğu altındaydım. Arkadaşların ve kadınların seçilemediği, aksine onların seni seçtiği gibi hayat, babamın ölümü ve kaderin çarkları beni onun yoluna çıkarmıştı ve bu tatsız gerçeğe gözlerini yummasının bir faydası yoktu: Ben onu kırılğan birine dönüştürmüştüm. Payına düşen hayatta Diego Alatrıste aşağılık bir herifti ama oyunu kurallarına göre oynayan bir aşağılık herif. Bu yüzden sessiz ve suskun kalıyordu ki bu da en az ümitsiz olmanın başka bir yoluydu.

İşte bu yüzden caddenin karanlık köşelerini göz-lüyor, bir köşede çömelmiş bir suçlu, bir gözcü ya da midesine kramplar sokarak çene kemiği sancıyana kadar dişlerini sıkmasına yol açan bu sinirini çıkarabileceği herhangi bir düşman bulabilmeyi umu-

yordu. Birini bulup karanlığın içinden gizlice ona sokularak onu duvara mıhlamak, paltosuyla ağzını tıkadıktan sonra tek bir kelime dahi etmeden kamasını boğazına dayayarak hareketsiz kalıncaya ve Şeytan onu alıncaya dek saplamak istiyordu.

Söz konusu olan şey kurallarsa, bunlar da onun kurallarıydı.

VII. BÖLÜM

Tek Kitaplık Adamlar

Tanrı ne kargaları ne de hilekârları yalnız bırakır. Beni de yalnız bırakmamıştı. Çünkü inanın ya da inanmayın, fazla bir işkence görmedim. Enkizisyon Mahkemesi'nin de kuralları vardı ama bu derece bağnaz ve zalim olmalarına rağmen bu kurallardan bazıları ne pahasına olursa olsun yerine getirilirdi. Birçok tokat ve tekme yedim ve az açlık çekip az belayla uğraşmadım ama en azından henüz on dört yaşımı bile doldurmadığımı öğrendiklerinde, her sorguda odanın uzak bir köşesinde duran o tahtalardan, silindirlerden ve sicimlerden oluşan lanet tertibatı benden makul bir uzaklıkta tuttular. Bana attıkları sopaların sayısı, şiddeti ve süresi dahi ölçülüydü.

Bununla birlikte, diğerleri aynı şansa sahip olmadılar. Oraya gittiğim ilk gün duyduğum kadının çığlıkları işkence aleti yüzünden mi geliyordu bilmiyorum ama kadını sonradan işkence aletine yatırdılar ve kemikleri yuvalarından ayrılana kadar tekerleğini döndürmeye devam ettiler. Ta ki bir gün kadının sesi aniden kesilene dek... O gün kendimi yeniden sorgu odasında bulup talihsiz Elvira de la Cruz'la tanıştığım gündü.

Ufak tefek, balıketli bir kızdı ve daha önce kafamda şekillenen görüntüyle hiçbir ilgisi yoktu. Gerçi en şahane güzellik bile, merhametsizce tıraş edilmiş o saçlar, uykusuzluktan kıpkırmızı olmuş o gözler ve çektiği acılar karşısında baki kalamazdı. Pislik içerisindeki elbisesinin altından görünen el ve

ayak bileklerinde ip izleri vardı. Oturuyordu –kısa bir süre sonra yardımsız ayakta duramadığını öğrendim– ve hayatımda gördüğüm en boş ve en kayıp bakışlarla etrafına bakıyordu. Gözlerinde, insanın hayal edebileceği en büyük karanlığı görmüş birinin acı, yorgunluk ve ıstırapının yol açtığı mutlak bir kayboluş vardı. On sekiz ya da on dokuz yaşlarında olmalıydı, ancak ölmek üzere olan yaşlı bir kadın gibiydi. Sandalyenin üzerinde her kıpırdadığında, sanki hastalığı ya da erken gelmiş yaşlılığı kemiklerini ve eklem yerlerini vücudundan koparıyormuş gibi yavaşça ve acılar içinde hareket edebiliyordu. Yemin ederim ki, her şey aynen anlattığım gibiydi.

Bana gelince, her ne kadar bununla övünmek centilmenliğe sığmasa da, duymak istedikleri hiçbir şeyi ağzımdan alamadılar. İşkencecilerden kızıl saçlı olanı sırtımı boğa derisi bir kırbaçla baştan aşağıya gezmeyi kendine görev edindiğinde dahi ağzımı açmadım. Vücudum çürüklerle doluyken yüzüstü uyumam gerektiğinde bile –gerçeklikle beynimin yarattığı hayaller arasındaki bu acı dolu kendinden geçmeye uyumak denebilirse– kurumuş, çatlamış ve kanlarla kabuk bağlamış dudaklarımın arasından acı dolu inlemeler ve suçsuz olduğuma dair isyanlar dışında tek bir kelime çıkmadı. “O gece oradan geçmemin tek sebebi eve dönüş yolumun üzerinde olmasıydı. Efendim Komutan Alatrisme’nin bu olayla hiçbir alakası yoktu. Hiçbir zaman La Cruz ailesinden bahsettiğini duymamıştım. Ben köklü bir Hristiyanım ve babam da Flandr’da kralımız uğruna ölmüştü.” Ve sonra başa dönüyordum: “O gece oradan geçmemin tek sebebi eve dönüş yolumun üzerinde olmasıydı.”

Ancak bu adamların merhameti yoktu, en kalpsiz mahluklarda bile arada sırada görülebilen in-

sanlık kırıntılarından nasiplerini almamışlardı. Rahipler, hâkim, kâtip ve cellatlar öylesine büyük bir soğuklukla davranıyorlardı ki, insana en çok korku veren şey kesinlikle bu mesafeleri idi. Dünyevi ve ilahi kanunların arkasında olduğunu bilerek yaptığı şeyin kanunsuzluk ya da haksızlık olma ihtimalinden bir an bile şüphe duymamanın verdiği kararlılığa sahip insanlar olduklarını bilmekten de daha dehşet vericiydi.

Daha sonraları, zamanla öğrendim ki, her ne kadar tüm insanlar iyi ve kötü olmaya muktedir olsalar da, en kötü olanlar başkalarının iktidarına ya da aldıkları emirlere itaat etme bahanesine sığınarak kötülük yapanlardı. Ancak Tanrı'dan aldığı haklarla kötülüklere giriştiğini iddia edenlerden daha kötüsü olmazdı. Toledo'nun o gizli zindanlarında olduğum zamanlarda, geceleri rahat bir vicdanla uyuyabilen bir şeytandan daha aşağılık ve daha tehlikeli hiçbir şeyin olmadığını neredeyse hayatım pahasına öğrendim. İşte gerçek kötülük böyle bir şeydi ve özellikle de genellikle bir arada bulunan iktidar, aptallık, batıl inançlar ve cahillikle birleştiğinde daha da korkunç bir hal alıyordu.

En kötüsü kendini Tevrat, İncil, Kuran ya da yazılmış ya da yazılacak herhangi bir diğer kitabın "Mutlak Gerçek"inin yorumcusu olarak görenlerdi. Ben öğüt vermeyi pek sevmem, sonuçta kimse kimsenin kafasına zorla hiçbir şey sokamaz ama yine de şimdi size basit bir öğüdüm olacak: Siz siz olun, hiçbir zaman yalnızca tek bir kitap okuyan insanlara güvenmeyin.

Bu adamların hangi kitapları okuduklarını bilmiyorum ama vicdanlarının horul horul uyuduğua eminim. Gerçi şimdi, sonsuza kadar yanacaklarını

umduğum o cehennemde uyuyabildiklerini sanmıyorum. Cehennem azabı yaşadığım o günlerde, liderleri olan şu korkunç bakışlı, kasvetli görünüşlü ve sıska rahibin kim olduğunu öğrenmiştim. Adı Emilio Bocanegra'ydı ve Enkizisyon Mahkemesi'nin en korkutucu kürsüsü olan Altı Yargıç Konseyi'nin başkanıydı. Komutan Alatraste ve arkadaşları konuşurken duyduğuma göre, bu adam ayrıca efendimin en acımasız düşmanlarından biriydi. Kâtip Dominikenin sorularını ve benim kısa ve öz yanıtlarımı yazar ve diğer rahiplerle siyah cüppeli sessiz hâkim bir tanık gibi köşede dururken, Bocanegra sorgunun gidişatını belirliyordu.

Ancak bu kez durum farklıydı. Huzurlarına çıkarıldığımda, sorular bana değil de zavallı Elvira de la Cruz'a yöneltiliyordu. Ve Peder Emilio'nun parmağıyla beni işaret ettiğini gördüğümde, işlerin en-dişe verici bir hal almak üzere olduğunu anladım.

“Şu genci tanıyor musunuz?”

Rahibe adayı bana bakmaya tenezzül bile etmeden tıraşlı kafasını hantalca sallayarak beni tanıdığını belirttiğinde, tahminlerim yerini paniğe bırakmıştı –Elvira'nın tersine, henüz sınırlarıma dayanmamıştım. Etekleri tutuşmuş bir vaziyette, gözleri Elvira de la Cruz ve Enkizisyon görevlisinde olan kâtibî gördüm.

“Konuşarak yanıt ver!” diye emretti Peder Emilio.

Mutsuz genç kızın ağzından zar zor duyulabilen boğuk bir “Evet” çıktı. Kâtip kalemini mürekkebe batırarak ıslattı. Yer ayaklarımın altından kayıp gidiyormuş gibiydi ve kendimi daha önce hiç böyle hissetmemiştim.

“Yahudi ibadetlerini yerine getirdiğiniz yerlerden mi tanıyorsun peki?”

Elvira de la Cruz'un ağzından çıkan ikinci "evet"e karşı çıkmak üzere bağırarak öne atılıyordum ki, kızıl saçlı görevlinin enseme indirdiği sert bir darbeye susmak zorunda kaldım. Zaten son birkaç saattir benden sorumlu tek kişi bu adamdı –sarımsı iri yarı olanın benimle ilgilenmesi durumunda, tek darbeye bir daha ayağa kalkmamak üzere yere yığılacağımdan korkuyorlardı. Peder Emilio karşı çıkmalarımı aldırmaksızın parmağıyla beni göstermeye devam ediyor, bir yandan da genç kıza bakıyordu.

"Íñigo Balboa adlı şahsın, sözlü ve fiili olarak Yahudi inançlarını uyguladığını ve babanız, kardeşleriniz ve diğer suç ortaklarıyla birlikte bulunduğunuz manastırdan sizi kaçırmak üzere düzenlenen entrikaya iştirak ettiğini bu kutsal mahkeme önünde tekrarlar mısınız?"

Üçüncü "evet"i duymak sabrımın sınırlarının çok ötesindeydi. Kızıl saçlı görevlinin ellerinden kurtulup çığlıklar atarak bu zavallı kızın yalan söylediğini ve Yahudilikle uzaktan yakından hiçbir alakam olmadığını söyledim. Ardından Peder Emilio, şaşırtıcı bir biçimde, daha önce yaptığı gibi beni duymazlıktan gelmek yerine, kocaman bir gülümsemeyle dönüp bana baktı. Zafer kazanmışçasına yüzüne yayılan bu gülümseme öylesine nefret dolu, ürkütücü ve aşağılıktı ki, beni dilsiz, hareketsiz ve nefessiz bırakarak olduğum yere mıhladı. Her anın tadını çıkarırcasına diğerlerinin oturduğu masanın oraya kadar gitti. Angélica de Alquézar'ın El Acero çeşmesinde bana hediye ettiği zinciri ve ucunu eline alarak, önce bana, daha sonra kürsü üyelerine, en son olarak da Elvira'ya gösterdi.

"Bu büyü mührü daha önce gördünüz mü? Enkizisyon görevlileri tarafından yakalandığında

üzerinden çıkan ve Yahudilerin batıl inançlarıyla bağlantılı olan bu mühür Íñigo Balboa'nın Yahudi tezgâhına iştirak ettiğinin bir kanıtını oluşturuyor."

Elvira de la Cruz bana bir kerecik bile dönüp bakmamıştı. Bu kez de Peder Emilio'nun gözlerinin önünde tuttuğu kolye ucuna bakmadı ve yine yere bakarak "evet" demekle yetindi. Öylesine bitmiş tükenmiş bir haldeydi ki, utanmış gibi bile görünmüyordu. Yorgun ve kayıtsızdı. Tek isteği bir an önce yaşadıklarına bir son verilmesi ve kendini hayatı boyunca mahrum edilmiş gibi görüldüğü uykuya dalabilmek için bir köşeye atabilmekti sanki.

Bana gelince, ben bu kez o kadar çok korkmuştum ki karşı çıkma gücünü dahi kendimde bulamadım. Kırbaçları beni o kadar korkutmuyordu artık. Şu anki derdim, on dört yaşından küçük olanları yakıp yakmadıklarını öğrenmekti.

"Onaylandı. Alquézar'ın imzasını taşıyor."

Guadalmedina kontu Álvaro de la Marca gümüş işli yün bir palto ve süet botlarını giymiş, dantelli şık bir yaka takmıştı. Beyaz tenli, elleri zarif ve iyi görünümlü bir adamdı. Juan Vicuña'nın kumarhanesindeki köhne bir odada, şu anda olduğu gibi bacaklarını iki yana ayırmış halde bir iskemlede otururken bile zarafetinden bir şey kaybetmiyordu – Saray'ın en yakışıklı adamlarından biri olduğu söylenirdi. Diğer taraftaki salon tıklım tıklım insanla doluydu. Kontun şansının iyi gittiği söylenemezdi, zaten akli da kartlarda değildi ve ihtiyaç molası vermesi gerektiğini söyleyerek kimsenin dikkatini çekmeden arka odaya gitti. Orada, sarıp sarmalandıkları paltolarından güçlkle tanınan Don Francisco de Quevedo ve Alatrisme'yle buluştu. Şair

ve Komutan, Plaza Mayor'un gizli kapısından içeri henüz girmişlerdi.

"Sizler haklıydınız," dedi Guadalmedina konu. "Asıl amaç manastırın saygınlığını yitirmesini sağlayarak Olivares'e kansız bir darbe indirmektir. Bu arada bir de Komutan Alatrisme'yle hesaplarını görecektir. O yüzden Yahudilikle ilgili bir hikâye uydurdular ve kazığı kullanma niyetindeler."

"Çocuk için de mi?" diye sordu Don Francisco.

Göğsündeki Santiago haçı dışında baştan aşağıya siyahlar içerisinde olan Don Francisco'nun görüntüsü, aristokratın abartılı zarafetiyle tezat oluştuyordu. Şair paltosunu omuzlarına dolamış, kılıcını kemerine yerleştirmiş, şapkasını da dizlerinin üzerine koymuş vaziyette Komutan'ın yanında oturuyordu. Álvaro de la Marca, Don Francisco'nun sorusunu duyduğunda, bir kese tütün ve bir ağızlığın yanında duran sürahidan kendine bir bardak şarap doldurarak oyalandı. Şarap Málaga'dan gelmişti ve sürahi şimdiden yarılanmıştı, çünkü Quevedo her zamanki gibi içeriye girer girmez geceden, sokaklardan ve susuzluktan şikâyet ederek içmek için gözlerini o şaraba dikmişti.

"Evet, çocuğu da," diye onayladı aristokrat. "Elvira ve delikanlı ellerindeki yegâne kanıtlar, çünkü La Cruz ailesinin hayatta kalan tek üyesi olan büyük oğlanı hiç kimse bulamıyor," diyerek omuzlarını silktiler ve sert bir ifade takınarak bir süre duraksadı. "Duyduğuma göre şu sıralar gösterişli bir *auto de fe* hazırlığındalar."

"Emin misiniz?"

"Kesinlikle. Peşin para teklif ederek elimin kolumun ulaşabildiği her yeri zorladım. Dostumuz Alatrisme'nin de söyleyeceği gibi, karşı saldırı için bolca barut lazım. Para konusunda bir sıkıntımız

yok, ama söz konusu Enkizisyon olunca rüşvetin bile bir sınırı oluyor.”

Komutan hiçbir şey söylemedi. Paltosunun iliklerini açmış karyolada oturuyor, elindeki zımpara taşını kamasının ağzına sürüyordu. Gaz lambasının ışığı, gözlerini gölgede bırakıyordu.

“Alquézar’ın gözünü bu kadar yükseklerle dikmesi beni şaşırtıyor,” diye fikrini belirtti Don Francisco. Bir yandan gözlük camlarını temizliyordu. “Bir kraliyet kâtibi için, araya adam koyarak olsa bile, kralın en sevdiği adamıyla karşı karşıya gelmek büyük cesaret ister.”

Guadalmedina kontu şaraptan birkaç yudum içti ve ağzını şapırdatıp suratını ekşittikten sonra kıyafetinin kolundan çıkardığı kokulu bir mendille bıyığını kuruladı.

“Şaşırmayın. Alquézar son aylarda kralımızın nezdinde pek bir nüfuz sahibi olmaya başladı. Aragon Konseyi’nin bir kuklası olarak konsey üyelerine önemli hizmetlerde bulunuyor ve son zamanlarda Kastilya’nın birtakım konsey üyelerini de satın aldı. Üstelik Peder Emilio Bocanegra’nın aracılığıyla Enkizisyon Mahkemesi’nin ağır toplarının desteğinden de faydalanıyor. Olivares’in yakınlarındayken itaatkâr olmaya devam etse de aslında kendi işine baktığı gün gibi ortada. Her geçen gün daha da güçleniyor ve servetine servet katıyor.”

“Bu paraların kaynağı ne?” diye sordu şair.

Álvaro de la Marca tekrar omuzlarını silkti. Puposunun içine tütün yerleştirdi ve mumun ateşini kullanarak piposunu yaktı. Juan Vicuña, Diego Alatraste’yle birlikte olduğu zamanlarda pipo ve tütün içmekten hoşlanırdı. Ancak bilinen şifalı özelliklerine rağmen –eczacı Tekgöz Fadrique tarafından tavsiye edilirdi– Hindistan’dan getirilen bu hoş

kokulu yapraklarla Diego Alatrisme'nin arası pek iyi değildi. Quevedo ise bu bitkileri koklamayı tercih ediyordu.

“Kim bilir!” dedi kont burnundan dumanlar çıkartarak. “Belki de Alquézar başkalarının adına çalışıyordur. Ama kesin olarak bildiğimiz bir şey var ki, o da çok kolay para kazandığı ve elinin dokunduğu her şeyi kurutması. Ayrıca isteseydi onu aylar önce Huesca'ya postalayabilecek olan Olivares dahi, ona şimdi çok daha ihtiyatlı yaklaşıyor. Bugünlerde Aragon başkâtibi, hatta dış ilişkileri sorumlusu olmaya oynadığını söylüyorlar. Eğer bunu başarır, hepten dokunulmaz olacak.”

Diego Alatrisme konuşulanları dinlemiyor gibiydi. Zımpara taşını döşegün üstüne bıraktı ve üzerinde parmağını gezdirerek kamasının iyi bilenip bilinmediğini kontrol etti. Ardından, oldukça yavaş bir biçimde kınına uzandı ve kamasını kınına soktu. Ancak tüm bu işlerini bitirdikten sonra kafasını kaldırıp da Guadalmedina kontuna bakabildi.

“İñigo'ya yardım etmenin hiçbir yolu yok mu?”

Kontun dumanlar ardından görünen yüzünde, dostça ama acı dolu bir gülümseme belirdi.

“Korkarım ki yok. Sen de benim kadar iyi biliyorsun ki, Enkizisyon'un eline düşmek acımasız ve yaman bir makineye sıkışmakla aynı şey.” Kaşlarını çatıp alnını buruşturdu ve düşünceli bir biçimde sakalını sıvazladı. “Beni asıl şaşırtan seni tutuklamamış olmaları.”

“Ben saklanıyorum.”

“Ondan bahsetmiyorum. İstedikleri zaman istediklerini öğrenmelerini sağlayacak her türlü yöntemleri var ve buna rağmen gelip senin evini bile kontrol etmediler. Bu, ellerinde seni suçlayabilecek bir kanıtları yok demek.”

“Kanıt dediğin şey onlar için o kadar da önemli değil,” dedi Don Francisco şarap sürahisini kendi önüne çekerek. “Kanıtları uydurabilir ya da satın alabilirler” diye ekledi ve dudaklarının arasından şu dörtlük döküldü:

*“Para para para
Yokluğu insanı soysuz
Varlığı adeta kral eder
Gerektiğinde her türlü kanunu çiğner geçer”*

Piposunu ağzına götürmekte olan Guadalmedina kontu, yaptığı işi yarıda kesti.

“İzninizle bir şeyi düzeltmek istiyorum Senyör Quevedo. Enkizisyon Mahkemesi son derece titizdir. Eğer ellerinde kanıt yoksa Bocanegra Komutan’ın gırtlığına kadar bu işe battığını iddia etse de, hatta yemin de etse, Yüce Konsey Komutan’a karşı harekete geçilmesini kesinlikle onaylamayacaktır. Eğer resmi olarak bir şey yapamıyorlarsa, bunun sebebi delikanlının konuşmamış olmasıdır.”

“Hep konuşurlar,” dedi şair ve şarabından büyük bir yudum içti. Ardından bir yudum daha alarak “Üstelik o daha bir çocuk sayılır,” diye ekledi.

“Sizi temin ederim ki çocuk da olsa tek bir kelime bile etmemiş. Tüm gün boyunca konuşup danıştığım insanların çıkardıkları sonuç bu. Ve tabii ki Alatriste, bugün size yardımcı olabilmek için sağa sola saçtığım altınlarla şu Las Querquenes meselesiyle ilgili olarak bir uzlaşmaya varabilirdik. Bazı şeyler gerçekten de altınla satın alınabilir.”

İspanya’nın ileri gelenlerinden ve efendimiz kralın güvendiği insanlardan olan, Madrid’in kadınlarının hayranlık duyduğu ve soylu birçok beyefendi tarafından da imrenilen Guadalmedina kontu

Álvaro Luis Gonzaga de la Marca y Álvarez de Sisonia, Diego Alatrisme'ye samimi bir dostluk ifadesi taşıyan bir bakış attı.

“Sizden istediğim şeyi yanınızda getirdiniz mi?” diye sordu Alatrisme.

Kontun yüzündeki gülümseme genişledi.

“Getirdim tabii,” diyerek elindeki pipoyu bir köşeye bıraktı ve pelerinininden çıkardığı küçük paketi Komutan'a teslim ederek, “İşte burada,” dedi.

Onları Don Francisco'dan daha az tanıyan başka biri, bu aristokratın ve emekli askerin arasındaki samimiyete şaşırabilirdi. Guadalmedina kontunun, Marqués de Soto'nun ölümü ya da buna benzer başka bir olayda olduğu gibi, becerikli ve titremeyen eller gerektiren meseleleri çözmek için Diego Alatrisme'nin kılıcına ilk defa başvurmadığı belliydi. Ancak bu, kiralayan kişinin kiralanan kişiye borçlanacağı manasına gelmiyordu. Hele hele İspanya'nın ileri gelenlerinden olmasının yanında Saray'da iyi bir konuma sahip olan Guadalmedina kontunun, kılıcını satın almak için kesesinin ağzını açmasının yeterli olduğu herhangi biri uğruna Enkizisyon'un işine burnunu sokacağı manasına hiç gelmiyordu. Ancak Senyör de Quevedo'nun da bildiği üzere, Diego Alatrisme ve Álvaro de la Marca arasında ortaklaşa çözümledikleri karanlık işlerden çok daha fazlası vardı.

Bundan hemen hemen on yıl önce, Guadalmedina kontu, henüz Napoli ve Sicilya valilerinin gemilerinde görev yapan acemi bir çaylakken, Las Querquenes adalarındaki o felaket günde Mağribiler Katolik kralımızın güçlkle ilerleyen birliklerine saldırdığında çok zor anlar yaşamıştı. Don Álvaro'nun hizmet ettiği Nocera dükü beş tane çok ağır yara almıştı ve her köşeden mızraklı, palalı

Araplar çıkıyor, her taraftan arkebüz atışları yağıyordu. İspanyollar teker teker dökülüyordu. İliklerine kadar suyun içine batmış bir halde artık kralımız adına değil, kendi hayatlarını kurtarabilmek için savaştan İspanyol askerleri ölmek için öldürüyorlardı. Guadalmedina'nın anlattığına göre, bu artık akşam yemeğini İsa'yla ya da Konstantinopolis'te yeme meselesiydi. Bir Mağribi onun yolunu kesmişti ve Guadalmedina kontu ondan kaçmaya çalışırken kılıcını elinden düşürdü ve suyun içerisinde kılıcını aramasından istifade eden Mağribi onu iki kez bıçakladı.

Kendini ölmüş ya da esir düşmüş olarak gözlerinin önüne getirdi. Gruplar halinde direnmeye devam eden birkaç asker "İspanya için, İspanya için" diye bağırarak birbirlerine kuvvet verirken, karmaşaya rağmen Guadalmedina kontunun yardım çağrısını duydular ve aralarından iki ya da üç tanesi çamurları sıçrata sıçrata yardımına koşarak hançerlerini Guadalmedina kontunun etrafını saran Araplara saplamaya başladılar. Yardıma gelenlerden biri gür bıyıklı, berrak gözlü bir adamdı. Guadalmedina'nın yakınında duran Araplardan birini hançerledikten sonra gencin bir kolunu omzuna doladı ve onu kan kırmızısına boyanmış bataklıktan sürükleye sürükleye çıkararak sahilin karşısındaki gemilere doğru taşıdı. Guadalmedina kontu savaş alanının ortasında kan kaybetmeye devam ederken mızrak darbeleri, ok ve arkebüz atışlarının altından geçmek zorunda kaldılar, ancak berrak gözlü asker Guadalmedina kontunu sırtlayarak suyun içerisine dalmayı ve onu geriye kalmış tek geminin sandalına kadar götürmeyi başardı. Arkalarında bıraktıkları sahilten kaçmayı başaramayıp esir düşmüş ya da öldürülmüş zavallı askerlerin feryatları duyuluyordu.

Guadalmedina kontu yıllar sonra Juan Vicuña'nın kumarhanesinde yine bu berrak gözlere bakıyordu. O kanlı yolculuktan bu yana geçen onca zaman, Álvaro de la Marca'ya borcunu unutturmamıştı. Las Querquenes adalarında kaybetmek üzere olduğu hayatını borçlu olduğu bu askerin –rütbesi olmamasına rağmen arkadaşları saygılarından dolayı ona komutan diye hitap ediyordu– Flandr'da babası eski kont Don Fernando de la Marca'nın bayrağı altında savaştığını öğrendiğinde ona olan borcu daha da arttı. Ancak Diego Alatriste bu borcu ikide bir önüne koymaz, Guadalmedina kontundan yalnızca iki İngiliz'in macerası döneminde olduğu gibi hayati önem taşıyan durumlarda yardım isterdi. Şimdi söz konusu olan da benim hayatımdı.

“Íñigo'muza dönecek olursak,” diye lafına devam etti Guadalmedina kontu “eğer senin aleyhine şahitlik etmezse, olay burada kapanır. Ancak şu anda tutuklu ve görünüşe göre seni suçlamasını istiyorlar. Bu da onu Ekgizisyon'un önemli bir tutuklusu haline getiriyor.”

“Ona ne yapabilirler?”

“Her şeyi yapabilirler. Genç kızı kazıkta yakacaklar. Orası kesin. Delikanlıya gelince, belli olmaz. Birkaç yıl hapis yattıktan, iki yüz kırbaç yedikten ya da bir süre işkenceye maruz kaldıktan sonra çıkabilir. Ancak yakılma riski de yok değil.”

“Peki, Olivares'le durum nedir?” diye sordu Don Francisco.

Guadalmedina kontu belli belirsiz bir hareket yaptı ve piposunu yeniden eline aldı. Dumandan yanmamaları için gözlerini iyice kısarak piposundan çekmeye başladı.

“Mesajı aldı ve konuyla ilgilenecek ama biz yine de ondan çok fazla bir şey beklememeliyiz. Eğer söyleyeceği bir şey olursa, bizi haberdar edecek.”

“Hey Allahım! Bu küçümsenecek bir mesele değil,” dedi Don Francisco homurdanarak.

Guadalmedina kontu kaşlarını çatarak şaire baktı:

“Majestelerinin gözdesinin uğraşacak başka işleri var.”

Bunu söylerken çok keskin bir ses tonuyla konuşmuştu. Álvaro de la Marca, Senyör de Quevedo’nun yeteneğine hayranlık ve saygı duyuyor ve onu Komutan’ın yakın dostu olarak görüyordu. Ayrıca Quevedo’yla birçok ortak arkadaşı da vardı –ikisi de Napoli’de Osuna düküyle aynı zamanlarda birlikte olmuşlardı. Ancak aristokrat boş zamanlarda şiirler de yazıyordu ve Senyör de la Torre de Juan Abad onun dizelerini beğenmediği zaman bozuluyordu. Dahası, onun gözüne girebilmek için kaleminden dökülen en iyi mısralardan biri olan sekiz mısralık bir şiirini Quevedo’ya ithaf etmişti. Meşhur şiir şöyle başlıyordu:

Hünerli Roque’nin arkasında, aksağa yalvaran...

Komutan onların konuştuklarına dikkat etmiyordu. Aristokratın getirmiş olduğu paketi açmakla meşguldü. Álvaro de la Marca gözünü onun üstünden ayırmadan piposundan birkaç nefes daha çekti.

“Onları kullanırken çok dikkatli olmalısın Alatrisme,” dedi sonunda.

Alatrisme yanıt vermedi. Dikkatle Guadalmedina kontunun getirdiklerine bakıyordu. Döşekteki battaniyenin üzerinde bir harita ve iki tane de anahtar duruyordu.

Prado bahçelerinin kazanı kaynıyordu. Gece eğlencesi vaktiydi ve batmakta olan güneş Madrid'in damlarını kızartırken, Mayor Caddesi'nden ve Guadalajara kapısından gelen arabalar, çeşmelerin arasında ve kavakların altında oyalanıyordu. Alcalá Caddesi'nin köşesinden San Jerónimo'ya dek büyük bir hareketlilik vardı. Üstü kapalı ve açık arabalar gelip gidiyor, hanımefendilerin arabalarına ayaklarını dayamış süvariler, beyaz şapkalı mürebbiyeler, önlüklü hizmetçiler, kavalyeler, Caño Dorado suyu ve bal likörü satan seyyar satıcılar, muhallebi çanakları, reçel ve tatlı kavanozları görölüyordu.

Kralımızın karşısında dahi şapkasını çıkartmama ayrıcalığına sahip önde gelen isimlerden biri olan Guadalmedina kontu, aynı zamanda dört katırlı bir araba kullanma hakkına da sahipti –altı katırlı arabalar Majesteleri için ayrılmıştı. Ancak durum ihtiyat gerektirdiğinden, Guadalmedina kontu bu defalığına iki gri katıra bağlı ve üniformasız bir arabacının süreceği mütevazı bir araba seçmişti. Araba, Don Francisco de Quevedo ve Komutan Alatrisme'yle birlikte randevu saatine kadar bir aşağı bir yukarı dolaşırlarken rahat edebilecekleri kadar da genişti. Tüm Madrid'in Jerónimos Manastırı yakınlarında dolaşmaya çıktığı o alacakaranlık saatlerinde, yollarda ilerleyen düzinelerce arabanın arasından dikkat çekmeden ilerliyorlardı. Etrafta akşam yemeği için iştahlarını açmak üzere dolanan ağırbaşlı meclis üyeleri, manen zengin madden fakir öğrenciler, kemerlerinde kılıçlarıyla dolaşarak soylu olduklarını ilan etmeye çalışan tüccarlar ve zanaatkârlar, kadınların kıvrımlarını okşar gibi ellerini gitarlarının üzerinde dolaştıran genç delikanlılar, arabaların perdelerini açıp kapatan eller ve arabaların basamaklarında etrafı keşfetmeye ça-

lışan, etekliklerini kazaraymışçasına yarıya kadar açarak baştan çıkarıcı hareketler yapan birçok kadınla doluydu.

Günden arta kalanlar canlılığını yitirmeye başladığında, El Prado gölgelerle dolmaya başlardı. Evlerine dönen saygıdeğer insanların yerini fahişeler, macera peşindeki süvariler ve düzenbazlar alır ve mekân hesaplaşmaların, ihtiraslı randevuların ve kavakların altındaki yasadışı buluşmaların sahnesi haline gelirdi. Bu sahne büyük bir gizlilikle yürütülür ve farklı yöntemlerle sürdürülürdü: arabadan arabaya dolaşan notlar, bakışlar, yelpazeler, imalarla ve sözlerle. Oradan birbirlerini tanıımıyormuş havalarında geçen en saygıdeğer süvarilerden ve hanımlardan bazıları güneş battı mı, arabaların mahremiyetinden yararlanarak ya da yolu süsleyen taştan çeşmelerin altına saklanarak ihtiraslı maceralara yelken açarlardı. Âşıkların, kıskanç sevgililerin ya da kocaların bulaştığı, sonu yaralarla biten münakaşalar da sık sık görülürdü. Villamediana'nın eski kontu –dili çok uzun olduğundan Mayor Caddesi'nin ortasında bağırsakları ağzından çıkarılarak öldürüldüğü söylenir– şu meşhur dizeleri yazmıştı:

*Madrid'e geldim ve El Prado'yu görmeye gitmedim,
Çünkü övüldüğü kadar,
İnsanı güzel bir hoş geldinle karşılayan çayırıları da,
Çoktan bitip tükenmişlerdi.*

El Prado'nun ve Mayor Caddesi'nin varlıklı ve bekâr müdavimlerinden olan ve dolayısıyla da birçok kadına kocasını boynuzlamakta yardımcı olmuş olan Álvaro de la Marca, bu akşam farklı bir mesele için oradaydı. Arabacısı ve katırları gibi gri renkte yün-

den bir elbise giymiş ve dikkatleri üzerine çekmeden dolaşmaya çalışıyordu. Bir ara arabanın kapalı perdelerini açmaya yeltendi, ancak içerisinde selam vermek istemediği ve şüphesiz ki uygun olandan öte bir münasebetle tanındığı birtakım hanımların olduğu Napoli fırıfırlarıyla, ipeklerle ve gümüşlerle fazlasıyla süslenmiş basamakları olan bir arabayı görür görmez süratle geri çekildi. Bu arada diğer pencerede, Don Francisco de Quevedo yarı açık bir perdenin arkasından etrafı izliyordu. Diego Alatrisme deri çizimler içindeki ayaklarını öne uzatmış bir halde ikisinin tam ortasında oturuyor ve arabanın sarsıntısıyla birlikte hafifçe sallanıyordu. Her zamanki gibi sessizdi. Üçü de kılıçlarını dizlerinin arasına sıkıştırmış, şapkaları kafalarında bekliyorlardı.

“İşte orada,” dedi Guadalmedina kontu.

Quevedo ve Alatrisme görebilmek için kontun tarafına doğru biraz eğildiler. Kapısında herhangi bir amblem bulunmayan, perdeleri açık siyah bir araba Torrecilla'nın önünden geçip bulvara girdi. Arabacısının üzerinde kahverengi bir giysi ve biri giysisinin biri de şapkasının üzerinde olmak üzere iki beyaz tüy vardı.

Guadalmedina kontu penceresini açtı ve diğer arabanın yoluna çıkabilmek için atların dizgilerini sallayan arabacısına talimat verdi. Önden giden araba gözden uzak bir köşede, taştan bir yunusla sona eren bir çeşmenin yanındaki yaşlı bir kestane ağacının dallarının altında durana kadar kısa bir mesafe boyunca ilerlediler. Yan yana durduklarında Guadalmedina kontu kapıyı açtı ve iki arabanın arasında kalan dar boşluğa ayaklarını basarak arabadan indi. Alatrisme ve Quevedo da şapkalarını çıkararak onu takip ettiler. Siyah arabanın perdesi açıldığında, karşılarına sert ve dolgun bir yüz çıktı.

Zeki bakan koyu renk gözleri, gaddar sakalı ve bıyığı, kuvvetli omuzları üzerindeki kocaman kafası ve kırmızı Calatrava hacı, yüzünün daha da sert görünmesine neden oluyordu. Bu oınuzlar yeryüzünün en engin topraklarına sahip bir krallığın ağırlığını taşıyordu ve İspanya kralı Dördüncü Felipe'nin gözdesi Olivares kontu Don Gaspar de Guzmán karşılarındaydı.

“Sizi bu kadar kısa sürede yeniden görmeyi beklemiyordum Komutan Alatrisme,” dedi Olivares kontu, “Flandr yoluna düştüğünüzü sanıyordum.”

“Niyetim o yöndeydi Ekselansları ama bir sorun çıktı.”

“Anlıyorum. Hayatı karmaşıktırmak konusunda nadir görülen bir yeteneğe sahip olduğunuzu size daha önce söyleyen olmuş muydu?”

Bu konuşmanın, özellikle de İspanya kralının gözdesi ve karanlık bir silahşor arasında geçtiğini göz önünde bulunduracak olursak, alışılmadık olduğu kesindi. İki arabanın arasında kalan daracık boşlukta konuşulanları, Guadalmedina kontu ve Quevedo sükûnetle dinliyorlardı. Olivares kontu onlara adetten bir selam verip Komutan'a dönmüştü. Sert tavrının kibirliliğini bir nebze yumuşatan, neredeyse nazik denebilecek bir dikkatle Alatrisme'ye baktı. Kralın gözdesinden böylesine bir hürmet görmek olağan değildi ve bu hiç birinin gözünden kaçmamıştı.

“Hayret verici bir yetenek,” diye tekrarladı Olivares kontu. Kendi kendine konuşuyormuş gibiydi.

Komutan yorum yapmaktan kaçındı. Saygılı biçimde şapkasını çıkardı ve arabanın basamağının yanında sessizce durdu. Kralın gözdesi, Komutan'a son bir bakış attıktan sonra Guadalmedina kontuna döndü:

“Bizi asıl ilgilendiren meseleye dönecek olursak” dedi, “bilmenizi isterim ki yapacak bir şey yok. Bana vermiş olduğunuz bilgiler için minnettarım ama karşılığında size sunabileceğim herhangi bir şey yok. Enkizisyon Mahkemesi’yle ilgili durumlara efendimiz kral bile müdahale edemez.” Kuvvetli ve büyük damarlı eliyle bir hareket yaptı. “Kaldı ki bu durum, Majestelerinin vaktini almamıza degecek bir iş de değil.”

Álvaro de la Marca ifadesinde en ufak bir değişiklik olmayan Alatrisme’ye baktı ve sonra yeniden Olivares kontuna doğru döndü.

“Hiçbir çıkış yolu yok mu öyleyse?”

“Maalesef yok. Size yardımcı olamadığım için üzgünüm.” Ses tonundaki samimiyet hissediliyordu. “Özellikle de, sevgili Komutan Alatrisme’yi hedef alan benim de yakınımından geçtiği için üzgünüm. Ancak bu işler böyle yürüyor.”

Guadalmedina kontu başını eğdi. İspanya’nın önde gelenlerinden olmasına rağmen Olivares kontunun önünde o da şapkasız duruyordu. Álvaro de la Marca bir Saray mensubuydu ve Saray’daki alışverişlerin de bir sınırı olduğunu biliyordu. Krallığın en önemli adamlarından birinin bu meseleye vakit ayırmış olması dahi çok önemliydi. Ancak buna rağmen ısrar etti:

“Delikanlıyı yakacaklar mı Ekselansları?”

Kralın gözdesi, koyu yeşil şeritlerle süslü ancak herhangi bir mücevher ya da süsü bulunmayan ceketinden sarkan dantelleri düzeltti. Ceket, krala elleriyle imzalattığı yürürlükteki gösteriş karşıtı buyruğun kurallarına uygun biçimde oldukça gösterişsiz ve mütevazıydı.

“Korkarım ki evet,” dedi duygularına kapılmadan. “Ve genç kızı da... Şükredelim ki ellerinde başkaları yok.”

“Ne kadar zamanımız kaldı?”

“Çok az. Aldığım haberlere göre süreci hızlandırmaya çalışıyorlarmış. Enkizisyon Mahkemesi’yle ilişkiyi düşünürsek, bu iş onların ekmeğine yağ sürmekten öteye geçmez.” Kanlı canlı boynunu saran kolalı yakanın üzerinde yuvalanmış olan kuvvetli kafasını salladı. “Şu Cenevizlilerle ilgili olarak beni hâlâ affetmediler.”

Çenesindeki siyah sakalı ve vahşi bıyığının arasından, neredeyse hüzünlü diyebileceğim bir biçimde gülümsedi ve devasa elini hafifçe kaldırdı. Bu, görüşmenin bittiği manasına geliyordu. Guadalmedina kontu; onurundan ödün vermeden zarafet gösterebilmek adına yeniden kısa bir şekilde başını eğdi.

“Ekselansları değerli vaktiniz konusunda çok cömert davrandınız. Size müteşekkire ve derinden minnettarız.”

“Bekleyin Don Álvaro. Daha size faturasını yollayacağım. Hiçbir iş bedava değildir.” Kralın gözdesi yeniden Don Francisco’ya döndü. “Size gelince Senyör de Quevedo, ilişkimizin iyiye gideceğini umuyorum. Flandr’da yürüttüğüm çalışmaları öven birkaç dize hiç de fena olmaz, hani şu anonim olup da aslında sizin tarafınızdan yazıldığı bilinenlerden. *Vellon* sikkesinin değerinin yarıya indirilmesinin gerekliliğini savunan bir şiir de hoş olurdu. Geçenlerde bana ithaf etme inceliği göstermiş olduğunuz şu şiir tadında bir şeyler:

*O nazik yıldız ki sizi mahrum eden her şeyden,
Ne yapıyorsa kasıtsız ve içinde kötülük olmadan ya-
pıyor*

O yalnızca hasetliğin yolunu şaşırtan bir mucize.

Don Francisco tedirgin bir şekilde göz ucuyla arkadaşlarına baktı. Uzun ve acı dolu bir gözden düşüş yaşamıştı –kaybettiği şanını yeniden kazanacağına dair işaretler almaya başlamıştı– ve içine girdiği davalardan ve kaderin ters çarklarından kurtularak Saray’da kaybettiği konumunu yeniden kazanmaya çalışıyordu. Las Benitas Manastırı’ndaki olay onun için çok kötü bir zamanda patlak vermişti, ancak eski bir dostluk ya da şeref borcu uğruna pırıl pırıl parlayan yıldızını tehlikeye atabileceği gerçeği onun mertliği ve erkekliği adına çok şey söylüyordu. Keskin kalem ve sıra dışı zekâsı yüzünden korkulan ve nefret edilen Quevedo son günlerde iktidara karşı düşmanca davranmamaya çalışıyordu. Eninde sonunda o da bir insandı ve yeniden sürgüne gönderilmeye pek gönüllü değildi. Kaybettiği yerini yeniden kazanmaya hazır olan büyük hicivci, her şeyi mahvetmekten korktuğundan kendini frenlemeye çalışıyordu. Üstelik diğer birçokları gibi o da hala, Olivares kontunun, yaşlı ve hasta İspanyol aslanını tedavi edebilecek yegâne demirden cerrah olabileceğine bütün yüreğiyle inanıyordu.

Ancak Alatrisme’nin dostunun onurunu müdaafa etmek adına şunu da belirtmemiz gerekiyor ki; refah zamanlarında dahi ‘Kralın gözdesi nasıl bir insan olmalıdır’ adlı bir oyun yazmıştır ve bu oyun geleceğin Kont-Dükünün Saray’daki itibarı açısından iyi olmamıştır. Olivares kontunun ve saraydaki diğer yetki sahibi kimselerin şairi tahrik etme girişimlerine rağmen, pamuk ipliğine bağlı bu dostluk ancak yıllar sonra kopacaktır. Her ne kadar bana göre birbirlerine ölümcül düşman olmalarına sebep olan şeyin altında başka bir neden yatsa da, birtakım dedikoducuların söylediğine göre; kralın sofrası peçetesinin altına koyduğu şu meşhur şiirle Queve-

do, kralımızı öylesine öfkelen-dirmiş ki; zaten ihtiyar ve hasta olan Don Francisco, bu sebepten ötürü San Marcos de Leon'da hapse girmişti.

Bu olay ilerleyen zamanlarda, krallık vergileri cebine indiren doyumsuz bir sömürü makinesine dönüşüp, karşılığında bitmiş tükenmiş ve kurumuş halka savaş felaketleri ve siyasi gaflardan başka bir şey vermediği günlerde gerçekleşti. Katalanya ve Portekiz ayaklandı, Fransızlar da her zamanki pastadan bir pay kapmaya çalıştılar ve İspanya büyük bir iç savaşın, felaketin ve utancın içine gömüldü. Bu karanlık zamanlara yeri geldiğinde ayrıca değineceğim. Şu an için bizi ilgilendiren konu, El Prado'daki o gece; şair sert bir tavırla kafasını salladı ancak bir yandan da kendini frenliyor, alçakgönüllü hatta neredeyse kibar davranıyordu:

“İlham perilerime danışırım Ekselansları. Ve yapabileceğim her şeyi yapacağım.”

Olivares kontu şimdiden tatmin olmuş gibi bir havayla başını salladı.

Ona şüphem yok –derkenki ses tonundan, en ufak aksi bir ihtimali dahi düşünmediği anlaşılıyordu. Osuna düküyle olan sekiz bin dört yüz reallik davanıza gelince, bilirsiniz ki sarayda işler yavaş yürür.. ama yürür.. Bir gün bana uğrayın da daha müsait bir zamanda rahat rahat sohbet edelim. Ve şiirimi de getirmeyi unutmayın.

Quevedo'yu selamladı ve bu sırada arkadaşlarına dönüp gözünün ucuyla, bir miktar utançla karışık bir bakış atmayı da ihmal etmedi. Özellikle de Guadalmedina kontunu izliyor, alay ettiğine dair bir işaret arıyordu fakat Álvaro de la Marca tecrübeli bir saraylıydı ki hicivcinin keskin yetilerini biliyordu ve hiçbir şey duymamış gibi saf bir tavır takınmıştı.

Kralın gözdesi, Diego Alatrisme'ye doğru döndü.

“Size gelince sayın komutan, yardımcı olamadığım için üzgünüm – ses tonu onun konumunda olabilecek herhangi biri kadar mesafeli ama aynı zamanda dostçaydı. İtiraf etmeliyim ki; belki de daha önceden tanışıyor olmamız gibi tuhaf bir nedenden dolayı size karşı anlaşılamaz bir zaaf hissediyorum. Beni bu buluşmaya getiren şey, sevgili arkadaşım Don Álvaro'nun ricasının yanı sıra bu zaafımdır. Ancak bilmenizi isterim ki; insanın yetkileri arttıkça, kullanabilme fırsatı kısıtlanıyor.

Alatrisme bir elinde şapkasını tutuyordu, diğer elini de kılıcının topuzuna koymuştu.

“Kusura bakmayın Ekselansları ama ağzınızdan çıkacak tek bir kelimeyle bu delikanlıyı kurtarabilirsiniz.”

“Sanırım öyle. Aslına bakacak olursanız, benim el yazımla yazılmış ve imzalanmış bir emir bile yeterli olurdu. Ama bu iş o kadar da kolay değil. Bunun karşılığında başka ödünler vermem gerekir ve benim mesleğimde çok gerekli olmadıkça ödün vermemek gerekir. Ve Tanrı'nın ve kralımızın bana emanet ettiği ciddi sorumlulukların yanında sizin genç arkadaşınızla ilgili durum pek önemsiz kalıyor. Bu yüzden size şans dilemekten başka yapabileceğim bir şey yok,” diyerek konuyu kapattığını belli eden bir bakış attı. Ancak Alatrisme gözünü bile kırpmadan ona bakmaya devam ediyordu.

“Ekselansları, elimde bir künye kaydı ve hayatımı kazandığım kılıcımdan başka hiçbir şey yok.” Komutan iki dünyanın başbakanına bir şey anlatıyor değil de yüksek sesle düşünüyormuş gibi ağır ağır konuşuyordu. “Ağzım pek laf yapmaz ama benim silah arkadaşım olan babası kralımızın olduğu kadar sizin de olan savaşlardan birinde ölmüş olan

masum bir genci yakacaklar. Belki ne ben, ne Lope Balboa ne de oğlu, az önce belirttiğiniz gibi önemli değiliz. Ancak gün gelir devran dönebilir ve hiç kimse hayatın karşımıza neler çıkaracağını bilemez. Bir gün iyi bir kılıcın, dünyanın tüm belgelerinden, kraliyet mühürlerinden ve kâtiplerinden çok daha fazla işe yarayıp yaramayacağını kimse bilemez. Eğer askerlerinizden birinden yadigâr bu yetime yardım ederseniz, size söz veriyorum ki, ihtiyacınız olduğunda siz de bana güvenebilirsiniz.”

Ne Quevedo ne Guadalmedina kontu ne de herhangi başka biri, Diego Alatriste’yi bu kadar fazla lafı arka arkaya sıralarken duymuştu. Kralın gözdesi onu lafını kesmeden, hareket etmeden, yalnızca cin gibi bakan karanlık gözlerine odaklanmış halde dikkatle dinliyordu. Komutan hüzünlü bir hürmetle konuşuyordu, ancak bu hürmette sert bir şeyler de vardı. Eğer kibirlilikten uzak ve sakın ses tonu ve yumuşak bakışları olmasaydı, bu sertlik kabalık olarak algılanabilirdi. Ancak yalnızca olası bir durumu anlatmaya çalışır gibiydi.

“Beş yıl mı, yedi yıl mı, on yıl mı sürer bilemem,” diye ısrar etti, “ama bana güvenebilirsiniz.”

Çok uzun bir sessizlik oldu. Arabanın kapısını kapatarak görüşmeye bir son vermek üzere olan Olivares kontu durdu. Avrupa’nın en kudretli adamı, tek bir hareketiyle altın ve gümüş yüklü gemileri ve ülkenin tüm ordularını yerinden oynatabilecek olan bu insan, Flandr’ın karanlık askerine gözlerini dikip baktı. Korkunç derecede siyah bıyıklarının altından sanki gülümsüyor gibiydi.

“Vay be!” dedi.

Bize sonsuza kadar sürecekmış gibi uzun gelen bir süre boyunca ona baktı ve ardından deri kaplı dosyasından yavaşça bir kâğıt parçası çıkararak elindeki kurşun kalemle kâğıda dört kelime yazdı:

Alquézar, Huesca, Yeşil Kitap. Yazdıklarını dikkatlice tekrar okudu ve kâğıdı, son saniyeye kadar bir şüphesi varmış gibi yavaşça Diego Alatrisme'ye uzattı.

“Çok haklısınız komutan,” diye mırıldandı. Hâlâ düşünceliydi ve gözleri Alatrisme'nin sol yanında duran kılıcının üzerindeydi. “Gerçekten de bunu hiç kimse bilemez.”

VIII. BÖLÜM

Gece Ziyareti

Diego Alatrisme anahtarı kilide sokup yavaşça çevirirken, San Jerónimo Kilisesi'nin çanı iki kez çaldı. O akşam içeriden yağlanmış olan kilit yumuşak bir tık sesiyle kolayca açıldığında, Alatrisme'nin yaşadığı gerginliğin yerini rahatlama aldı.

Kapı gıcırdamadan karanlığın içine doğru açıldı. *Auro clausa patent*. Dómine Pérez “altın tüm kapıları açar” derdi ve Don Francisco de Quevedo Bay Altın'dan “kudretli bir süvari” olarak bahsederdi. Altının kaynağı Komutan Alatrisme'nin delik cebi değil, Guadalmedina kontunun kesesiydi, ancak bu pek önem taşı mıyordu. Adı, kaynağı ya da kokusu kimse için önemli değildi. Anahtarları ve evin krokisini satın almaya yetmişti ve onun sayesinde birileri hiç de hoş olmayan bir sürprizle karşılaşacaktı.

Alatrisme, Don Francisco eyerinde yolculuk kıyafetleri, kılıcı, bavulu ve tabancası, şapkasının içindeki koyun postu astarda da Olivares kontunun ona emanet etmiş olduğu o dört kelimeyle birlikte iyi bir ata binerek dörtnala uzaklaşmadan önce, şaire Las Postas Caddesi'ne kadar eşlik etmiş ve onunla birkaç saat önce orada vedalaşmıştı.

Şairin çıktığı yolculuğu destekleyen Guadalmedina kontu, Alatrisme'nin aynı gece atılmaya hazırlandığı macera konusunda aynı coşkuyu göstermemiş ve ona “Beklesen daha iyi olur” demişti. Ancak Komutan bekleyemezdi. Quevedo'nun yolculuğu karanlığa atılan bir kurşundan başka bir şey değildi ve Alatrisme onu beklerken bir şeyler yapmalıydı.

Kamasını kınından çıkardı ve sol elinde tutup avluyu geçti. Hizmetçileri uyandırabilecek bir gürültü çıkarmamak için karanlıkta dikkatle ilerleyerek eşyalara takılmamaya özen gösterdi. Aralarından en az bir tanesi –anahtarları ve krokiyi Álvaro de la Marca'nın ajanlarına temin etmiş olan– o gece sağır, dilsiz ve körü oynayarak uyumaya devam edecek olsa da, geri kalanlar en azından yarım düzineydi ve uykularının bu saatte bölünmesine çok içerleyebilirlerdi. Komutan gerekli önlemleri almıştı. Üzerinde koyu renk kıyafetler vardı ve ona herhangi bir engel oluşturabilecek bir manto giymek ya da şapka takmaktan kaçınmıştı. Güzelce yağlanmış, ateşlenmeye hazır tabancalarından birini kemerine yerleştirmiş, kılıcına ve kamasına ek olarak kendisinin de katkılarıyla tehlikeli bir yer haline gelen Madrid'de ona vaktinde önemli hizmetler vermiş eski sığır derisi önlüğünü de yanına almıştı. Botlarını Juan Vicuña'nın batakhanesinde bırakarak hızlı ve bir gölge kadar sessiz olarak hareket etmesine olanak sağlayan deri bir sandalet giymişti. Sandaletlerin değerini, Flaman kâfirlerin boğazını kesmek için bir gece yarısı çukurların ve mazgallı siperlerin arasından hiç ses çıkarmadan kayıp geçmesi gerektiği zaman anlamıştı.

Ev suskun ve karanlıktı. Yürürken bir kuyunun ağzına çarptı ve kuyunun etrafından dolaşarak aradığı kapıyı sonunda buldu. İkinci anahtar görevini beklendiği gibi yaptı ve Komutan kendini oldukça geniş bir merdivende buldu. Nefesini tuttu ve basamakların tahtadan değil de taştan olmasına şükrederek en ufak bir gürültü çıkarmadan yukarı çıktı. Yukarıda, bir gardırobun arkasına saklanarak tam olarak nerede olduğunu anlayabilmek için bekledi. Ardından birkaç adım daha attı ve gölgeli kori-

dorda kısa bir süre tereddüt ettikten sonra sağdan ikinci kapıya doğru ilerledi ve eline kamasını alıp herhangi bir mobilyaya çarpmaması için kılıcını tutarak odadan içeri girdi. Pencerenin hemen yanında, bir gaz lambasının ışığıyla hafifçe aydınlanmış derin bir karanlıkta, Luis de Alquézar kütük gibi uyuyordu. Diego Alatraste gülümsemesini tutamadı. Kudretli düşmanı, koskoca krallık kâtibi bu adam, karanlıkta uyumaktan korkuyordu.

Yarı uyanık haldeki Alquézar, bunun bir kâbus olmadığını idrak etmekte gecikti. Uykusunda diğer tarafa dönerken çenesinin altındaki kama etine battığında, bunun kötü bir rüya değil de tatsız bir gerçek olduğunun farkına vardı. Ödü kopmuş bir halde korkuyla doğruldu, gözlerini kırptırdı ve tam çılgılık atmak için ağzını açacaktı ki Diego Alatraste eliyle ağzını kapattı.

“Tek bir kelime edersen,” diye fısıldadı Komutan, “seni öldürürüm.”

Kraliyet kâtibinin, gece yatarken giydiği başlığı ve ağzını tıkayan demirden el arasında kalan gözleri ve bıyığı korkuyla titriyordu. Yüzünün birkaç santim ötesindeki gaz lambasının zayıf ışığı, Alatraste’nin heybetli yüzünün, gür bıyıklarının ve kamasının keskin hatlarını aydınlatıyordu.

“Silahlı korumalarınız var mı?”

Alquézar başını “hayır” anlamında salladı. Nefesi, Komutan’ın avuç içlerini nemlendiriyordu.

“Benim kim olduğumu biliyor musunuz?”

Korku dolu gözlerini kırptırdı ve kısa bir süre sonra başını sallayarak komutanı tanıdığını belirtti. Alatraste elini ağzından çektiğinde Luis de Alquézar bağırmaya kalkışmadı. Ağzı bir karış açık, hayretten donakalmış vaziyette, hayalet görmüş gibi

Komutan'ın üzerine düşen gölgeye bakıyordu. Komutan kamayı Alquézar'ın gırtlığına biraz daha bastırdı.

“Çocuğa ne yapacaksın?”

Alquézar'ın korkudan pörtlemiş gözleri kama-
dan başka bir şey görmüyordu. Takkesi yastığına
düşmüştü ve lamba yuvarlak soysuz yüzünü, kaba
burnunu, seyrek, cılız ve kısa sakallarını daha da
vurgulayan seyrek, dağınık ve yağlı saçlarını aydın-
latıyordu.

“Kimden bahsettiğinizi anlamıyorum,” dedi kısık bir sesle.

Boynundaki kama bile içindeki öfkeyi gizlemesine yetmiyordu. Alatrisme adam bir inilti çıkarıncaya kadar kamanın ucunu bastırmaya devam etti.

“O zaman, Tanrı şahidim olsun ki sizi şimdi öldüreceğim.”

Alquézar yeniden acı dolu bir şekilde inledi. Gözünü kırpmaya bile cesaret edemedi hareketsizce duruyordu. Çarşaflar ve pijamaları ter, korku ve nefret kokuyordu.

“Benim elimde değil,” dedi sonunda kekeleyerek. “Enkizisyon...”

“Enkizisyon falan deyip beni atlatmaya kalkma. Enkizisyon değil. Peder Emilio Bocanegra ve siz, yalnızca o kadar.”

Alquézar, ortamı yumuşatmaya çalışır bir havayla, gözlerini gırtlığa dayalı kamadan almaksızın bir elini oldukça yavaşça yukarı kaldırdı.

“Belki şöyle bir şey yapmayı deneyebiliriz,” diye mırıldandı.

Korkmuştu. Ancak gündüz vaktinde bu kama boynundan uzak bir yerdeyken kraliyet kâtibinin tavrı çok daha farklı olabilirdi. Hatta öyle olacağı şüphesizdi. Ancak Alatrisme'nin denemekten başka şansı yoktu.

“Eğer delikanlının başına bir şey gelirse,” dedi suratını Alquézar’ın suratına çok yaklaştırmak, “bu gece geldiğim gibi buraya geri gelirim ve siz uyurken bir it gibi boğazınızı keserek öldürürüm sizi.”

“Yine söylüyorum ki Engisizyon...”

Lamba sönecek gibi titredi ve ışığı bir an için cehennem ateşinden kopan bir kıvılcım gibi Komutan’ın gözlerine yansıdı.

“Siz uyurken,” diye tekrarladı. Göğsüne koyduğu eliyle adamın korkudan titrediğini fark edebiliyordu. “Yemin ederim.”

Komutan’ın bunu yapacağından hiç kimse bir parça bile şüphe duyamazdı ve Alquézar’ın bakışı da bunu yansıtıyordu. Ancak Komutan düşmanında bu gece öldürülmeyecek olduğunu bilmenin verdiği rahatlığı da gördü. Bu acınası adamın dünyasında gece geceydi, gündüz de gündüz ve yeni bir satranç oyunu gibi her şey yeni bir günde en baştan başlayabilirdi. Alatrisme birdenbire, kamasını çektiği anda kraliyet kâtibinin gücü yine ele geçireceğini fark etti. Ne yaparsa yapsın ölüme mahkûm edilmiş olduğunu biliyordu ve bu onda yoğun, soğuk ve umutsuz bir öfke yarattı. Tereddüt etti ve Alquézar bu tereddüdü anında idrak etti. Alquézar’ın tüm fesat düşünceleri kamadan yansıyormuşçasına, Komutan bir anda her şeyi olanca berraklığıyla kavradı.

“Eğer beni şimdi öldürürseniz,” dedi Alquézar yavaşça, “delikanlının hiçbir kurtulma şansı kalmayacak.”

Bu doğrudu ama Komutan adamı öldürmese de sonuç değişmeyecekti. Bu nedenle Komutan, hemen oracıkta kraliyet kâtibinin boğazını keserek en azından bu yılan yumurtalarından birini dünyadan silmiş olmanın doğru bir hareket olup olmayacağını kısaca düşünmek için bir adım geri çekildi. Ancak

benim akıbetim onun elini kolunu bağılıyordu. Düşünmek için yer arar gibi etrafına bakınmak üzere birkaç adım attı ve tam o sırada dirseğiyle komodinun üzerinde duran bir şarap sürahisine çarptı. Sürahi yere düştü ve bir arkebüz atışı gibi büyük bir gürültüyle kırıldı. Ne yapması gerektiği konusunda kararsız kalan Alatrisme kamayı yeniden düşmanının boynuna dayamaya hazırlanırken kapıda bir ışık belirdi. Gözlerini kaldırdığında, elinde bir mumluk ve üzerindeki geceliğiyle şaşkın ve uykulu bir halde kapıda duran Angélica de Alquézar ile göz göze geldi.

O andan itibaren her şey çok hızlı gelişti. Kız korkudan değil ama nefretten kaynaklanan keskin ve ürpertici bir çığlık attı. Yavruları kaçırılan dişi bir şahinin gece yarısı attığı çığlıklara benzeyen ve Alatrisme'nin tüylerini diken diken eden uzun, bitmek bilmeyen bir çığlıktı bu. Komutan kaması elinde, bu kadınla ne yapacağını bilmeksizin şaşkın bir halde yataktan uzaklaşmak istediği sırada, Angélica kurşun gibi fırlayarak çoktan yatak odasının diğer ucuna kadar gelmişti.

Saçlarındaki bukleler ve üzerindeki beyaz ipek geceliğiyle odanın o loş ışığında bir hayaletin silueti gibi görünen genç kız, elindeki mumluğu yere, kendini de Alatrisme'nin üzerine attı – genç kız çok güzel görünüyordu ama bu Komutan'ın o an ilgilemeyeceği en son şeydi. Komutan'ın kamayı tutan elini tutarak sarışın, vahşi ve küçük bir av köpeği gibi ısırırdı. Korkuyla dolan Komutan dişleriyle kolunda asılı kalan genç kızı sallayarak üzerinden atıp yere çarpmak istese de kız vazgeçmiyordu. Komutan bir yandan genç kızla uğraşırken, diğer yandan kamasından kurtulup beklenilmedik bir süratle yataktan

kalkarak pijaması ve çıplak bacaklarıyla eline bir hançer geçirmek üzere dolaba doğru koşarken “Kattiller!”, “Yardım edin!”, “Yetişin!” ve benzeri çığlıklar atan amcasını izliyordu. Kısa bir süre sonra Komutan evde bir hareketlenme olduğunu hissetti. Evden ayak sesleri ve patırtılar yükseliyor, uykudan uyanan insanların koşuşturmaları, yani binlerce şeytanın gürültüsü duyuluyordu.

Komutan sonunda üzerinden sertçe atıp yere düşürdüğü genç kızdan kurtulmayı başardı. Bunu neyse ki tam zamanında yapmıştı, yoksa dengesiz bir biçimde yürüyen Luis de Alquézar’ın kılıç darbesi o an Alatrisme’nin parlak kariyerine bir son vermiş olabilirdi. Alatrisme kendisini odanın içinde kovalayan Alquézar’ın kılıç darbeleriyle postu deldirmemeye çalışırken elini kılıcına attı ve arkasını dönerek Alquézar’ı geri püskürtmeyi başardı. Daha sonra sıvışabilmek için kapıyı aradı, ancak insanın kanını donduran bir çığlıkla tekrar saldırıya geçmek üzere ona doğru koşan kızla çarpıştı.

Angélica, Alatrisme’nin anlamsızca önünde tuttuğu ve genç kızı bir tavuk gibi şişe geçirmemek için son saniyede havaya kaldırdığı kılıcı hesaba katmaksızın yeniden atağa kalktı. Göz açıp kapayıncaya kadar tırnaklarını ve dişlerini Alatrisme’nin koluna geçirmişti. Bu arada darbelerin yeğenine de gelebileceğini düşünmeden tüm kötülüğüyle kılıcını sallayan Alquézar’dan kaçmaktan başka bir şey düşünemeyecek kadar köşeye sıkışan Alatrisme, genç kızı üzerinden atmaya başaramıyor ve odanın bir o yanına bir bu yanına koşturuyordu. Bu iş sonsuza kadar sürecekti gibiydi, ancak Alatrisme genç kızı itip uzaklaştırmayı başardı ve Alquézar’ı bir kılıç hamlesiyle çanak çömlek gürültüsü arasında yere düşürdü.

Komutan sonunda koridora çıkmayı başardı, ancak bu sefer de ellerinde silahlarla yukarı çıkan dört hizmetçiyle karşı karşıya geldi. Bu çok kötü bir durumdu. O kadar kötü ki, tabancasını çıkarıp merdivendekilere yakın menzilden ateş açtığı anda ellerin, ayakların, kolların, kılıçların, siperlerin ve sopaların birbirine girdiği bir karmaşa yaşandı. Karşısındaki adamlar yeniden toparlanmaya vakit bulamadan Komutan odaya geri döndü, kapının kilidine ateş etti ve pencereye doğru koşarak odayı rüzgâr gibi geçti. Pencereye varmadan önce Alquézar'ın iki tane kılıç hamlesinden daha kaçıp kurtulmak zorunda kaldı ve ne şanssızlıktır ki, on iki yaşındaki kızda neden olduğu şüpheli bir vahşilikle üzerine tırmanarak kan emici bir yaratık gibi koluna yapışan Angélica'yla üçüncü kez karşılaştı. Komutan bir şekilde pencereye vardı ve bir tekmeyle pencere kanadını açtı. Bu arada bir kılıç darbesiyle Alquézar'ın üstündeki geceliği yırttı ve Alquézar sersemlikle üstünü başını örtmeye çalışarak yatağına doğru gitti. Bu sırada tek ayağını dışarıya çıkaran Komutan bir yandan hâlâ Angélica'dan kurtulmaya çalışıyordu. Angélica'nın mavi gözleri ve Don Luis de Góngora'nın Senyör de Quevedo'dan özür dileyerek "gül yaprakları arasındaki ufacık inciler" diye betimlediği minicik bembeyaz dişleri emsalsiz bir vahşilikle ışık saçıyordu. Bu işten yeterince bıkmış olan Alatrisme, sonunda genç kızı buklelerinden ve kolundan yakalayıp tiz ve öfkeli bir oyuncak bebek gibi fırlattı ve genç kız amcasının üzerine düştüğünde amcayla yeğen yatağa doğru savruldu.

Daha sonra Komutan kendini pencereden aşağıya bıraktı. Avluyu geçerek caddeye çıktı ve bu kâbusu tamamen geride bırakana dek durmadan koştu.

Alatriste, gölgelere sığınarak en karanlık sokaklardan Juan Vicuña'nın kumarhanesine doğru ilerledi. La Posada de la Villa'dan La Cava Alta'ya ve oradan da La Cava Baja'ya indi ve bu kadar erken bir saatte ortalıkta tek bir insanın dahi görünmediği Puerta Cerrada Caddesi'ne inmeden önce Fadrique eczanesinin yanından geçti.

Düşünmek istemiyordu, ancak kendini düşünmekten alamıyordu. Durumu daha da kötüleştirmekten başka bir işe yaramayan bir hata yapmış olduğuna emindi. Soğuk bir öfke, şakaklarında ve nabzında atıyordu ve o anda umutsuzluğunu ve öfkesini dışarı boşaltabilmek için kendi suratının ortasına bir yumruk indirebilirdi. Yavaş yavaş sakinleşip kendini toparlamaya başladığında, başkalarının onun adına karar vermesini beklemeden bir şeyler yapma dürtüsünün, ne avlayacağını bilmeden ava çıkan çaresiz bir kurt gibi ininden çıkmasına sebep olduğuna karar verdi.

Hayat, ne kadar uzun sürerse sürsün, insan kendinden başkası hakkında endişe duymak zorunda kalmadıkça aslında çok basit bir şeydi. Bu, her gün birilerinin boğazının kesildiği, kimsenin kimseden bir şey beklemeden ve canlı kalmaya çalışmaktan başka bir sorumluk taşımadan kendi çabasıyla ayakta kalmaya mecbur bırakıldığı zor bir dünyaydı. Napoli'deki kalyonların ve Flandr'daki birliklerin emektar askeri Diego Alatriste y Tenorio yılları boyunca kendini, kılıcıyla çözemeyeceği duygusal meselelerden uzak tutmuştu. Ancak şimdi olduğu yere bakacak olursak kısa bir süre önce adını dahi bilmedi bir genç her şeyi ters yüz etmişti ve Komutan bu genç sayesinde, ne kadar yiğit ve soylu olursa olsun, herkesin kalkanında delikler olduğunun farkına varmıştı.

Delikler deyince aklıma geldi... Bu arada Alatrıste, Angélica'nın ısırıkları yüzünden hâlâ acıyan sol koluna şöyle bir dokundu ve yüzünde oluşan takdirle karışık alaycı ifadeye engel olamadı. "Bazen trajediler komedilerin tüm niteliklerini taşır," diye söylendi kendi kendine. Komutan'ın hakkında pek de bir bilgi sahibi olmadığı bu sarışın ve ufak tefek kedi -ben dahi daha önce ondan hiç söz etmemiştim ve komutan onunla olan ilişkim hakkında hiçbir şey bilmiyordu- amcasının yeğeni olmaya layık bir şekilde davranarak tipinden beklenmeyen bir öfke göstermişti.

Alatrıste, Luis de Alquézar'ın korkunç gözlerini, ağzını kapatan elindeki nefesini, keskin ter kokusunu ve korkusunu bir kez daha hatırlayarak omuzlarını silkti. Askerlere özgü o soğukkanlılığı ve metaneti sonunda ağır basmaya başladı. "Davranışlarımızın sonuçlarını tahmin etmek asla mümkün değil," diye düşündü. En azından bu gece ziyaretinin onda yarattığı korkudan sonra Luis de Alquézar savunmasız olduğunu biliyordu. Onun boynu da herhangi birinin boynu kadar bir kamanın merhametine bakıyordu ve bunun farkına varması, duruma göre iyi de kötü de olabilirdi.

Bu çelişkili düşünceler içerisinde yol almaya devam ederken kendini Plaza Mayor'un birkaç adım uzaklığındaki Plaza Conde de Barajas'ta buldu ve köşeyi dönmek üzereyken ılık ve çok sayıda insan gördü. Gezinti saatleri olmadığından, bir koridora saklanarak önlem almayı seçti. Gelenler Juan Vicuña'nın kumarhanesinden çıkan müşteriler, akşamdan kalmalar ya da kanun adamları olabilirdi. Ancak her kim olursa olsunlar, bu Komutan için beklenmedik birileriyle karşılaşmanın ve tehlikeye atılmanın vakti değildi.

Yere koydukları bir el feneri sayesinde, Komutan bu adamların Cuchilleros kemerine bir afiş astıklarını ve daha sonrasında da caddeden aşağıya doğru yürüyerek uzaklaştıklarını gördü. Beş kişilerdi, silahları vardı ve ellerinde bir afiş rulosuyla bir kova tutkal taşıyorlardı. Alatrisme aralarından bir tanesinin Enkizisyon'un yakını olan kişilerin sahip olduğu siyah bastonlardan taşıdığını görmemiş olsaydı, ne yaptıklarına takılmadan yürüyüp gidebilirdi. Adamlar gözden kaybolur kaybolmaz afişin yanına gitti ve ne yazdığını okumaya çalıştı ama hiç ışık yoktu. Tutkal yeni sürülmüş olduğundan afiş kolayca duvardan sökerek dörde katladı ve yanına aldı. Kemerin basamaklarını tırmanmaya koyuldu. Meydandaki kemerlerin altından geçerek Juan Vicuña'nın gizli kapısını açtı ve bir mum yaktı. Tüm bunları, kendini kötü haberler taşıyan bir mektubun pullarını çıkarmakta sallanan biri gibi sabırlı olmaya zorlayarak yaptı. Ve işte, kötü haber karşısındaydı. Afiş Enkizisyon Mahkemesi'ne aitti:

“Tüm vatandaşlarımıza, şehrimizin sakinlerine ve Majestelerine duyurulur: Enkizisyon Mahkemesi önümüzdeki Pazar günü Plaza Mayor'da bir Auto de Fe töreni düzenleyecektir.”

Komutan Alatrisme hayatını gaddar bir yoldan kazanıyor olmasına rağmen Tanrı'nın adını gereksiz yere ağzına alan adamlardan değildi. Ancak bu kez ağzından öyle bir küfür çıktı ki, küfrün etkisi mumun ateşini adeta titretti. Pazar gününe bir haftadan daha az bir süre kalmıştı ve o zamana kadar Komutan'ın Şeytan'a küfrederek beklemekten başka yapabileceği en ufak bir şey yoktu. Dahası, kraliyet kâtibine yaptığı bu gece ziyaretinden sonra buna bir

de ertesi gün duvarlara kellesine fiyat biçen yeni bir afiş asılması ihtimali ekleniyordu. Elindeki kâğıdı buruşturdu ve uzun bir süre boyunca boşluğa bakarak duvara yaslanmış bir halde hareketsizce durdu.

Bir tanesi hariç elindeki tüm kurşunları harcamıştı. Artık tek umudu Don Francisco de Quevedo'ydu.

İzninizle, şimdi yeniden kendi hikâyeme dönerek, neredeyse gece gündüz mefhumumu kaybetmek üzere olduğum Toledo'nun gizli zindanlarındaki hücrelerde geçen günlerimden bahsedeceğim. Kızıl saçlı görevlinin –söylenilene göre Judas da kızıl saçlıymış ve benim işkencecim de günlerini onun gibi dolduruyordu– ardı ardına gelen şaplaklarıyla geçen birkaç celseden sonra ağızımdan bahse değer hiçbir şey kaçırmadığımdan, beni neredeyse rahat bıraktıklarını söyleyebilirim. Elvira de la Cruz'un suçlaması ve Angélica'nın verdiği kolye onlar için yeterli gibiydi ve gerçekten de çok zor geçen son celse “Yalan söylüyorsunuz!”, “Doğruyu söyle!” ve “İtiraf et!” bağırışlarıyla uzatıldıkça uzatılmış bir sorgudan ibaretti. Dönüp dolaşıp suç ortaklarımın isimlerini soruyorlar ve her sessiz kalışımda –ki her seferinde sessiz kalıyordum– ellerindeki kamçı sırtımda patlıyordu. Şunu söyleyebilirim ki, dik duruşumu yitirmedim ve ağızımdan tek bir isim dahi çıkmadı. Ancak o kadar zayıf ve bitkindim ki, işe yarayan sonuçlar doğuran bayılma taklitlerim artık gerçek olmuştu ve beni cehennem azabından kurtarıyordu. İşkencecilerim daha ileriye gitmemelerinin tek nedeninin Plaza Mayor'da benim için düzenlenecek şenlikte oynayacakları başrolden mahrum kalmak istememeleriydi.

Tüm detayları inceleyebilecek bir durumda degildim. Kafam öylesine bulanıktı, öylesine aptallaş-

mıştım ki, nemli bir hücrenin karanlığında yerde dolaşan sıçanın sesini duyarak uyumaya çalışırken ürpertiyle uyanan ya da kamçı darbelerine karşı duran Íñigo'da kendimi bulamıyor, onu tanıyamıyordum. Tek gerçek korkum, on dört yaşımı doldurana dek bu zindanlarda çürümek ve er ya da geç kurbanı olacağımı söyler gibi sorgu odasının bir köşesinde durmaya devam eden tahtadan ve ipli tertibatla yüz yüze geleceğimdi.

Bu arada sıçanı avlamıştım. Isırıklarından korkarak uyumaktan bıkmış olduğumdan, uzun saatlerimi onu incelemeye adadım ve sonunda onun alışkanlıklarını kendi alışkanlıklarımdan bile daha iyi bilen bir hale geldiğimde işi sonuçlandırdım. Tedbirliliğini –ihtiyar ve tecrübeli bir sıçandı–, yürekliliğini ve o duvarlar arasında dolaşma yöntemini öğrendim. Adımlarının takip ettiği yolu ezberledim. Böylece bir gece uyuyor taklidi yaparak her seferinde birkaç parça ekmek kırıntısının hazır bulunduğu o köşeye ulaştığına emin olana dek, her zamanki yolunu izlemesine izin verdim. Ardından su sürahisini elime geçirdiğim gibi sıçanın üzerine geçirdim. O kadar şanslı bir denemeydi ki, bir “Ay!” –ya da sıçanlar can verirken ne diyorlarsa onu– bile diyemeden nalları dikti.

En sonunda, o gece rahat bir uyku çekebildim. Ancak ertesi sabah onu özlemeye başlamıştım bile. Onun yokluğu bana, Angélica'nın ihaneti ya da kısacık hayatımın büyük ihtimalle içinde biteceği alevler gibi birçok başka şeyi düşünecek zamanı vermişti.

Beni közlere atacak olmaları, güç gösterisi ya da yiğitlik yapmak için söylemiyorum, gerçekten de beni çok aşırı endişelendirmiyordu. Çektiğim acılardan ve mahpusluktan o kadar yorulmuştum ki,

herhangi bir değişiklik benim için özgürlük manasına gelebilirdi. Kendimi genellikle yanarak ölmenin ne kadar süreceğini hesaplamakla meşgul ederdim. Eğer uygun bir dille sözünden dönersen, iş daha nazik bir biçimde hallolurdu ve odun yığınınını ateşe vermeden seni boğarak öldürürlerdi. Sonuçta ne olursa olsun, hiçbir acının sonsuza dek sürmüyor olması beni teselli ediyordu. Üstelik o dönemlerde ölmek çok kolay ve fazlasıyla sıradan bir olaydı. Ve ben, ruhumun cesur asker Lope Balboa'nın ruhu ile buluşmasını engelleyecek kadar günah işlememiştım. Sizlerden özür dileyerek, durumu performansından fazlasıyla memnun kaldığım bir sınav gibi düşündüğümde –bu suçlamalara maruz kalmamın tek sebebinin Komutan'ı ve arkadaşlarını ele vermemiş olmam olduğunu unutmayalım– kahramanca sürülen bir hayatın önemine inanan benim yaşımdaki bir insan için bu yaşadıklarım daha katlanılabilir hale geliyordu. Gerçekten de doğuştan cesur bir delikanlı olup olmadığımı bilmiyorum ama Tanrı şahidim olsun ki eğer cesarete giden ilk adım insanın gerçekten cesurca davranabilmesiyle atılıyorsa, ben bu adımlardan az sayıda atmamıştım.

Ancak yine de sonsuz bir keder hissediyordum. Ağlama isteğine benzeyen ama arada sırada dışarı attığım acı dolu gözyaşları ya da bedensel zayıflıkla hiçbir alakası olmayan çok derin bir acıydı bu. Daha çok, annemin ve kız kardeşlerimin, Komutan'ın bir hareketimi onayladığında sessizce bana bakışının, Oñati'nin yumuşak ve yeşil dağ eteklerinin, çevre köylerdeki çocuklarla oynadığım çocukluk oyunlarımın hatıralarıyla ilgili üzgün ve soğuk bir ıstıraptan ibaretti. Tüm bunlara sonsuza kadar veda edecek olduğuma üzülüyordum. Hayattaki tüm güzel şeylerin benim için geride kalmış olmasına ve

bir daha asla onlara sahip olmayacağıma üzülüyordum. Ve hepsinden ötesi, Angélica de Alquézar'ın gözlerine son bir kez daha bakamayacağıma üzülüyordum.

Sizlere yemin ederim, ondan nefret etmeyi başaramamıştım. Aksine, buraya düşmemde rol oynamış olduğu gerçeği içimdeki hatırasının efsununu daha da yoğunlaştıran acı bir tat bırakıyordu ağzımda. Kötü ruhlu –ve İsa şahidimdir ki geçen zamanla birlikte daha da kötü oldu– ama çok da güzel bir genç kızdı. Şeytanlığı ve güzelliği bir arada taşıyabilmesi beni ona hayran bırakıyordu ve onun yüzünden cezalandırılmak ya da acı çekmek bana ıstıraplı bir zevk veriyordu. Gerçekten de bana büyü yapıldığı düşünülebilirdi. Ancak ilerleyen zamanlarda, yıllar geçtikçe, ruhları Şeytan tarafından ele geçirilmiş bir sürü adamın hikâyesini dinledim ve her hikâyede kendimi gördüm. Angélica de Alquézar benim ruhumu ele geçirmiş ve hayatı boyunca bırakmamıştı.

Ve ben, onu binlerce kez öldürebilecek ve binlerce kez de onun uğruna gözümü kırpmadan ölebilecek olan ben, o benzersiz gülümsemesini, soğuk ve mavi gözlerini, bembeyaz, yumuşak ve pürüzsüz tenini ve yara izleriyle kaplı tenimin unutamadığı o tatlı dokunuşunu asla ve asla unutmayacağım. Bu anlattığım hikâyenin geçtiği zamanlardan çok sonraları, artık çocuk olmadığımız dönemlerde, onu aşkla ve nefretle kucaklayıp ertesi gün ölü ya da canlı uyanabilmenin umurumda olmadığı o gece bende bıraktığı sırtımda taşıdığım şu büyük hançer yarası gibi silinmez yaralardan bazıları lanet olsun ki onun eseriymiş. Angélica gözlerimin içine bakarak yaramı öptükten sonra kanla kırmızıya boyanan dudaklarıyla hemen yanı başımda “Seni henüz öldürmemiş olduğuma memnunum” demişti. Bu laf-

ları ne bu dünyada ne de öbür dünyada hiçbir zaman unutmayacağım.

Endişeli, ihtiyatlı ya da açığız değilse bile Luis de Alquézar sabırlı bir kargaydı ve elinde oyunu kendi kurallarıyla sürdürmeye yetecek de artacak kadar koz vardı. Bu yüzden kimseye yarar sağlamamak konusunda oldukça dikkatliydi. Diego Alatrisme'nin ismi ilan edilmemişti ve Komutan gününü aynen önceki günlerde olduğu gibi Juan Vicuña'nın kumarhanesindeki gözden irak, güvenli bir odada geçirdi. Ancak o dönemlerde Komutan'ın geceleri günlerinden daha hareketli geçiyordu ve ertesi gecenin karanlığında başka bir eski tanıdığını ziyaret etti.

Zaptiye teğmeni Martín Saldaña günün son devriyesinden döndüğünde León Caddesi'ndeki evinin kapısının önünde Komutan'la karşılaştı. Doğrusunu söylemek gerekirse, Saldaña Komutan'la değil de Komutan'ın ona doğru doğrulttuğu tabancasının ışıltısıyla karşılaşmıştı. Ancak Saldaña soğukkanlı bir adamdı. Ezelden bu yana üzerine doğrultulmamış silah kalmamış, her türlüşünü görmüştü. Bu tabanca da onu ne korkutuyor ne de heyecanlandırıyordu. Bu yalnızca sıradan bir olaydı. O yüzden ellerini beline koydu ve kafasında şapkası, sırtında paltosuyla sağ elinde tabancasını tutan, sol elini de ihtiyatlı bir biçimde kamasının sapına dayamış olan Diego Alatrisme'ye baktı.

“Tanrı aşkına Diego, ateşle oynamayı ne kadar da çok seviyorsun!”

Alatrisme yanıt vermedi. Teğmenin caddedeki loş ışıkla zar zor aydınlanan yüzünü görebilmek için gölgenin dışına doğru çıktı –Las Huertas Caddesi'nin köşesinde yanan kısa ve kalın mum dışında ortalığı

aydınlatan hiçbir şey yoktu– ve teğmene göstermek ister gibi tabancasının namlusunu yukarı kaldırdı.

“Buna ihtiyacım olacak mı?”

Saldaña birkaç saniye sessizce onu izledi.

“Hayır,” dedi sonunda, “şu an değil.”

Bu yanıt gerilimi yumuşattı. Komutan tabancasını kemerine yerleştirdi ve elini kamasının üzerinden çekti.

“Birlikte kısa bir gezintiye çıkacağız,” dedi.

“Anlayamadığım şey,” dedi Alatraste, “neden beni aramadıkları.”

Plaza Antón Martín'den o saatlerde ıssız olan Atocha Caddesi'ne doğru iniyorlardı. Gökyüzünde El Amor de Dios hastanesinin şapelinin arkasından görünen batmakta olan bir ay vardı ve ışığı çeşmenin suyu üzerinde dalgalanıyordu. Havada çürük sebze kokuları, katırların ve atların gübre kokuları vardı.

“Bilmiyorum, bilmek de istemiyorum,” dedi Saldaña. “Ama gerçek şu ki hiç kimse senin adını yetkililere vermedi.”

Çamurdan korunmak için birkaç adım geriye gitti ama ayağını yanlış bir yere koyunca kırılaşmaya başlamış sakallarının ardından bir küfür savurdu. Kısa pelerini katı görünümüne ve geniş omuzlarına dikkat çekiyordu.

“Ne olursa olsun,” diye devam etti, “çok dikkatli ol. Çavuşlarımın izini sürmüyor olmaları, seninle ilgilenilmediği manasına gelmiyor. Aldığım haberlere göre Enkizisyon'un yakınlarına büyük bir gizlilikle seni içeri alma emri verilmiş bulunuyor.”

“Sana nedenini söylediler mi?”

Saldaña Komutan'a bir yan bakış attı.

“Kimse bana bir şey söylemedi ve bilmek de istemiyorum. Bildiğim tek şey geçen gün tahtırevanın içinde ölü olarak bulunan kadını teşhis ettiler. La Adoracion Benita Manastırı’ndaki bir rahibe adayına mürebbiyelik yapan Maria Montuenga adında bir kadınmış. Bu isim sana tanıdık geliyor mu?”

“Hiç duymadım.”

“Ben de öyle tahmin ediyordum.” Zaptiye teğmeni kendi kendine gülümsedi. “Ve böylesi daha iyi, çünkü ne olursa olsun durum çok karışık. Dediklerine göre ihtiyar kadın pezevenklik yapıyormuş ve şimdi de Enkizisyon işin içine girdi. Sanırım sana bunlar da hiçbir şey çağrıştırmıyor, öyle değil mi?”

“Hem de hiç.”

“Anladım. Ayrıca kimsenin görmediği birtakım cesetlerden ve kimsenin hatırlamadığı bir yıkımın ortasında yerle bir olan bir manastırdan da bahsediyorlar.” Alatrıste’ye tekrar bir bakış attı. “Bu pazar günü yapılacak olan *auto de fe* töreniyle bunları ilişkili görenler var.”

“Ya sen?”

“Ben ilişki kurmam. Yalnızca emirleri alır ve yerine getiririm. Kimse bana bir şey anlatmadığı sürece, ki bu şartlar altında bu beni sevindiriyor, görür, dinler ve ağzımı sıkı tutarım. Bu benim mesleğimin bir gereği. Sana gelince Diego, seni de tüm bu işlerden uzak görmek istiyorum. Neden Madrid’den ayrılmadın?”

“Ayrılamam. Íñigo...”

Saldaña sert bir biçimde lafını kesti.

“Tamam kes! Sana ne senin şu Íñigon’la ne de başka bir haltla ilgili bir şey duymak istemediğimi söyledim. Pazar günkü törene gelince, bu konuda

söyleyecek bir şeyim var: Uzak dur! Tüm çavuşlarımı gırtlaklarına kadar silah kuşanmış olarak Enkizisyon Mahkemesi'nin hizmetine sunma emri aldım. Ne olursa olsun, ne sen ne de kutsal Meryem, tek parmağınızı bile oynatamayacaksınız.”

Önlerinden bir kedinin siyah gölgesi hızlıca geçip gitti. La Concepcion hastanesinin burçlarına yakın bir yerler. Bir kadın “Dikkat edin!” diye bağırdı. Kendilerini bir kenara attılar. Bir lazımlığın içindekiler yukarıdan caddeye doğru sel oldu aktı.

“Son bir şey daha,” dedi Saldaña. “Bir silahşor var, ismi lazım değil... Ona dikkat etmen gerekiyor. Görünüşe göre resmi hikâyenin yanında gayri resmi bir mesele daha var.”

“Hangi iş?” Alatrıste karanlığın içinde bıyıklarını buruyordu. “Az önce hiçbir şey bilmediğini söylediğini sanmıştım.”

“Cehennemin dibine kadar yolun var Komutan.”

“Zaten Şeytan’la uyanmamı istiyorlar.”

“O zaman buna izin verme lanet olası!” Saldaña pelerinini omuzlarına yerleştirirken kemerinde taşıdığı tabancalar sıkıntılı bir biçimde çınladı. “Sana bahsettiğim bu adam senin semtinde, girdiğin çıktığın yerlerde soruşturma yapıyor. Ayrıca senin ‘iyi günler’ demeye bile vaktin kalmadan iç organlarından fileto yapacak yarım düzine kadar adam tuttu. Bu adamın adı...”

“Malatesta. Gualterio Malatesta.”

Martín Saldaña’nın gülümsemesi yeniden suratında belirdi.

“Aynen öyle,” diye onayladı. “Sanırım bir İtalyan.”

“Sicilyalı. Bir keresinde birlikte iş yapmıştık. Daha doğrusu bir işin yarısını birlikte kotarmıştık. Sonrasında da birkaç kez daha denk geldik.”

“Onda iyi bir hatıra bırakmadığın belli oluyor. Seni tekrar görmeyi çok istediğini sanıyorum.”

“Onun hakkında başka neler biliyorsun?”

“Çok az şey. Arkasında nüfuzlu adamlar var ve işinde çok iyi. Görünüşe göre Cenova’da ve Napoles’te başkasının adına çalışarak birçoklarının boğazını kesmiş. Hatta bu işten zevk bile aldığını söylüyorlar. Bir süre Sevilla’da yaşamış ve yaklaşık bir yıl kadardır Madrid’deymiş. İstiyorsan daha fazla tahkikat yaptırabilirim.”

Alatriste yanıt vermedi. Prado de Atocha’nın sonuna varmışlardı ve önlerinde sebze bahçelerinin, kırların ve Vallecás yolunun başlangıcının ıssız karanlığı uzanıyordu. Bir süre boyunca yalnızca cırcır böceklerinin sesini dinleyerek sessizce durdular. Sonunda konuşmaya devam eden kişi Saldaña oldu.

“Pazar günü dikkatli ol,” dedi alçak sesle, “sana pranga takmak zorunda kalmak istemem. Ya da öldürmek...”

Komutan hâlâ hiçbir şey söylemiyordu. Paltosuna sarılı vaziyette hareketsiz bir biçimde duruyordu ve şapkasının kanadı yüzünü öncesine göre daha çok gölgede bırakıyordu. Saldaña derin bir iç çektikten sonra gidiyormuş gibi yaparak birkaç adım attı. Daha sonra yeniden iç çekti ve Tanrı’ya güzelce bir küfür sallayarak durdu.

“Bak Diego,” dedi. Bir yandan da Alatriste gibi kırların karanlığına doğru bakıyordu. “İkimizin de, şansımıza burada yaşamamanın düştüğü bu dünyadan fazla bir beklentimiz yok. Ben çok yoruldu. Güzel bir karım, severek yaptığım ve birikim yapmama imkân sağlayan bir işim var. Bu nedenle mesleğimin gereklerini yerine getirirken babamı bile tanımam.

Aşağılık bir adam olabilirim ama kendi ayakları üzerinde durabilen aşağılık bir adamım. Senin için isterdim ki...”

“Çok konuşuyorsun Martín.”

Komutan bu lafı çok yumuşak bir biçimde söylemişti. Saldaña şapkasını çıkardı ve kısa parmaklı ama geniş ellerinden birini seyrek saçlarının arasında gezdirdi.

“Haklısın. Çok konuşuyorum. Yaşlanıyorum ya, belki de ondandır.”

Gözlerini karanlıktan ayırmadan ve dikkatle cırcır böceklerine bakarak üçüncü kez iç çekti.

“Yaşlanıyoruz Komutan. Sen de ben de.”

Uzaklarda çalan bir saatin çanları duyuldu. Alatrıste hâlâ hareketsiz duruyordu.

“Fazla bir vaktimiz kalmadı,” dedi.

“Çok az vaktimiz kaldı,” dedi teğmen. Yeniden şapkasını taktı, birkaç saniye tereddüt ettikten sonra Komutan’ın yanına doğru ilerleyip durdu. “Hatıralarımızı ve sessizliklerimizi paylaşabileceğimiz çok az kişi kaldı. Üstelik çok azı, değişmeden olduğu gibi kaldı.”

Eski bir askerlik ezgisini ıslıkla çalmaya başladı. Eski birliklerden, baskınlardan, ganimetlerden ve zaferlerden bahseden bir halk şarkısıydı. On sekiz yıl önce Oldensen ve Linghen alındığı zaman Ostende’nin yağmalanması sırasında ve Don Ambrosio Spínola ile beraber el Rhin’den Frisla’ya kadar yaptıkları yürüyüş boyunca babamla ve diğer silah arkadaşlarıyla birlikte bu şarkıyı söylemişlerdi.

“Belki de bu yüzyılın,” dedi konuşmanın sonuna gelindiğinde, “bizim gibi adamları hak etmediği bir gerçek. Eski zamanlardaki halimizden bahsediyorum elbette...”

Yeniden Alatrisme'ye dönüp baktı. Alatrisme yavaşça başını sallayarak onun söylediklerini onaylıyordu.

Zayıf ay, ayaklarının dibine şekilsiz, yayvan ve bulanık bir gölge düşürüyordu.

“Belki de,” diye mırıldandı Komutan, “biz de onları hak etmiyoruzdur.”

IX. BÖLÜM

Auto de Fe

Dördüncü Felipe'nin İspanyası, daha önceki dönemlerde olduğu gibi kâfirleri ve Yahudi asıllıları yakmaya bayılırdı. *Auto de Fe* töreni, köylüsünden aristokratına milyonlarca insanın ilgisini çekerdi ve Madrid'de düzenlendiği zaman kral ve kraliçemiz tarafından kraliyet locasından seyredilirdi. Kraliçemiz Isabel genç ve Fransız olduğundan evliliğinin ilk yıllarında bu türden etkinlikleri iğrenç bulsa da, sonunda o da herkes gibi bu töreni tutkuyla izlemeye başladı. Enrique el Bearnés'in kızının İspanya'da kabul etmediği tek şey fazlasıyla soğuk, büyük ve kasvetli bulunduğu El Escorial'de yaşamaktı. Yine de, Fransız kız ölümünden sonra bu eziyete boyun eğmek zorunda kaldı, çünkü öldüğünde sağlığında ayak basmak istemediği o yere gömüldü. Tanrı da biliyor ki, aslında o kadar da kötü bir yere gömülmemiştir. Mezarı, dördüncü Avusturya hanedanlığımızın ataları olan imparator V. Carlos ve oğlu büyük Felipe'nin heybetli kabirlerinin yanındaydı. Fransızları, Hollandalıları, Türkleri ve onların analarını çaresizliğe sürükleyen bu adamlar sayesinde İspanya, bir buçuk yüzyıl boyunca Avrupa'nın ve dünyanın tüm kontrolünü elinde tutmuştu.

Ancak şimdi şenlik ateşine geri dönelim. Maalesef benim için de bir yerin ayrılmış olduğu bu şenliğin hazırlıkları birkaç gün öncesinden başlamıştı. Bir sürü marangoz ve çeşitli ustalar Plaza Mayor'da çalışarak yavaş yavaş yükselen amfiteatrın karşısına mihrap örtüleri, duvar halıları ve Şam kumaş-

larıyla bezeli, ortalama yirmi metre yüksekliğinde bir platform inşa ediyorlardı. Kral ve kraliçemizin düğününde dahi böyle bir düzenek ve işçilik görülmemiştir. Arabalar ve atlar yolu tıkamasınlar diye cadde girişleri trafiğe kapatıldı. Gölge açısından cömert bir yer olan Mercaderes'te kraliyet ailesi için bir gölgelik hazırlandı. Tören oldukça uzun sürüp nerdeyse tüm günü aldığından, izleyicilerin serinleyebilmeleri ve karınlarını doyurabilmeleri için gölgeliklerle güneşten korunan küçük tezgâhlar kuruldu. Kral ve kraliçemizin mahiyetine kolaylık olsun diye La Cava de San Miguel'in üzerinden kontun meydandaki evlerine bağlanan bir geçit yapıldı; bu kişilerin localarına doğrudan bu geçidi kullanarak ulaşmalarına karar verilmişti.

Bu hazırlıkların yarattığı beklenti o kadar yüksekti ki, iyi manzaralı bir yer için bilet alma hırsı adeta bir savaş haline gelmişti. Sefirler, İspanya'nın ileri gelenleri, saray mensupları, konsey başkanları ve hatta hiçbir boğa güreşini, Cañas turnuvasını ya da ateş gösterisini kaçırmayan muhterem Papa da dahil olmak üzere birçok insan güzel bir yerden bilet edinebilmek için iyi paralar ödemeye hazırды.

Belli ki hafızalarda yer edecek böyle bir günde, Enkizisyon Mahkemesi tek taşla birkaç kuş vurmak istemiştir. Olivares kontunun Yahudi Portekiz bankerleriyle uzlaşma politikasını baltalamaya kararlı olan Yüce Mahkemenin en radikal enkizisyon görevlileri, safkan oldukları şüpheli olan kişilere büyük korku salacak gösterişli bir tören planlamışlardı. Mesaj gayet açıktı: Ne kadar paraları olursa olsun ve kralın gözdesi onları ne kadar desteklerse desteklesin, Yahudi kökenli Portekizliler İspanya topraklarında hiçbir zaman güvende olamayacaklardı. Durmak bilmeden kralımızın dini inancını kul-

lanan Enkizisyon –kralımız gençliğinde olduğu gibi yaşlılığında da etki altında kalabilen, kararsız, iyi huylu ama karaktersiz bir adamdı– mahvolmuş ama dinine bağlı bir ülkeyi tercih ediyordu. Olivares’in ekonomik planları üzerinde uzun vadede etkili olacak olan –etkileri elbette ki olumlu olmayacaktı– bu tercih, davanın aceleye getirilmesinin ana nedeniydi: Halka yararlı bir örnek sunmak. Başka zaman olsa detaylı bir sorguyla aylar hatta yıllar sürecektir olan dava birkaç haftada tamamlanmıştı.

Aceleleri olduğundan, protokol hazırlıkları büyük oranda basitleştirildi. Verilen cezalar normalde büyük günden bir gece önce suçlu bulunanlara okunur ve ardından otoriteler yeşil haçı ve kazığa dikiyecek olan beyaz haçı meydana doğru taşırlardı. Ancak bu kez tüm bunlar tören sırasında halkın gözü önünde yapılacaktı. Oyunun başrol oyuncularına ol-maya mahkûm olan tutuklular bir gün öncesinden Toledo’nun zindanlarından getirilmişlerdi. Yirmi kişi kadardık ve o gece Plaza Santo Domingo’nun yakınlarındaki Enkizisyon Caddesi takma ismiyle bilenen Los Premostenses Caddesi’nde bulunan Enkizisyon Mahkemesi’ne ait hücrelerde konakladık.

Oraya cumartesi gecesi, hücremden çıkarıldığım- dan beri hiç kimseyle konuşturulmadan ve perdeleri kapalı bir arabanın içinde güçlü kuvvetli bir bekçinin eşliğinde getirildim. Beni Madrid’de yanan meşalelerin ışığı altındaki silahlı Enkizisyon görevlilerinin ortasında arabadan indirmelerine kadar o arabadan çıkarılmadım. Beni yeni bir hücreye indirdiler ve bana makul bir akşam yemeği yedirttikten sonra bir battaniye ve bir saman döşek verdiler. Hareketli bir gece geçireceğimi tahmin ediyordum. Nitekim bütün bir gece ayak sesleri, kapının ardından gelen sürgü sesleri, gelip geçen insanların sesleri,

koşuşturma ve aletlerin oradan oraya sürüklenme seslerini dinleyerek geçti. Duyduğum bu sesler ertesi günün benim için çok zor bir gün olacağını hatırlatarak beni korkutuyordu.

Komedyaların oyun parklarında geçirmiş olduğum sıkıntılı zamanlarımı arayarak ve o zamanlar olduğu gibi bir çıkış yolu bulabilme ümidiyle beynimi zorluyordum. Suçum ne olursa olsun, yaşımdolayısıyla beni yakamayacaklarına emindim. Ancak kamçı darbeleri ve belki de ömür boyu sürecektolan mahpusluk ihtimaller dahilindeydi ve ben, hangisinin daha kötü bir seçenek olduğu konusunda şüpheliydim. Yine de, gençliğimin verdiği dayanıklılık, yaşadığım onca acı ve yorucu yolculuk kısa süre içerisinde doğal akışına girdi ve bu acı talihimi sorguladığım uykusuz, uzun saatlerden sonra zihnimin huzursuzluklarını yatıştıran dinlendirici ve merhametli bir uykuya yenik düştüm.

İki binden fazla insan yer kapmak için Plaza Mayor'da sabahlamıştı ve saat yedi itibariyle meydana o kadar kalabalık bir hal almıştı ki bir kişilik bir yer dahi kalmamıştı. Omuzlarına yüzünün de bir kısmını örten kısa bir pelerin atıp şapkasının geniş kanadını yüzünün yarısına kadar indirerek kalabalığın içerisinde gizlenen Diego Alatraste, La Carne giriş kapısına doğru yol almaya başladı. Kemerler her sınıftan insanla tıka basa doluydu. Soylular, din adamları, zanaatkârlar, hizmetçiler, tüccarlar, uşaklar, öğrenciler, serseriler ve dilenciler daha iyi bir yer bulabilmek için itişiyorlardı. Etraftaki balkonlu binaların pencereleri altın ve gümüş zincirleri, kaliteli kumaştan elbiseleri, pahalı dantelleri, koyun postundan yelekleri ve cüppeleri olan insanlarla doluydu. Aşağıda sokakta ise sucular, şeker satıcıları

ve likörcüler yollarını bulmaya başlamış, çocuklu aileler yiyecek ve içeceklerle dolu sepetleriyle meydana toplanmışlardı. Elinde dini dergiler ve tespihler olan bir seyyar satıcı bağıra bağıra mallarını satmaya çalışıyor ve böyle bir günde bu malları satın alanların Papa'nın duasını ve sonsuz hoşgörüsünü kazanacağını söylüyordu. Biraz ötede, hayatında uzaktan da olsa bir mızrak bile görmemiş olan bir adam Flandr Savaşları'nda yaralandığını iddia edip yalvararak insanlara el açıyor ve ortalıkta dolanan sahte bir kötürüm ve tıraşlı kafasının üzerinde balık derisinden bir tabaka koyarak saçkıran hastalığına yakalanmış numarası yapan üçüncü dilenciyle rekabet ediyordu. Delikanlılar nükteli sözlerle kelime oyunları yapıyorlar, fahişeler de etraflarındakilerle kurlaşıyorlardı. Üzerinde mantosu olmayan güzel bir kadın ve manto giymiş ancak suratında meymenet olmayan çirkin bir diğeri -İspanya'nın ileri gelenlerinden birinin ya da bir Cenovalı'nın kalbini kazanana dek cennet yüzü görmemeye yemin etmişti- kılıcıyla böbürlenmekten, delikanlılığı ve süvariliğiyle fiyaka yapmaktan pek hoşlanan sıradan bir zanaatkârı kendilerine bir tepsi meyve ve birkaç badem şekeri ikram etmek için kesesinin ağzını açmaya ikna etmeye çalışıyorlardı. Heyecanlanan zavallı adam parasının dörtte birini kadınlara kaptırmıştı ve yanına daha fazla para almamış olmasına şükreliyordu. Aptal adam gerçek beyefendilerin asla para ödemediğinin, bilakis ödememekle gösteriş yaptıklarının farkında değildi.

Büyük güne yakışan, çok aydınlık bir gündü ve Komutan meydandaki saçaklardan yansıyan mavi ışık yüzünden kamaşan berrak gözlerini kısmıştı. İnsanları itip kendine yol açarak kalabalığın içerisinde ilerledi. Ortalık ter, kalabalık ve bayranı

kokuyordu. Çaresi olmayan bir umutsuzluk ve sınırlı olan gücünü aşan bir durumun karşısındaki acizliği hissediyordu. Bu insafsız düzenek insana kabullenmek ve korkmaktan başka çare bırakmıyor, hiçbir fırsat vermiyordu. Yapabileceği bir şey yoktu, hatta orada kendisi bile güvende değildi. Kafasını vücuduna doğru iyice gömdü ve ona normalden daha fazla bakan herkesten kaçarak kalabalığın içerisinde yürümeye devam etti. Aslında sırf bir şeyler yapmış olmak için, bir kemerin sütununa yapışıp kalmamak için hareket ediyordu. Don Francisco de Quevedo'nun nerede olduğunu merak etti. Quevedo'nun çıktığı yolculuk, sonuç ne olursa olsun, bu kaçınılmaz sonun karşısındaki yegâne umut kııntısıydı.

Alatriste, Los Mercaderes'in ön cephesindeki kan kırmızı bir gölgelikle örtülmüş olan pencereye bakmasına sebep olan borazanlar çalmaya başladığında, bu son kırıntının da yok olup gittiğini hissetti. Kralımız, kraliçemiz ve mahiyetleri halkın alkışları arasında yerlerine oturuyorlardı. Siyah kadifelere bürünmüş kralımız Dördüncü Felipe son derece ağırbaşlıydı. Hiçbir el kol hareketi yapmadı, başını dahi sallamadı. Boynunda taşıdığı zincir ve altın sırmalar kadar sarışındı. Saygıdeğer kraliçemiz ise altın rengi bir saten elbise giymiş ve tüyler ve mücevherlerle süslü bir taç takmıştı. Baltalı kargılarla kuşanmış korumalar kral ve kraliçemizin penceresinin altında pozisyon alıyorlardı. Bir yanda İspanyol korumalar, diğer yanda Alman korumalar vardı. İki grubun tam ortasında da okçular duruyordu. Her biri özenli bir biçimde hareketsizce duruyordu.

Bu tören canlı canlı yakılma riski taşımayan her insan için çok görkemli bir gösteriydi. Yeşil renkli

haç platformun üzerine yerleştirilmişti ve ön cep-
helerden Majestelerinin ve Enkizisyon'un peşi sıra
dizilmiş kalkanlı armaları sarkıyordu: bir kılıç ve
bir zeytin dalının arasında bir haç. Her şey titiz bir
biçimde kilise yasalarına uygun olarak düzenlen-
mişti. Gösteri başlayabilirdi.

Bizi saat altı buçukta hücrelerimizden zaptiye
çavuşları ve arkebüzlerle, mızraklarla ve kılıçlarla
kuşanmış Enkizisyon Mahkemesi görevlileri eşli-
ğinde çıkardılar. Plaza Santo Domingo'dan geçerek
San Ginés'e indik, oradan da Mayor Caddesi'ne
yürüdük ve son olarak Los Boteros Caddesi'nden
geçerek meydana girdik. Sıra halinde yürüyorduk
ve silahlı güvenlik görevlileriyle karalar içindeki En-
kizisyon görevlileri bize eşlik ediyorlardı. Cüppeli
din adamları, ağıtlar, kasvetli davul sesleri, üzerleri
örtüyle kapalı haçlar ve caddelerde meraklı insan-
lar vardı. Tüm bunların arasından biz geliyorduk.
Sıranın başında kâfirler vardı. Onları iki kişiyle ev-
lenenler, oğlancılar, Yahudi kökenliler, Muhammed
Peygamber'in takipçileri ve en son olarak da büyü-
cülükle suçlananlar takip ediyordu. Her bir grupta,
hapiste ölenlerin ya da hapisten kaçanların yerine
yakılmak üzere bal mumundan, mukavvadan ve
bezden yapılmış temsiller bulunuyordu.

Ben alayın ortalarına doğru bir yerde, reşit ol-
mayan Yahudi kökenlilerin arasında yürüyordum.
O kadar sersemlemiştim ki, kendimi biraz zorlasam
bir anda uyanabileceğim bir kâbusun ortasında ol-
duğumu zannediyordum. Hücrelerimizden çıkma-
dan önce görevlilerin her birimize giydirdiği özel
gömlekler içerisindeydik. Benim gömleğimin üze-
rinde kırmızı bir haç vardı, ancak diğerlerininki ce-
hennem ateşleriyle kaplıydı. Erkekler, kadınlar, hat-
ta hemen hemen benim yaşlarımda olan küçük bir

kız çocuğu bile vardı. Bazıları ağlıyor, bazıları ise, Tanrı'nın kutsanmış ekmek parçalarında olduğunu bir ayin sırasında inkâr edip lafını geri almayı reddetmiş genç din adamı gibi sükûnetlerini koruyorlardı. Komşuları tarafından büyücülükle suçlanan ve yaşı yüzünden ayakta duramayan ihtiyar bir kadın ile gördüğü işkenceler yüzünden ayakları kötürüm olmuş bir adam katırların sırtında ilerliyorlardı. En ciddi suçluların başlarında huni şeklinde bir şapka vardı ve her birimizin ellerine birer tane mum koymuşlardı. Elvira de La Cruz en arkadaki gruptaydı ve onun da üzerine bir gömlek, kafasına da bir huni geçirmişlerdi. Yürümeye başlamamızdan sonra onu bir daha göremedim. Bizi izleyen insanlar arasında bir tanıdık olmasından çok korktuğum için yüzümü eğerek yürüyordum. Sizlerin de tahmin edebileceğiniz gibi, utançtan ölmek üzereydim.

Alay meydana ilerlerken, Komutan'ın gözleri tutuklular arasından beni arasa da ancak platforma çıkartılıp Enkizisyon Mahkemesi görevlileri arasında basamaklara oturtulmamıza dek beni göremedi. Bu durumda bile beni zar zor görebiliyordu, çünkü daha önceden de söylediğim gibi kafasını eğik tutmaya çalışıyordu ve ayrıca platformun yüksekliği pencerelerdeki insanların iyi bir manzaranın tadını çıkarmalarına imkân sağlıyor olsa da gösteriyi aşağıdan izlemeye çalışan halkın görüşünü engelliyordu. Cezalar henüz halka açıklanmamıştı, o yüzden Alatrisme benim reşit olmayan Yahudilerin grubunda olduğumu ve kafamda huni şapka olmadığını gördüğünde bayağı bir rahatladı. Bu, en azından yakılma riskimi ortadan kaldırıyordu.

Karalar giymiş Enkizisyon rahiplerinin arasında siyah ve beyaz cüppeleri olan Dominiken papazlar dolaşıyor ve her şeyi organize ediyorlardı. Kendi-

lerine Augustine tarikatının temsilcilerinden daha arka bir sırada yer verilmesi yüzünden gösteriye katılmayı reddeden San Francisco tarikatı üyeleri haricinde tüm tarikat temsilcileri Kastilya, Aragon, İtalya, Portekiz ve Hint adaları müsteşarlarıyla birlikte yerlerini çoktan almışlardı. Enkizisyon generalinin yanında Altı Hâkim Mahkemesi üyelerine ayrılmış bölümde bir deri bir kemik görüntüsüyle Emilio Bocanegra oturuyordu. Bocanegra zafer gününün tadını çıkarıyordu. Aynen Luis de Alquézar gibi. Luis de Alquézar, o sırada Katolik kilisesini savunmaya, gerçek imanı reddederek din değiştirenleri ve kâfirleri yakalayıp cezalandırmaya yemin etmekte olan kral ve kraliçenin penceresinin yakınındaki sarayın yüksek mevkili memurlarına ayrılmış olan locada oturuyordu.

Olivares kontu, saygıdeğer majestelerinin sağ tarafında kalan daha kuytu bir pencerede yer alıyordu ve suratı oldukça asıktı. Tüm bu temsilin onun onuruna yapıldığı, sarayın sırlarından haberdar olan çok az kişinin dikkatinden kaçabilirdi.

Cezalar okunmaya başlandı. Tüm mahkûmlar birer birer mahkemenin önüne çıkarılıyordu ve suçları ve günahları ayrıntılı bir biçimde açıklandıktan sonra akıbetleri beyan ediliyordu. Kırbaçlanacak olanlar ya da kürek mahkûmiyetine çarptırılanlar dışarı çıkartılıyorlar, yakılacak olanların ise elleri bağlanıyordu. Bu son bahsettiğimiz mahkûmlara 'hafifleştirilmişler' deniliyordu, çünkü Enkizisyon dini bir mahkeme olduğundan bir damla dahi kan dökemiyordu ve kurallara bağlı olduğunu göstermek için mahkûmları laik adalete teslim ederlerdi. Mahkûmları yakarak infaz etmek kan akıtmayı engellemiş oluyordu. Bu saçma sapan adalet anlayışını değerlendirme işini sizlere bırakıyorum.

Sonuçta anlattığım gibi vaazlar söylendi, cezalar okundu, *de levi y de vehementi* denerek tövbe-ler edildi, aflar dilendi, ağır cezalara çarptırılan mahkûmların bazıları feryat figan etti, bazıları boyun eğdi ve en sert cezalar uygulamaya konulduğunda halk büyük destek gösterdi. Ekmek parçalarında Tanrı'nın olduğunu inkâr eden rahip, büyük alkışlar ve memnuniyet gösterileri eşliğinde alevlere mahkûm edildi. Ellerini, dilini ve dini yetkilerinden mahrum bırakıldığının bir göstergesi olarak rahip tıraşlı kafasını vahşice kamçıladıktan sonra işkenceciler onu Puerta de Alcala'nın dışında kalan bir düzlüğe kurulu olan kazığa götürdüler. Hazine avcılığı ve büyücülükle suçlanan yaşlı kadın –Yahudilerin ve Mağribilerin kaçarken arkalarında bıraktıkları hazineleri kolayca buluyordu– yüz kırbaç cezasıyla ve ömür boyu hapis cezasıyla –ihtiyar bir kadın için bu cezanın pek bir önemi yoktu– kurtuldu. Aynı anda iki kişiyle evli olan adam iki yüz kırbaç ve ilk altı yılını kürek mahkûmu olarak geçirmek üzere toplam on yıl sürgün cezasına çarptırıldı. Tanrı'ya ve dine söven iki kişi sürgün ve Oran'da üç yıl geçirme cezası aldı. Yahudi sempatizanı bir ayakkabıcı ve karısı da tövbe etmeleri şartıyla ömür boyu hapse çarptırıldı. Yahudi kökenli on iki yaşındaki kız, Hıristiyan cüppesi giymeye ve iki yıl hapse mahkûm edildi. Hapisten çıktıktan sonra ona iman öğretecek Katolik bir ailenin yanına yerleştirilecekti. Aynı kızın on altı yaşındaki Yahudi kökenli kız kardeşi, affa tabi olmayan ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı. İki kız kardeşi Portekizli bir sepici olan babaları ele vermişti ve adamın kendisi tövbe ettikten sonra yakılmaya mahkûm edilmişti. Bu adam kötürüm olması sebebiyle katırların üzerinde taşınan

adamın ta kendisiydi. Akıbeti belli olmayan anne ise temsili olarak yakılacaktı.

Rahibin ve sepicinin yanı sıra bir tüccar ve karısı, Portekizli Yahudiler, bir gümüşçü çırağı –çok büyük bir günah işlemişti– ve Elvira de la Cruz da kazığa götürülmek üzere yola çıkarıldı. Rahip dışında herkes beklenen şekilde tövbe etti ve pişmanlıklarını dile getirdi. Böylece yakılmadan önce boğazlanarak daha insafli bir şekilde öldürülmüş olacaktı. Don Vicente de la Cruz’un ve biri ölü diğeri kayıp olan oğullarının temsilleri direğin ucunda dikilmişti. Kızının üzerinde beyaz bir gömlek ve huni şapka vardı ve cezasını okuyan hâkimlerin önüne bu kıyafetle çıkarıldı. Tüyler ürpertici bir kayıtsızlıkla kendisine yapılması söylendiği gibi bugüne kadar işlediği ya da işlemek niyetinde olduğu suçlar için –Yahudilik ve komplo kurma, kutsal bir mekâna tecavüz etme ve diğer suçlar– tövbe etti. İşkence görmüş zavallı bedeninin üzerine giydirdikleri paçavra görünümlü o Enkizisyon kıyafetlerinin içinde ve başı eğik halde platformda dururken çok savunmasız görünüyordu. Tövbe ettikten sonra verilen cezayı boyun eğerek ve aldırış etmeden kabullendi. Bana yönelttiği ya da yöneltmek zorunda kaldığı suçlamalara rağmen içimde bir acıma duygusu uyandırdı. Zavallı genç kız, Tanrılarıyla ve kutsal imanlarıyla ne kadar övünseler de birer pislik parçasından başka bir şey olmayan bilinçsiz ve vicdansız adamların kurbanı ve aleti olmuştu.

Elvira götürüldükten sonra, benim sıramın gelmesine çok az kaldığını gördüm. Meydan önümde fırıl fırıl dönmeye başladı. Dehşet ve utanç içinde donakaldım. Çaresizce kalabalığa doğru bakarak Alatriste’nin ya da o anda beni biraz da olsa rahatlabilecek herhangi bir tanıdığın yüzünü görmeye

çalıştım. Ancak etrafta sempati ya da merhamet gösteren tek bir yüze dahi denk geledim. Yalnızca düşmanca, alay ederek, beklenti içinde ve uğursuz uğursuz bakan bir sürü surat görüyordum. Zavallı güruh, beleşe bir kan gösterisi izlemenin zevkine varıyordu.

Ama Alatrisme beni görüyordu. Kemerlerin sütunlarından birine yaslanmıştı ve her birinin etrafı taş gibi dilsiz ve suskun zaptiye çavuşlarıyla sarılı mahkûmların yanında oturduğum basamağı seçebiliyordu. Bu kasvetli merasimde sıra benim bir önümdeki adama gelmişti. Adam kutsallığa saygısızlık etmek ve Şeytan'la anlaşma yapmakla suçlanan ufak tefek ve zavallı görünüşlü bir berberdi. Başını ellerinin arasına koymuş sızlanıyordu, çünkü hiç kimse onu yüz kırbaç yemekten ve yıllar boyunca efendimiz kralın mutfağında balık dövme cezasından kurtaramayacaktı.

Komutan, kalabalığın arasında biraz ilerleyerek onu görebileceğim bir yere geçti. Ancak ben hiçbir şey görebilecek durumda değildim. Kendi kâbusumun azabını çekiyormuşçasına gömülmüş gitmiştim. Alatrisme'nin yanında duran iyi giyimli ancak kaba görünümlü bir adam, alaycı bir tavırla arkadaşlarına bizi işaret ederek dalga geçiyordu ve bir an için beni göstererek esprili bir yorum yaptı. İşte o an Komutan'ın son günlerde her zamanki gibi dışa vuramadığı öfkesi kabardı. Sonuçlarını hesaplamadan arkasındaki görgüsüz adama doğru biraz döndü ve kazara olmuş süsü vererek bu kaba herifin karnına sert bir dirsek geçirdi. Adam hiddetle arkasını döndü, ancak Diego Alatrisme'nin pelerini ve şapkasının kanadının arasından tehditkâr bir soğuklukla bakan berrak gözleriyle karşılaştığında öfkesi boğazında düğümlendi ve sustu.

Alatriste oradan biraz uzaklaştı. Yeni yerinden, locasında oturan Luis de Alquézar'ı daha iyi görebiliyordu. Kraliyet kâtibi, göğsünün üzerinde taşıdığı Calatrava haçı sayesinde diğerlerinin arasında dikkat çekiyordu. Siyahlar içerisindeydi. Ona bir heykelin ağırbaşlı sükûnetini veren kolalı yakalığının üzerinde duran, yuvarlak ve cılız, tek tük saçla örtülü kafasını hiç oynatmıyordu. Ancak cin gibi bakan gözleri hiçbir detayı kaçırmak istemiyormuş gibi oradan oraya oynuyordu. Bu kötü bakışlar kimi zaman Peder Emilio Bocanegra'nın bağınaz çehresine odaklanıyordu ve uğursuz hareketsizliklerinde mükemmel bir biçimde anlaşıyor gibi görünüyordular. Bağınaz rahiplerin ve rüşvet yiyen memurların bol olduğu Madrid'in gerçek gücü onlarda vücuda geliyordu. Vatandaşlarının ateşe gönderilişini kaşlarını bile oynatmadan büyük bir kayıtsızlıkla, yalnızca arada sırada, bir eldivenin ya da mavi damarlarla kaplı beyaz ellerinin ardından gösterinin bazı ayrıntılarını kraliçeye açıklamak için hafifçe eğilerek izliyorlardı. Nazik, centilmen, cana yakın ve onun bunun saygıdeğer oyuncağı olan güçsüz kralımız dünyayı göremiyor, sürekli göklere bakıyordu. Dedelerinden kalan büyük mirası omuzlarında taşımaya uygun olmadığından, bizi uçuruma doğru sürüklüyordu.

Benim için çıkar yol yoktu ve tüm meydan Enkizasyon görevlileri, zaptiyeler ve kraliyet korumaları ile dolu olmasaydı Diego Alatriste belki de gaddarca ve kahramanca bir şey yapabilirdi. Komutan'ın fırsatı olsaydı, böyle bir şey yapacağına inanmak istiyordum. Ancak hiçbir şeyin faydası yoktu, zaman ikimizin de aleyhine akıyordu. Don Francisco de Quevedo gelse bile muhafızlarım beni bir kez ayağa kaldırıp cezaların okunduğu platforma çıkarttılar

mı, Kralımız ya da Roma'nın Papası dahi kaderimi değiştiremezdi. Dahası, Don Francisco vaktinde yetişse bile neyle çıkıp geleceğini kimse bilmiyordu.

Luis de Alquézar'ın ona doğru baktığının farkına vardığında, Komutan bu düşüncelerle mücadele ediyordu. Aslında Alquézar onu göremiyor olmalıydı, çünkü Alatraste kalabalığının arasında ve kıyafetlerinin altından tanınacak bir halde değildi. Ancak Alquézar'ın gözlerinin onun üzerinde olduğu kesindi. Ardından kraliyet kâtibinin Peder Emilio de Bocanegra'nın bakışlarını yakaladığını ve Bocanegra'nın da bir mesaj almışçasına kalabalığa doğru döndüğünü gördü. Alquézar elini yavaşça kaldırarak göğsüne koydu ve Alatraste'nin sağında kalan kalabalığının arasında birini arıyor gibi görünüyordu, çünkü gözleri sağ tarafta bir noktada birkaç saniye boyunca kilitlenmişti. El yavaşça iki kez daha inip kalktı ve kâtip yeniden Komutan'a doğru baktı. Alatraste arkasını döndü ve şapkalı iki ya da üç adamın, olduğu yere doğru ilerlediğini gördü.

Askerlere özgü içgüdüğü mantığından önce harekete geçti. Böylesi bir kalabalığın içinde kılıçlar işe yaramazdı, o yüzden sol tarafında duran kamasını kısa pelerininin eteğinden kurtararak her an kullanmak üzere hazır halde getirdi. Ardından kalabalığa dalarak yürümeye başladı. Tehlikenin yaklaştığını hissettiğinde sağduyusu güçleniyor, kelimeleri ve hareketlerini faydalı biçimde kullanmayı biliyordu. Sütunların yanından yürüdü ve şapkalı adamların biraz önce durduğu yerde kararsız bir biçimde durmuş olduklarını gördü. Locaya doğru hızlıca bir göz attığında, Luis de Alquézar'ın hâlâ sabırsız bir biçimde bakınmaya devam ettiğini ve o resmi hareketsizliğinin gerginliğini gizlemeye yetmediğini fark etti.

Alatriste, La Carne'nin kemerlerinin altından geçip meydanın diğer tarafına doğru ilerleyerek biraz daha uzaklaştı ve bulunduğu yerden platformu görmeye çalıştı. Oradan beni değil ama Alquézar'ı görebiliyordu. Tabancasını yanında getirmemiş olduğuna şükretti –zaten yasaktı ve bu kalabalığın içinde silahla dolaşmak riskli olabilirdi. Tabancası eğer yanında olsaydı, platforma çıkıp içindeki kraliyet kâtibinin beynini tek kurşunla parçalama dürtüsüne engel olamayabilirdi. Kraliyet kâtibinin aşağılık suratına gözlerini dikerek “Öleceksin” diye yemin etti içinden “ve öleceğin güne kadar ziyaretimi hatırlayarak asla rahat bir uyku çekemeyeceksin.”

Kâfirlikle suçlanan berber platforma çıkarıldıktan sonra suçlarının ve cezalarının yazılı olduğu uzun rapor okunmaya başladı. Alatriste berberden sonra sıranın bana geldiğini hatırlıyordu ve biraz daha yaklaşıp beni görebilmek için yolu açmaya çalıştı. O sırada şapkalıların tehlikeli derecede ona yakınlaştıklarını fark etti. Azimli adamlar oldukları şüphesizdi. Bir tanesi, diğer bir kısımda arama yaptığı için diğerlerinin arkasında kalmış gibiydi. Ancak diğer ikisi –siyah fötr şapkalı ve kahverengi şapkalı olan– kalabalığı aceleyle yararak Alatriste'ye doğru ilerliyordu.

Saklanmaktan başka çare yoktu. Bu yüzden Komutan beni görmeye çalışmaktan vazgeçti ve kemerlerin altından geçerek geri çekildi. Bu kalabalık içerisinde en ufak bir şansı dahi yoktu: Herhangi birinin onu Enkizisyon Mahkemesi'ne ihbar etmesi çevredeki bir sürü aylağın takipçilerle iş birliği yapması için yeterliydi. Kaçış fırsatı yalnızca birkaç adım ötedeydi: Yakınlarında, iki keskin dönüşten sonra Plaza Provincia'ya bağlanan oldukça dar ve küçük bir sokak vardı. Bu gibi günlerde mahalle sa-

kinlerinin kenarlara haçlar yerleştirmesine rağmen idrarını tutamayanların ihtiyaçlarını görmek için kullandığı bir sokaktı bu. Sokağa doğru yöneldi ve iki kişinin yan yana yürümesinin mümkün olmadığı bu daracık sokağa kendini atmadan önce omzunun üzerinden göz ucuyla bakarak iki kişinin kalabalığın içinden koşar adımlarla onu takip ettiğini gördü.

Onlara daha fazla bakmaya teşebbüs etmedi. Kısa paltosunun fermuarını aceleyle açıp üzerinden çıkardı ve kalkan görevi görmesi için sol kolunun etrafına sardı. Sağ eliyle kamasını kınından çıkardı ve köşeyi döndüğünde karşısına çıktığı idrar torbasını boşaltmakta olan zavallı bir adam o kadar korktu ki, Alatrisme'yi görür görmez fermuarını çekerek tüm gücüyle kaçtı. Adama aldırmaksızın Alatrisme bir omzunu yerler gibi pislik ve idrar kokan duvara yasladı. "Kamayı yemek için uygun bir yer" diye düşündü kendi kendine. Kamasını elinde sıkı sıkı tutuyordu. "İyi bir dost eşliğinde cehenneme gitmek için gerçekten de iyi bir yer."

Peşindeki adamlardan ilki köşeyi döndüğünde kendini daracık boşlukta buldu. Alatrisme'nin, kınından çıkarılmış kamasının pırıltısıyla karşı karşıya geldiğinde dehşete kapılan bir çift gözü görebilecek zamanı olmuştu. Misafirinin üzerine çullanaarak dizinin arkasını ve topuk kirişini yıldırım hızıyla boydan boya yardığı sırada, adamın muhafızlara özgü o geniş bıyıklarını ve gür favorilerini de fark edebildi. Komutan daha sonra kamasını yukarıya çıkararak adamın boğazını kesti. "Aziz Meryem!" demeye dahi vakti kalmayan adam boylu boyunca yere serildi. Boynundan akan kanlar etrafı kırmızı bir göle dönüştürmüştü.

Ölen adamın arkasından gelen ise Gualterio Malatesta'ydı ve ikinci adam olarak gelmesi çok yazık olmuştu. Tek bir bakış, Alatrisme'nin onu kap-kara kıyafetleri içinde tanıyabilmesi için yeterliydi. Komutan ona doğru sert ve ani bir çıkış yaptıysa da hamlesi Malatesta'yı kıl payıyla ıskaladı. Takip etme telaşı içerisinde ve beklenmedik bu karşılaşma nedeniyle İtalyan silahını çekme fırsatı bulamadan, arkadaşı önünde kanlar içerisinde ölürken geri çekildi. Sokağın darlığı kılıçlarla savaşmalarına olanak vermiyordu, o yüzden Malatesta ölmekte olan arkadaşını kendine siper ederek kamasını çekti ve Komutan'ın yaptığı gibi paltosunu koluna sardı. Komutan'a iyice yakınlaştı ve kamasını sallamaya başladı. Kıyafetlerini yırtan ve duvarlarda çınlayan kamalar düşmanlarını arıyordu. İki adam da tek bir kelime dahi etmeden nefeslerini daha hayati amaçlara saklıyordu. Komutan kamasını Malatesta'nın paltosuyla yaptığı uyduruk kalkanının altındaki ete soktuğunda, İtalyan'ın gözlerinde hâlâ şaşkınlık vardı. Bu arada önünde boylu boyunca yatan arkadaş da çoktan Şeytan'ın yanına varmıştı ya da varmak üzereydi.

Aldığı kama darbesiyle canı yanan İtalyan sendeleyerek düştü ve Alatrisme yere düşen Malatesta'nın üzerine kapandı. İtalyan'ın kaması Alatrisme'nin ön-lüğüne takıldı ve etrafa kopçalar ve düğmeler saçıldı. Birbirlerini paltolarından ve pelerinlerinden kavramış vaziyette kolları adeta birbirlerine dola-nan iki adamın suratları birbirlerine o kadar yakın duruyordu ki Komutan, gözlerine tükürülmeden hemen önce Malatesta'nın nefesini gözlerinde hissetti. Gözlerini kırptırdı, afalladı ve sersemlemesi rakibinin elindeki kamayı ona saplamasına fırsat tanıdı. Malatesta kamasını öyle bir saplamıştı ki, arada

deri bir kuşak olmasaydı kama bir yandan girip diğer yandan çıkabilirdi. Yine de, Komutan'ın elbisesi ve eti parçalanmıştı. Kılıcın ucu Alatrisme'nin kalça kemiğine değdiğinde, Komutan keskin bir soğukluk ve acı hissetti. Kendinden geçmekten korkarak, kamasının sapıyla Malatesta'nın yüzüne bir darbe indirdi ve İtalyan'ın yara izleriyle dolu yüzü kaşlarından ince bıyıklarına kadar kan revan içinde kaldı.

Bir yılan kadar keskin ve inatla bakan gözlerinde şimdi korku vardı. Alatrisme kolunu kaldırdı ve kamasını defalarca düşmanına doğru salladı. Kama birkaç kez paltoya, cekete, havaya, duvara ve en sonunda Malatesta'ya saplandı. Malatesta acıyla ve büyük bir öfkeyle inledi. Kan gözlerinin üzerinden akarken kamasını körü körüne sallamaya başladı. Beklenmedik bu darbeler tehlike arz ediyordu. Alnındaki darbeyi saymazsak, en az üç yara almıştı.

Çarpışmaya çok uzun bir süre devam ettiler. İkisinin de gücü tükenmişti. Komutan kalça kemiğindeki yara nedeniyle büyük acı çekse de Malatesta'dan daha iyi bir durumdaydı. Her şey bir zamanlama meselesiydi ve nefretten gözü dönen Malatesta öldüğü takdirde düşmanını da birlikte götürmeye kararlıydı. Ne kafasından merhamet dilemek gibi bir düşünce geçiyordu, ne de kimsenin ona merhamet göstereceği vardı. Her iki adam da yaptıklarının bilincinde, gereksiz laflar ve hakaretlerle nefeslerini harcamak yerine ellerinden gelen en iyi şekilde dövüşmeye çalışan profesyonellerdi.

Ardından Komutan'ın peşine düşen üçüncü adam geldi. Bir kabadayı gibi giyinmiş olan sakallı adamın kılıç kayışı silahlarla donatılmıştı. Sokağın köşesini dönüp manzarayla karşılaştığında, gözleri fal taşı gibi açıldı. Yerde boylu boyunca yatan ölü bir adam vardı, iki kişi de ölümüne bir kavgaya tu-

tuşmuşlardı. Daracık sokakta idrar gölcükleri kanlarla kaplanmıştı.

Bir anlık afallamadan sonra “Yüce İsa ve her şeye kadir yüce Tanrım” diye mırıldandı. Elini hançerine attı, ancak duvarın yardımıyla ayakta durabilen Malatesta’yı ve yerde yatan ölü arkadaşını aşip Komutan’a ulaşamadı. Bu sırada gücünün artık son damlalarına gelmiş olan Alatrıste, kamasını boşa sallamaya devam eden Malatesta’dan kurtulma fırsatını yakaladı. Malatesta’nın yanağına bir daha kesik attı ve Malatesta’nın ona İtalyanca bir küfürle verdiği karşılığın tadını çıkardı. Ardından omzundaki kısa pelerini üçüncü adamın elinde tuttuğu hançerin üzerine fırlattı ve Plaza Provincia’ya doğru süratle koşarak sokaktan kaçtı. Soluğu adeta göğsünü yakıyordu.

Kısa sürede sokağın diğer ucuna vardı. Boğuşma sırasında şapkasını kaybetmişti, ayrıca önlüğünün altından damla damla kanı akarken, kıyafetlerinde başka bir adamın kanını daha taşıyordu. Yalnızca güvende olabilmek için, en yakınındaki kilise olan Santa Cruz’a doğru yürümeye başladı. Kiliseye vardığında kapıda durdu ve basamaklara oturarak nefesini düzene sokmaya çalıştı. En ufak bir tehlike hissettiğinde anında içeri girmeye hazırdı. Kalçası çok acıyordu. İki parmağıyla yarayı inceleyip çok ciddi bir şey olmadığına kanaat getirdikten sonra cebinden çıkarttığı mendili yarasına bastırdı. Arkasından gelen kimse yoktu, kimse onu aramaya gelmiyordu. Bütün Madrid gösterinin heyecanına dalmıştı.

Sıra neredeyse bana ve arkamdaki zavallı insanlara gelmek üzereydi. Kâfirlikle suçlanan berbere dört yıl balık dövme ve yüz kırbaç cezası veriliyordu. Zavallı adam platformun ortasında durmuş elleri-

ni kuvvetle sıkıyordu. Kafası eğik bir halde ağlayıp dört oğlu ve karısı için asla gösterilmeyecek bir merhamet dileniyordu. Öyle ya da böyle, şu anda kafalarında huni şapkalarıyla katırlar üzerinde Puerta de Alcalá'daki kazıklara doğru götürülen ve karanlık çökmeden önce mangal kömürüne dönecek olan mahkûmlardan daha ucuza kurtardığı şüphesizdi.

Sıra artık bana gelmişti. O kadar büyük bir umutsuzluğa kapıldım, o kadar utandım ki, bacaklarımın beni yarı yolda bırakacağından korktum. Meydan ve balkonlar insanlarla, işli kumaşlarla, zaptiye çavuşlarıyla, çevremi saran ve bende bitmek bilmeyen bir baş dönmesine sebep olan Enkizisyon görevlileriyle doluydu. Formalitelerin yerine getirilmesini daha fazla beklemeden, umutsuzluk içinde hemen oracıkta ölmek istedim. Ölmeyeceğimi, uzun yıllar boyunca hapiste kalarak bu ıstırabı çekmeye devam edeceğimi ve gereken seneleri doldurduktan sonra belki de kürek mahkûmu olacağımı biliyordum. Tüm bunlar ölümden de beter görünmüştü gözüme. Öyle ki, sözünden dönmeyip merhamet dilenmeden kazığa doğru giden inatçı rahibin küstahlığını kıskandım. O an, ölmek yaşamaya devam etmekten çok daha kolay geliyordu.

Berberle işleri bitmişti. Kibirli Enkizisyon görevlilerinden birinin elindeki imzalı ve mühürlü belgeleri inceledikten sonra bana baktığını gördüm. Saygıdeğer kral ve kraliçemizin olduğu locaya son bir kez daha baktım. Kralımız bir şeyler fısıldamak için kraliçenin kulağına eğilmişti, kraliçe ise gülümsemekteydi. Rahipleri mahkûmların sevkiyatını gerçekleştirirken, onlar şüphesiz ki ya avcılıktan bahsediyorlar ya birbirlerine kur yapıyorlardı. Kemerlerin altında, halk berbere verilen cezayı alkışlıyor, zavallı adamın gözyaşlarıyla alay ediyor

ve sıradaki eğlencenin beklentisi içinde avuçlarını ovuşturuyordu.

Enkizisyon görevlisi yeniden elindeki belgeleri inceledi, bir kez daha bana baktı ve tekrar belgelere döndü. Güneş platformun tam üzerindeydi ve yünlü gömleğimin altındaki omuzlarımı yakıyordu. Görevli sonunda belgeleri toplayıp halkta uyandırdığı merakın tadını çıkartarak ukala ve kendini beğenmiş adımlarla yavaş yavaş kürsüye doğru yürümeye başladı.

Şu siyah beyaz uğursuz cüppesinin içinde basamaklarda hareketsiz halde duran ve belli ki zaferinden büyük zevk almakta olan Peder Emilio Bocanegra'ya baktım. Ardından gözlerim Luis de Alquézar'a takıldı. Sinsi ve zalim adam, göğsünün üzerinde duran Calatrava hacının onurunu beş paralık ediyordu. "En azından," dedim kendi kendime, "Komutan yanımızda oturmuyor" – o anki tek tesellim buydu.

Enkizisyon görevlisi kürsünün önünde duruyor, törensel bir şekilde yavaş yavaş adımı okumaya hazırlanıyordu. Tam o sırada, siyahlar içerisinde, üstü başı tozlu bir süvari bağıra çağıra kraliyet kâtiplerinin olduğu locaya daldı. Üzerinde yolculuk kıyafetleri ve ayağında çamur lekeleriyle dolu çizimleri vardı. Durup dinlenmeksizin oradan oraya at koşturmuş gibi bir hali vardı. Elindeki deri dosyayı doğrudan kraliyet kâtibine götürdü. Aralarında bir şeyler konuştuklarını ve Alquézar'ın dosyayı sabırsızca eline alarak bir göz atmak üzere açtığını gördüm. Daha sonra Alquézar önce bana, sonra Peder Emilio Bocanegra'ya ve sonra yeniden bana baktı.

Siyah kıyafetli süvari önünü döndüğünde onu tanıyabildim: Don Francisco de Quevedo'dan başka biri değildi.

X. BÖLÜM

Kapanmamış Hesap

Ateşler tüm gece boyunca yanmaya devam etti. Halk, gecenin geç saatlerine kadar, Enkizisyon tarafından cezalandırılan insanlardan geriye kıvılcımlar ve küller arasındaki kireçleşmiş kemiklerden başka hiçbir şey kalmayana dek Alcalá kapısında kaldı. Alevlerin göz kamaştırıcı kırmızı ışığının ortasından dumanlar yükseliyordu. Arada sırada birdenbire esen rüzgâr, yoğun ve ekşi bir yanmış tahta ve yanık et kokusunu kalabalığa doğru taşıyordu.

Tüm Madrid halkı geceyi orada geçiriyordu: Namuslu evli kadınlardan ağırbaşlı soylulara, saygıdeğer insanlardan en alt tabakaya kadar herkes oradaydı. Zaptiye çavuşları mekânın etrafına kordon çekerken, sokak çocukları ortalığı birbirine katarak korların etrafında koşuşturuyorlardı. Seyyar satıcılar ve yollarını bulmaya çalışan dilenciler de eksik kalmıyorlardı. Herkes gösterinin kutsal ve ahlaki değerleri yükseltici bir etkinlik olduğunu düşünüyordu –ya da en azından halk arasında öyle değerlendiriliyordu. Başındaki kötü yönetimi, Hint filosunu kaybedişini ya da Avrupa’da uğradığı bozgunu –bir kutlamanın cümbüşüyle ya da birkaç ateş gösterisiyle– unutup gitmeye her zaman hazır olan bu bahtı kara İspanya, kendine sadık olduğunu bir kez daha kanıtlıyordu.

“İğrenç bir şey bu,” dedi Don Francisco de Quevedo.

Sizlere daha önce de belirttiğim üzere, büyük hicivci Don Francisco yaşadığı yüzyılın ve toprak-

ların bir gereği olarak eksiksiz bir Katolik'ti, ancak dini inançlarını engin kültürü ve duru insanlığıyla dengelemeyi biliyordu. O gece, kaşları çatık ve hareketsiz bir vaziyette alevlere bakıyordu. Dört nala geçirdiği yolculuğunun bitkinliği, yüzünden ve ses tonundan okunuyordu. Gerçi ses tonundaki bitkinlik yalnızca yolculuktan değil de yüzyılların yorgunluğundan kaynaklanıyor gibiydi.

“Zavallı İspanya,” diye ekledi alçak bir sesle.

Alevlerden biri kıvılcımlardan bir bulut oluşturarak söndü ve sönerken şairin yanında hareketsizce duran Komutan Alatrisme'yi aydınlattı. Halk alkışlamaya başladı. Kıp kırmızı bir ışık, uzaklardaki Augustine Manastırı'nın surlarını ve yakınlardaki Vicálvaro ve Alcalá yollarını birleştiren kavşakta duran direği aydınlattı. Gösterinin başından beri alçak sesle bir şeyler konuşarak orada duruyorlardı. Cellat ipe üç tur attırarak Elvira de la Cruz'un boynuna doladıktan sonra kuru yapraklar ve çırılar zavallı rahibe adayının cansız bedeni altında çatırdamaya başladığında sustular. Canlı canlı yakılan tek mahkûm rahip olmuştu. Başında bekleyen rahiple uzlaşmayı reddetmiş ve tenine temas eden ilk ateş parçasını gayet soğukkanlı bir şekilde göğüsleyerek sonuna kadar gayet iyi direnmmişti. Ateşler dizlerine kadar geldiğinde –pişman olmaya vakti olsun diye onu yavaş yavaş, acı çektire çektire yakıyorlardı– rahibin gücü ne yazık ki tükendi ve çektiği işkence halkın gaddar tezahüratları arasında sona erdi. Ancak bildiğim kadarıyla ateşlerin üzerinde durma konusunda zaten hiç kimse Aziz Lorenzo kadar mükemmelleşmemiştir.

Don Francisco ve Komutan Alatrisme'nin benden bahsettikleri saatlerde ben bitkin ama en azından özgür bir halde, Arcabuz Sokağı'ndaki evimizde,

Lebrijanlı Caridad'ın anaç kollarında uyuyordum. Son günlerde yaşadıklarımı bir kâbusa dönüştürmek ister gibi –ki gerçekten de bunu istiyordum– derin bir uykuya dalmıştım. Ateşler körüklenirken, Şair, Komutan'a Aragón'a büyük bir süratle tamamladığı macera dolu yolculuğunun ayrıntılarını anlatıyordu.

Olivares'in önerdiği yol, adeta bir altın madeniydi. Don Gaspar de Guzmán'ın el Prado'da yazdığı dört kelime –Alquézar, Huesca, Yeşil kitap– kraliyet kâtibinin elini ayağını bağlayıp hayatımı kurtarmaya yetmişti. Alquézar yalnızca düşmanımızın soyadı değil, doğduğu Aragon kasabasının da ismiydi. İşte Don Francisco de Quevedo, zamana karşı verdiği umutsuz yarışta aceleyle bu kasabaya gitmiş ve Medinaceli'de ölen atını değiştirmek zorunda kalmıştı. “Doğum kaydı” da denilen şu yeşil kitaba gelince, bu kitap kişiler ya da rahiplerin tuttuğu, akrabalık ilişkileri ile ilgili kayıtlar içeren ve soyağacına dair kanıtları bulmaya yarayan bir kitaptı.

Don Francisco de Quevedo Alquézar'a varır varmaz maharetini, ismini ve Guadalmedina kontu tarafından temin edilen parasını kullanarak, yerel arşivlere ulaşmaya çalıştı. Bu arşivlerde, Olivares kontunun kişisel araştırmaları sayesinde zaten bildiği bir şeyin kanıtını buldu ve bu onu çok şaşırttığı gibi çok da rahatlattı: Luis de Alquézar safkan değildi.

Alquézar'ın soyağacında –aslında İspanya'nın neredeyse yarısının şeceresinde olduğu gibi– Yahudi kökeni bulunuyordu. Kayıtlara göre Yahudi akrabaları bin beş yüz otuz dört yılında din değiştirmişlerdi. Bu belge kraliyet kâtibinin soyluluk iddiasını yalanlıyordu, ancak büyükbaba başına para ödenecek safkanlığın bile satın alınabildiği bir dönemde, bu tarih özenle unutulmuş ve Luis de Alquézar'ın

sarayda yüksek bir memuriyet görevine getirilebilmesi için gereken tüm kanıtlar oluşturulmuştu. Ayrıca köklü Hıristiyanlığını ve atalarının ayak işlerinde çalışmadığını kanıtlayamayan insanların bir parçası olmalarının mümkün olmadığı Calatrava tarikatının bir şövalyesi olmasıyla övünürken, sahte belge düzenlemesi kabul edilebilir bir şey değildi. Bu bilginin Quevedo'nun Alquézar rahibinden bir kese gümüş *escudo* karşılığında aldığı yeşil kitapla desteklenerek ilan edilmesi –ki şairin yazacağı küçük bir sone bile bu iş için yeterliydi– kraliyet kâtibinin şerefini beş paralık etmeye yeterdi. Alquézar böyle bir durumda saraydaki görevini, Calatrava üniformasını ve bir soylu olarak sahip olduğu imtiyazların büyük bir kısmını kaybederdi. Elbette ki Enkizisyon ve Peder Emilio Bocanegra da Olivares kontu gibi bu durumdan haberdardı, ancak riyakârlık ve sahte tavırlardan oluşan kirli bir dünyada, iktidar sahipleri, akbabalar, hasetçi insanlar, korkaklar ve domuzlar her zaman birbirlerinin ayıplarını örterlerdi. Yüce Tanrı bu insanları yarattı ve mutsuz İspanya'da bir araya gelen bu insanlar büyük ödüllerle kutsandı.

“Yeşil kitabı ona gösterdiğimde yüzünün aldığı şekli görmeliydin Komutan,” derken sesinden bitkinliği anlaşıyordu. Üzerinde hâlâ tozlu kıyafetleri, çizmelerinde ise kan lekeli mahmuzları duruyordu.

“Luis de Alquézar'ın suratı eline tutuşturduğum kâğıtlardan daha beyaz bir hal aldı ve ardından bir alev gibi kızardı. Beyin kanaması geçirecek diye korktum. Ancak Íñigo'yu mutlaka oradan çıkar-mam gerekiyordu. Ona doğru eğilerek sabırsızca ‘Sayın Kâtip, tartışacak zamanımız yok. Eğer delikanlıyla ilgili işlemleri durdurmazsanız kaybeden siz olacaksınız’ dedim. Tartışmaya kalkışmadı bile... O alçak herif, bir gün her birimizin her şeye

kadir olan Tanrı'yla hesaplaşmak zorunda kalacağını anladı.”

Gerçekten de öyleydi. Yazmanın ismimi telaffuz etmesine kalmadan, Alquézar kraliyet kâtibi niteliklerini gayet güzel belli eden hummalı bir çabadan sonra kurşun gibi yerinden fırlayarak soluğu olan biteni anlamaya çalışan Peder Emilio Bocanegra'nın yanında aldı. Oldukça alçak sesle aralarında bir şeyler konuştular ve Dominikenin yüzünde peşi sıra şaşkınlık, öfke ve tasa belirdi. Kindar gözleri Don Francisco de Quevedo'yu o anda bakışlarıyla yerle bir edebilirdi. Ancak yolculuğun yorgunluğunu beni tehdit eden tehlikenin gerginliğiyle bir arada yaşayan Don Francisco, dünyanın bütün öldürücü gözleri ona baksa bile bunu bir parça bile önemsemeden, ne pahasına olursa olsun, acılar içinde yerle bir olacağını bilse dahi, bu işi sonuna kadar götürmeye kararlıydı. Rengi iyiden iyiye solgunlaşan Alquézar alnındaki teri bir bez parçasıyla sildikten sonra şairin beklediği locaya doğru yavaşça döndü. Quevedo en sonunda, Enkizisyon görevlilerin kürsüsünde gördüğü Peder Emilio Bocanegra'nın öfkeden ve kinden titrer bir vaziyette yazmanı çağırdığını gördü. Yazman Bocanegra'yı bir süre hürmetle dinledikten sonra, hakkımda verilen hükmün yazılı olduğu ve okunmak üzere olan kâğıdı bir kenara koyarak sonsuza kadar rafa kaldırdı.

Bir alev daha büyük bir gürültüyle yere düştü ve kıvılcım yağmuru iki adamı aydınlatan ışığı daha da bir parlaklaştırarak sel olup karanlığın içine aktı. Diego Alatraste gözünü alevlerden ayırmaksızın hareketsiz bir biçimde şairin yanında duruyordu. Şapkasının kanadının altından görünen gür bıyıkları ve kartal burnu, günün yorgunluğu ve çok ciddi bir

şey olmamasına rağmen ona oldukça sıkıntı veren taze yarasından dolayı çökmüş olan yüzünü olduğundan da zayıf gösteriyordu.

“Kızcağızı kurtarmaya yetişememiş olmam çok kötü oldu,” diye mırıldandı Don Francisco.

Başıyla en yakında duran odun yanığına doğru işaret etti. Elvira de la Cruz’un talihi yüzünden utanç duyuyor gibiydi. Kendisinden ya da Komutan’dan değil, bu zavallı genç kıızı ve ailesini mahvederek bu sona sürükleyen şeylerden utanıyordu. Belki de kaderinin onu mahkûm ettiği kindar, zalim, görkemine bakıldığında göz kamaştırıcı görünen ama günlük yaşamda uyuşuk ve bir yıkıntıya benzeyen bu topraklardan utanıyordu. Öyle ki, mertliği, metanetli boyun eğişi, içten Hristiyanlığı ve bilginliği Quevedo’yu teselli etmeye yetmiyordu. Çünkü bir aydın ve bir İspanyol olmak, ezelden beridir, büyük bir dert ve küçücük bir umut sahibi olmakla eş anlamlı olmuştu.

“Ne olursa olsun,” diye lafını tamamladı, Quevedo, “Tanrı böyle olmasını istedi.”

Diego Alatrisme bu lafa hemen bir karşılık vermedi. Tanrı ya da Şeytan böyle istemiş olsun, insanların silüetlerine, alevlere ve kıvılcımlara bakarak sessizliğini korudu. Önce Quevedo sonra da bu akşamüstü görüştükleri Martín Saldaña şu an için korkulacak bir şey olmadığını söylemiş olsalar da, henüz beni görmek için Arcabuz Sokağı’na gelmemişti. Her şey öylesine büyük bir ihtiyatla çözümlenmişti ki, ne geçitte ölüp kalan silahşordan ne de yaralanan Gualterio Malatesta’dan bir haber vardı. Komutan, yarasını eczacı Tekgöz Fadrique’nin dükkânında sardırır sardırmaz Don Francisco’yla birlikte Alcalá kapısına doğru yol almıştı ve Elvira de la Cruz’un genç bedeninden geriye yalnızca

közler arasındaki un ufak olmuş kemik parçaları ve küller kalıncaya dek orada, Şairin yanında kalmıştı.

Komutan, bir anlığına kalabalığın içinde Jerónimo de la Cruz'u ya da en azından katledilen aileden geriye kalan tek kişi olan büyük kardeşin hayaletimsi varlığını gördüğünü sandı. Ancak bu kadar hareketli bir kalabalık ve karanlık, gördüğü kişi o idiyse bile, örtülü yüzünü kapatıvermişti.

“Hayır,” dedi Alatraste sonunda.

Konuşmakta o kadar gecikmişti ki, Don Francisco ondan bir şey duymayı beklemiyordu. Şaşkın bir ifadeyle Komutan'a baktı. Onun ne düşündüğünü anlamaya çalışıyordu. Ancak Komutan ifadesiz bir yüzle alevlere bakmaya devam ediyordu. Daha sonra, uzun bir duraksamanın ardından yavaşça Quevedo'ya doğru dönerek “Tanrı'nın bu işle hiç bir alakası yok,” dedi.

Şairin gözlüklerinin aksine, Komutan'ın karanlık gözleri alevlerin ışıklarını yansıtmıyor daha çok bir çift donmuş su birikintisine benziyordu. Yere düşen son alevler, Komutan'ın bir kılıcın ucu kadar keskin ama suskun yüzüne yansıyan kırmızımsı ışıkları ve gölgeleri dalgalandırıyor.

Uyuyor taklidi yapıyordum. Lebrijanalı Caridad, meyhaneden getirilen bir küvet içerisinde yaptığım sıcak banyo ve yediğim leziz akşam yemeğinden sonra uzandığım yatağın başında oturmuştu. Bir yandan beni izliyor, diğer yandan mum ışığında Komutan'ın yırtılmış kıyafetlerini dikiyordu. Gözlerim kapalı, sıcak yatağın tadını çıkarıyordum. Yarı uyur yarı uyanık halim, henüz atlatmış olduğum korkunç macerayla ilgili sorulara maruz kalmamı ya da bir şeyler anlatmak zorunda kalmamı

engelliyordu. Yaşananlar üzerine düşündükçe –giydirdikleri gömlek aklımdan çıkmıyordu– içim içimi yiyordu. Çarşafların sıcaklığı, Lebrijana’nın keyifli dostluğu, yeniden dostlarımin arasında olduğumu bilmenin rahatlığı ve hepsinden öte, dünya benden bağımsız bir biçimde dönmeye devam ederken gözlerim kapalı olarak sessiz kalabilme şansım, beni mutluluğa benzer bir rehavete sürüklüyordu. Mutluluğum ya da rehavetim, hapsoldüğüm süre boyunca ağızımdan Diego Alatrisme’yi suçlayabilecek tek bir laf bile alamamış olduklarını düşündüğümde, doruğa ulaşıyordu.

Merdivende ayak sesleri duyduğumda ve hatta La Lebrijana bir sevinç çığlığı attıktan sonra elindeki işi yere fırlatıp kendini onun kollarına attığında bile gözlerimi açmadım. Konuşmalarının fısıltılarını, meyhanecinin sesli öpücüklerini ve henüz gelmiş olan Komutan’ın itiraz mırıltılarını duyuyordum. Son olarak kapanan kapının sesini ve merdivenden inen ayak seslerini duydum. Uzun bir sessizlikten sonra, Komutan’ın ayak seslerini yeniden odanın içinde duyana dek evde yalnız kaldığımı zannetmiştim. Komutan yatağımın yanına kadar gelip başucumda durdu.

Gözlerimi neredeyse açacaktım ama açmadım. O gün beni meydanda, tövbekârların arasında aşağılanmış bir halde gördüğünü biliyordum. Las Adoratrices Benitas Manastırı’na yapılan baskın gecesi, onun emirlerine itaat etmediğim için bir aptal gibi yakalanmış olduğumu da unutamıyordum. Kısacası, kendimi henüz onun sorularıyla ya da sitemleriyle, hatta suskun bakışlarıyla dahi yüz yüze gelecek kadar güçlü hissetmiyordum. O yüzden uyuyor olduğuma inanması için ahenkli bir biçimde nefes alıp vererek hareketsiz kaldım.

Hiçbir şeyin olmadığı uzunca bir boşluk oldu. Şüphesiz ki Komutan, La Lebrijana'nın yanık bıraktığı mumun ışığında beni izliyordu. Ne bir ses, ne bir nefes duyuluyordu. Hiç ama hiçbir ses yoktu. Ardından, Komutan'ın gerçekten de orada olup olmadığından şüphe etmeye başladığım bir anda, elini tenimde hissettim. Pürüzlü avucunu şefkatli bir biçimde ve beklenmedik bir yumuşaklıkla alnımda koymuştu. Avucunu bir süre alnımda tuttu ve sonra aniden çekti. Ardından adımlar yeniden uzaklaşmaya başladı. Kilerin kapısının açıldığını, bir bardağın bir şarap sürahisine dokunduğunu ve bir sandalyenin çekildiğini duydum.

Dikkatli bir şekilde gözlerimi biraz açtım. Odadaki loş ışık sayesinde Komutan'ın üzerindeki kıyafetlerini ve kılıcını çıkarttığını gördüm. Ardından masaya oturarak sessizce içmeye başladı. Şarap bardağa lıkır lıkır akıyor ve Komutan, hayatta şarap içmekten başka bir işi yokmuş gibi, şarabını yavaş yavaş büyük bir özenle içiyordu. Mumun sarımsı ışığı gömleğindeki lekeyi, yüzünü, kısa saçlarını ve askerlere özgü bıyıklarını aydınlatıyordu. İçkisini içmek dışında hiçbir şey yapmadan sessizce duruyordu. Arkasında açtığı pencere vardı ve pencereden karanlıkların içerisindeki çatılar ve bacalar seçilebiliyordu. Çatıların üzerinde sessiz, sakin ve soğuk tek bir yıldız parlıyordu. Alatrıste boşluğa ya da karanlık içerisinde dolanan hayaletlerine bakıyordu. Şarap yüzünden kafası dumanlandığı zamanlardaki bakışını çok iyi biliyordum ve o an nasıl göründüklerini hiçbir çaba harcamadan tahmin edebiliyordum: dondurucu ve kayıp. Kalçasındaki ıslak bandajdaki kan lekesi giderek büyüyor ve beyaz gömleğini kırmızıya boyuyordu.

Gecenin karanlığında, gökyüzünde parıldayan o tek yıldız kadar yalnız ve kaderine boyun eğmiş gibi görünüyordu.

İki gün sonra Toledo Sokağı'nda güneş yeniden parıldıyordu. Dünya yeniden büyük ve umutlarla doluydu. Gençliğimin verdiği enerjiyle damarlarımdaki kanım kaynıyordu. Türk'ün meyhanesinin kapısında oturmuş, Licenciado Calzas'ın bana Plaza La Provincia'dan getirip durduğu alet edevatla el yazımı geliştirmeye çalışırken, hayata yeniden iyimserlikle bakıyordum. Yaşadığım talihsiz olaydan sonra gençliğin yardımıyla sağlığıma kavuşmuş, kendimi süratle toparlayabilmişim. Arada sırada başımı kaldırarak sokağın diğer tarafında sebze satan kadın tezgâhtarlara, yemek artıklarını atıştıran tavuklara ya da yoldan geçen arabalar ve süvarilerin ortasında birbirlerini kovalayan pasaklı sokak çocuklarına bakıyor, bir yandan da meyhanenin içinde dönen konuşmaların uğultularını dinliyordum. Kendimi dünyanın en mutlu genci gibi hissediyordum. Hatta yazmakta olduğum şu dizeler, bana şimdiye kadar yazılmış en güzel dizeler gibi geliyordu:

*Beni günün hayallerinden uyandıracak olan gölge,
Karanlığı getirip gözlerimi son bir kez daha kapatacak.*

*Kurtulabilecek bu yorgun ruhum sonunda,
İstirap ve kaygılardan.*

Dizeler Don Francisco de Quevedo'ya aitti. Şarabını yudumlarken öylesine mırıldandığı bu dizeleri duyduğumda o kadar çok beğenmişim ki, onları en güzel yazımla kopyalamak için iznini istedim. Don Francisco, Komutan ve diğerleriyle –Licenci-

ado, Domine Perez, Juan Vicuña ve Tekgöz Fadrique– birlikte içerideydi. Hep birlikte, ellerinde birer bardak iyi şarap, sofrada sosis ve közlenmiş etle, mutlu sonu kutluyorlardı. Hiç kimse konudan alenen bahsetmese de olup biten her şey herkesin aklındaydı. Meyhaneye gelen herkes saçımı okşuyor ya da şefkatle yanağımı sıkıyordu. Don Francisco okumamı geliştirmem için elinde bir Plutarchus kitabıyla gelmişti. Dómine Pérez gümüş bir tespih, Juan Vicuña Flandr’da kullandığı bronz bir kemer tokası ve Tekgöz Fadrique de –bu insanların arasında eli en sıkı olanıydı– eczanesinden bir miktar karışım getirmişti. Bu karışımın, kan yaparak benim gibi bir sürü eziyet çekmiş bir gencin rengini yerine getireceğinden emindi. Licenciado Calzas’ın en iyi kaztüyü kalemlerinden birini mürekkebe daldırdığımda, İspanya’nın en mutlu ve en onurlu çocuğuydum ve şiiri yazmaya devam ettim:

*Ancak bu gölgeler hatırasını bırakmayacak
Bir zamanlar yanıp tutuşan o deniz kıyısında,
Ateşim yüzmeyi biliyor buz gibi sular da
Ve de hürmetini kaybetmeyi haşin kanunlara*

Bu dörtlük okunurken kafamı yeniden kaldırdım. Elim havada kaldı ve bir mürekkep damlası gözyaşı misali kâğıdıma düştü. Toledo Sokağı’ndan katırlarını çeken çetin görünümlü bir arabacısı olan siyah, amblemsiz, son derece tanıdık bir araba geliyordu. Kendimi bir rüyanın karmaşasının ortasında bulmuş gibi elimdeki kâğıdı, kalemi, mürekkep hokkasını ve rıhdanı bir kenara bırakıp ayağa kalktım. Gelen araba en ufak bir hatalı hareketim yüzünden silinip gidebilecek bir hayalmişçesine hareketsiz ve sakin, öylece durdum. Araba yanıma kadar geldiğinde,

perdeleri örtülü olmayan açık penceresinden önce beyaz ve kusursuz bir el, ardından da sarı bukeler ve Diego Velázquez'in tasvir ettiği gökyüzü kadar mavi gözler gördüm. Bu gözler beni neredeyse darağacına götürecek olan kıza aitti. Araba Türk'ün meyhanesi-nin önünden geçerken Angélica de Alquézar'ın gözlerini üzerime dikmesi, yemin ederim ki, bedenimi baştan aşağıya titremeye yetti ve hızla atan kalbimi adeta durdurdu. O anda gayri ihtiyari olarak elimi göğsüme attım ve Angélica'nın, ölüme mahkûm edilmeme sebep olması için bana verdiği, ucunda muska olan o altın zincirin artık boynumda olmadığına üzüldüm. Ve yüce İsa'nın kanı üzerine sizlere yemin ederim ki, eğer Enkizisyon Mahkemesi onu benden almamış olsaydı, hâlâ aşk dolu bir gururla boynumda ışıldamaya devam ediyor olacaktı.

Angélica yaptığım hareketin manasını anladı. Taptığım şu şeytani gülümsemesi yüzünü aydınlattı. Ardından parmaklarını ağzına götürerek öpücüğe çok benzer bir hareketle parmaklarının ucunu dudaklarında gezdirdi. O an Toledo Sokağı, Madrid hatta tüm kâinat, bana hayatta olduğumu büyük bir coşkuyla hissettiren eşsiz bir ahenge dönüştü.

Araba yokuş yukarı çıkarak gözden kaybolana kadar onu bir taş gibi ayakta ve hareketsiz kalarak izledim. Ardından elime yeni bir kalem alıp biledim ve Don Francisco'nun şiirini yazmayı bitirdim:

*İçine Tanrı'nın hapsolduğu bir ruh,
Keyiften alev alev yanan damarlar,
Dünyevi tutkunun zaferiyle tutuşan kemik ilikleri,*

*Bedenini bırakacak ama özünü değil,
Küllere dönüşecek, ama hislerini kaybetmeyecek,
Sonsuzlukta uçuşan âşık tozlara dönüşecek.*

Hava kararıyordu, ancak henüz ışık yakmayı gerektirecek bir karanlık yoktu. Lansqunete lokantası, kirli ve adına yakışmayacak kadar kötü kokularla dolu Primavera* Caddesi'nde, Lavapiés çeşmesine yakın bir yerde, Madrid'in en kalitesiz meyhanelerinin, lokantalarının ve daha da berbat kerhanelerinin olduğu bir yerdeydi. Caddeye boydan boya çamaşır asılı ipler gerilmişti ve pencerelerden komşuların birbirleriyle yaptıkları dedikodular ve çocuklarının bağrıışları, bebelerinin ağlamaları geliyordu. Dar cadde at pislikleriyle doluydu ve Diego Alatraste köhne, tekerleksiz ve dingilleri çıplak bir arabanın birkaç parça taşın üstünde yatar vaziyette olduğu, ağıla benzeyen o avluya girdiğinde çizmelerini lekelememek için çok dikkatli davranmak zorunda kaldı. Şöyle hızlıca bir etrafa göz attıktan sonra merdivenlere doğru yöneldi. Otuz kadar basamak çıktıktan ve dört beş kedi bacaklarının arasından koşup gittikten sonra en üst kata çıkmayı başarabildi.

En üst kata vardığında, koridordaki kapıları inceledi. Martín Saldaña'nın verdiği bilgide bir yanlışlık yoksa aradığı kapı sağ tarafta koridorun tam köşesindeki en son kapı olmalıydı. Gürültü yapmama özen göstererek kapıya doğru yürüdü. Altında sıgır derisi önlüğünü ve tabancasını sakladığı paltosunu elleriyle yukarı doğru kaldırdı. Saçaklarda cıvıldaayan güvercinler evin o bölümünden duyulabilen tek sestti. Aşağıdaki daireden yemek kokuları geliyor, uzaklardan bir yerlerden bir uşak kendi kendine şarkılar mırıldanıyordu. Alatraste durdu, kendine bir kaçış yolu belirlemek üzere etrafa bir göz atıp kamasının ve kılıcının olmaları gereken

* "Primevera" İspanyolcada "ilkbahar" anlamına gelir.

yerde olup olmadıklarını kontrol etti. Tabancasını kemerinden çıkarıp ağızotunu kontrol ettikten sonra başparmağının yardımıyla tabancasının horozunu geriye çekti. Kapanmamış bir hesabı görme vaktiydi. İki parmağını bıyığının üzerinde gezdirdi, paltosunun önünü gevşetti ve kapıyı açtı.

Acınası bir odaydı. Yalnızlık ve terk edilmişlik kokuyordu. Erkenci birkaç hamamböceği, savaştan sonra üşüşen yağmacılar gibi masanın üzerindeki yemek artıklarının arasında fink atıyordu. Masada iki boş şişe, bir su sürahesi ve çatlak bardaklar, bir sandalyede kirli elbiseler, yerde yarısına kadar dolu bir lazımlık, duvarda asılı siyah bir ceket, bir şapka ve bir palto duruyordu. Odada bir de yatak vardı. Başında bir kılıç duran bu yatağın içinde, Gualterio Malatesta yatıyordu.

İtalyan'ın en ufak beklenmedik ya da tehdit oluşturacak bir hareketinde, Alatrisme'nin "Kendini kol-la!" demeye gerek duymadan yakın menzilden ona ateş açacağı kesindi. Ancak Malatesta, hâlâ gelen kişiyi tanımaya çalışıyormuş gibi kapıya bakmaya devam ediyordu ve sağ elini çarşafın üzerinde hazır bekleyen tabancasına uzatmaya bile yeltenmedi. Bir yastığa dayanmış vaziyette uzanıyordu ve perişan görüntüsü, yüzündeki dehşet dolu ifadenin daha da korkutucu görünmesine sebep oluyordu. Çektiği acılardan zayıf düştüğü yüzünden okunuyordu: Sakalları en az üç gündür kesilmemişti, kaşlarının üzerinde kapanmamış bir bıçak yarası vardı ve sol elmacık kemiğinde, ağır bir yaraya uygulanan pansumanın kirli kalıntıları duruyordu. Elleri ve yüzü bir köle gibi solgundu. Çıplak gövdesi kurumuş kanlardan ıslanan bandajlarla kaplıydı ve Alatrisme bandajlardan sızan kan yüzünden oluşan kahverengimsi lekelerden, en az üç tane yarası ol-

duğunu anladı. Kiralık katilin, geçitteki kavgada en kötü yarayı alan kişi olduğu gün gibi açıktı.

Komutan namluyu Malatesta'ya doğru tutmaya devam ederken kapıyı kapattı ve yatağa yaklaştı. Malatesta sonunda onu tanımış gibiydi. Yüksek ateşinin belirginleştirdiği gözlerindeki pırıltı daha da kuvvetlendi ve sağ eli silahı kavrayabilmek için zayıf bir hamle yaptı. Çok kan kaybettiği belliydi. Alatrıste tabancasının namlusunu Malatesta'nın kafasının iki parmak ötesinde tuttu. Düşmanı mücadele edemeyecek kadar güçsüzdü.

Çabalamanın işe yaramayacağını anlayan İtalyan, yastığa gömülü kafasını bir miktar havaya kaldırdı. Şu anda oldukça bakımsız olan İtalyan tarzı bıyığının altından, Alatrıste'nin ne yazık ki yakından tanıdığı o tehlikeli gülümsemesi belirdi. Bitkin bir gülümsemeydi, orası kesin, hatta bir acı ifadeyle kıvrılmıştı. Ancak Gualterio Malatesta'nın yaşamaya da cehenneme gitmeye de her zaman hazır olduğunu gösteren alaycı bir yanı da vardı.

“Bu ne sürpriz!” diye mırıldandı. “Ama Komutan Alatrıste karşımda duruyor gerçekten de.”

Sesi boğuk ve zayıf çıksa da ağzından çıkan kelimeler anlaşılırdı. Ateşli kara gözleri kafasına tutulan silahın namlusunu görmezden gelip davetsiz misafire odaklanmıştı.

“Gördüğüm kadarıyla,” diye devam etti İtalyan, “hastaları ziyaret etme nezaketini yerine getirmeden edemiyorsunuz.”

Kendi kendine güldü. Komutan bir süre onun gözlerinin içine baktı ve daha sonra silahını indirdi. Ancak yine de bir parmağı hâlâ tetikteydi.

“Ben iyi bir Katoligimdir,” diye yanıtladı İtalyan'ı alaycı bir tavırla.

Malatesta'nın kısa ve kuru gülüşü bu lafla birlikte daha da kuvvetlendi ve bir öksürük krizine dönüştü.

“Öyle diyorlar,” diyerek başını salladı kendine gelebildiğinde. “Her ne kadar son günlerde konu hakkında kimi şüpheler olsa da, öyle diyorlar.”

Bakışları hâlâ Komutan'ın bakışlarındaydı. Tabancasını almaya gücü yetmeyen eliyle masadaki sürahiyi işaret etti.

“Rica etsem, bana şuradaki suyu uzatabilir misiniz? Böylece susuz kalmış bir insana içecek bir şey vermiş olmakla da övünebilirsiniz.”

Alatriste bir süre düşündükten sonra gözlerini düşmanından ayırmadan yavaşça suyu getirmeye gitti. Malatesta sürahinin tepesinden Alatriste'yi izleyerek kana kana iki yudum su içti.

“Beni hemen öldürecek misiniz?” diye sordu. “Yoksa öncelikle şu son teşebbüsünün ayrıntılarını vermemi mi bekliyorsunuz?”

Sürahiyi bir kenara koydu ve elinin tersiyle ağzını sildi. Suratındaki gülümseme, son nefesine kadar tehlike teşkil eden, köşeye sıkışmış bir yılanın gülümsemesi gibiydi.

“Bana bir şey anlatmanıza gerek yok,” dedi Alatriste omuzlarını silkerek. “Her şey çok açık: Manastır pususu, Luis de Alquézar ve Enkizisyon Mahkemesi. İşte her şey bunlardan ibaret.”

“Kahretsin! O zaman siz buraya yalnızca benim işimi bitirmek için gelmişsiniz.”

“Aynen öyle.”

Malatesta durum değerlendirmesi yaptı. Durum ona pek de parlak gözükmemiş gibiydi.

“O halde size anlatacak bir şeyim olmaması,” dedi, “yalnızca zamanımı kısaltıyor.”

“Öyle de denebilir.” Tehlikeli ve sert bir biçimde gülümseme sırası şimdi Komutan’daydı. Alayla, “Köşeye sıkıştığı zaman öten adamlardan olmadığını düşünerek sizi en azından onurlandıracağım” diye sözlerine devam etti.

Malatesta sargılarına dokunarak yatağında acı içinde kımıldadı ve içini çekti.

“Gerçekten çok nazıksınız,” dedi çaresizce. Yatağının başında duran kılıcı göstererek sözüne devam etti. “Bu nezaketinize karşılık vererek, beni adeta bir köpek gibi yatağымda öldürmekten sizi alıkoyacak kadar sağlığımın yerinde olmaması ne kadar acı. Ancak geçen gün şu lanet sokakta işimi bitirmek üzereydiniz.”

Daha rahat bir pozisyon almak için yeniden hafifçe hareket etti. O anda Alatrıste’ye karşı işinin gerektirdiğinden daha fazla kin tutuyor gibi görünmüyordu. Ancak karanlık ve ateşli gözleri hâlâ tetikteydi ve Alatrıste’ye bakmaya devam ediyordu.

“Evet, aynen öyleydi... Çocuğın paçayı kurtardığını duydum. Doğru mu?”

“Doğru.”

Kiralık katilin yüzündeki gülümseme büyüdü.

“Buna gerçekten sevindim, yemin ederim. O sağlam bir delikanlı. Manastırda olduğumuz akşam elindeki hançerle beni kendine yaklaştırmadığında onu görmeliydiniz. Ayrıca onu Toledo’ya götürmek hoşuma gittiyse ne olayım! Üstelik onu orada neyin beklediğini de bilmiyordum. Ama siz de bilirsiniz ki parayı veren düdüğü çalar.”

Yüzündeki gülümseme alaycı bir hal aldı. Ara sıra göz ucuyla çarşafaların üzerinde duran tabancaya bakıyordu. Komutan, eline en ufak bir fırsat geçtiği anda Malatesta’nın tabancayı kullanmaktan hiç çekinmeyeceğine emindi.

“Siz,” dedi Alatrisme, “alçak bir orospu çocuğusunuz.”

Malatesta samimi bir şaşkınlıkla Alatrisme'ye baktı.

“Tanrım, Komutan Alatrisme! Biri bu söylediklerini duysa, eminim sizi Aziz Clara'nın rahibelerinden birine almak isterdi.”

Ortamı bir sessizlik kapladı. Komutan, elini tabancasının tetiğinden çekmeden etrafına uzun uzadıya baktı. Gualterio Malatesta'nın evi, Alatrisme'nin evine fazlasıyla benziyordu. Sessizlik devam etti. Aslında bir bakıma İtalyan haklıydı. Birbirlerinden o kadar da uzak değillerdi.

“Bu yataktan gerçekten de kımıldayamıyor musunuz?”

“Yemin ederim ki hayır.” Malatesta dikkatini yeniden toplayarak ona baktı. “Ne o? Bahane mi arıyorsunuz?” Yüzündeki zalim ve soğuk gülümseme büyümüştü. “Eğer yardımı olacaksa, ‘Tanrı yardımcım olsun’ demelerine bile fırsat tanımadan alelacele diğer tarafa yolladığım insanlardan bahsedeyim size. Uyanıkken ya da uyurken öldürdüklerimden, önünden ya da arkasından hançerlediklerimden bahsedeyim. Çoğunlukla da sırtlarından hançerledim öldürdüğüm adamları. O yüzden bana böyle vicdan muhasebeleriyle gelmeyin.” Yüzündeki gülümseme yerini şeytani bir gülüşe bıraktı. “Siz ve ben bu işin ehli insanlarız. Profesyoneliz. Lütfen böyle yapmayın.”

Alatrisme düşmanının kılıcına baktı. Siperi, aynen kendi siperi gibi kılıç darbelerinin izleriyle doluydu. “Her şey şans,” diye söylendi kendi kendine, “her şey zarların nasıl düşeceğine bağlı.”

“Eğer silahınızı ya da kılıcınızı çekmeye kalkarsanız,” dedi Alatrisme, “size minnettar olurum.”

Malatesta gözlerini Alatrisme'ye dikti ve kafasını hayır anlamında salladı.

“Söz konusu bile olamaz. Kemiksiz bir et yığını halinde burada yatıyor olabilirim ama bir korkak değilim. Eğer beni diğer tarafa göndermek istiyorsanız, hemen çekin şu tetiği de bir an önce bitsin. Şansıma akşam yemeği saatinde cehenneme varacağım.”

“Cellat durumuna düşmek istemiyorum.”

“O zaman çekin gidin buradan. Tartışamayacak kadar yorgunum.”

Kafasını yeniden yastığa koydu ve fiyuv fiyuv, fiyuv fiyuv diye ıslık çalarak gözlerini kapattı. Konuyla daha fazla muhatap olmak istemiyor gibiydi. Alatrisme elinde tabancasıyla ayakta duruyordu. Pencereden, çanları çalan uzak bir kilisenin saatinin sesini duydu. Malatesta sonunda ıslık çalmayı bıraktı. Elini önce şişmiş kaşlarının, daha sonra da yara izleri ve çiçek bozuğu izleriyle dolu yüzünün üzerinde gezdirdi ve yeniden Komutan'a döndü.

“Evet? Bir karar verdiniz mi?”

Alatrisme cevap vermedi. Her şey daha da gülünç bir hal alıyordu. Koskoca Lope dahi bunu sahnelemeye cesaret edemezdi, çünkü Tabarca'nın en çetin eleştirmenleri tarafından kınanacağından korkardı. Alatrisme yatağa doğru biraz yaklaştı. Düşmanının yaralarını inceledi. Çok kötü görünüyor, çok da ağır kokuyorlardı.

Alatrisme'nin aklından geçenleri okuyabildiğine inanan Malatesta “Çok heveslenmeyin,” dedi. “Bundan da kurtulacağım. Biz Palermolular sağlam adamlarızdır. O yüzden bir an önce öldürün beni.”

Diego Alatrisme onu öldürmek istiyordu. Bundan hiç şüphesi yoktu. Hem kendi hayatını hem de arkadaşlarının hayatını tehdit eden bu tehlikeli domuzu

öldürmek istiyordu. Onu sağ bırakmak, zehirli bir yılanla uyumaya kalkmak gibi intihar etmekle bir-di. Gualterio Malatesta'yı öldürmek istiyordu ve de öldürmesi gerekiyordu, ama bu şekilde değil. Yüz yüze, teke tek, ellerinde kılıçlarla savaşırken nefes nefese kalışını ve acı çekerken nasıl soluduğunu duymak istiyordu.

O an hiç acelesi olmadığını, bekleyebileceğini düşündü. Sonuçta İtalyan her ne kadar bu konuda ısrar etse ve bundan zevk duysa da, birbirleriyle tamamen eşit adamlar değillerdi. Tanrı'nın, Şeytan'ın ya da kulların nezdinde öyle olabilirlerdi ama kendi iç dünyalarında ya da vicdanlarında farklı oldukları kesindi. Kumar masasına düşen zarları değerlendirişleri aynı değildi. Roller değişseler, Diego Alatrisme kılıcını kılıfından çıkarmadan ve eli hâlâ kararsızca tetikte beklerken, Malatesta tetiği çok daha önce çekerti.

O sırada kapı açıldı ve eşikte bir kadın göründü. Genç bir kadındı, üzerinde bir bluz ve kötü kumaştan dikilmiş gri bir etek vardı. Bir sepetin içinde temiz çarşaf ve bir şarap sürahisini taşıyordu. İçerideki davetsiz misafiri gördüğünde Malatesta'ya korku dolu bir bakış atarak çığlığı bastı. Sürahi ayaklarının dibine düşerek hasır kaplamanın üzerinde kırıldı. Kadın ıstırap dolu gözlerle, tek bir kelime etmeye ya da kıpırdamaya mecali olmayan bir halde kalakaldı. Diego Alatrisme tek bir bakışla kadının kendisi için değil de yatakta yatan yaralı adamın kötü talihi için korku duyduğunu anladı. "Ne olursa olsun," diye düşündü Komutan alaycı tavırla, "yılanlar bile bir yoldaş ararlar."

Kadını yavaşça inceledi. Sıska, sıradan görünümüne bir kadındı. Gençliğinin son yıllarındaydı ve gözlerinin çevresinde ancak malum bir yaşam

tarzının sebep olabileceği bitkinlik halkaları vardı. Komutan'a neredeyse Lebrijanalı Caridad'ı hatırlatıyordu.

Komutan, kırılan sürahiden çinili zemin üzerine kan gibi saçılan şaraba baktı. Başını eğdi, dikkatlice tabancasının horozunu çıkarıp kemerine soktu. O sırada başka bir şey düşünüyormuş ya da bir şeyi unutmaktan korkuyormuş gibi her hareketini ağırdan alıyordu. Daha sonra, tek bir kelime bile etmeden ve arkasına dahi bakmadan kadını yavaşça kenara iterek yalnızlık ve yenilgi kokan odadan çıktı gitti. Oda, kendi odasına ve hayatı boyunca gördüğü tüm diğer yerlere benziyordu.

Koridora çıkar çıkmaz gülmeye başladı ve pelelinini ilikleyerek merdivenlerden sokağa doğru inerken gülmeye devam etti. Malatesta'nın, iki İngiliz'in macerasından sonra bana veda etmeye geldiğinde kraliyet sarayının orada, yağan yağmurun altında güldüğü gibi gülüyordu.

Ve gülüşü, aynen İtalyan'ın gülüşü gibi, o gözden kaybolduktan sonra da çınlamaya devam etti.

XI. BÖLÜM

Sondeyiş

Görünüşe bakılırsa, Flandr'daki savaş yeniden canlanıyor. Madrid'deki zaptiye çavuşlarının ve askerlerin büyük bir kısmı, kalarak ne kadar az şey elde ettiklerinin farkına vararak savaş ganimetlerinden ve diğer fırsatlardan faydalanmak için şehri terk edip ordulara katılmaya karar veriyor. Tercio Viejo de Cartagena tamburlar ve bayraklarla yola çıkallı dört gün oldu. Siz okuyucularımın da bildiğiniz üzere, iki yıl önce Fleurus'taki o korkunç bozgunda verilen kayıplar üzerine Tercio Viejo de Cartagena yeniden düzenlenmişti. Artık ordunun hemen hepsi eski ve tecrübeli askerlerden oluşuyor ve ayaklanma olan bölgelerden güzel haberler bekleniyor.

Bir diğer mesele de şu ki, dün, yani pazartesi günü, Las Adoratrices Benitas Manastırı'nın rahibi Juan Coroado gizemli bir biçimde öldürüldü. Bu rahip, tanınmış bir Portekizli ailenin oğlu olan yakışıklı, zeki, ağzı iyi laf yapan ve yetenekli bir gençti. Anlatılanlara göre bölge kilisesinin kapısında dururken ağzını bir maske ile örten genç bir adam ona yaklaşmış ve tek kelime etmeden bir kılıç darbesiyle onu baştan aşağıya kesmiş. Bu cinayetin bir gönöl meselesi yüzünden ya da intikam amaçlı işlendiğine dair dedikodular var. Katil bulunamadı.

-José Pellicer'in haftalık bülteninden

EL LICENCIADO SALVADOR CORTÉS Y CAMPOAMOR'DAN KOMUTAN ALATRİSTE'YE

Tarihçiler ve şairler, Homeros da dahil olmak üzere,
Senin hatırandan ve başarılarından bahsederler.
Kılıcının pırlıltısını hatırlayan düşmanların,
Senden korkmaya devam ederler.

Breda, Oostende, Mástrique ve Amberes'te,
Oyunlar hep senin kahramanlıklarından bahseder.
Kralının emirlerini ve görevlerini yerine getirmek için,
Her zaman kılıcını kuşandığın bu yerler.

Lüteriyenler, kavgacı Fransızlar, isyancı Flamanlar,
Dehşet saçan Türkler ve hep var olan İngilizler,
Her biri hizmet etti senin ününe,
O zaman gökler ve yeryüzü,
Marifetlerini duysun Alatrıste'nin,
Savaşların yıldırımındır o!

GUADALMEDİNA KONTUNDAN SARAYDA BÜYÜK SAYGI GÖREN BİR ARZUHALCİYE

Şehvet düşkünü, edepsiz ve önüne gelenle yatıp kal-
kan Peder,
Dindar olmak senin için daha iyi olmaz mıydı?
Cennet'i vaat etmediğin,
Tek bir dürüst kadın bile yok mu?
Cemaatindeki her dişi kuşa kaymak zorunda mısın?
Senin o kutsal aletin, hazinen,
Doymak bilmiyor,
Sürekli tahrik halinde,
Bitmek bilmeyen bir arzu içinde.
Günahlarını çıkarttığın her bakire için,
Kutsanacak diğer kadınlar yolda.

BENEFICIADO VILLASECA'DAN MARTÍN SALDAÑA'YA METHİYE

Senyör Saldaña, yemin ederim ki,
 Bir öküzün hızında yürürsün,
 Çözmeye davet edildiğinde
 Ölümcül bir münakaşalardan herhangi birini
 O halde ben neden hayrete düşüyorum,
 –hele ki senin her zaman şaşırdığını düşünürsek–
 Vekillerinle yaptığın o görüşme,
 Sonsuza dek sürerse?
 Zavallı öküz, karısı vakit öldürüyor,
 Ve Saldaña'nın kafasında boynuzlardan bir taç olu-
 şuyor.

Ancak ben aptal değilim,
 Güvenilecek bir adamım,
 Biz öküzden zaptiye teğmen olursa,
 Boynuz da takar, dingile de geçer.

DON FRANCISCO DE QUEVEDO'YA ADANMIŞTIR GENÇLİĞİN VERDİĞİ COŞKUYU YAŞAYABİLMEK İÇİN TANRI'NIN TAKDİRİNE İHTİYAÇ OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR

Mutluluk içinde yükselen dikili taşı ölçüyor,
 Gençlik ateşine güvenen bu delikanlı.
 Arzusu mu, yoksa mücadele mi?
 O, en zorlu tehlikeye cesaretle atılır.

Aceleyle kanatlarını açar,
 Bir Icarus gibi yükselir.
 Ancak parıldayan küreye ulaşamaz,
 O ki yükseklerden yaşamın cesaretini saçar.

Bu soylu coşkuya karşı durulamaz,
Gençliğin ateşli kanıyla kıskırtılan.
Bu soylu ruh mükâfatını arar.

Ancak dünyaya düşüşte bir gerçek yatar.
Temkinli bir ses en güvenilir kılavuz olur:
Kahraman cesur olan değil, bilge olandır.

DON FRANCISCO DE QUEVEDO'DAN SONSUZ AŞK, ÖLÜMÜN ÖTESİNDE

Beni günün hayallerinden uyandıracak olan gölge,
Karanlığı getirip gözlerimi son bir kez daha kapatacak.
Kurtulabilecek bu yorgun ruhum sonunda,
İstirap ve kaygılardan.

Ve de hürmetini kaybetmeyi haşin kanunlara
Ateşim yüzmeyi biliyor buz gibi sularda
Bir zamanlar yanıp tutuşan o deniz kıyısında,
Ancak bu gölgeler hatırasını bırakmayacak

İçine Tanrı'nın hapsolduğu bir ruh,
Keyiften alev alev yanan damarlar,
Dünyevi tutkunun zaferiyle tutuşan kemik ilikleri,

Bedenini bırakacak ama özünü değil,
Küllere dönüşecek, ama hislerini kaybetmeyecek,
Sonsuzlukta uçuşan âşık tozlara dönüşecek.